

मित्याह—‘ कार्य ’ यत्तथाविधाभिधाने प्रयोजनं तत् एव गुरवो जानन्ति विशिष्टतत्त्वज्ञानत्वात् । ‘ तु ’ शब्दादिच्छेति भणित्वा क्रियया तथैव निर्वाहणीयम् ॥ ९४ ॥ तथा—“ कारणविज्ञ ” गाहा उत्तानार्थी । ‘ कारणविदो ’-निमित्ततत्त्वज्ञा ॥ ९५ ॥ एवं कारिणो गुणमाह—“ जो गिन्हइ ” गाहा । एषाऽपि तथैव ॥ ९६ ॥ कीदृशाः पुनः शिष्याः गुरुवचनप्राहकाः स्युरित्याह—“ अनुवत्तगा ” गाहा । ‘ अनुवत्तका ’-अनुकूलवृत्तयो विनीता कृत्यकारिण । ‘ बहुक्षमा ’-निगृहीतक्रोधा । ‘ नित्यभक्तिमन्त ’ सदैव गुरौ चेतसा प्रतिबद्धा ‘ गुरुकुलवासिनः ’ स्वगुरुगच्छसेवित । ‘ अमोचकाः ’-श्रुतप्रहणार्थमाचार्यान्तरान्तिकं गता अपि ग्रन्थे समाप्तेऽपि न झटिति त मुञ्चन्ति । ‘ धन्याः ’-पुण्यभाज ‘ शिष्या ’ इत्येव ‘ सुशीला ’ भवन्ति स्वपरयोः समाधिजनकत्वादिति ॥ ९७ ॥ एवं सुशीलस्य माहात्म्यमाह—“ जीवतस्स ” गाहा । एव सगुणस्य जीवतोऽत्र भवेद्वश कीर्त्तिश्च स्यात् । एकत्वादिति ॥ ९८ ॥ एवं सर्वदिगामुकं यश ॥ यद्वा-दानपुण्यकृता कीर्त्तिः, पराक्रमकृत यश । दानमन्त्राभयज्ञानादीनामर्पणम् । परादिगामिनी कीर्त्ति, सर्वदिगामुकं यश ॥ यद्वा-दानपुण्यकृता कीर्त्तिः, पराक्रमकृत यश । दानमन्त्राभयज्ञानादीनामर्पणम् । पराक्रमो-ऽन्तरङ्गरागादिविजयः । तथा ‘ मृतस्य सत परमवे धर्मः ’ तद्भवकृतस्यापि धर्मस्य प्रायेण ‘ परमवे ’ सुदेवत्वादिरूपेण विपाकजनकत्वात्तद्विपाकोऽपि कार्ये कारणोपचाराद्धर्म उक्तः, स च परमवे एव स्यात्, एव सगुणस्य माहात्म्यमुक्त्वा निर्गुणस्य वैपरीत्यमाह—“ निगुणस्स य ” इत्यादि सुगमम् ॥ ९८ ॥ तदेवं सुविनेयदुर्विनेययोर्गुणदोषान् प्रतिपाद्य इदानीं विशेषतो दुर्विनेयदोषानेव दृष्टान्तेनाह—“ तुड्डावासे वि ” गाहा । इह दृढो वर्पसस्तेरुपरि गृह्यते, आसमन्तात् जङ्गलपरिक्षीणतया चतुर्मासमासाद्यतिक्रमेण वसनं दृढा वासस्तस्मिन्नापि स्थितमात्मात्मनियतविहारिणमित्यापिशब्दार्थः । अथवा ‘ ग्लानं ’ रोगप्रस्तम्भपवापदे वत्तंमानमिति गम्यते । ‘ गुरु परिभवन्ति ’-न्यस्तुर्व्यन्ति मन्दबुद्धयः, केन-धर्मविमर्शकेन । वय धार्मिका निरतिचारात्त्वादय तु न तथा सातिचारत्वादेव विधकुत्सितविकल्पेनेत्यर्थः । तदपि सुस्थित मन्यतयाऽपि क्रियमाण गुरुपरिभवनम्, आस्ता निरुपाधिदुर्विनीततथेत्येतेत्यर्थः । किमित्याह—‘ दुःशिक्षित ’-दुरभ्यस्त कुगतिहेतुत्वाद् दुष्टचेष्टितमित्यर्थः । किञ्च परिभवन्तीत्यत्र दृष्टान्तमाह—‘ दत्तवत् ’ । तत्कथा चेयम्—

दोऊपुरे सुही संसारेण कथा विरहिणु । ठेहिं वरिमाधि, मूरिगुणयुग्मिस्तमभिरण ॥ १ ॥ जो दूरदुरेसंठेयु ठे
 मरुअण्णो हूने । कथाकपरिणीय पुरिअण्णे ठिये लल ॥ २ ॥ उठे न—^१ कथाकं वेति न क प्रमाणी उठे समसा
 लुगुलमपत्ता । स जीवपरिसेनेअण्णकणी विच्छिन्नपणेन विनोक्तेति ॥ ३ ॥ ^२ इमासत्तामासासुस्सतिनवाभागेचउत्पन्नय ।
 कदाचनललखरिउत्तवकमअर्धं कुमभा ॥ ४ ॥ उर उलमपमपाव निस्तमान दुनेइ वपुमान । नागपिरेवव विव्यताच्यगु
 मरिण्य कवने ॥ ५ ॥ वदुराकनासो कनया न परितारेतितो संठो । एतो एतो अवेवाही किं पुन आणिल्लो ॥ ६ ॥ वरि
 मारीए एव तव हो हेव सुखिओ वट्टु । कलारी विवमियवपुग्मिअ कन्यो सरितं ॥ ७ ॥ सुअदि करेइ न वल कव
 विअण्णे वि निमरं पयियो । एतल्लारै उओ वि ओ छिओ विअसरीए ॥ ८ ॥ एतल्लवस कल वि तुअदि कानुच्छिअ
 पुवकण्ण । निअजानरिआकअ, कल्लव वरि स सीओ व ॥ ९ ॥ अंतर्धमरुअमु, अंतर्धमरिअमपुअविने ॥ १० ॥
 माओ सुअिअर्हि ॥ ११ ॥ उ विहिमिगे एव सुरि कालवि देवरीमिओ । वेदिअ मुओ नं व, कलुहिलवपनपुअविने ॥ ११ ॥
 उअिने तुअर्हि ऐवसि किं वल्लव । विट्ट वन गुअिओ । ओ जायति मोणुन एवई एउमेवरीए ॥ १२ ॥ पुव वस्सीमूए वट्टु
 कानं करिणु वल्ल पिअ जा । वसिअर गुअण हा मज्झिओ एव निअ हय ॥ १३ ॥ मरिअ एते मज्झेओकोहि, ओ मोओहि
 संठुते । वड्डी विअिअओ दूरमिअणिअ विअ एव ॥ १४ ॥ पुअमरुअमु नं कारिअणु मज्झिणु एतिने मरुअ । उअयउअेमु
 एअरिसेणु उअेअविअरेहि(ही) ॥ १५ ॥ निअणुमाअमरिअव—वअउअओ एअए उअे लणो । मीअव म उअे म, मअउमअो
 मरीअण ॥ १६ ॥ निअउमिअंकिअ सअमंवि पुअकअओ गुअर विमुने । विअरमिओ देअय, एअएअं वि एअरिअरे ॥ १७ ॥
 कलसपिअअं वट्टुअर्धमिअ विअरिअण एही वि । निअसरीए कण, मोणुन कुअंवि सअर ॥ १८ ॥ एअिअमंवि संपणो एवो
 सुहिं माधिओ हसए । एअ । निअिअमिओ, पुओ कओणु लमिअि ॥ १९ ॥ मअसएअण्णे ओअमअेर व हिंवि वरिअेअण ।
 विअअहिं संपणो एअएअुअेअमुअिरे ॥ २० ॥ ^३ एअिअिअएअेअहिं एअिअिअि एअिअि विअमंवि, विअंठो

वि न पेक्खसे" ॥ २१ ॥ अवश्य च चन्द्रगुप्तोक्तमेतन्न श्रुतमेवानेन—"आर्याशैव मम लङ्घित्तगौरवस्य, बुद्धि. प्रवेष्टुमवने-
विवर प्रयुक्ता । ये सत्यमेव न गुरुन् प्रतिमानयन्ति, तेषां कथं नु हृदयं न भिनत्ति लज्जा ॥ २२ ॥" मुनिनाहगुणावज्जिय-
धन्तरदेवी वियमए तत्तो । नीयगुरुगुरुपरिभवपाव-कारिणो तस्स सिक्खकाए ॥ २३ ॥ घोरधर्यादुस्सहसमीरदुव्वारवारिधाराहिं ।
वरिसंती त सहसा, भेसइ भीमदृहासेहि ॥ २४ ॥ आजलचित्तो दत्तो, तो तायसु म ति वाहरेइ गुरु । गुरुणा भणिय मा भाहि,
एहि एएण मणेण ॥ २५ ॥ भणियमणेणं अवे अधारे पडु 'न किंपि पेक्खामि । कहमागच्छामि तओ, परितायसु ताय ताय ।
इओ ॥ २६ ॥ गुरुणा करुणारयणायेरेण तो उन्निऊण अगुलिय । दीवपयासो ज्व कओ, स कुसीसो चितइ तओ वि ॥ २७ ॥
घरइ निसाए पासे, दीवं एसोत्ति सूरियमूले । पत्तो दत्तो तत्तो वतरदेवीए अणुसिद्धो ॥ २८ ॥ खरफरुसादि गिराहिं, दुब्बि-
णयतरुस्स उज्झ हे पाव । किन्तियमेत्त एय, ज जीवसि अज्जवि वराय' ॥ २९ ॥ ज परलोए होही, सुमहासत्ताण पत्ततत्ताण ।
सुगुरुण परिमवाओ, को तं वोत्तु पि पारेइ ॥ ३० ॥ इय अणुसिद्धो सो जायतिव्वअणुतावतावियअप्पणो । पणमिय स्वाभिय
सामिं, पायच्छित्त पवज्जिसु ॥ ३१ ॥ इति गुरुपरिभवकारिदत्तसाधुकथा ॥ इत्थं दुर्विनेयदुर्विनय दत्तदृष्टान्तेनाभिधाय सुविनेयभ-

क्तिराग सुनक्षत्रदृष्टान्तेनाह—

आयरिअभक्तिरागो, कस्स सुनक्खत्तमहरिसीसरिसो । अवि जीविअं ववसिअं, न चेव गुरुपरिभवो सहिओ ॥ १०० ॥

इह 'रागः'—स्नेह उच्यते, स च कान्ता प्रति प्रेमरागाः, आराध्य प्रति पुन भक्तिरागोऽभिधीयते, ततश्चाचार्यविषयो भक्ति-
राग, कस्य 'सुनक्षत्रमहर्षेरिव' स्यान्न कस्यचित्सायेणेत्यर्थः । यतस्तेन 'जीवितमपि न्यवसित' मन्त नीत त्यक्तमित्यर्थः । 'नैव
पुनर्गुरुपरिभव'—स्वाचार्यं तिरस्कार. 'सोढः'—क्षान्त'. कथानकं तुः—

सावत्थिनयरीए दालाहलाए कुभकारीए । कुभकारावणंसि जिणोवएसससाहियेत्तलेसे गोसाले नाम मखलिपुत्ते चज्जी-

[illegible]

जमेसो गोसालो मखलिपुत्तो मज्झा चेव अतेवासी मए चेव सिक्खिओ ति । तओ महावीर उवा(हा)वयाहिं आउसणाहिं निम्बच्छणाहिं निम्बच्छिता एव वयासी, जहा-नट्टोसि विणट्टोसि अज्ज न भवसि । तओ महावीरस्स अतेवासी सन्वाणुभूइनामेण अणगारे धम्मारियाणुरागेण एयमट्टमसहमाणे उवागम्म त एव वयासी जहा नट्टोसि विणट्टोसि-इं भो गोसालया ! तुम भगवया चेव पव्वाविओ सिक्खविओ तरस्स चेव मिच्छ विप्पडिक्को । तओ तेणेव पुत्तो सतो आसुरुत्तो सन्वाणुभूइमणगार भासरासी करिसु । तओ सो सहस्सारे कप्पे उक्कोसठिई देवो जाओ । तओ चुओ समाणो महावीदेहे सिज्झिहिइ । दोच्चपि ममण भयव महावीर उवावयाहिं आउसणाहिं आउसइ । तओ महावीरस्स अतेवासी सुनक्खत्तो नाम अणगारो तेण धम्मारियाणुरागेण एयमट्ट असइमाणो सन्वाणुभूइ व्व भणिउमाढत्तो । तओ एव पुत्तो समाणो गोसालो आसुरुत्तो सुनक्खत्त तेउलेसाए परितावेइ । तओ सो महावीर तिक्खुत्तो ववइ नमसइ सयमेव पच महव्वयाइ आरोवेइ । समणा समणीओ रामेइ । आलोइय पडिफतो कालगओ सतो अच्चुर कप्पे उक्कोसठिईओ देवो जाओ । तओ चुओ महाविदेहे सिज्झिहिइ । तओ सो गोसालो महावीर पुणो वि आओसइ । तओ महावीरो तमेव वयासी-जहा गोसालो तुम मए चेव पव्वाविओ मुखाविओ वट्टुसुई कओ, मम चेव मिच्छ विप्पडिक्को, तओ एव पुत्तो समाणो आसुरुत्तो भगवओ दाहट्टाए सरीरगसि तेय निसिखइ । त च भगवओ नोपफमइ आयाहिणपयाहिणं करेत्ता तमेव गोसालसरीर दहमाणे अतो अणुपविट्ठे । तओ गोसालो भयव एव वयासी-तुम कासया अतो छण्ह मासाण पित्तजरपरियसरीरे सरीरवोपतीए छउमत्थो चेव कालं करिस्ससि । तओ भयव एव वयासी-अहन्न अन्नाइं सोलसवासाइ विहरिस्सामि तुम पुण गोसाल ! अप्पणो चेव तेएण अतो सत्तरत्तस्स पित्तजरपरिगओ छउमत्थो चेव काल करिस्ससि । तओ गोसालस्स सत्तरत्तमि परिणममाणमि लद्धसम्मत्तस्स एयात्थ चित्त जाय । “नो खलु अह जिणो-केवली किं मंयलिपुत्तो समणघायगो ।” तओ आजीविगथेरे सहावित्ता एवं वयासो-“नो खलु अह जिणो केवली, किंतु महावीरो चेव तारिसो, त तुब्भे ममं कालगय जाणित्ता वामपाण सुवेण धधित्ता सावत्थीए वाहिं कइमाण, ‘एस गोसालो अजिणो जिणप्पलावी अकेवली केवलीए-

कमी परे बसाल्य निरह । १० ते सवाध्यायिष संघा कङ्कगर्भे आबिण्य बधवीप दुष्टं छवळ सावर्णि मिष्टिण्य कङ्कया एवमे
 करेसि । तोवामेरे नि कङ्काल्लो संघो कङ्कपुर कण्ठे कळोसठिई हेवो जावो । एवो सामी सावलीको मिष्टिण्यकर्म पळो गोम-
 नेव पुष्टिकळो लेखळो सवळवो कुवो करि कवळिबिष्टि । सामी सवळ कडेर-कड पळटिप गोसाळ । सामी कङ्कसवळ-
 मेरे रेवई निरहपविचोखेव पळसठिरी संघालोचि ॥ इतिहृदयकसर्गद्विपुलिका ॥ १ ॥ एवं सुविनेपत्य गुणै भक्तिपुष्पसरे

के कर्मैव गुरुभक्त सवेदुष्टिपञ्च-

पुणैर्वि चोपजा गुरससैर्वि सिरियापने यविजसदा । एवमापयेसिददा, देवययिष वस्तुवांसति ॥ १०१ ॥

बहुरूपसामसंख्यस्तत्र दायग बोवगा दूरसर्ग । आपरिजा दुर्देव्यं, केसिल्लसी य (ब) है हेड ॥ १०२ ॥

पुणैः' पुष्टकैरे भेरिया सत्ता प्रभितो देव्यापिष पयस्यलसिष गुरुपुष्टययिष इति सव्यक्त ॥ इत्येके साव-
 ल्यपराणिना बनिजसद्वरुण्यविना य विच्य मावळ दूला परळोके य हे जगामिपयडा -आसन्नमोक्षस्तव्यस्त एव एव-
 निवा सवलीकरो ॥ १ ॥ १ ॥ भिमिसेव सुमिनेद्विगुणा पुष्टकनीया ॥ कळो पळ- "बहुसोपय" गाहा कृतं सौख्य-
 कळालं कळव मोवपय दुळकळनायापार्ग मळनि । 'पुष्टदेव्यकळोपमावो कळलो गुरुपुष्टययिष कळोवि । अत्र हे
 देव । हेगुलोअं गमाव इति हेगुष्टकयविल्लो ॥ १ ॥ १ ॥ कदा-

सेवविचय पुष्टि, पयसि एव बरोसि पुष्टिको । सूरिकळय कंदा, कंदा पुन ते ससंभुदी ॥ १ ॥ सूरिकळो पुणो,

बयकमंभडसिरेमदी ल ॥ १ ॥ सुसंभुदिको विणो नि आसि मंत्री मंडवगुलो ॥ १ ॥ स कळव कसि बरोसोय विणसगुण-
 बपसीयि । सावलीय पुष्टि, देव नि ब्युन पाविका ॥ १ ॥ सिरियाडाअविकळो, एवो भेसि नि पळवो ल ॥ बळसगुमी

वज्राम-धम्मधारी चउत्तणी ॥ ४ ॥ चित्तेण मतिणा वदिऊण त धम्मदेसणा निमुया । वज्झंति य मु(सु)ज्झति य, जह जीवा
 भवसमुद्दम्भि ॥ ५ ॥ अट्ठसट्ठोवगया, अणोरपार भव भणति जहा । जह समत्त सत्तममुत्तमबुद्धी पवज्झति ॥ ६ ॥ जह निम्म-
 लनाणगुणा, सजमनिरवल्लरज्जमज्झति । जह सुसइ सच्च(व्व)निव्वण-त्तवेण रुद्धो भवसमुद्धो ॥ ७ ॥ तह एस देसणाए, पडिबुद्धो
 सचिवो । समणोवासयधम्म रम्म समज्झिसु ॥ ८ ॥ पारगयपायपूया, पवित्तपत्ताइ दाणहाणाइ । सासणपमावणाओ, भावओ
 संपवत्तेइ ॥ ९ ॥ ससाहिय सामिपओयणो य सो पट्ठिओ नियपुरीए । चित्तइ गुरु वि जई तत्थ, इति तो होइ अइल्लु ॥ १० ॥
 हिंसानुसापसत्तो, स पएसिमहानरेसरो मज्झ । महु-मस-मल्ल-जूयाइज्जओ कहवि जइ बुज्झे ॥ ११ ॥ मइमित्ते अइभत्ते,
 मत्तिमि महाहिओवएसपरे । हा पाविस्सइ पावप्पहावपहओ निरयपडण ॥ १२ ॥ इहलोयकज्जसज्जा, मित्ता मंती य हुंति बहु
 यावि । पहुणो परलोयपसाइणुज्जा जे उ ते विरल ॥ १३ ॥ सिरिकेसिपहु ता विन्नवेमि सेयविपुरीविहारय । जइ नाम धम्म-
 कम्ममि, उम्महेज्जा महीसो वि ॥ १४ ॥ इय विन्नत्ता साहिंति, सूरिणो वट्टमाणजोगो त्ति । सुविहियविहारचरियाए, अवसरे
 तं पुरिं पत्ता ॥ १५ ॥ अवगयनियगुरुआगमणवइयरो मतिपुगवो दाव । वट्ठावयस्स वरपरितोसिय तो समयसुत्ती ॥ १६ ॥
 सच्चाए रिद्धोए वदणवडियाए जाइ वंदेवि । चित्तिय नाहियवाई, आणेयव्वो कहेइ निवो ॥ १७ ॥ कइयाइ तुरगमवाहियालिनिस-
 मपरिस्समसमाय । सचिवेण निवो नीओ, गुरुवसही साहिंछायाए ॥ १८ ॥ पुरओ परिसाए पयासमाणय धम्ममिक्खिऊण गुरु ।
 मत्तिं पुच्छइ निवई, किमेवमारडई सुडोत्ति ॥ १९ ॥ पमणइ चित्तो जाणाभि, नाह । नाहपि किंमि तो पासे । गंतूण पुच्छिज्जइ,
 सकेइ किमुत्तर दाव ॥ २० ॥ अविहियपायपणामो, पासे गंतुं गुरुणमुवविट्ठो । पडिहणइ जीवकम्ममाइ, पेच्चलोय च सिच्छाए
 ॥ २१ ॥ “वराक” स कथ नाम, नम्रीभवतु दुर्जन । आपादात् मस्तकं यावत्, स्थिता यस्य कुशीलता ॥ २२ ॥” अह मुणि-
 नाहो ऊसास-सद्ध-चिट्ठाहिं साहए जीव । तरुसिहरगपढाया-पकपल्लोहिं अनिल व ॥ २३ ॥ तथा—जो तुल्लासाहणाण, फले
 विसेसो न सो विणा हेउ । कज्जत्तणओ गोयम । घडो व्व हेऊ य से कम्मं ॥ २४ ॥ एव जीवे कम्मे य, साहिंए सोहणा-

“ आलोला चपला नु किन्तु महिमहावका मृगारेनैलश्रेणिः किन्तु न वै निकामधिपमा किं काललीलानना ।
हेला प्राणहरी हलाहलता किं नाम नैव भवेत्, केय तर्हि समस्तवृषणखनिर्योपा तदस्यै नम ॥ ४६ ॥ ”

तद्वि अपओसमाणो, मणसा वि धीरिमाधरो । सयमारोविय सन्वे, अणुव्यए अणसण कुणइ ॥ ४७ ॥ पचनमोक्कारपरो,
आलोइय-निंदियाइयोरो य । खामइ समगजतूण, सुहमथूलाऽवराहए ॥ ४८ ॥ मरिऊण सोहम्मो, चउपलियाऊ सुरो समुप्पन्नो ।
नामेण सूरियमो, सुसरिसनामे विमाणमि ॥ ४९ ॥ दिव्वाइ कामभोगाइ, भुजए तत्थ अच्छरिच्छाए । तिल्येससमोसरणे, सुणेइ
वक्खणमणवरयं ॥ ५० ॥ आमलकप्पाए पुरीए, एगया सामिवद्धमाणस्स । रइयमि समोसरणे, स एइ सव्वाए रिद्धोए ॥ ५१ ॥
पणिवायपुव्वमेव, देव विन्नइ नाह ! दसेमि । नियनवट्टारम, गोयमपुहाण साहूण ॥ ५२ ॥ तिल्यरे तूसिणीए, चिट्ठे उट्ठि-
ऊण तुट्ठो सो । पहुणो पुरो पयट्ठइ, विसट्ठनिप्पट्ठनट्ठविट्ठि ॥ ५३ ॥ अह पडिगओ जहागयमेसो सामिं पुणो पणमिऊण । तत्तो
चुओ विदेहे, सिञ्चिस्सइ सुफक्काणाओ ॥ ५४ ॥ इति चित्रसारथिनिमन्त्रितकेशिगणधरेण प्रतिबोधितप्रदेशिनृपतिकथा ॥

नरयगइगमणपडिहत्यए कए तह पएसिणा रण्णा । अमरविमाण पत्त, त आयरिअप्पमावेण ॥ १०३ ॥
धम्ममइएहिं अइसुंदरेहिं कारणगुणोवणीएहिं । पढायंतो य मणं, सीसं चोएई आयरिओ ॥ १०४ ॥
जीअं काउण पण, तुरमिणिदत्तस्स कालिअज्जेणं । अविअ सरीरं चत्त, न य भणिअमहम्मसंजुत्तं ॥ १०५ ॥
असुमेवार्थमाह—‘ नरकगतिगमने ’ ‘ पडिहत्यए ’—परिपूर्णं तथा नास्तिक्यादिप्रकारेण कृतेऽपि कर्ममणीति शेषः । ‘ प्रदेशिना
राज्ञा ’ यदमरविमान प्राप्त, तत्प्रसिद्ध सूर्याभं नाम तत्केश्याचार्यमाहात्म्येनैव ॥ १०३ ॥ ततः सुशिष्येणाऽऽचार्य आराधनीयस्ते-
नापि शिष्यो यथाशिक्षणीयस्तथाह—“ धम्म ” गाहा । धर्ममयैरनिरवद्यत्वादतिसुन्दरैर्वचनदोषातिक्रान्तत्वात्कारणगुणोपनीतै कारणं
स्वकीयप्रयोजन, गुणा शिष्यमाणस्य ज्ञानभाजनतादयस्तेरुपनीतानि-युक्तानि यानि वचनानि तैर्मनःप्लहाद्यन्निव शिष्य शिष्यत्या-

मग्नो पावस्स एसोत्ति ॥ १७ ॥ तथा चोक्तम्—प्राणी प्राणितलाभेन, यो राज्यमपि मुञ्चति । तद्वद्योत्यमघ सर्वोर्वोदानेऽपि न
शाम्यति ॥ १८ ॥ वने निरपराधाना, वायुतोयवृणशितानाम् । निघ्नन् मृगाणा मासार्थी, विशिष्येत कथं शुन ॥ १९ ॥ दीर्यमाण-
कुशेनापि, य स्वाङ्गे हन्त दूयते । निर्मन्तून् स कथं जन्तून् जन्तयेज्जिशितायुधै ॥ २० ॥ निर्मातुं क्रूरकर्मणः क्षणिकामात्मनो
घृतिम् । समापयन्ति सकल, जन्मान्यस्य शरीरिणः ॥ २१ ॥ म्रियस्वेत्युच्यमानोऽपि, देही भवति दुःखित । मार्यमाण प्रहरण-
दीरुणैः स कथं भवेत् ॥ २२ ॥ श्रूयते प्राणिघातेन, रौद्रध्यानपरायणौ । सुभूमौ ब्रह्मदत्तश्च, सप्तम नरक गतौ ॥ २३ ॥ नरगाइ-
दुग्गदुग्गाइ-दुक्खफल दुग्गय सुणेऊण । पुण नरवइणा दुत्त, फलमुप्फालेसु जन्नाण ॥ २४ ॥ पाणप्पहाणपज्जन्तमप्पणो पेच्चिरो
वि वसणमिओ । भणइ गुरु पसुहिंसाए, होइ जन्ने फल नरओ ॥ २५ ॥ अइसयपओसआवेसविवसचित्तो भणइ तो दत्तो । वेए
विहिंया हिंसा मामग पावाय नो होइ ॥ २६ ॥ यत्त उक्तम्—यद्धार्यं पशव सृष्टा, स्वयमेव स्वयभुवा । यद्भोऽस्य भृत्यै सर्वस्य,
तस्माद्यज्ञे वधोऽवध ॥ २७ ॥ औपध्य पशवो वृक्षास्तिर्यञ्चः पक्षिणस्तथा । यद्धार्यं प्राप्ता, प्राप्नुवन्त्युच्चिन्नं पुन ॥ २८ ॥
मधुपर्के च यज्ञे च, पितृदेवतकर्मणि । अत्रैव पशवो हिंस्यान्त्रान्यत्रेत्यत्रवीन्मनुः ॥ २९ ॥ एष्वर्थाय पशून् हिंसन्, वेदतत्त्वार्थविद्विजः ।
आत्मानं च पशुंश्चैव, गमयत्युत्तमा गतिम् ॥ ३० ॥ अत्राह कालकाचार्या, हिंसा सकलेशतो भवेत् । किं पाप रक्षितुं दत्त !, वेद-
वाक्येन शक्यते ॥ ३१ ॥ यदुक्तम्—ये चान्द्र क्रूरकर्माण, शत्रु हिंसोर्पदेशकम् । क्व ते यास्यन्ति नरके; नास्तिकेभ्योऽपि ना-
स्तिका ॥ ३२ ॥ वर वराकक्षावर्को, योऽसौ प्रकटनास्तिक । वेदोक्तापसच्छब्दश्छन्न रक्षो न जैमिनि ॥ ३३ ॥ देवोपहारव्या-
जेन, यज्ञव्याजेन येष्वथा । ह्वन्ति जन्तून् गतघृणा, घोरान्ते यान्ति दुर्गतिम् ॥ ३४ ॥ शमशीलदयामूल, हित्वा धर्मं जगद्व्रितम् ।
अहो हिंसाऽपि धर्माय, जगदे मन्दबुद्धिभि ॥ ३५ ॥
किंच—स्पर्शोऽमेध्यभुजा गवामघहरो वन्द्या विसत्ता दुर्माः, स्वर्गच्छागवाध्विनोति च पितृन् विप्रोपमुक्ताशनम् ।
आप्तान्छब्दपरः सुरा शिखिहुतं ग्रीणाति देवान् हवि, स्फीत फल्गु च वल्गु च श्रुतिगिर को वेत्ति लीलायितम् ॥ ३६ ॥

तलपल्लतजालजालकरालाए कुभीए ॥ ५३ ॥ सुणएहि खडखडीकिज्जतो कुभिपागओ स मओ । नरयमि समुपपन्नो, सहइ ति-
 न्वाओ वियणाओ ॥ ५४ ॥ चिरकाल परियाय, पालिता कालगायारियपहुणो । अणुपत्ता देवत्त, अवितहवाई अयाएवि ॥ ५५ ॥
 ॥ इति सत्यवचनोपरि कालिकाचार्य-असत्ये तुरुमिणिदत्तकथा ॥

अधुना गाथाभावार्थ—जीवितमपि ‘पण’-मूल्य कृत्वा जीवितमपि न्ययनीय-विधायेत्यर्थ । ‘तुरुमिन्या’ नगर्था दत्तस्तु-
 रुमिनीदत्तस्तस्य पुरत इति गम्यते ॥ कालकाचार्येण शरीरमपि त्यक्त स्वामिप्रायेण न तु त्यक्तमेव । न च नैव भणित तद्भयाद-
 धर्मसयुक्त ‘यज्ञा स्वर्गादिफला’ इत्यादि । तदभिप्रेत-सावधमित्यर्थ ॥ १०५ ॥ यस्त्वधर्मसयुक्त कयेत्तदोप नृशान्तेनाह—

धर्मसयुक्त ‘यज्ञा स्वर्गादिफला’ इत्यादि । तदभिप्रेत-सावधमित्यर्थ ॥ १०५ ॥ यस्त्वधर्मसयुक्त कयेत्तदोप नृशान्तेनाह—
 फुडपागढमकंहंतो, जहड्डिअं चोहिलाभमुवहणह । जह भगवओ विसाळो, जरमरणमहोअही आसि ॥ १०६ ॥

यथावस्थित धर्मं स्फुट-व्यक्तवर्णत्वात्प्रकटमगूढार्थत्वात्प्रकथयन् ‘चोहिलाभ’ प्रेत्य जिनधर्मप्राप्तिरूपमुपहन्ति, परलोके जिनधर्म
 न लभत इत्यर्थ । ‘जह भगवओ’ इत्यादिना दृष्टान्तः स्पष्ट । तत्कथासदोपपत्तावश्यकाथाप्रायो(न्तो)ऽय यथा—

इह नाहिरायजाओ, भयव सजायकेवललोओ । समवसरणमि चउहा, सचमविग्व पयट्टिसु ॥ १ ॥ पच य पुत्तसयाइ मर-
 हस्स सत्त नत्तुयसयाइ । सयराह पव्वइआ, तमि कुमारा समोसरणे ॥ २ ॥ ददइण कीरमाणि, महिम देवेहिं स्वत्तिओ भिरिई ।
 सम्भत्तल्लुद्धी, धम्म सोऊण पव्वइओ ॥ ३ ॥ सामाइयमाईय एकारसमाउ जाव अगाओ । उज्जुत्तो भत्तिगओ, अहिज्जिओ
 सो गुरुसगासे ॥ ४ ॥ निसियतरवारिधारातिव्व सव्व तवेइ तवमंगं । अहियासइ अइसइवावीमपरिसहप्पसर ॥ ५ ॥ अह
 अन्नया कयाई, गिन्हे उण्हेण परिगयसरीरो । अण्हणणण चइउ, इमं कुल्लिगं विचिंतेइ ॥ ६ ॥ मेरुगिरिसममारो, नहु मि समत्तो
 सुहुत्तमवि वोडु । सामन्नए गुणे गुणरहिओ अहय ससारमणुकली ॥ ७ ॥ पडिवन्नं पव्वन्न, वज्जितो अह कह न लज्जामि ।
 पारेमि न पालेउ च ता गई का महेयाणि ॥ ८ ॥ एवमणुचितयंतस्स, तस्स नियगा मई समुपपन्ना । लद्धो मण उवाओ, जाया

[illegible]

वेद साभिणो सीसे । नेल्ले त साहू, असजय नो पडियरति ॥ ३० ॥ तो अप्पणो निमित्त, कविल दिक्सेइ सीसमेण्ण । पुट्टो
 कहेइ धम्मं, कविला । इय्यपि इह्यपि ॥ ३१ ॥ दुब्भासिण्ण एकेण, भिरिई दुक्खसागर पत्तो । भमिओ कोडाकोडिं, सागरसरि-
 नामवेज्जाण ॥ ३२ ॥ तम्भूल ससारो, नीयागोय(त्त)च कासि तिन्नइमि । अप्पडियत्तो धमे, जाओ देवो मरेऊण ॥ ३३ ॥ ततो य
 परिव्वायगभावेषुप्पज्जए चवेऊण । एवं छव्वाराओ, पारिब्बल पवत्तेइ ॥ ३४ ॥ सुरभवअतरियाओ, तत्तो भग्गमायरे भमेऊण ।
 जाओ खत्तिपुत्तो, तामेण विस्सभूइ ति ॥ ३५ ॥ पव्वज्जिय सो काउ नियाणमसि ति विट्ठवेकुओ । जह चक्को मूयाए विदेह-
 वासमि पियमित्तो ॥ ३६ ॥ छत्तगाए राया, नदणनामो पव्वज्जिऊण यय । कयत्तित्यनामकम्मो, जह जटुदीनभरहमि ॥ ३७ ॥
 कुहम्मामे तिसला-सिद्धत्थसुओ अहेसि वीरजिणो । तित्थ पवत्ति(समत्थि)ऊणं, जह सइसोस्स गओ मोक्ख ॥ ३८ ॥ एयत्तेसु
 जाया, जह नरयसुराइणो कमेण भवा । तह सव्वं नेयज्ज, वीरजिणिदस्स चरियाओ ॥ ३९ ॥ इति मरीचिकथा ॥ १०६ ॥
 मरीचिश्च भाविभूरिभवभ्रमणत्वाद् व्रतादचालीदन्ये तु न चलन्त्येवेत्याह—

कारुणरुणसिंसारभावभयजीविअंतरुणेहिं । साहू अविअ मरंति, न य निअनिअमं निराहंति ॥ १०७ ॥
 अप्पहियमारंतो, अणुमोअंतो अ सुगगं लहइ । रहकारदाणअणुमोअणो भिगो जह य वल्लेवो ॥ १०८ ॥

दृढव्रताः साधवः अपि म्रियन्ते न पुनर्निजनिमं-स्यप्रतिपन्नाभिप्रह कारुण्यादिमिरजुमूलप्रतिकूलैर्विराधयन्ति-रण्डयन्ति ।
 'कारुण्य'-रोग-दुःसुखादिना दीनादौ पीड्यमाने हृदयार्द्रभावा । 'रुदित'-जननीजाचादिविलापः । 'शृङ्गारभावा'-'कामोद्रेकका-
 रिणो योपिवादिबिच्योका' । 'भय'-नृप-श्रत्यर्थि-स्तेनादेन्माम् । 'जीवितान्तकरण'-पाणप्रहाणसपादनम् । तदेवं स्वय व्रतदाइय
 विवेकम् ॥ १०७ ॥ यस्य तु त नास्ति तस्य तद्वति प्रमोदोऽपि महाफल इत्याह—“अप्पहिय” गाहा-‘आत्महितं’-स्वपय्य
 तप सयमादिकमाचरन् सुगतिं स्वर्गादिका लभते । ‘अनुमोदयश्च’-दानमानसाभ्या समर्थयैवेत्यर्थः । किंन वथा-‘रथकारो’ दान

इत्यस्यै सन्निवृत्तः—संस्मृत्युत्तमः कदा च पश्यन्त्युत्तमोत्तमे कदा । कदा च तपस्योत्तमस्युत्तमस्यैतिहासः इति ॥१०८॥

उत्तमोत्तमः—संस्मृत्युत्तमः—

[illegible]

यच्च गुरोर्गिरा वसुमती वद्धो यवम्भोधिः । एकैक दशकन्धरक्षयकृतो रामस्य किं वण्ण्यते, देवं वर्णय येन सोऽपि सहसा नीत-
 कथाशेषताम् ॥ १८ ॥ पुनश्च स्नेहोत्कर्षात्—अज्जहि जीवइ रुद्धो त्ति, मुणिय परिभमइ जाव छम्मासे । त्वधरो वि य मढओ
 वणमज्जे मोहवसवत्ती ॥ १९ ॥ जाणतो वि हु मुल्लो, अहह म्हामोहविलसियमपुव्व । दढमधियाणिय मज्झं, लेण नडिज्जति
 गरुयावि ॥ २० ॥ उक्त हि—कुट्टाद् ब्रह्मेन्द्रभूतेरित्यादि ॥ (पा २०६) अह जो विमाणघासी, जाओ सिट्थसारही आसि । नियइ स
 राम हरितेहनडियमडवीए भमडत ॥ २१ ॥ उत्तमपुरिसस तणुत्ति, न राल्ल किमिहि जज्जरिज्जत । मडयं बह्तमंसत्वलेणमण-
 वरयमच्चत ॥ २२ ॥ पडियधमहुम्माण्ण, मत्तचित्तो माए इमो सामी । वोह्वेयवोऽवरस, कयसकेण पुन्नुभवे ॥ २३ ॥ इय
 पडिनोहोवाए, कुणेइ दसइ स ताए ण्णत्थ । कयकोहुत्रियरुनो, सेउत्तो जज्जरवल्ले ॥ २४ ॥ अइयसमपव्वयाओ, उत्तिन्न सम-
 महीए सपत्त । सधइ सगडं अइगुरुसिलाण सयसिक्क जाय ॥ २५ ॥ भणिय धलेण णदहगेत्ताए सिलाण चुन्निय ण्य । सयडमि
 सगडमइमूढ ! कह न त होसि हसणिज्जो ॥ २६ ॥ भणिय देवेण जया, जीयिस्सइ ते मओ इमो भाया । सगडपि तया सज्जं,
 सज्जो होही ममेयपि ॥ २७ ॥ आयन्निऊण ण्य, रुद्धो रोहिण्णमुओ पुरो चलिओ । दुग्गुह ! अमगलाइ, रे जपसि किं ति
 पभणतो ॥ २८ ॥ पडमिणिसारोवित्तो, सुद्धसिलाए सुरो पुरो दिट्ठो । हसिउणमुवालद्धो, तदेव तेणचि वलो पुत्तो ॥ २९ ॥ अवरत्य
 चिरमयाए गावीए सघडिउ अट्ठीणि । नीरेइ नीलचारि, तवगओ रुणाइ नीर च ॥ ३० ॥ णत्थ उगदावग्गिदइउमगारत्थमा-
 वन्न । काऊण थाणय पाणिण्ण सिंचइ महारुम्व ॥ ३१ ॥ अन्नत्थ हत्थियेग, मयग सजुगए ससुट्टणइ । सेणाए मज्जियाए,
 मिट्ठो अकुसकरो होउ ॥ ३२ ॥ सव्वत्थ उवालद्धो, देवो त तेस उत्तर वेद । चितइ वलो त्रि चित्ते, चमफिओ किंचि पडिनुद्धो
 ॥ ३३ ॥ सुन्ने रणे कह कोइ, इह नरो इय पयपिरो होजा । ता किंपि कारणं णत्थ, अत्थि इअ निंत्तिए तेण ॥ ३४ ॥ पडम
 पयडइ अमररस, स्वमइचपल्लुडलाहरण । दारदहाररेहत-दियमह नगली नगइ ॥ ३५ ॥ तो अइसिणिद्धसिद्धयसारही ठोइ
 हल्लइरस्सेव । पथभिजाणिय जोडियकरजलिं त स पुच्छेइ ॥ ३६ ॥ किं वण्ण ! अउठरिज्ज, अमरो सिद्धयओ तओ तंसि ।

तेन वि कश्चिच्च पाठितवत्सस कर्मणि कल्पसी ॥१७॥ निबदेत् पुण विविधं सुविधं सुखमेव समास्य । कदा प कदा सावित्र्यमप्य
सुतो तच्च कर्मो ॥ १८ ॥ कल्पयन्ति कर्मयोगेन, सुतेन विद्यो ब्रह्मसुमारेण । यम्यपण्डिते प्राक्स्य तेन पतो न देवत ॥ १९ ॥
कदा ब्रह्मपादश्लेक नासि मन्त्रिणो विधेय हरिसम्पू । कायो तदेव मन्त्रं, पण्डितकर्मं तप गृहं ॥ २० ॥ हरिण्य ब्रह्मसुमारे
वि कोट्युर्न वल्लिख्य वेदमन्त्रो । पञ्चमदृष्ट्य मन्त्रो मन्त्रास्मेषेभ्यो होत वि ॥ २१ ॥

वि०—योः पाञ्चमिकमौचित्यमप्यप्यी क्वापि सुपुन्यमिनी—पञ्चमपण्डितमिनीएवमिदमप्योक्तं कल्पितवत्स ।

ब्रह्मयोगकर्मकीक्य तज्जु न मन्त्रं सुवायोक्तमस्य एव करोति योगमिदं किं कश्चिद्विपश्चित्सवपि ॥ ४१ ॥

किं तेन तदकर्मद्वारता सम्यक् पात्रकपी किं तेन कल्पमयीति वक्ष्य तज्जुऽपि साम्यसत् ।

किं तेनं ब्रह्मसुपुण्ड्र कश्चिन्पातकमन्त्रोदितसिरो वेनाखित्पुण्ड्रसुपे सिप्यमिति कर्ममन्त्रिमुक्त्य मन्त्र ॥ ४२ ॥

ब्रह्मकर्मती सप्तसद्विषयकर्मका कल्पान् सदा कोविदानेन केन विरोधमन्त्रमयस्तां संपां समान्तरवदिति ।

रे सन्तो । य मन्त्रादप्य अपि मन्त्रमन्त्रो न केन्वा मन्त्रं यस्तु तपसिनी हरिश्चमन्त्रसंगतिनी वीरव्या ॥ ४३ ॥

इष वेदिप्रत्य सोढ्य एवंपे गच्छिष्योवत्स्यार । हरिकं सुब्राह्म, सुतेन ॥ सुविस्मृति ॥ ४४ ॥ कर्ममन्त्रि कल्प-
सुमाचो गच्छेयमप्यको को । सुमन्त्रं गच्छ विधेय, वेसिजो वत्स विप्यार ॥ ४५ ॥ कश्चिं यदा विमिनेय, वेसिजो यम् ।
पुण्य पक्षमि । पक्षमं पक्षिमन्त्रु, परिषत्पुण्ड्र सोकसङ्कर्मि ॥ ४६ ॥ य एसविकसोमेवपण्डितं सन्निष्कृष्टया । संसारज्जारास्य
परतारक्यारिच रक्षमरिच ॥ ४७ ॥ एवं ब्राह्मसुमित्रो पक्षं पाठ्य ब्रह्मयोगेन । विरपञ्चं पक्षञ्चं पक्षिपञ्च मरिजो मरं
॥ ४८ ॥ तस्य सदीये हरिगच्छमिन्द्रभायसस्यार सुसन्तो । इण्डुगुणिगामार्था, तवेर तिमं तपवर्य ॥ ४९ ॥ तुमिचतिरिन्म
नारजन्निर्धमि नपिचत् पुण्ड्रमच्छमि । संगममन्त्रमन्त्रिण सुते निष नारक्यारिचमो ॥ ५० ॥ एषस्त ब्रह्ममाचरेदस्य वक्ष्यीक्यो

पुराईसु । अइनिविडवम्भुम्माइमासलो परवमो होइ ॥ ५२ ॥ करधरियद्वानियमिय-कविप्रदेगुहपक्षपपासा । अकळिराकपुअचरिह-
 अवरा कपि एइ पइ (हु) ॥ ५३ ॥ अउरा रोयत पिहु थणवय उरुहण पाणकण । नइ तइ भूमीण छट्ठिणमागअण हन्छ
 ॥ ५४ ॥ दूवते वरइतीगठि फठमि वेइ वाळत्स । वल्लभयालोयथाडलाडयग तुभमतीण ॥ ५५ ॥ भिन्न रिती पगा, मुइरुम-
 लाडलोयणेकल्लिच्छा । पत्तमि अपत्ते थिय, पम्भिविरिओ न गाणाइ ॥ ५६ ॥ इय अममपसभिस्सिय, वल्लेयमहामुणी
 कुणइ नियम । पुरनगरागरामाइ-मन्थारे न पविसमि ॥ ५७ ॥ अन्छउ वणमदगओ, तं उवतो मणयरियागे । पारेइ
 तथा जइ एइ, तत्थ पइओ व सत्थो वा ॥ ५८ ॥ नासगानिहिनयणो, पल्लवविपवणमुयंठो । पाण फाउमणेण, चैय अ-
 च्छेइ शायतो ॥ ५९ ॥ नल्लेवमहामुणी, अमयमुत्तिआ डेयजायीमासो । कुणइ तुगो एतो, जाइनरो वजुयमणयं ॥ ६० ॥
 पुण पुणु पवेइ पाणसु, पास डिरिडिहियां पकरेइ । माय ताय भाय च, मज्ज व वमोण ॥ ६१ ॥ गुइरुमलाडलोयगडोड-
 लोयणो उट्ठिओ निसन्नो वा । अणमय पुच्छउडमउइ पुरओ पचाल्लो ॥ ६२ ॥ पट्ठिओ मन्थारे वा, पणेण ते तेण चार
 अइ ठाइ । ते जाणावइ मुणिणो, ताण रत इगिमण्हि ॥ ६३ ॥ अइ रहगारो एणो, फवाइ तत्थागओ चट्ठणेण । आवात्तिअण
 सगडणि, भरइ दारुणि छिट्ठि ॥ ६४ ॥ हरिणो तत्थागु, आयरओड्येगुगिगागरे । वारारं अंदेइ, तत्स पुण जाइ पुण एइ
 ॥ ६५ ॥ अइ रहगारो पुच्छइ, अउविरुगो किनेस वीमथो । कि एइ जाइ इय व, फ इगिगडगारमियारो ॥ ६६ ॥
 निउण निहमिऊणं, नरेहिं कविय लहेस मुणिपामे । गच्छइ पुणरागउइ, उच्छइ भिसं न दावेउ ॥ ६७ ॥ रहगारं सयमेव
 तत्थ गतूण वडिऊण मुणी । भणिओ भते । भिन्न, गेण्हइ आपअइ रगणि ॥ ६८ ॥ अइ रहगारो पुरओ, इरिगमनिओ
 मुणी तरुण जाइ । अणुमणेण लणो, अर गुरगो वि सनहिओ ॥ ६९ ॥ तत्ताणवीररिओ, ठिओ वामे महामुणी गंतु ।
 तट्ठिविलोयणो हरिणओ विविट्ठर सनीयमि ॥ ७० ॥ पत्थंतात्ति करुणिय-अत्त-मनुग-पयाइभिन्नमरो । राहरो वन्निमज्ज,
 साट पत्त पसारइ ॥ ७१ ॥ हरिणुअओ वि हरिसुत्तसाहपपाअमुजयो । पितेइ अइयमोई, मइ गळे अत्त पारेओ ॥ ७२ ॥

वच्छ ! वच्छलु एहु घरवासु मइ पालिउ एय चिरु तुञ्जु सन्नु सपइ समप्पिउ, मई लेवउ वउ अवसु भवसरुवु भगुरु विगल्पिउ ।
 ॥ ४ ॥
 पाणमियदिक्खागहणु करइसु देविणु दाणु, चवहिं पुढेहिं पडिमाहउ कारावइ सुपमाणु
 ॥ ५ ॥
 छट्ठट्ठइ उट्ठु पारेइ अणियिउ सत्तु तवइ पइइ पुइइ जं भिक्ख पडिइइ, त देइ दीणाइयह दुइयमाणु कागाइ घइइ
 ॥ ६ ॥
 मयरमच्छसखाइयह भाणु तइजउ देइ, पुइइ वउयइ होइ जइ पाण तेण सुघरेइ जाउ चमरु वंचानिवासिउ ।
 ॥ ७ ॥
 वरिसवार छट्ठु उक्किट्ठु पालेविणु तिब्बतु अंतकालि मासोववासिउ, मिल्लेविणु पाण लहु
 ॥ ८ ॥
 असुरकुमारह वक्कइ नवविक्कमु चमरिउ, ओहिनाणी जोयतु सिरि उवरि निरिक्खइ इहु रयणमइ सइ सुररज्जु पालइ ।
 ॥ ९ ॥
 जो जगुत्तमि रम्मि सोहम्मि पढमिल्लि कप्पपवरि सभसुहम्मनामहि महालइ, सिद्दासणि
 ॥ १० ॥
 नियपरिवारि असेससहु मिलिय भूरिभोगु, पेच्छंतउ पेच्छयलणु अच्छरत्तवणि चगु उत्तमणि आसिणु अच्छइ ।
 ॥ ११ ॥
 अह तहठिओ त निरिक्खतु चडक्किउ चडमइ मिसिमिसतु कोवेण पुच्छइ, मह दुरतलक्खणु कणु
 ॥ १२ ॥
 कइहिं देवकप्पाहिवइसक्कु कइज्जइ एहु, सासयभावितसामि इह किं किर कोहु करेहु भणि करउ तेव सो जेव नासइ ।
 ॥ १३ ॥
 चमरु सामिउ चमरचचाहि तो उब्भट्ठमिठ्ठमीडिउगमालगु भासइ, को सासयभाउ भणि करउ तेव सो जेव नासइ ।
 ॥ १४ ॥
 गहगणगधव्वासुरह मज्झि न पेक्खउ कोइ, मह चल्लतह सम्मुहउ खणु एक्कु वि जो होइ रुट्ठु नाइ जुवराउ सगरि ।
 ॥ १५ ॥
 चलिओ आजहसाल दयेण तु(चु)पा लइ पाणितलि परिहदइ उइइ सो धरि, चल्लिउ सो सक्कुवरि
 ॥ १६ ॥
 सुसुमारपुरिपहु नियइ अह कयकाउस्सगु, एगाराइपाडिम ठियह नमइ पायपीढगु आलोईयन्वउ ।
 ॥ १७ ॥
 भणइ सामिय ! तुञ्जु अणुमायि भंजेवउ सक्कु मइ हयपयावु सपइ करेवउ, निनासियतेयसिरि पुट्ठि दिउ
 ॥ १८ ॥
 इय सामियनिस्सा सबलु चंचाहिवु चल्लेइ, वद्धारेविणु दिव्वतणु लक्खपमाणु करेइ उट्ठणु खेल्लिहि ।
 ॥ १९ ॥

[illegible]

तियससासिउ त निरिक्खेइ अइतिक्खकोवंगिवसु भिवडिभिगिगुरनिडालउ, कसु 'खुट्टउ कारु किल कासु जाउ इय बुद्धि चालउ । ॥२१॥
 तियससासिउ त निरिक्खेइ अइतिक्खकोवंगिवसु भिवडिभिगिगुरनिडालउ, कसु 'खुट्टउ कारु किल कासु जाउ इय बुद्धि चालउ । ॥२१॥
 जाणेविणु पभणेइ हरि रे चमरा अइवळ, मूढ ! अप्पघत्तगु रमिउ ज इह आउ असकु सक्तेउ ता जाउ निप्पहु । ॥२२॥
 जाव वोल्लणलमु चमारिउ महओसरि म(स)त्यह चडु दंडु पिव्खेइ खलु नासणनट्टि^२ पयदुड मोट्टिव मलंतउ । ॥२३॥
 बोल्हु न कल्लुवि नीसरइ तत्तिउ खुट्टउ मरदुड, विसिपक्खा पिव्खेइ खलु नासणनट्टि^२ पयदुड मोट्टिव मलंतउ । ॥२३॥
 भणइ तक्खणि सक्कु लल्लक्कु रे चमरा ! मरसि तुहु रागभगु सगेइ दितउ, सुसुवरिनट्टसु इय पयदुड मोट्टिव मलंतउ । ॥२४॥
 तो कपतपडतणु नट्टुव जाव सुजाइ, वज्जदडु ता चडु हरि सुमरिउ पुट्टिहिं घाइ खयकालु दिट्ठिहिं । ॥२४॥
 अह महुभडकोडिबमोलिकरपंकयपतु खणि सफि सुक्कु नीसकु पुट्टिहिं, उप्फालजालासहसजडफलाउ खयकालु दिट्ठिहिं । ॥२५॥
 फारफुरतफूळिगणु तडयडरावविसालु, तसु लगउ अणुमणि निरु गिरिसहारकरालु तित्थु जि सुदुद्धर । ॥२५॥
 सक्कु चितइ तासु का सत्ति माहणु कासुवि रिसिहिं सुंसुमारि ता दिदुड जिणवर, तसु निस्सामहिम इय जाइ वज्जु तित्थु जि सुदुद्धर । ॥२६॥
 हा हा जिविउ मज्झु हउ, होसइ सामिहि पीड, सपइ कांइ करेसि हउं अहइ अतपियमीड खयकालअगणिहिं । ॥२६॥
 ताव धाविउ सक्कु नीसकु नियइलिय लेवा खणिण सामि पासि अपहुत्त असणिहिं, जो जालाजालमरि धुरु धरेइ खयकालअगणिहिं । ॥२६॥
 माणुस मारइ तियसतणु पुणु फुडफाणफार, अब्बवि पावइ नेव हरि निय करयलि सयधार फुडफुळिगु दमोलि पेच्छइ । ॥२७॥
 चमरु चल्लिउ मेल्लकारेण भयभिमलसु(ड)ल्लमणु कपमाणतणु ताव अगइ, उम्मुफ उप्फासहसु फुडफुळिगु दमोलि पेच्छइ । ॥२७॥
 परिसफइ सफो वि अणु ते केरिस पडिहाहिं, नहसिरि रयणावलि खुडिय न रयणाइ पडिहाहिं सक्कु सइ हलिय धारइ । ॥२८॥
 वज्जु जतउ चमर अणुमणि जावज्जवि तेयसिरि झलहल्लु नो चमरु पावइ, वडगुल अंतउ ताव सक्कु सइ हलिय धारइ । ॥२८॥
 मिरियमिचु होएवि तउ पडुपायतरि छुक्कु, भुयणभाणु सरणाय गउ चमरु सफि तो सुक्कु

यमि मङ्गलरश्मिराग पुनर्वसु मर्त्येति यमि मर्त्येति मनु साम्ना सुरेश्वर रे वसन्त ! सुष्ठु सुष्ठु जायि मनु मरु जायत मीमात्र ।
 ॥२५॥
 नम नम नमिष्य सुष्ठु नमन्युपायस्योऽथ, सावित्र्यायुपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 सुष्ठु सावित्रि नमन्युपायस्योऽथ, सावित्र्यायुपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥२६॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥२७॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥२८॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥२९॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३०॥

यमं पूज्य सुष्ठु योमस्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३१॥

नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३२॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३३॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३४॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३५॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३६॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३७॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३८॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥३९॥
 नमन्युपायस्य सुष्ठु योमस्युपायै
 ॥४०॥

दूयो गृहसरणादिषु गृहनीत्रादिषु आविशब्दाद् बन्धुजनानादिपरिग्रह । किं ? यदिममत्वमपि कुर्वन्तीति शेष । ममेति निपातोऽहमस्य
स्वामीत्यर्थे वर्तते । तद्भावस्तत्त्व तद्व्याप्ता स्वयकरणादिक तदा कथं न पतिष्यन्ति, पतिष्यन्त्येवेत्यर्थः ॥ कुत्रेत्याह-कलि-कलह,
कलुष-पापम्, रोषः-क्रोधस्त एव दोषास्तेषामपाते-मीलके सर्वदोषभाजो भवेयुरित्यर्थः ॥ १११ ॥ किमित्येतदेवमित्याह—“अव-
कस्तिञ्जण” गाहा अविच्छेद्य-स्वय पङ्क्तिविधजीवानविविध कृतो गृहादिसंस्थाप्य-नव्यं कर्तुं शक्य समारचयितु वा भवेत्यर्थः । अन्ये-
आविकर्त्त्य अन्येषा हस्तेन विराधनामकारयित्वा च तद्गृहादि कृत संस्थाल्यमिति योजनीय । तथाहि—ते वर्तमानाः पतिता
असयताना पथि-मार्गे तत्त्वतो गृहस्था एव तत्कर्मकारित्वापेक्षया किंचित्करत्वात् ॥ ११२ ॥ न केवल गृहकर्मणि यतेदोषाय, किं
तर्हि ? तत्सन्ध्यामत्रमपीत्याह—“थेवोवि” गाहा स्पष्टा । वारित्तर्पिकथानकमेतत्—
धनमित्तो सत्याहो, वि ॥ १ ॥ अगमहिंसी वि ॥ १ ॥ धनमित्तो सत्याहो,

असयताना पथि-मार्गं तत्त्वतां गृह्णत्या । एवं तत्कर्मणां कर्ममेतत्—
तर्हि ? तत्सम्बन्धमात्रमपीत्याह—“शेवोवि” गाथा स्पष्टा । वारित्तिपिकथानकमेतत्—
चपमहापुरीए, पट्ट पयाण अहेसि भित्तपहो । परपेम्भधारिणी धारणित्ति से अगमहिंसी वि ॥ १ ॥ धणमित्तो सत्थाहो, सत्थाहो,
तत्थइत्थि पेया य धणसिरी तत्स । सुहवासरमि तीए, तणओ जाओ सुजाओत्ति ॥ २ ॥ अविकलअकलकलाकलावकेलिहरमि
तारुत्ते । जलहिंजलमि व त तत्स, जाइ लहरीहिं लायन्न ॥ ३ ॥ ख्व निरिक्खिऊण, नूण मीणज्जओ वि सो जत्स । न परिभ-
वलज्जाए, तिणयणयणणले पडिओ ॥ ४ ॥ निजणो नयणविलासो, नासावसो स जो न अन्नत्स । कावि कउलाण कला, अन्न-
च्चिय अहरमुदा वि ॥ ५ ॥ अहह विसालो भालो, अपुन्वो कोइ कन्नविआसो । मुहसोहगमुदगं, इय अगे चगिमा तत्स ॥ ६ ॥
इय जपेइ सुजाओ, इय विहिओ अज्ज फारसिगारो । तरुणीण तथा चपाए, पइघर एस वावारो ॥ ७ ॥ तत्थत्थि धम्मघोसो,
नामेणामच्चपुगवो तत्स । हिययगमा पियणूपिया सुजायत्स गुणगरिम ॥ ८ ॥ अइरूवरेहसोहगपमुहमालोइउं महेइ तओ । आ-
लोइओ कयाई, तीए ओलोयणगयाए ॥ ९ ॥ तह सन्वसवकीहिं पि, तम्मयाओ खित्ताउ मिलियाओ । सलहति जीए मय-
णोन्व, वल्लहो एस सा धन्ना ॥ १० ॥ नेवच्छ काऊणं, कयाइ पइरिक्खए सुजायत्स । कुणइ पियगूअतेउरमि तत्साडभिणयमेव
॥ ११ ॥ इय सविलास चल्लइ, इय आलावे सलोयणमायरइ । इय हसइ भावभगीहिं, हेल्लि । दिट्ठो तइ सुजाओ ॥ १२ ॥

अतिममि पत्तो, मंती वरिचमिपराए बाण । जार(र)िमिपरेण बोण्ड, एण राओ वट्ट मिण । ११ ॥ कुविलएणएणअविपयपरिओ
 पिअरिमुएविपयोओ । पिलर अंतेअरिए बाण बुल्लिअसिअओ ॥ १४ ॥ परेएणएणएणएणएणएण सत्ताए अंतेअंति । वा एण
 वेणएणएण, मारिलएणएणएणएण ॥ १५ ॥ एणएणएणएण एणएण, मूने ऐरिणि सुअएणओ । एण अएणएणएणएणएणएणएण
 प्पिरे ॥ १६ ॥ अिअंति मूण पुणएण एणएण एणएणएण । ऐसो मुरणएणएण एणएण मूण एणओ ऐरे ॥ १७ ॥ एण
 मिअ मारिअओ, एणे एणएण एणएणएण । मिअएणएण तो पिरि एणएण एणएण ॥ १८ ॥ मिअएणएण एणएण, ऐरे ! एणो
 एणएणएणएण । एणएणएण सुआएण ऐसिओ एणएणएणओ ॥ १९ ॥ एणएण एण एणएण एणओ एणएण एणएण एणएण ।
 मारेएणओएणएण सुआएण मिअएणओ एणएण ॥ २ ॥ एण एणएणएण एणओ, एणएण ऐसि हे ऐसि । एण एणएण एणएणएण
 ऐओ मारेणओ ॥ २१ ॥ पिरिरे एण एणएणएण सुअं एणे पुणएणओ । एण एण एणएण एण एण एणएणओ ॥ २२ ॥
 एणएणएण एणएणएण मिअ एणएण मारेणओ । एणएणएण ऐसि हे ऐसि ॥ २३ ॥ ओ एणएण एणएणएण, सुएण
 एणएणएणएण । ऐसि हे ऐसि मिअएणएण एणओ सुआओ मि ॥ २४ ॥ एणएणएण एणओ एणएण एणओ एण । पिरिरे
 एणएण, एणएण एणएण ॥ २५ ॥ एण एणओ—“ मिअएणएणएणएण, मिअएणएण एणओ सत्ताएण । एणएणएणएण
 एणओ एणओएणएण एणओ ॥ २६ ॥ एणएणएण ऐसि एणओ एणओ एणओ । एणओ ऐसिओ एणओ ऐसिओ एणओ
 एणओ ॥ २७ ॥ एणओएणएणएण एणओ न एणओ एणओ एणओएण एणओ । एणओ एणओ एणओएणएणएण ॥ २८ ॥
 “ मिअएण एणओ एणओ, ऐसि मिअएण एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ
 एणओ एणओ, ऐसि एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ
 एणओ हे ऐसि एणओ एणओ । एणओएणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ
 एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ । एणओ एणओ एणओ ।

हियमाणसाए, जाओ कुट्टो तथा दु(महापु)ट्टो ॥ ३३ ॥ अहिणवसाहारलया, मजरिया जाव जाइ फारफन् । 'उन्मुलराइयाण ता
 बुब्भा सुफइ किमेव ॥ ३४ ॥ महघयणाओ जिणधम्मधारिणी पाणवल्लहा एसा । जागसि तेण सा कुट्टिणी, वि न कगन्नुणा
 चत्ता ॥ ३५ ॥ "सकृदपि यत्प्रतिपन्न, तत्कथमपि न त्यजन्ति सत्पुरुषा । नेन्दुस्त्यजति कलहं, नोद्गति ययाननं मित्तु-
 ॥ ३६ ॥ अणवरयसरोगतदगदोसेण सोऽपि तदोत्ती । किमपि सुजाओ जाओ, मणे विराओ ताह तीण ॥ ३७ ॥ आएह अइजा-
 डह दुट्टुकुट्टोसेण जा सुजांयपि । जिणधम्मवणटिल्लोवयारिण ही पदूसेमि ॥ ३८ ॥ निगगीविमि निवेयमुज्झइंती अणमण काउं ।
 चितइ पाणभाव, करेमि साहेमि परलोय ॥ ३९ ॥ विहियाडणसणा पजिजागरिज्जमाणा य मद सुजाण । मरिउ जाओ तियसो,
 आमोमइ तीए भवमेय ॥ ४० ॥ मारावणाय मित्तपहण सपेसिओ जह सुजाओ । जह मह विस्रो सम्मो, मण उ जह गाढ-
 कोढो ति ॥ ४१ ॥ आगम्म तो सुजाय, सुजायल्याभिरामदेहसिरि । काउ फहद सुरो निवचरिय बल्लदुज्झाहरणा ॥ ४२ ॥
 धम्मपण्णवमपपयासणाओ दिसेइ चंदस्स । सणापवगमगमि, तमि धम्मे य न ठगइ ॥ ४३ ॥ कइरुण ननिचदुगरियमेरिण
 तह सुजायकुलमउल । नेइ सुजाय चंपाण, ठाविउं चाहिरुजाणे ॥ ४४ ॥ चणपुरीण उअरि, पाणडउ मसानिउ वयाय तओ । पउ-
 रजणाण जाओ, हल्लोहल्लयाउ हल्लोलो ॥ ४५ ॥ मित्तयएसइइसो, अह पत्तिरिय पइरोन्डसाउिओ । धूरकडचउयइलो, मह
 नायरएहिं विन्नवइ ॥ ४६ ॥ देवो प दाणमो वा, जो कोवं कोनि एणइ मज्जुयरि । मो गोवकारण पायउउ होऊण पयान्णो
 ॥ ४७ ॥ परिभावितो वि धिर, अहमवराहं न ताव सुगरामि । अज्जाणाओ नं किपि, जायमेनपि ग्यमेमि ॥ ४८ ॥ मगजे भजेइ
 तो सो, रे रे मजाय वज्जिय अणज । माराविऊणमयरहउज्जियं सब्बहा पि तया ॥ ४९ ॥ दूरपययमयोमस्स, इउंछेण व
 रल्ल सुजाय । सपइ सुगरेसि न न्हिनु, सब्बहा दुट्टुपायिट्ठु ! ॥ ५० ॥ जइ तं ममाविऊण पमाइऊण न मयणमागेमि । सा तुया अलिय
 मोणसो, महसिला पाडणाउ इओ ॥ ५१ ॥ पुरपटपरियस्तेउरेहिं सह अअहा हजिरसामि । मणिय निवेण मो कय अणिय

बरिबं तुमुअने ॥ ५२ ॥ सुअनेअनेगे नेएव, सो मिओ धामिअममायेइ । बरिबंअएराविअने सअरिअ पपणेअ ॥ ५३ ॥ जअसे-
 हरिअसिअनेओ सिअओ पओ जओ सअममि । मारिअओ मंठी सि एअराओ जअ सुमाएअ ॥ ५४ ॥ “अनुपकुअन् पूअं जओ
 पअएअपि सअअमि नेअ । अस्तु विअिणअअरापुअअरा सोअअिओ सुओओ ॥ ५५ ॥” विअिअओ जअओ पओ ऐअनेरे सुअ
 अमि । अरिअममओ अमिअमि नेएअ पअअओ ॥ ५६ ॥ गीअओ अंआओ, मिअओ अंआओ गुअने । अरअपुअनेरे अअ
 अमि अआ अअअनेओ ॥ ५७ ॥ अरअओ अअओ, सुओ सुअमिअ अअअअरिओ । अअ अरे अंअओ, मिअओ अममओअमुजी
 ॥ ५८ ॥ अअअअरअमिअ अरि अअअिअ अमम । सिओअ अअ अरअमिअ पअओ अओ मिअ ॥ ५९ ॥ अं अममओअ-
 साअ परिअअरिअसिअ सि ओ अेअ । अअअअमिअ अं सि अेअअनेअ ॥ ६० ॥ परिअिअिअ अ इमिअ, पअअिअओ कि न
 अअओ सओ । अअअमि सिअमि अअअमि अंमि अीअओ ॥ ६१ ॥ अअ अरअओमिअ अनुअअ अंअे अरि अिअअओ ।
 अरि अिअओ अंअि अ, सुअओ अअअमिअ ॥ ६२ ॥ अअअअअअअअ, अअओ सोअअि अरअअअअओ । अे अंअेअ अआ
 अनुअअ अमिओ अेअि ॥ ६३ ॥ अअअअ अंआअ, मओअओ ममिअ अअ । ओ अरअअअिओ अिअ अंअेअअअओ
 ॥ ६४ ॥ अअ अरअेअ मअरिअिअ अअओ न ओ अअिओ । अअ अओ अरअओ अिअअओ अअ अिअअ मि ॥ ६५ ॥
 अअअअअअअअ, अआओ अमरिअ निअअ । अंअओ सुअिअओ अअअओ अेअ अअओ ॥ ६६ ॥ अअेअ ऐअअ अममओअ
 अे अंअअअअअअअ । अिअओ मिअनेओ, ओ पओ अंअअअअ । ६७ ॥ अअअिअ अंअअओ अअ परिअअअअअिअमिअओ । अअ
 सिअअअ, अंअअअअिअ अे अअिअ ॥ ६८ ॥ अअिअअअअअअअ सा अममओअिअ अिअेअअु । अंआअअअिअअअअअअअिअ
 अआअिअ ॥ ६९ ॥ अअिअअई अअ पअअिअ अअि अअअ अअ । अरिअ पुरे अओअं तीअ अआअिअअ अआ ॥ ७० ॥
 सिअ मअ अरेअ, अंअअअई अंअ अिअेअअ । अअअअअअिअअअअअे अअ पअ ॥ ७१ ॥ ओ तीअ अअेअ, अिअि
 अंअ अिअअअअमिअ अंअ । अेअओअ अओअअओ अअ अेअिअ ॥ ७२ ॥ अिअअिअअअ तीअ, अंआअअई सि अंअअअअअ ।

कहिया विद्विद्या विदिणा, जा जुवई रूखसीमन्ब ॥ ७३ ॥ अइरत्तमतचित्तप्यविनिगा तेण द्यूओ तत्तो । निबडस्स धुधुमारस्स,
पेसिओ सुसुमारपुरे ॥ ७४ ॥ मगइ आगतून, पळोयनिमित्तेमेस तस्स सुय । साईकार तो सो, न देइ निच्छुभइ दूय च ॥ ७५ ॥
निगतु सो सन्न, दुउणभवमाणढूमिओ दूओ । उज्जेणीए पळोयराइणो वज्जरैइ पुरो ॥ ७६ ॥ अब्बासुरुच्चित्तो, तत्तो पत्तो
स सन्नवल्लल्लो । परिवेट्टिऊण गाढ, बाढ बहिं ठिओ तथ ॥ ७७ ॥ बलसाअगीए अपचलो ति निचलरणो वि रणरो ।
नगरस्सतो पविसिट्तु, धुधुमारो वि जवेइ ॥ ७८ ॥ बिहरइ पुरस्स तस्स य, अतो वारत्तम्हारिरी तइया । चिट्ठेइ नागपडिमा-
घरमि झाणपहाणरणो ॥ ७९ ॥ नगरोवरौहसवाहवाहिओ धुधुमारनरनाहो । नेमित्तिगामाप्पछइ, भयीमीओ कि पलाएमि ॥ ८० ॥
नेमित्तिओ निमित्त, जा जोयइ चच्चतरपरसे । रममाणणि निरिव्वइ, ताव तहिं हिंभुरूवाइ ॥ ८१ ॥ तासेइ ताणि तत्तो,
निमित्तगह्याय कितु कुब्बति । म मीसियाणि वारत्तणेण अभयाणि जायाणि ॥ ८२ ॥ लद्धनिमित्तो नेमित्तओ तओ
धञ्जरेइ विजय से । सनद्धवद्दक्कवओ, सुद्ध लङ्घूललगबल ॥ ८३ ॥ पोल्किवाडे उग्धाडिऊण तो धुधुमारनरनाहो । भोगणपम्मत्त-
चित्त, पळोय बधिउ लेइ ॥ ८४ ॥ वक्ति च—“ प्रतिष्ठा यन्निष्ठा नयति नयनिष्ठा विघट्टयत्यृष्टयेष्वार्धेते मतिततपसि प्रेम
तनुते । विवेकस्तोत्तेकं विदलयति दत्ते च विपद, पद तद्रोधपाणा करणगालाप्यत्रयसप्तमम् ॥ ८५ ॥ ” मज्झे पुरस्स पविसिट्तु,
पोलिदारें तहेव दावेइ । हयगरदाइ गिन्देइ, तस्स नीसेसभवार ॥ ८६ ॥ भणइ स ते कथ्य गओ, अभिमाणो मेरुमदिरसमाणो ।
पोरिसवाओ निव्वायनगरखित्तस्स सोवि गओ ॥ ८७ ॥ किं ते केरमि संपइ, स आह ज ते मणस्स पडिहाइ । अधुणा न
कुणसि ज तेण, तुझ दूमिस्सए हियय ॥ ८८ ॥ अह आह धुधुमारो, मा मा जपेसु पत्थिव । तमेव । तुह पुरओ कोऽह अप्प-
सन्नसेणारीवारो ॥ ८९ ॥ विसमदसावडिओ वि हु, तुम तुम चेव तुह समो नऽओ । ‘ जलसक्तो वि ध्रुव, सहस्सकिरणो
दुरालोओ ’ ॥ ९० ॥ दिक्सवसाओ जाओ वि जाओ राहुप्पहावपहयपहो । खणमेत्ताओ मिच्चो, अहिययर किं न दिप्पेई ॥ ९१ ॥
ता तुह चित्तेमि अमंगुल, न मंगलमओ सया होसु । अगरवइ सिंगासरणिं सुयण ! परिणेतु ॥ ९२ ॥ महया सम्कारेण,

म्हाविमूर्त्यै स्मरिषिष्यते । विपरिचयेऽभिमुखाटे, तात्वेन प्पुत्रिणो एव तिष्ठो ॥ १३ ॥ इफापराह ॥ त्रिंशे छटिवं आसि तं
 बापेसं नि । अविस्मयसि बहू, सुबारेडय से दित्तं ॥ १४ ॥ नेरुत्तस्येय्या लोकार्थं कपार तेज द्ये । आमुत्तिप्य जरा
 म्हा, तुव पित्र्या तुत्तमेयेन ॥ १५ ॥ आरुत्तकिणो वि बह, परात्रिणो एव कपेइ सत्थानं । तं मीसा त्रिपलं सिआ बार
 पमरिदित्तिय ॥ १६ ॥ तं येन मिमिये मंठिअन मेमिपिएन मर पिअनो । इदिये जमेव विअर्त्त, म्हादित्तियो म्हासा बानी
 ॥ १७ ॥ अवि पत्त म्हा मेवदूत्त, अवि वत्तमसिआए वमाए सुते । बायवजोत्तमवि वत्तमसिआए होइ न मुत्तियं ॥ १८ ॥ कोइए
 मुत्तिय बानी इव मर बालो म्हा एव होइ । कोइएएव तेसि तु, होइ बानी जइ ताएवो ॥ १९ ॥ इव मुत्तिअन वत्तोव-
 रत्तियो वयावसि । वारत्तवत्तिये म्हासंको वत्तव एव ॥ २ ॥ तुव पाए वत्तमो परममिआए वत्तवत्त ॥ वारत्त-
 वत्तिय, वत्तवत्तवत्तिय ॥ २ ॥ विमुत्तवोणोऽनुत्तवोण-वत्तव मुत्तव त्रिपलं मी(सी)म्हा(मी) । वारत्तमहत्तियो हो आलोएए
 गपार वत्तव ॥ २ ॥ एव म्हापयाको वत्तपरिआविष वत्तविये एव । एवोत्तव वि आलो जमेवदुत्तवत्तविय ॥ २ ॥ ॥
 इवि वत्तवत्तवत्तिय ॥ २२ ॥ वत्तं वत्तमयेव तुत्तवत्तवत्तियो होयेऽविदित्त । वत्तव तुत्तवत्तवत्तवत्तियत्तवत्त-

सुत्तवो वीर्यो, नेरो वत्तवरो न तुत्तवत्तये । वत्तवत्तवत्तियो, वत्तवत्तवत्तियं वेदित्तव ॥ २३ ॥
 बोधमिचित्तवत्तवत्तवत्तवत्तवत्तवत्तियं । वत्तवत्तवत्तियो न, वत्तवत्तवत्तियो होइ ॥ २४ ॥
 वत्तव वीर्य संयो, वत्तव वत्तवो वत्तव संयो होइ । वत्तवो वि होइ वत्तवो, व य वत्तव विदित्तयो ॥ २५ ॥
 ओ वत्तव वत्तवत्तिय, वत्तवत्तियो वत्तवत्तियो वत्तव । वत्तव वत्तव वत्तव, विदित्तव वत्तव वत्तवत्तिय ॥ २६ ॥
 वत्तव वत्तवत्तिय वत्तव, वत्तवत्तिय व य वत्तव वत्तव । वत्तव वत्तव वत्तव, वत्तव वत्तव वत्तव ॥ २७ ॥
 वीर्यवत्तियवत्तिय, वत्तवत्तियवत्तिय वत्तव वत्तव वत्तव, वत्तव वत्तव वत्तव ॥ २८ ॥

धम्ममिणं जाणंतां, गिहिणोऽपि दढन्वया किमुअ साहु ? । कमलामेलाहरणे, सागरचंदेण इत्थुवमा ॥ १२० ॥

धम्ममिणं जाणंतां, गिहिणोऽपि दढन्वया किमुअ साहु ? । कमलामेलाहरणे, सागरचंदेण इत्थुवमा ॥ १२० ॥

‘सद्भावो’-युवतिजनस्य वसतावकाले विद्यमानता, ‘विश्रम्भो’-विश्वास । ‘स्नेहो’-रग । ‘रतिव्यतिकरो’-मदनोत्को-
चकारिकाप्रबन्ध । चशब्दोऽनुक्तेद्वितादिसमुच्चयार्थो ‘युवतिजने’, ‘स्वजनगृहसप्रसारो’-बन्धुविषयो भवनविषयश्च तामि सह
पर्यालोच इत्यर्थः । किं ‘तप’-शीलव्रतानि, ‘फोडिज्जति’-विनाशयेत् । तपोऽनशनादि, शीलमुत्तरगुणा । यदि वा हे शिष्य
तव शीलव्रतानि नाशयेदिति ॥ ११४ ॥ अन्यच्च-‘जोइस’ गाहा ‘ज्योतिपं’-ग्रहगणितम् । ‘निमित्त’-होराज्ञानादि । ‘अक्ष-
राणि’-मातृकादीनि । ‘कौतुक’-स्नपनादि । ‘आदेश’-एतदेतच्च भविष्यतीत्यादिनिर्णयकरणम् । ‘भूतिकर्म’-रक्षापोट्टलिकादि ।
एवै साधोस्तप’क्षयो भवति । काभ्या कृत्वा करणानुमोदनाभ्या स्वकरणेन अन्यकृतानुमोदनेन चेत्यर्थः ॥ ११५ ॥ ज्योतिषाद्यनु-
ष्ठानप्रसगाश्च क्रियमाणो दूरन्त इत्याह-“जह जह” गाहा ‘यथा यथा क्रियते सग’-सम्बन्धो दुरुष्ठानैरिति गम्यते ‘तथा
तथा प्रसरो’-ऽतिप्रवृत्तिरूपः क्षणे क्षणे भवति गाढ वद्वत इत्यर्थः । बहुः खल्वेव सग स्यादल्पस्तु न दोषयेति यो मन्येत, तं
प्रत्याह-‘स्तोको’ भवति बहु, प्रमादस्यानादिभवाभ्यस्तत्वात् । स च दुरुष्ठानसगवान् गुर्वादिभिर्निरुध्यमानो-वार्यमाणो न ‘धृति’-
स्वस्थता लभते ॥ ११६ ॥ कथं स्वल्पोऽपि सगो बहुर्भवतीत्याह-“जो चयइ” गाहा । व्यक्ता उत्तरगुणा करणरूपाः पिण्ड-
विशुद्ध्यादय । मूलगुणाश्चरणरूपाः पञ्चमहाव्रतादयः । तदुक्तम्-वयसमणधम्मसयम-वेयावच्च च बभगुत्तोओ । नाणाइतिय
तथकोह-निगहाई चरणमेय ॥ पिंडविसेही समिई, भावणपडिमा य इदियनिरोहो । पडिलेहणगुत्तोओ, अभिगहा चेव करण तु
॥ ११७ ॥ य पुनर्न प्रमादवान् स कीदृश स्यादित्याह-“जो निच्छण” गाहा उत्तानार्था । नवर यो निक्षयेन गृहात्यनु-
ष्ठानमिति गम्यते । चन्द्रावतसाख्यानक च “सीसावेडेणे”त्यत्र प्रोक्तमेव ॥ ११८ ॥ किंच-“सीउन्ह” गाहा । शीतोष्णक्षुत्पिपा-
सादिपरीषह दिव्याद्युपसर्गोकृतपीडारूप क्लेश च यः सहते तस्य धर्मो भवति । न च सर्वोऽपि साधुरेतानि सोढुं शक्नोति, किं

धर्म ? वो धर्मियान् -सिद्धयन्वयिणो भवति सु एव तपसीशेषव्यपिसदनमे वरति ॥११५॥ साम्प्रतं साधुसं प्रवृत्तव्यो
तस्यनाथ गुरुनामे भवददशमः—^४ धर्ममिष ११ गायो मृज्जणा । कम्ममयेकसमागएअज्जुअनामं तेवेव—

चारार्धं तुष्टि, अठारिपुष्टोद्वन्नाचमिमागारं । धनसेवाय पूष कमाद्यमेष्ट 'सि मायेन ॥ १ ॥ विरिस्मयेन अंगुष्पवरा
 वसेन प्रमदुमारस । रिक्त अष्टाष्टमुपगत, य एता शुक्लसम्यो ॥ २ ॥ मरुसेवमिदे कद्वार व्यागो मारो म्मनाओ ।
 परिक्कट्टुसुवसेन, नरुसेयेन न अन्वमिओ ॥ ३ ॥ न्नावरप्रणीज्जयेन, गन्धमुप्वार मं न मजेर । नरुसेयो कद्वारो, एवो
 म्म मेरिक्कट्टो ॥ ४ ॥ इव विट्ठिय स सुणी सगररसस म्मिरीय म्मो । मिससस रमपुसस को सुओ कद्वारसुओ
 ॥ ५ ॥ वरकविविचिपुणं स पुनिकओ ठेव कण्ठरिओ से । कण्ठं । एवेसु मरिमरुमि सक्केव वं स्ति ॥ ६ ॥ मन्मन्मि-
 मेव एवसज्जज्ज अमि क्व क्व वरीय । पुनक्कपुण्णूय, क्कममेव सि ममेन ॥ ७ ॥ एव्वाक्कमम्मो म्मिक्क म्मिक्क म्मिक्क स
 वरणीय । म्मिक्क इव एव, सुक्क मेवम्मेव ॥ ८ ॥ सा एवेवपुमारस क्कमेवेव म्मिक्क रिक्क । इव म्मिक्क स
 पुनी, क्वारओ एवपुममि ॥ ९ ॥ एव्वाक्कओ कोमि कोममेवमेवमेव सार । एवमेव गरिक्केव अक्क एवमेव वर ॥ १० ॥
 " सममिवरिक्कस्य वरमिक्क रिक्को य संगयो म्मो । एवे केव एवेक्क विमुक्कमपि क्कमेव विदे ॥ ११ ॥ " क्कममेवेव
 क्कमे वओ वओ पुओ ए वुचिक्कम । वीय क्कविरिक्क वुचिक्कओ व एव स व्वाव ॥ १२ ॥ इव केव म्म म्मरीय, एमि
 विट्ठरं अक्कमिक्क । व्वावक्कपुमारो वारे म्म इवेवपु ॥ १३ ॥ म्मरो म्म एवक्कमिओ वर वरो स म्मसेवो ।
 सुदिओ वीय क्कपुण्णूयरो सक्कमि एवो ॥ १४ ॥ म्मरोमेमि विरणा न एव म्ममि वस स क्कमि । क्क देवो क्कमे-
 एवपुससवपु सुव व ॥ १५ ॥ म्म एव म्म एव क्कपुण्णूयरो एवपुस से क्कमिओ । क्कमेवमेव विट्ठमयेव क्कव ए
 वर व ॥ १६ ॥ न म्मिक्क न सुव, म्ममक्क केव क्क एव्वाव म्ममेवमेव । सुवो विरेव म्मोक्क । म्मिक्क ॥ १७ ॥
 एवविक्कमेवमेवो म्मो वरमिक्कओ ठेव सुव अक्कमि । वे म्म म्ममिक्क । क्कमेवमेव पुव रोमि ॥ १८ ॥ सुवेव म्ममिक्कमेवो,

कमलामेला अह न मूढोऽसि । कमलामेलोऽच्छि अह, सागरचव्देण तो भणिय ॥ १९ ॥ ज मेलसि मह कमल, कमलामेलो ति तेण त होसि । इअ निच्छओ कओ मे, अलमन्नोवायचिंत्ताए ॥ २० ॥ अगीकरेइ नो जाव, एयमवरेहिं तो कुमारेहिं । मय-विवसो काऊण, ऊरीकाराविवो सवो ॥ २१ ॥ अवगयमओ विचिंतइ, कह अघडत इम घडावेमि । इय अवगयअन्नाओ, ताओ मारिस्सएऽवस्स ॥ २२ ॥ तहवि माए पड्विन्न, कायव्वमिम ति होउ जं होइ । परिणयदिणमि पत्ते, पन्नत्तो सुमरियाऽणेण ॥ २३ ॥ भणिया विवाहलगां, जह साहइ सागरो तहा जयसु । पवणीकरेसु परिणयसामग्गि अज्ज उज्जाणे ॥ २४ ॥ तव्यणणतरमेव, तीए नवरगघट्टसुविसट्ठा । कयलुकुमगरागा, सुवासिणीओ अणेगाओ ॥ २५ ॥ कण्णूरूपूरुकुम-कुसुमागरुपूगनागवत्ताइ । मयणाहि-चव्दणाइ, तहा कय पडणमखिलपि ॥ २६ ॥ सवकुमारो दुइमकुमारपरिवारिओ तहिं पत्तो । कयसकेया समण, कमलामेला सुर-गाए ॥ २७ ॥ एगागिणी वि सहिया सागरचव्दणुरायारेण । सयमारामे पत्ता, परिणीया सागरचरेण ॥ २८ ॥ अह पिउचरंमि कमला, जोइज्जइ जाव दीसइ न ताव । लगसमयमि लोओ, धसफिओ हा किमेयंति ॥ २९ ॥ वरजत्ताए पत्ता, ससुराइ माय-तायभायाई । अइरुक्खा सुविलक्खा, खणेण जाया महादुक्खा ॥ ३० ॥ घरपुरवट्टिरुज्जाणेसु, जाव जोयति जायसोयमरा । वि-ज्जाहरलवधराण, ताव कुमरण खयरीण ॥ ३१ ॥ मज्झगया सा दिट्ठा, परिणीया खेवरेण एणेण । कयमयणहललकार-ककणा-घट्टजुयल्लुया ॥ ३२ ॥ हरिसविसायवसेहिं, कहिया कण्हस्स कहवि अवहरिया । लगसमयमि खयरेहिं, देव । तुह एरिसी आणा ॥ ३३ ॥ अच्छइ उज्जाणम्मी कमलामेला मिलतखयरोहा । सेणासामग्गीए संयं, गओ तो तहिं कण्हो ॥ ३४ ॥ उवसह-रियाउ सुवा-सिणीउ सुविलासमासला तत्तो । कुमारेहिं वि उम्मुक्क, खयरजुवाणाण नेवत्थ ॥ ३५ ॥ चेलऽचलेहिं दोन्निवि, अन्नोन्न सजमित्तु सवेण । पुरओ काउ कमलामेल तह सागरकुमार ॥ ३६ ॥ दुइतकुमरमडलमद्वियपासेण पणमिओ कण्हो । ओलम्पिय सुविलक्खो, आइक्खइ सिक्खवेउमिम ॥ ३७ ॥ रे दुइम अइदुट्ठ, विट्ठ अविसिट्ठचिट्ठ को ण्सो । सेवगजणे वि एवं, नह-सेणे वचणारंभो ॥ ३८ ॥ ता फिं करेमि तुह अज्ज, मज्जा तणओ वि एवमनयनिही । ता तमयस्स निस्सारयामि इय उमरपरि-

॥ १९ ॥ ठणो एण्णु सुमण्णुमारपरिणेतो एणो सेनो । कामेव वणुण्डणाय चट्ठो सुण्डु सवसेने ॥ १४ ॥ कम्मस-
 मिज्झिमिक्क, विट्ठण वा न जण विट्ठेव । पण्णुमेव विज्झिण एणिको एव पुण्डर ॥ ४१ ॥ इण्डिणाय पुण्डिणायो,
 वर वर वरणीय वेरपरिणो । वर सुण्णाय रोसो कम्मण रोसो व एणु विरओ ॥ ४२ ॥ समारणसस सुदे, कण्णेण वि-
 कज्ज वनो विज्ज । उर वरसेवो एणिको वर एण्णमयेदि ॥ ४३ ॥ पुण वररिणं न सुवण, उगारणी एव जिओरे ।
 वण्ण वण्णुणो नदर एवेव विण्णो ॥ ४४ ॥ विण्णपणि व—वण्णविदि वण्णवण वेरिदि वेर न वण । व विण्ण वण-
 वण एवविदि मेसि म वण ॥ ४५ ॥ वण्णे वेवज्जवरे, वणु मिण्णु कम्मणो व । वण्णवण लोवण्ड, न वण्ण वि वणं
 वेव ॥ ४६ ॥ १० उगारण्डुमारो, कम्मवसेवण वणो वर ओ । विण्णुमण्णविण्डिणसव नेमिक्किणसे ॥ ४७ ॥ वारम-
 वेरज्जवो, वणो वरिमण्णवणो वणो । वणवणवणवेवणवणरो मसवण्णि ॥ ४८ ॥ वर वण्णवेव वं कम्मवेवज्जवण-
 वेरणो । मण्णिण वणं, वणो वणिण वणणी ॥ ४९ ॥ वणिको वणेव वणोउणि वण । रे वण वण्डु वर वण्णि । वर
 मण्णिण वणवणवणवणवण वण्डु वण ॥ ५० ॥ इव वणिण विरे वणवण, वणवण(५)ओणि वण्डुवणेव । वणिको वे वणि-
 रेव वण्डिणो वणव वणं ओ ॥ ५१ ॥ रे वण । वण वणो वण्डेव वणवण वण वण । वण्डेव वण वण्डु, मा वण
 मणे वणवण ॥ ५२ ॥ वण वण वणवणो वणवणवणो वण्डु वणवण । वणवणवण वणो वणो ॥ ५३ ॥
 वणुवणवणवणवणवण वणवणवणवणवणवण । वणवण वणवणवण वणवणवण वणवण ॥ ५४ ॥
 विणि वर वेव वण वण ओ वणो । वर विणि वणवण वणवणो वणवणवण वणवण ॥ ५५ ॥
 वि वण । वणवणो वणवण वणवण वणो ॥ ५६ ॥ इव वणवणो वणवण वणवण वणवण । वणवणो वि
 न वणवणो, वणवण वणवण वणवण ॥ ५७ ॥ वणवणो वणवणवण—

देवेति स्वयमेवो, निरीपि नपि पाणिभो (पाप्मो) तमधुनेति । वृणोष्वरद्वयं यजस्व स योऽपह्नासेति ॥ १२१ ॥

देवैः कर्तुंभिर्मत्तजेन्द्राविभिरुपसर्गं कृत्वा कामदेवो नैव 'वाइओ' ति शक्तिस्तपोगुणेभ्यश्चलयितुमिति शेषः । यदि वा देवैरिति देवसत्कैजेन्द्रादिभिः कर्तुंभिरिति व्याख्येयम् । अथवा देवै कर्तृभिः कामदेव कर्मतापश्रस्तपोगुणान् हि स्फुटं न 'त्याजितो' - मोचितो, यदि चैव गृहस्थोऽपि न त्याजितस्तपोगुणान् साधुभिरागमविद्धि सुतरामक्षोभवद्भिर्मोव्यम् । काम-

देवकथा चैवम्—

चपापुरीए सिरिवासुब्जजिणनाह जम्मरम्माए । पुहइवई जियसत्तु ति आसि पुरा ॥ १ ॥ तह कामदेव इब्भो, अइअब्भुयमूयभूइअब्भहिओ । भदा य भारिया से, असेससीलाइगुणेह ॥ २ ॥ धणकोडिछक्कळ्ळं, तस्सासि कलत्तरे तह निहाणे । ववहारंभि य सेसे, वहति छ जले पवहणाइ ॥ ३ ॥ सगढाण नगलाण, सया पच पच य वहति । दस गोचलाणि दस दस-सहस्ससख्खाण गावीण ॥ ४ ॥ घर-हट्ट-दास-दासी-दासेर-किसोर-रासहाईणं । तिरियाण नत्थि सखा, किं बहुणा अइमहारंभो ॥ ५ ॥ पुरनगरागमआगर-वेडमह्वाइमडियमहीए । विहरतो पत्तो तत्थ, एगया सिरिमहावीरो ॥ ६ ॥ परिस्साए निगगाए, पारद्धा धम्मदेसणा पडुणा । सजलजलवाहगमीर-धीरखीरासवसरेण ॥ ७ ॥ जह इह अणोरपारे, खारे ससारसायरे सुइर । परिभमिराण नराण, जिणधम्मो जाणवत्त व ॥ ८ ॥ पाणपद्दाणपामुख-पावठाणाण सव्वहा विरई । पचमहव्वयत्त्वा, जा तत्थ जईण सो धम्मो ॥ ९ ॥ तह खति-मदवज्जव-विभुत्ति-तव-सजमाइसजुत्तो । पवयणमायाहिं समाहिओ वि मायाहिं परिमुक्को ॥ १० ॥ अवरो पचाणुव्वयमूलगुणो पवरत्तएगुणेहिं । सिक्खागुणेहिं सत्तहिं, सत्तमसत्तेण तह जुत्तो ॥ ११ ॥ गुरु-देवसेवपूयापरायणो पत्तदीणवाणरई । समदमदक्खिन्न-अक्खिन्न-चित्तवित्तीसु चित्तो य ॥ १२ ॥ धन्ना पावति इम, धन्नयरा पावि-यपि पाल्ति । तत्तो वि य धन्नतमा, निययफलेणं फलार्वि ॥ १३ ॥ समए नमिज्जण विन्नवेइ देवाहिदेवपायाण । अह काम-धेव सइवो, पसरियसइवो वियहो(इवो)य ॥ १४ ॥ परमपसायं काज्जण, सामि ! मह साहुधम्मअखमस्स । समणोवासयधम्मं, रम्मं सम्म समप्पेह ॥ १५ ॥ तुह पायपज्जुवासाए, विरहियाण व होइ सहियाण । सावयधम्मोऽवस्स, ता किं अज्जवि विलं-

[illegible]

करालकरो ॥ ३७ ॥
 मयसुफासिरतुओ ॥ ३५ ॥ अइपयहयवडसडकेवलकीकससभूहमयहियओ । विसमयिसतुलनिम्मस-सुफाह
 परसु(सि)यपिट्टुपिविट्टुउठखल्लोदरो दुरतकडी । दरदट्टमसाणट्टियखाणुयखाभोरुजघजुओ ॥ ३८ ॥ अइचण्डवपिट्टण-सठाणपमाणव-
 ज्ञियमपओ । अइपयडसुफडख-नाडीबद्धट्टिमित्तणू ॥ ३९ ॥ सवणुत्तसीकयवाल-नउलकीगलासमुडमाल्लो । फुकारकारियगर-
 पलत्रजुत्तोपचीजुओ ॥ ४० ॥ वामकरट्टियलोहिय-पूरियनरसिरकवालकन्नतडे । पुणरुत्तघरिसणाए, नियकरकत्ति निसाणितो ॥ ४१ ॥
 अइपवलणणजालकलावविज्जुलविडंबडवरओ । अइवीभच्छभयकरमप्पण पायडतो य ॥ ४२ ॥ विसिविदिसावारितो, पव्वयसिह-
 राइ पायडतो य । अट्टहाससडेण । दूरओ भूरि भेसेइ ॥ ४३ ॥ तिलतुसत्तिभागमेत्तपि, तहवि नो जाव खोहमुव्वहइ । आग-
 तूण समीवे, पहरइ तो कत्तिया एसो ॥ ४४ ॥ अविचलचित्तो तव्वेयण पि अहियासए सुह जाव । उवसगोउ लगो, ता अणु-
 लोमोवसनेहि ॥ ४५ ॥ भहाए भारियाए, उदगसिगारफारसोहाए । ता हावभावभगीचगाए पायडियरुव ॥ ४६ ॥ पमणइ पुरओ
 होऊण, नाह ! नाह सहागि तुह विरह । काऊण पसाय घासमदिरे सपयमुवेसु ॥ ४७ ॥ तुह विरहमहाजालापलीय निव्वेवेसु
 मड अग । काउरसगाडवसरो, पुण पाणप्पिय ! न किं होही ॥ ४८ ॥ किपि अजपंते सो, सव्वगालिगण बला कुणइ । जाव न
 तहावि खुब्बाइ, तियसो तो होइ पञ्चम्बो ॥ ४९ ॥ मणिमयकुडलकण-केउरकिरीडहारहीरेहि । पत्रिययमाणभासुरसरिअओ पण-
 सिउ भणइ ॥ ५० ॥ भो कामदेव ! सोहम्म-सामिणा जारिसो सहरिसेण । परिसाए सुहम्माए, सि(स)राहिओ तारिसो सि
 तुम ॥ ५१ ॥ अहमवि अहुणा एव, भणामि सफो वि सक्क न तुमं । नियनियममहायट्टभयोरथभाउ चालेउं ॥ ५२ ॥ इह अह-
 मेव अहन्नो, सफपससं असहदेमाणो । तुह तणुपीड पावो, जाओ काउ हयपयावो ॥ ५३ ॥ जय जय नमो नमो ते, महम्मण-
 मच्छरनिमुभवभोलि । वदे हायदड ! तुम, सफपससा पढायाए ॥ ५४ ॥ इय शुणिऊण सुरो सो, जहागय पडिगओ पणमिऊण ।
 पारियकावस्सगो, सूरुदए कामदेवो वि ॥ ५५ ॥ वडिसमवसरियसिरिवद्धमाणपहुपज्जुआसणाऽऽसाए । पत्तो पभायसमए, सुणेइ
 पडुवेसणं जाव ॥ ५६ ॥ जयपहुणा तावेव, भणिओ भो कामदेव ! दडसत्त । रयणीए अज जाया, तुहोवसगा महाउगा ॥ ५७ ॥

[illegible]

भोमे नन्देनवाजा
वि वेद मोषा पर्वणि नारमाई । कुचिजो नादाराखी, पणप ननस्त दवगुन्य ॥ १३२ ॥
नरसपधरसरसुदुधरे,
नमदराराधरभामरुधारे । श्रियलपनम्वि गुजापर ! लणनधि ना अग्रिसि वनाये ॥ १३३ ॥

एता एतेषां लस्य एव एषां गात्रात्, जलविशेष मिद्विवाद्यात्कथ्यते । कृपातस्मयपूज—एवमगुणे एवारे वास्यमहोत्सवे दीप्तमिति
 एतौपुत्रादिभ्य एते कोऽपि सिद्धमकमयात् । कोऽपि एते पृथग्यप्येकस्मत्पुत्रा एतेषां गता । एवमपि प्रमत्तत्वा एतेकस्व
 एवमप्येकस्व लस्य एवमप्येकस्व कोऽप्युत्पत्तेर्न एव दुष्टत्वात् जनिमिति किमप्येवमिति । एते, एवमप्येकस्व एवमप्येकस्व एवमप्येकस्व

स्तेन च पतता पुरोवर्त्ती प्रवर्तमानरौघ्रध्यानचूर्णितोऽसौ, गत समनरकपृथिवी, लोकस्तु नष्ट इति ॥ १२२ ॥ तदिदमविवेक-
विजृम्भित विज्ञाय जिनवचनाह्वये विवेके तत्र न प्रमाद कार्य इत्याह—“ भवसय ” गाहा ‘ गुणाकरे ’ ल्युत्साहनाय सबहुमान
रणसीहसुतस्यामन्त्रम् । प्रमादस्य च रागद्वेषौ हेतु अतस्तयोर्दोषद्वन्द्वद्वारेण परिहार्यतामाह—

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

ज न लहइ सम्भत्तं, लद्धूणवि जं न एइ सवेगं । विसयसुहेसु य रज्जइ, सो दोसो रागदोसाणं ॥ १२४ ॥

इत्यादि गाथा’ पद । ‘ बहुगुणनासाण ’ ति बहुगुणः श्रेष्ठतरो नाशोऽपगमो ययोस्तौ तथा तयो बहुगुणनाशयो । ‘ त चेव
निसेवए जीवो ऽस्ति तदेव तथाविधफलकारणभूतमसच्चेष्टित निवेवते जीव इति । नन्वेव सतापकचोरेतयो रागद्वेषाऽऽमययोः प्रशमे
निसेवए जीवो, किं किञ्चिदप्रत्ययमौपधमिति चेदस्ति त्वानुभवसवेद्यमानासमानानन्दपरिस्पद साम्यमहारसायन महात्मभिरुपदिष्टमेतत् ॥

समस्ति, किं किञ्चिदप्रत्ययमौपधमिति चेदस्ति त्वानुभवसवेद्यमानासमानानन्दपरिस्पद साम्यमहारसायन महात्मभिरुपदिष्टमेतत् ॥

“ चेतनाऽचेतनैर्भौवैरिष्टानिष्टतथा स्थिते । न मुह्यति मनो यस्य, तस्य साम्य प्रचक्षते ॥ १ ॥ गोशीर्षचन्दनाल्लेपे, वासीच्छेदे
च बाह्वयो । अभिन्ना चित्तवृत्तिश्चेत्, तदा साम्यमनुत्तरम् ॥ २ ॥ अभिष्टोत्तरि च प्रीते, रोपान्वे चाभिशप्तरि । यस्याविशेषण चेतः,
स साम्यमवगाहते ॥ ३ ॥ ह्यते न तप्यते न, दीयते वा न किञ्चन । अहो अमूल्यक्रीतीय, साम्यमात्रेण निवृत्ति ॥ ४ ॥ क्लिष्ट-

भेदिय दुष्टम्, एतर्हीः किमुपस्थितिः । अस्त्वहम् इत्येव न नव सान्त्वयितुमिच्छाम् ॥ १ ॥ परोक्षार्थस्त्वियेपात् स्वार्थमोद्यानप
 द्वाप्यम् । साम्प्रदर्शनस्त्वर्थे नस्ति श्रेयसि न निवृत्तये ॥ १ ॥ कथिप्रकाशस्त्वोऽस्मिन्-कथ्यते किं विदुःकथि । स्वर्गिपरत्वं मूढ ॥
 विप साम्प्रदर्शनात्मम् ॥ ७ ॥ एतत् केन मूढ्येव-रसेभ्यो विदुःका अपि । स्वस्तिव कथका रत्नं, स्वस्त्वस्त्वहर्त्तं मुहुः ॥ ८ ॥
 वदन्तीच्छुद्धिं योगिभ्यो गोमन्त्रप्रणय न । बलार्थीत्यै मया गो वा प्रोक्तै स समस्तपति ॥ ९ ॥ न गृहं विनष्टाऽऽचार्य-भूमि
 द्यपि च पातय । बलार्थं सुविद्यं वैभवं, साम्यं भवद्वयोरप्यम् ॥ १ ॥ अविदुःकथं कर्म प्रमत्तमपि योगिनाम् । बलान्ति
 साम्प्रत्येव एतदुच्यते इत्यत्रि य (ते) ॥ ११ ॥ बर्षं प्रयत्ना कथका, समस्तस्व गरीष्याम् । कथापिक्ता क्षेपेवपि कस्मिन्पति
 कथ्यम् ॥ १२ ॥ कस्मिन्पति सत्त्वप्रणयसत्त्वप्रणयं प्रमेय । एतत्तव बलार्थस्यै समस्तस्व मयोज्यते ॥ १३ ॥ विप्राय सर्वज्ञ-
 कर्मविदुःपुरुषेश्वरं ज्ञेय । इहान्धुन त्वपरश्रेयस्यस्यस्तुत्यात्मम् ॥ १४ ॥ अद्योऽप्युपसर्गान्नामपि कृत्यपुनस्तिव । य तत्त्वमने
 त्विं साम्प्रदर्शनोपस्थितं पश्य ॥ १५ ॥ एतदेषादिभ्युत्पन्नविदुः साम्प्रकाशमप्यस्यमी मुक्त्वा मुक्त्वा त्विं त्वं ह्युत्पत्तिवर्षी
 पश्यन्तु वदन्त्यम् । तैस्त्वमनुत्पन्नं सपरि सत्त्वत्वं नेतु शक्यमिदम् । साम्ये निश्चीयसौस्त्वयचरतिष्ठते न प्रमत्तो विवेकः ॥
 १६ ॥ इति सम्प्रत्युपस्थितपद्विनि कोऽसति ॥ तेषां एतदेषादिभ्युत्पन्नपुत्रा त्वमस्तीरदिरवन्-

वागी एतन्निष्ठीको बलस्वमरिसो असममपारी य । योर्हि भिन्नेष्वार्थं, तौ त्वम् बर्षेव गोमालो ॥ १३० ॥

मात्री -गर्भिणी । गुरुरात्मनीका -आचार्यकथिपुत्रः । अर्थागुहो -दुःखीकथारत्नेनाप्याकर्तुः । अयमप्यपारी -अन्त
 र्कर्तव्य । कथिभ्यो वा त्वम् स किं मुपा यवं योर्ध्व-नित्ययोजनमेव यव कथोऽत्र समन्वयीयः । अस्त्वहम् -किमुप
 द्वाप्यम्-अत्रिभ्यो केनान्ने एतत्त्वमप्यसत्त्वपति । त्वसाध्यप्रणयमप्यम् । एतत्त्वमप्यम् -कथा गोचर इति । गोचरप्रणयप्रणय
 न मास्तीरपिजिह्वापद्वय-वाट एतौ यद्विदुः गोप्यवार्त्ताको अप्यवार्त्ताको अप्यवार्त्ताको अप्यवार्त्ताको अप्यवार्त्ताको

आया-
जाव मुवणभाणुणोऽणुमगल्लगो परिभमतो नवमवासारत्तपज्जते कुम्मागाम सपत्तो । तस्स बाहिं वेसियायणो धालत्तवस्सी आया-
वेइ तस्सेसा उप्पत्ती—

चपाए रायगिहत्तराले गोव्वरगामे गोसखी नाम कोडुविओ, तस्स बहुमई नामेण भारिया । सा य अवियाडरी । एओ अ
तस्स अदूरसामते चोरेहिं पइओ गामो एगो, त इत्थण बदिगइ व काऊण पहावतेहिं एगा अचिरपसूया जुवई पयिइम्मि मारिए
वेडेण सम गइया । चेड व छद्दाविया, सो चेडो तेण गोसखिणा गोरुयाण गण दिट्ठो गहिओ य । अप्पणियाए महिलियाए
दिओ । तत्थ य पयासिय ‘मइ महिला गल्लगम्मा आसि, सा सपय पसूय ’त्ति सूइया नेवच्छेण ठविया । सो वि सबड्डइ
बालओ । सा वि से माया चंपाण चोरेहिं विफीया वेसापाडए । सिक्खविया सबवपि वेसासमायारं, जाया नाम निम्माया गणिया
सो वि गोसखियस्स पुत्तो जुवाणो जाओ सत्तो, धयसगड गहाय चपाए पत्तो । तत्थ नागरजण जहिच्छाए कीलमाणमालोइऊण
जायमयरद्धयाऽमिप्पाओ पत्तो वेसापाडए । तत्थ सो चेव से मायामाणसे लगत्ति विन्न गहणग, वियाले ण्हायविलित्तो तबोल-
जुत्तो जा वइइ, तावतरालपदे पाओ अमेज्जेण लित्तो । एत्थंतरे तस्स कुलदेवया मा अकिञ्चमायरउ, बोहेमि त्ति बुद्धीए तत्थ
पएसे सबवत्थ गावीए रूव विउरुन्विऊण ठिया । ताहे सो त पाय तस्स वच्छस्सुवविट्ठस्स पुट्ठीए घसेइ । तओ सो वच्छओ
विचिगिच्छाए भणेइ । अम्मो एस मम पुट्ठीए विट्ठा विट्ठालिय पाय पुछेइ । ताहे सा गावी भणेइ—कि वच्छ अधिइ करेसि ।
जो एसो अज्ज जणणीए सद्धिं सवासाय वइइ, सो अन्न कि न अकिच्च करेइ त्ति । एय सोऊण तस्स एसा चित्ता समुप्पन्ना ।
एयपि ताव अच्छरिल्ल ज गावी वच्छो य माणुसीए भासाए भासइ । जपि जणणीए त्ति बुत्त, तपि पुच्छिस्स त्ति पविट्ठो वेस-
इरे । तत्थोवविट्ठो य पुच्छइ एय, का तुज्झ उप्पत्ती ?, तीए भणिय किं तुज्झ एयाए चित्ताए ? । “सुतवस्सी सप्पुरिसा, पहाण-
रमणी महापद्दावमणी । सगुणेहिं गारविल्लति, ताण किं मूलचिंताए ॥” एहि एवविसाहि सिज्जाए । तओ भणिय तेण अन्नपि
एत्थिय ते मोल्ल वेमि । साइसु सवभाव सवहसावियाए साहिय से सब्व सच्च जहा छावं छद्दायिऊणाऽइमिह चोरेहिं विक्किणि-

જાતિ તારે છો ઇશ્વરજીને સહાયો ન તિજાનો તમો તિજાતમે । અમ્માશિવો પુજાર । વેદાઓદં મં પુજો ભવતિ । તમિ ન
 સ્થાપિ સમ્યક્ જાગિજ્યને પુજો જાદા પુજો પુજો તારે વણો વેસાદિલો માખં મોષધિતા ઢાંચે ન સ્થાપિત્ત પાજમાર
 પલ્લવપર પમ્માણો । નિરોજો ન સ્થાપિત્ત પમ્માણો જાવયેદા, તસા ન જીવપણો અદ્યોજિતો દર્શિત્તવિષ્ણુઓ પુરૂષે પદ્મી ।
 પદિષ્ણુઓ નિ વીનરપર પેટુમ છીયે વેદ ત્રિવિકર । તેં ગોસાલો સ્વટુલ પદુષો જ્ઞાપિતા મખર । તિ સ્થ મુખી મુખિઓ
 જગાદુ યુગલેજ્ઞપ્તોતિ ! । રક્ષિત કુમિ મિતિ જાત્તો સ્થિત દુઃખિય ટુલ ન જા સ્થેસા સ્વટુલર । તસ્મિંપર પદુના
 ટુલ છીના કેસા ટીપ ત્રિકાપિકા છા લેલેસા । તેં જામિત્ત ગોસાલો જામિ પુષ્પિયુ । જ્યં મેલે ! સંદિત્તવિષ્ણુએમેસો
 પુરોષો મપ્પ ! યતિને મલ્લપ્પ કેલે ગોસાલ ! જનુ જ્ઞેયં જામિત્તોત્તેય ઉવોજ્ઞેયં જાવયેદા, પાલ્લવ સ્થાપિત્ત કુમાસપિતિ
 જનર પાપર ન વિષ્ણુર પાલ્લવ જાવેદા, જાલ જમ્માણા તમો સદિત્તવિષ્ણુએમેસો મખર તિ । જ્યં વિષ્ણુર સ્થાપિત્તો ગો-
 સાલો લેલેસા લેલેસા લેલેસા જાગુજ્ઞાપિકા તિજાનો જાગરનો પમ્માણો । મિથા છા સાપત્તીય જ્ઞાપિત્ત જાવયેદા વિષ્ણુ-
 રિષ્ણુ જ્ઞાપિત્તુર દાસીદ સરોરસ્ત્રેય તમો જાગરિષ્ણુઓ જાગરં જગ્તો । જ્ઞાપિત્ત જ્ઞાપર પસાપ્તિત્ત
 જ્ઞાપિત્તિષ્ણુરવેદો મંદરમાપ્તિય રસિષ્ણુએ પરિત્તેસા વિષ્ણુર ગોસાલપ્તિ તિજિત્ત તિ । તેમ્ ગોસાલપ્તિ જ્ઞાપિત્ત
 જ્ઞાપરં । તેમ્પરિ છો વિષ્ણુર જાગર વીપાર જાગિલો પર્વાદ વિષ્ણુ “ જનુમપ્તિ(જ્યં)જ્યં જે તરેદ જો જ્ઞેય । પામ્મુજ્ઞ
 જાગર તિ પુજો જાગરિત્ત ॥ ૧ ॥ જાગરે જાગરો જ્ઞાપિત્ત વિષ્ણુરવેદો જો પુન જોસાપ્તિયો જો પુન જોસાપ્તિયો જાગરો તસ્મ તિ
 મતિઓ ॥ ૨ ॥ જ્યં તિ તેય રસિયો રસિયોત્તેય વિષ્ણુરવેદો । જાગરિત્તવિષ્ણુઓ વિષ્ણુર જ્ઞાપિત્તો ॥ ૩ ॥
 વીપારો પામ્માણો વિષ્ણુઓ જામિત્ત જ્ઞા ગોસાલો । જામિતિ જાગરે પુન જૂરે જુરિયં ન જોસરિત્તો ॥ ૪ ॥ જાગરો વિષ્ણુ-
 પ્તિયો રેવત્યંતેવિષ્ણુ ધાસીયો । જુગારેદ મહિષ, જે વીપાર રેવતસા ॥ ૫ ॥ જાદ નિષ્ણુરવેદ રવરેદ જાગરિ-
 રેવેદ । જ્ઞ રિષ્ણુરવેદિ જાગરેદિ તિલ્લવરેદિ જંતેયો ॥ ૬ ॥ જાગરવ પુરોષામી, જાગે પુજો જામ તસ્મ સંપતિય । જાગરિત્ત પુજો

हाला-हल हालाहला सड्ढी ॥ ७ ॥ स कयाइ विहरमाणो, सावथीए पुरीए सपत्तो । कुभारीए हालाहलाए सालाए सवसइ ॥८॥
चरियमिओ नेअन्व, इमस्स जयसामिणो कुसीसस्स । आयरियमत्तिरागो, इय गाहाए जहा भणिय ॥९॥ इति गोशालकफ्या ॥१३०॥

कलहणकोहणसीलो, भडणसीलो विवायसीलो य । जीवो निच्चुज्जलिओ, निरत्थयं संयमं चरइ ॥ १३१ ॥
जह वणदवो वण दवदवस्स जलिओ खणेण निदहइ । एवं कमायपरिणओ, जीवो तवसजमं दहइ ॥ १३२ ॥
परिणामवसेण पुणो, अहिओ ऊणयरओ व हुज्ज खओ । तहवि ववहारमित्तेण, भणइ इमं जहा थूल ॥ १३३ ॥
फरुसवयेण दिणतवं, अहिविववतो अ हणइ मासतवं । वरिसतवं सवमाणो, हणइ हणतो अ सामणं ॥ १३४ ॥
अह जीविअं निक्कितइ, हंतुण च संजमं मलं चिणइ । जीवो पमायवहुलो, परिभमइ य जेण संसारे ॥ १३५ ॥
अक्कोसणतज्जणताहणा य अवमाणहीलणाओ अ । मुणिणो मुणियपरभत्ता (पहा) दहप्पहारिन्व निसंहति ॥ १३६ ॥

‘कलहन’-राटीकरणम् । क्रोधन-स्वरयो क्रोधजन ताभ्या शील-समाधान यस्य स तथा । ‘भण्डनशीलो’-लुब्धादियु-
द्धसमाधिमान्, ‘विवादो’-राजकुलदौ व्यवहारस्तच्छीलश्च शेषमुत्तानार्थम् ॥ १३१ ॥ कुतस्तस्य सयमनैरर्थम्यमित्याह-“जह”
गाहा दवदवस्सन्ति-सत्त्वरतरम् ॥१३२॥ साम्प्रत परपवचनादिकार्येस्तपसयमविनाशे यत्त विवमुस्तावत्सन्धन्यगाथामाह-“परिणा”
गाहा । यद्यपि निश्चयनयात्परिणामवशेन तीव्रमन्दा व्यवसायाऽऽयत्ततया प्रतिपादयिष्यमाणत्वात्तप सयमश्चत्तादधिक ऊनतरो वा तयो-
क्षयो भवेत्तथापि व्यवहारनयाश्रयणात् यथा स्थूल किञ्चिदेतद्भण्यते ॥ १३३ ॥ किमेतदित्याह-“फरुस” गाहा । “अह” गाहा ।
‘परुप’-कर्कश वचन तपःसयमोपलक्षणं । ‘अधिक्षेपो’-जात्यादिमिर्हीलना । ‘शपनम्’-आक्रोशनम् । ‘घातो’-यष्ट्यादिताडनम् ।
‘निकर्त्तन’-छेदन जीवितस्य मारणमित्यर्थ ॥ १३४-३५ ॥ एव कथायस्वरूप ज्ञात्वा मुनय कि कुर्वन्तीत्याह-“अफोसण”

गाढ । आग्नेयस्य - स्वरारण्यः । आग्नेय - व्याधुस्वार्थिभिर्निर्भूतम् । व्याध - रज्यपिपासा । व्यसमानः - क्रिपय परि
 मयः । 'दीप्य' - ब्रह्मर्षिभिर्मित्रा । ताः सर्व्या मुनयो 'मुनिवपराग्रोऽग्रमाणा' एव्यस्वार्थिभ्यः वामगे ॥ १३१ ॥ एव्यस्वार्थि भ्या वेद्यम् -

तर्पय धर्मिभ्यो दुरतो द्रोहि वामपुत्रयो । नासि वामाचारयो, वसिष्ठव्यारोऽग्रोऽग्रम् ॥ १ ॥ अपिबन्धरिष्यमो
 रा नामो नामाग्रो पादिग्रो द्रुतो । वामाग्रो द्रुतो एव्य वोरपण्य ॥ २ ॥ पादना पादीय मुनो लि मन्त्रिग्रो तंमि मन्त्र्यु-
 मन्त्र्युत्तो । सो वेन पद्मिनारो पाग्रो विवम्युत्तमाग्रो ॥ ३ ॥ निवम्युत्तमाग्रो पद्मिनारो सो एव्यस्वार्थिभ्यः । एव्यस्वार्थिभ्यो पद्मो,
 ए वयस्व द्रुस्वार्थिभ्यः ॥ ४ ॥ एव्यस्व द्रुस्वार्थिभ्यः वामाग्रो निवम्युत्तमाग्रो । न मुनी सन्तो वस्तुस्थि कोत्र वारिस्वार्थि-
 बन्तः ॥ ५ ॥ वामो—वामाग्रो दुरिष्यकु द्रुतो ननु वामाग्रिपञ्च, वामाग्रिपञ्च, वामाग्रिपञ्च । एव्यस्व द्रुस्वार्थिभ्यः । एव्यस्व द्रुस्वार्थि-
 त्वार्थि स्याद् एव ईश्वर वरुधर्ति, वरुधर्तिप्रिय वामाग्रि त्वार्थि वरुधर्ति ॥ ६ ॥ " वरुधर्ति ! गुण्य इत्यत्र, न मयं
 एव्यस्वार्थिभ्योऽग्रम् । वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ ७ ॥ " निवम्युत्तमाग्र्य वामाग्र्य वामाग्र्य वामाग्र्य ॥ ८ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ।
 वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ ९ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १० ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ ११ ॥
 वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १२ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १३ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १४ ॥
 वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १५ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १६ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १७ ॥
 वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १८ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ १९ ॥ वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति वरुधर्ति ॥ २० ॥

केरिसो एस तुज्ज नागरो । अन्नो वि कोवि कि कुणइ, एरिस ही महापाव ॥ १७ ॥ सह दइयाए दारिदियस्स ह्वा दियरस
 गुरुपाव । गन्धस्स जा ह्वा, पावोवरि चूलिया एसा ॥ १८ ॥ इहलोए काजरिस्तत्तपडहओ तिहुयणे वि वज्जेहि । परलोए निर-
 यगइत्ति, केरिसो अहइ ववसाओ ॥ १९ ॥ सो नरु लहु म नर जम्मरउ, लट्ठुवि गन्धि गलेविणु हारउ । पचमहा पावाह
 जु गम्भु वि, करइ कयाइ कोइ सासकुवि ॥ २० ॥ अहइतदुदु कर्मकर्मठस्य धिमे बाह्मण्यम् । यद्वा ब्राह्मण्येऽपि, न किंचि
 दत उक्तम् ॥ २१ ॥ नि सीमा विपयेयु वृत्तिरय च सुत्येयु रेखा परा, वृणासर्पशतेऽयथ प्रथमता मध्ये सता निस्तुषाम् ।
 क्रोध स्त्रीशिशुघातकस्तदपि चावध्येयु धौरेयता, विप्राणा ललिताय दुस्तपतप प्रात्याय नम ॥ २२ ॥ ता कि हनेमि एण्ण,
 चेत्त अप्पाणमप्पणा असिणा । उम्भडडम्भियकुत्तेसु, अहव इप पयच्छेमि ॥ २३ ॥ सविगप्पकप्पणाहिं, पज्जत्तिमाहिं अहव
 पुन्नेमि । निबलपच्चलसद्धम्ममम्मरम्मे महासुणिणो ॥ २४ ॥ तो वणमज्जे निस्सगवउत्समासठिए साहू । पुच्छइ पासे गलु,
 पडियार सक्कियपावस्स ॥ २५ ॥ कि नाम सामि । मारेमि, एगमिय पावपुन्नमप्पण । पारियकाउसगो, एगो तो भणइ ताण
 सुणी ॥ २६ ॥ भो भो न जुत्तमेय, छट्ठ अप्पन्वहो महापाव । मइलवर न सुज्झइ, धोय मसिमिसियजलेण ॥ २७ ॥ घयपुन्न-
 पुन्नअन्नेण, कि नु दिन्नेण खिज्जइ अजिन्न । निव्वायलघणाईहिं, चेव त खलु रय जाइ ॥ २८ ॥ पाणप्पहाणपाव, खिज्जइ पाणि-
 व्वहाई विरईए । सा पुण्ण सिज्झई निरवज्जसज्जुल्लोगजुत्तस्स ॥ २९ ॥ भवसयसइस्ससच्चियपावप्पवचपणासणे पण्णा । सिवसो-
 क्सरुक्खकदो य देवदेवरस दिक्खेय ॥ ३० ॥ तव्वयणाणतरमेव, तेण पव्वज्जिऊण पडिवन्नो । दुरणुचरो इयराण, नियमो निरव-
 माहो एसो ॥ ३१ ॥ सुमरेमि जमि कमि वि, दिणमि एयारिस महापाव । भुजेमि तमि नाहं, असणाइचउव्वहाऽऽहार ॥ ३२ ॥
 विहरिस्स नो कत्थइ, अन्नत्थाह कुसत्थल मोत्तु । नो पम्भुसेइ पाव, जेणेय लोयवयणेहिं ॥ ३३ ॥ एत्थ पुरे पहणंता, म पाव
 सुट्ठिजट्ठिलेदइहिं । पउरा गरहेमाणा य, मज्झं कम्म खविस्सति ॥ ३४ ॥ इय चित्तिऊण तत्थेव, विहरए पामरेहिं हम्मंतो ।
 रे पाविट्ठ ! जई कह, त जाओऽसि त्ति तुच्चतो ॥ ३५ ॥ अहियासितो दूसइवावीसपरिसहाण पारम । उवसगवगससगउग-

सुखमप्यवरो ॥ १६ ॥ तथा—इत्यथोक्तं तत्र वक्ष्यते किं सिध्यतीह मायौ मिथो विपर वसिते ! इति वा राज्यमेषाम्
 गौ गौ परपराभैर्बद्धतो म्बुतमात्रो विष्णुर्मिथामसति स इति कर्मभिर्बुधाय ॥ १७ ॥ तथा—गोभूवद्विबन्धनेव इति बोधेन
 उच्यते । भिन्नं पुरेषु मिथोऽपि भव बोधिरुच्यते ॥ १८ ॥ तथा—आत्मन् ! एतद्वक्तुं कर्म तावत् कम्मागुचि । वारस्तुप्ले
 वीने कृते द्यौर्धमायते ॥ १९ ॥ यमो विष्णुर्बोधाम्बोद्धमासि तस्ये । अकरोमेव सिद्धा वानमेव कर्मभिर्वरा ॥ ४ ॥
 मय्यधीष्टा प्रयोगाव वरीणां च तस्येव सि । एवमेव साहसालव कर्मैववसिवादिना ॥ २१ ॥ यथा—७७ ॥ कर्मो मत्संभवा-
 मेवं सुखदुःखयोरेव तत् । अवपत्तां ज्ञे एव दुर्मेका सुखसंगमा ॥ ४२ ॥ यमी सरीषु कर्मप्रतिब परवसापिरीः । कर्मैरिव
 विप्रसन्तो, मिथाम्बुयो मय ॥ ४३ ॥ दुर्बन्तु तावत् एव मयि वसिते सिद्ध । कार्यस्येवात्मिस्त्वानो, मत्सिन्ममपोहसि
 ॥ ४४ ॥ कर्मदुर्बन्तियुतेनै त्वं प्रविपति तत्र वा । कर्म कुप्यन्तर् एतौ प्राणजगि दुर्बले ॥ ४५ ॥ मत्पानि इवोद्भिन्नि,
 निजदुःखयवेन वे । कर्मकारिणोऽप्येवमप्य ॥ ४६ ॥ एवमप्यारिणां कर्म संसारमोचनम् । तरेषाम्बुसंसार
 रेणुतेन दुलोति माम् ॥ ४७ ॥ केचित्तरेषां तोषण, त्वमन्मर्षात् नृप्यसि । एवं प्रीतिस्मात्तोषणनगरि विप्यमम ॥ ४८ ॥
 इत्यादि धारयन् म्बुदिवत्, पद्मार्थं परिप्यमो नि त्वमन्मर्षात् । अन्मन्मर्षात्तरेणुद्व्यापे सो ब्रह्म इममथा ॥ ४९ ॥
 सुदृष्टवत्तत्त्वमन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते । अन्मन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते । अन्मन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते । अन्मन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते ।
 तत्त्वमन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते । अन्मन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते । अन्मन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते । अन्मन्मर्षात्तरेणुद्व्याप्यते ।

प्रमाणमपि न य परिहरन्ति मण्डपि न य परिस्तेषि । मारित्वाडभि मां धरति सायस्वस्तुम् ॥ २३७ ॥

काश्यप—अथ नैऋता एति । अथ पूर्वस्य अग्निह
स्तस्य अग्निरात्रिं प्रसिद्धयति मिष्टमामिकाया श्रीन्यायि ॥ १५७ ॥

गणसभासदगणपतः, लोक-

शलावदातचरित', शलपुरे कनककेतुनृपतिरभूत् । भटकोटिसंकटस्थानमौलिमाणिक्यभिद्वगुण' ॥ १ ॥ अस्ति स्म वीरसेनाऽभि-
 धानवान् वीरमातृकोट्टार । नृपति सिपेवयिपुस्त खगुणान् गुणाधिपत्त्यर्थो ॥ २ ॥ प्रतिदिवस पञ्चशतौ, वित्तीयमाणामिषेप न स
 धृत्तिम् । निजनिस्समानविक्रमगुणानुरूपा न भवतीति ॥ ३ ॥ कोऽपि कदाचन कोपादुपाद्रवत्पार्थिवः पुरादीनि । आस्थानस्यस्तत्क-
 नककेतुभूपोऽभ्यधाद्वोरान् ॥ ४ ॥ क' कालसेनमेन, संयम्य ममोपढोकयेदचिरात् । यावन्न कोऽपि किञ्चित्, व्याकुरुते तेषु वीरेषु
 ॥ ५ ॥ तावद्विषयमास, साहसाद्वीरसेनसुभट इदम् । सपाद्याभि सद्यो, देवस्यादेशमेनमहम् ॥ ६ ॥ किन्त्वस्य यश प्रसरस्य,
 संविभागी न कोऽपि कार्यो मे । निजसुजमात्रो गत्वा, बध्वा च तमानयामि द्राक् ॥ ७ ॥ जोत्स्य तस्य पादौ, सहायमावाय
 केवल स्वमसिम् । असमानसाहसश्रीर्निर्गावभिकालसेननृपम् ॥ ८ ॥ अचिरेण कालसेनस्य, सेन्यमासादयाश्चकारोच्चै । ववति स्म
 कनककेतुः, कुब्ध क स कालसेनोऽस्ति ॥ ९ ॥ ग्रहिल' प्रलपति कोऽप्येष, एकको मदवशादवज्ञात' । विशति स्म तवास्थान, पत्ति-
 प्रतिक्रियमानोऽपि ॥ १० ॥ रे रे कोऽय कोऽय तु, गुह्यता गुह्यता करामेण । इति जल्पन्नेव धृत, स तेन बन्दग्रहेण द्राक् ॥ ११ ॥
 क्षुरिकामाकृत्याधो, जगृहे केशेषु तेन दृढमुष्ट्या । भणितो भजस्व केतु, देव यदि जीवितेच्छा ते ॥ १२ ॥ अहमहमिकया यावत्
 प्रजिहीर्षन्ते पवतयस्तस्य । तावन्तेन निषिद्धा मा, मत्प्राणान्यणायध्वम् ॥ १३ ॥ द्वित्रिदिनान्ते प्राप्ते, प्रहति श्रीकनककेतुना सेन्यम् ।
 पश्चादौचित्यविदा, समर्पितस्तेन तस्याऽयम् ॥ १४ ॥ आनीयते स्म तेनापि, बाहुबद्ध स केतुनृपपार्श्वे । नमति स्म चिस्मिन्तेनाऽऽशु,
 मोचितो बन्धनान्तेन ॥ १५ ॥ कथयामास समस्त, धृत्तान्त वीरसेनसुभटस्य । अनुयुक्त भूमिभुजा, तत्सेन्यमनन्यसामान्यम् ॥ १६ ॥
 अङ्गीकृतवेलासविधानक स्थापितस्तथैवासौ । राज्ये तत्रैव विधाय, सत्कृतिं प्रवरभूपायैः ॥ १७ ॥ तेनापि मागलिम्य, सर्वसेना-
 त्यकारि भूभर्तुः । भूभर्त्राऽपि प्रहितः, सत्कृत्याऽय स्वदेशाय ॥ १८ ॥ प्रमुदितचेता प्रादात्, प्रजेश्वरो वीरसेनसुभटाय । चिन्ताधि-
 कमाधिपत्य, हयकुञ्जरकोशदेशेषु ॥ १९ ॥ विततार तथा तोपात्, सहस्रमहाभिधानमेतस्मै । नयनिष्ठुरमनसा सोऽय पाति निज-
 राज्यमव्याजम् ॥ २० ॥ नगरोद्यानेऽन्येषु, सद्यः प्रापु सुदर्शनाचार्योः । पदवन्दनाय तेषा, सहस्रमहोऽपि तत्राऽऽपत् ॥ २१ ॥ वत्त्वा

[illegible]

कदर्थ्यमान पुनस्तथा तैस्तु । कस्यापि नाऽपराध, स्वकर्मफलभोजि भुवन यत् ॥ ४२ ॥ सर्वे पूर्वकृतानां प्राप्नोति हि कर्मणा फलविपाकम् । अपराधेषु गुणेषु च, निमित्तमात्रं परो भवति ॥ ४३ ॥ ” अथाऽस्तु पारमविक्र, कोऽप्यपराध कृतो मया नास्य । इहभव इहाकृष्ट, कैश्चैनं किमेव मयैकैव ॥ ४४ ॥ इयतैव जीव । याहि त्वमात्मन कर्ममर्मणा पारम् । नरकान्निवाहदुःसहदुःखेभ्यो मुच्यसे येन ॥ ४५ ॥ नेतस्तथा व्यथा मे, मनसि यथा कालसेनकारुण्ययात् । मन्मथुप्रत्ययमेव । दुर्गतीं याति नूनमिति ॥ ४६ ॥ इति भावनाप्रभावप्रभावितप्रौढपुण्यपरिणाम । स निश्चितरवारिमहाप्रहारतः प्राप पञ्चत्वम् ॥ ४७ ॥ सर्वार्थसिद्धान्ति, सासारिकसौख्यसीमनि विमाने । उदपादि तत्तच्छ्रुत्या, सेत्यति निर्द्वैतकर्ममल ॥ ४८ ॥ वधन्याद्यधिसोढा, सहस्रमल्लोऽयमापदुपमुक्ति । ध्रुवमपरैर्येवमेव कार्यो क्षमा मुनिभिः ॥ ४९ ॥ इति सहस्रमल्लकथा ॥ क्षमामेवाश्रित्याह—

दुज्जणसुहकोदंढा, वयणसरा पुव्वरुम्मनिम्माया । साहण ते न लगा, खंतीफलंयं वहताणं ॥ १३८ ॥
पत्थरेणाहओ कीवो, पत्थरं ढक्कुमिच्छइ । मिगारिओ सरं पप्प, सरुप्पत्ति निमग्गइ ॥ १३९ ॥
तह पुब्बि किं न कयं, न वाहए जेण मे समत्थोऽवि । इण्हि किं कस्स व कुप्पिप्पत्ति धीरा अणुपिच्छा ॥ १४० ॥
अणुराएण जइस्सऽवि, सियायपत्त पिपा धराइ । तह वि य खंदकुमारो, न वंधुपासेहि पडिबद्धो ॥ १४१ ॥

दुर्जनसुखमेव कोदण्डा येषां वचनशरणा तेषां ततो निर्गमात् । वचनान्येव शरा परमर्मभेदकारित्वाद्यवचनशराः । “ नन्वाश्रयस्थितिरिय तव कालकूट केनोत्तरोत्तरविशिष्टपदोपदिष्टा । प्रागर्णवस्य हृदये दृपलक्ष्मणोऽयं, कण्ठेऽधुना वससि वाचि पुनः खलानाम् ” ॥ १३८ ॥ अन्यथाविवेकिनं क्रोधाऽवकाशो न विवेकिन इति रूपकद्वयेनाह—‘पत्थरेण’ सिलो गो “ तह पुब्बि ” गाहा ॥ श्लोकायो गाथायौ पद्यभ्यामप्युपन्यस्तः । अविवेकी हि केनचित्कदर्थ्यमान शुम्भुरवलप्रस्तरे तदपकाराय यतते, विवेकी तु मृगारिवन्मूलोत्थानमन्वेपयन्नेव विभावयति ॥ १३९ ॥ तथा पूर्वजन्मान्तरे किं न कृतं कुशलकर्म येन हेतुभूतेन घायते मा, सम-

[illegible][illegible]

क्या—पाप रिपकोईसिंह बरनो गन्धो धारसमासम्भ । पञ्चमयेन हरे शिष्ये ५३ संखान् पुनरुत्तिष्ठ ॥ १ ॥

[illegible]

बहुपेक्खणपरेणप्यगारा काराविद्या पुञ्जा । १४१ ॥ साम्प्रतममुमेवार्थं दृढ्यन्नाह—
इन्नो भाङ्गसूवो लोकेसु ॥ १४१ ॥ चित्तिज्जमाणगुविलो, चत्तो अइधम्मतिसिण्हि ॥ १४२ ॥
गुरुं तत्तरी अ अइगुरु, पियमाइअवचपियजणसिणेहो । चित्तिज्जमाणगुविलो, चत्तो अइधम्मतिसिण्हि ॥ १४३ ॥
अमुणियपरमत्थाणं, वंधुजणसिणेहइयरो होइ । अवगयंसंसारसहा—वनिच्छयाणं समं हिययं ॥ १४४ ॥
माया पिया य भाया, भज्जा पुत्ता सुही य नियगा य । इह चैव बहुविहाइं, करिति भयवेमणस्साइं ॥ १४५ ॥
माया नियगमइविगप्पियम्मि अत्ये अपूरमाणम्मि । पुत्तस्स कुण्ड वसणं, चुल्लणी जह वंभदत्तस्स ॥ १४६ ॥
सन्वंगोवंगविगत्तणाओ, जगहणविहेइणाओ अ । कासी य रज्जतिसिओ, पुत्ताण पिया कणयकेऊ ॥ १४७ ॥

गुरुर्गुरुतरोऽतिगुरुश्चेति

सयलफलापारगो जाओ ॥ १२ ॥ पुत्राण पोरिसारभ-जिभमाणएमाणमहिमाण । मइमाहएपपसपत्तपागओ किपि किमसज्झ ?
 ॥ १३ ॥ अह पोहिला कयाई, उदगदोहगदूसिया सती । खिज्जइ मणेण पइणा, पए पए परिभविज्जती ॥ १४ ॥ 'सइविदिय-
 गोरवाओ, पियाओ अवमाणणा महादु क्व । उक्खयक्खूण जहा, तयं न जच्चघलाण तहा ॥ १५ ॥' पव्वइयाओ पुच्छेइ,
 हच्छमच्छिन्नपइविओगदुहा । सुभग करणीओ मइोसहीओ मते य तंते य ॥ १६ ॥ ताओ भणति भेइ ! इय कप्पइ किपि
 जविउ नऽम्ह । इय पुण भणिमो धम्मणेण, नूण जीवो सुही होइ ॥ १७ ॥ अह जिणधम्मो सम्म, सवित्तरो थिरमईए से क-
 हिओ । पासियचिरे रंगोव्व, सगपरिणओ, सगुवगो सो ॥ १८ ॥ दुहसत्ता सता, सत्ता धम्मंमि उज्जमति जए । जह
 तिक्खवाहिंविहुराण, होइ विव्वोसइसमीहा ॥ १९ ॥ सवेगविवेगावेगवगुचित्तेण चितए घेसु । अणवज्ज पवज्ज तो, मति विअवेइ
 रहे ॥ २० ॥ ससारखारसारदारुणदुहलहहरिहीरमाणेण । कुसलस्स कणोवि न एत्थ, अत्थि जीवेस ! जीवाण ॥ २१ ॥ इय
 भवभयाओ ता किपि कएए सामि । माणस मज्ज । पसिऊण अणुजाणसु, जेण पवज्जामि पवज्ज ॥ २२ ॥ पडिसुणिय भणिय-
 मेएण, सुयणु । पव्वज्जकज्जउज्जमिरी । त देवत्त पत्ता, ममपि धम्मो ठविज्जासु ॥ २३ ॥ इय पव्वज्ज अजिय-सज्जिय सम्म च
 धेवकालेण । अणसणविहिणा मरिऊण, सा गया देवलोगमि ॥ २४ ॥ कम्म वि काले पत्ते, पचत्तं कणयकेउनरनाहो । अइआउ-
 लमि लोए, रिउवगो उगमाणामि ॥ २५ ॥ पव्वमावईए हफ्फारिऊण सामंतमतिपउराई । भणिया कि भो तुब्भे, इय आउलवा-
 चला जाया ॥ २६ ॥ कणयज्जउत्ति माह अंगउव्ववो अत्थि अत्थि कएतरु । निवमीयाए तेयलिगिहे मए पाविओ दुडिंढ ॥ २७ ॥
 न न ना(ता)ओ तुम्हाणवि, विरायमाणसमाणसोईरी । पिउणो रज्जे किज्जउ, वज्जिज्जउ मोहमाहए ॥ २८ ॥ विहिए तहेव तेहिं,
 भणिओ पव्वमावईए नवनिवई । पुत्तयपत्तियपाणा, तेयलिणा ते इमे विन्ना ॥ २९ ॥ निवलच्छीविच्छइ, किमेस अन्नस्स कस्सइ
 पहावो । एयरस अतरता, कयाइ तुमए न दायव्व ॥ ३० ॥ तेण तथो सो सव्वेसु, रज्जकजेसु ठाविओ मइम । हिययगमे सय
 पुण, भुज्जइ विसए विगयचित्तो ॥ ३१ ॥ तेयलिपुत्तो मती वि, तिक्खकूवाडमिमाणनहियमाणो । निहणइ आहणइ सया, रायसभा-

पुत्रायेन ॥ ३९ ॥ न इष्य इष्यार धर्मा मर्मसि सुहृद् तस्य ज्ञापसं । ता ज्ञानं तु तं सो पवित्रोद्ग पोष्टिस्मरेनो ॥ ३३ ॥
 बापद् बलनादपद्यान-बावगाम्यो म पुत्रेयी । विष्यारिष्यमेमि तमो मने निगार्जन सन्नेसि ॥ ३४ ॥ बाव पमाए पणो
 मंत्री परिसाए पाववकने । ता होइ पणुत्तो एव रोसावो संतो ॥ ३५ ॥ परिपविज्ज पवमाइ, स बाव नाव त्वा ज्ञानमो
 भिवई । वरक्यो इमाइ बाव र्विपितो धुर निवो तो ॥ ३६ ॥ बद् संकीतो यत्तो पुरमो पस्विपणुत्तपुरिसानं । ता ते वि
 तस्य बाव, वरमुद्रा विपि वनेव ॥ ३७ ॥ मियनेराव्यो वेकवाइ, पुणवक्यापरिणमसेसं । ता वसुवंपिस्व, सुरेन ता इक्कर
 मरिउं ॥ ३८ ॥ वरममविसं वरवाइ, वमवे विव वसु सं परिपमा । वरं एण्ड पुरिण्य, छाउवि मसज्ज से बाव ॥ ३९ ॥
 वरवक्य ईवइ, त्वावसं सोवि इइइ लववि । पविस्व पव्याविमवन्दीवि वारिज्ज सं सा वि ॥ ४० ॥ मयवइ वामीए,
 वरवाइवक्य वंविज्ज गळे । सुविस्ववसीव तो सावि, ववि बाव सुवक्यवज्ज ॥ ४१ ॥ इव वसएवो मीवउ, बाव वा
 वामो गदवगाइ । वमसेहु पोहु पो वक्यवा व वणुववइ इली ॥ ४२ ॥ इव वरवसं वरवावविमो वरवक्यगवविपमेव ।
 सुमरेर पुवपविमवसेव वं परिपमाव ॥ ४३ ॥ इव वरवविज्जो विउ, पोविडे । मर न वेवि वरिवाव । मर दुववववव्यो
 वीवविरे (सी) मविमं वि वर ॥ ४४ ॥ वरवरे विरवरेमिगवगारमूवववणी । रोवम पोविज्ज पावसेइ विस्वो स वरवव
 ॥ ४५ ॥ वविमो वनेइ वरवु, वरवि मं वविमववविवरे । वरव वडा वणुव विवे !, ववि वरवसि मर पाव ॥ ४६ ॥
 वरव पोविज्ज वरववइ ! वने वरविरे वमए । वं वरववववेव वेवळे वसु वरवेव ॥ ४७ ॥ वर वंवेवि पवववववे
 पुवसि वरवववव । ता एव वरववमोम्यो न वेवळे होइ मोवको वि ॥ ४८ ॥ परिपविज्जववव वं वं वनेइ वडावुव । वि पुव वरव
 तु वरविरे वरवववव मा विववेसु ॥ ४९ ॥ इव वरवने वविमविज्ज मंत्री मनेइ वडावुव । वि पुव वरव पुववे(वि)मि
 वविरे एव मर वविरे ॥ ५० ॥ वरवरेविण माव वतो विववेव वेव वा व । वरववविरो वनेव वरवो मंविमवुवेव
 ॥ ५१ ॥ इव मर मवववववे वरवमोववेववेवविमो । वर वविमवो वरवो वरवो वरिपवो ॥ ५२ ॥ वर

स विसृज्यदेवो, मतिपद्धिवन्नसन्वतन्वयणो । अणुणेऊण नीओ, नयरस्सम्भतरे रत्ता ॥ ५३ ॥ मन्नाविऊण रायाणमवसरे मह
रिहाए रिद्धीए । निक्खमियत्तिक्खल्लगगाधारत्तिव्व तवं चरइ ॥ ५४ ॥ सभरइ सन्वपुन्वाणि, पुण्णजम्ममि पढियपुब्बाणि । समए
सेढीआरुढकेवल्लो सिवपय पत्तो ॥ ५५ ॥ इति तेतलिपुत्रकथा ॥ अधुना भ्रातृद्वारसुद्धियाह—

विसयसुहरागवसओ, घोरो भायाडवि भायरं हणइ । आहाविओ वहत्यं, जह वाहुबलिस्स भरहवई ॥ १४७ ॥
भज्जाडवि इंदियविगारदोसनडिया करेइ पइपावं । जह सो पएसिराया, सुरियक्ताइ तह वडिओ ॥ १४८ ॥
सासयसुक्खतरस्सी, नियअंगसमुभवेण पियपुत्तो । जह सो सेणियराया, कोणियरण्णा खय नीओ ॥ १४९ ॥

भरतबाहुबलिकथा च ‘धम्मो मएण हुतो’ ॥ २५ ॥ इत्यत्र कथितव ॥ साम्प्रत भार्याद्वारमाश्रित्याह—“भज्जावि” गाहा ।
प्रवेष्टयाख्यानक च ‘नरयगइ गमणे ॥ १०३ ॥’ त्यत्रोक्तमेव ॥ पुत्रद्वारोद्देशेनाह—“सासय” गाहा । शान्तसौख्ये-मोक्षसुखे
‘तरस्सी’-वेगवानचिरेणैव मीक्षगामी क्षायिकदर्शनत्वात् ‘निजकाद्वससुद्धवे’-औरसपुत्रेणापि प्रियपुत्रो यस्य स प्रियपुत्रो यथा श्रेणि-
कराज कोणिकराजेन क्षय नीत ॥ १४९ ॥ तत्कथा चैयम्—

सिरिवीरसामिणो अगभूमिभूयमि रायगिहनयरे । आसि पसेणइ राया, देवी से धारिणी नाम ॥ १ ॥ तगम्भसभवो दम्भ-
सुम्भसुम्भरजसोऽभिरामगुणो । पुहईसपसेणइणो, तणुम्भवो सेणिओ आसि ॥ २ ॥ अन्नेवि अणेगे तस्स, सति पुत्ता तओ स
चित्तेइ । को रज्जधुराधारणधीरो एणसु मे होज्जा ॥ ३ ॥ अह उववेसियसन्वे, पुत्ते पतीए ते परिक्खेउ । परिवेसावइ पज्जत्तपायस
पत्थिवो सघयं ॥ ४ ॥ तो पच्छन्न पारड्ढिसाणए ताण तिक्खसुम्भवरभरे । मोयाविऊण राया, रूढिओ नियइ चिट्ठाओ ॥ ५ ॥ एगे
आगच्छते, ते वइडु वट्ठिय पलायति । अवरे थाले दुक्कएणसु सुणएणसु नासति ॥ ६ ॥ अन्नेसिं सुखिलयमड्डलेहिं सह भइण कु

बन्धुबन्धुविद्वेषमसि सो को वि विसेसो ॥ ७ ॥ मित्र बन्धिष्ठं सेमिष्ठमपे पुन कुत्रुरे हरेमन । बन्धुमय
 बन्धेहि, बन्धेय्यस्त्यो हंतो ॥ ८ ॥ एो निवेद नसिो कोमो रजस्त यस केव सुभो । रिज्यो रजेरि रिज्य केव सिसे
 दुभेय्यो ॥ ९ ॥ परिमिष्योममम, न्नेय्यदुमर पंफाकप । हुगा पवैसिअं मयिवा रजा कयाइ जहा ॥ १ ॥ इह मुत्तया
 पुत्तेहि, मोकप हद जळे व पेकयं । म हुदइ मोकयसंया जइ विदव व पडजमो हुए ॥ ११ ॥ अन्नुवयुं पुंरिमीसं
 पान्तिवरे लको हुदइअमिह । मुद्रिण विद्रिण सव्ये वि सेमिअं हुवाए ठे ॥ १२ ॥ एममर पसिचाए, कुमएव सिजेव जगरे
 पुइठे । ईअवि विमि वडिअस्तसिओरुसतज्ज ॥ १३ ॥ सेमिष्ठमरेव पुवो जयज्ज वडिअ वविचिअं । रिज्य एउेव
 वमो, यविमो सो पंमसापेचि ॥ १४ ॥ स म्मोय्याअसुअं गुणसुअं व वस पडिचि । न सिओ कुमर कुमाए सा ।
 मारिअहि रजेसी ॥ १५ ॥ परिपू जणलं सो विपठेओ सिरि व अममं । निव वियेमुअेगसंगिवा सेविअुमारो ॥ १६ ॥
 वरजेव वसिअ वडव, समसम एव पंवाकुी वि । म सवो सीए वि अं, वसमि को अजनि इवेव ॥ १७ ॥ इह जगमि
 एवविअओ निजमजमिपीए सो । ईसंवेयु सअससससविओ परिमोइ ॥ १८ ॥ अणुअंलो वज्ज-यत्तिवगधुसिपुसेपेहि ।
 वण्डंउरेव एओ वनाइ निमवदे मरे ॥ १९ ॥ अममं मरस सेणुओ जसवे वरविसेइ । वमि रिजे से जवो अइ
 वस्ये एलयादेव ॥ २ ॥ पिअ सेणु विदु, सुविचिदु सुविअो मर अज । एवअणेव नेटु, मसुमो कोर वसुरिसो
 ॥ २१ ॥ वीवादिवा सुअं, मर वना ठेण पिअ जणलं । सुमिअं सो वसो, मरेइ व अदिअमकपे ॥ २२ ॥ एो वम-
 अइ पुसिसोचम ! अमुअ वस अजाव सुअे । अमिममं एव वेसमअुअ ॥ २३ ॥ अमुअो वज्जो इव विसे
 ठेण सेमिअ एम । अइमरेव अेअज विअगेइ वरिअ वचिये ॥ २४ ॥ सइ गइअिअमो यविओ मरेव एअा एव ।
 अवि व ठे पुसिसोचम, वमिअा पुअए वजा ॥ २५ ॥ मइ अणोएव वहापि अवेइअिअ सुअंअि । मुद्रिअ मुद्रिअ
 अइ सो, जसमिअि अदिअं ॥ २६ ॥ वरपतिअममपे एवेववो पयोवपेइ । पएवअमिअस-विकस-अममपे व

सुयणगुणा ॥ २७ ॥ भणियमणेण मह ताय, जाइवसाइ सन्वममुणतो । दितो तहायि धूय त, जाणसि किंपि ज जुत्त ॥ २८ ॥
 भणइ तओ सेट्ठी सुद्धु, सारसोंडीरिमाइगुणगेह । सुहसुमिणसूइओ त न होसि सामन्नपुरिसोत्ति ॥ २९ ॥ ता नियधूया पूया,
 पणामिया मे तए विवहियव्वा । अह विहिओ वीचाहो, वरवारसुद्धुत्तनक्खत्ते ॥ ३० ॥ पचप्पयारसारे, भोगे भुजतयस्स तस्स तहिं ।
 अमयमया विव कइयमासा दिवसव्वइफता ॥ ३१ ॥ यत्त — ‘अय निज परो वेति, गणना लघुचेतसाम् । उदारचरिताना तु,
 वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ ३२ ॥’ तथा — ‘वक्खउ जत्थ व तत्थ व, ज वा त वा करेउ ववसायं । पुत्राहिओ सुहाइ, सुहेणमिह
 पावए पुरिसो ॥ ३३ ॥’ अह एगया सुणदा, गयसुमिण पासिकुण पडिबुद्धा । पयइइ पइस्स पुरओ, आह सुहपुत्तलाभ से ॥ ३४ ॥
 अह आहूए गन्भे, पहाणपुरिसा कयाइ तप्पिणो । वरियारूढा पत्ता, पणमिय कुमर पयपति ॥ ३५ ॥ विरसा वेहस्स दसा,
 तुह पिणो तेण पेसिया अन्हे । सेणियकुमारआणयहेउणा तुज्झ ता चलसु ॥ ३६ ॥ इय सारअत्थवित्थरसमत्थओ रायलि-
 हियलेहो वि । कुमरस्स अपिओ तूरमाणओ तेण सो जाओ ॥ ३७ ॥ आपुच्छिऊण ससुर, रुयमाणि जपए सुनद पि । पण-
 पिए । पालसु ताव- भावि अगुब्बवमवस्स ॥ ३८ ॥ उम्माहियाए तुमए, तुलाए वन्नावली इमा लिहिया । आलोइऊण लीला(णा)-
 लसणि लहु आगमेयव्व ॥ ३९ ॥ रायगिहमि नयरे, गोवाला पडरेहिं कुड्ढेहिं । सुपसिद्धा चेव वयंति, लिहियं खड्डियाए दसेइ
 ॥ ४० ॥ अह तरलतरुरग, आरूढो सिग्घमेइ रायगिह । पणमइ पसेणपत्थिव-मच्चत्थ जायसतोस ॥ ४१ ॥ सुपसत्थवासरे साहि-
 ऊण सामतमत्तिपमुहाण । सयमायरेइ रायमिसेयमेयस्स गुणगुरूणो ॥ ४२ ॥ पत्ते परलोयपहमि, पत्थिवे तमि सेणिओ सुमई ।
 कालक्कमेण जाओ, महानरिंदो नएक्कनिही ॥ ४३ ॥ एत्तो य सुनदाए, जाओ गम्भानुभावओ एसो । डोहलओ जह सव्वंग-
 सगिसिंणारमिंमारो ॥ ४४ ॥ करिकधराधिरूढा, देमि अमाघायघोसणापुव्व । दीणाऽणाइणं दाण जं मगिराणति ॥ ४५ ॥ विन्न-
 विऊण नरिंद, कारविय सेट्ठिणा तह समग । तो जाया सा पेऊस-सीयरा सारसित्तव्व ॥ ४६ ॥ समयमि पसूया सुपसत्थ-
 नक्खत्तजोगलग्गेषु । जाओ सुलक्खलक्खण-लक्खुवलक्खयतणू तणुओ ॥ ४७ ॥ जाए दुवालसाहे, नाम से डोहलाणुसारेण ।

अमरमुक्तोऽपि धर्मादिप्रेमनामुक्तमुक्तविद् ॥ ४८ ॥ अमरममार्गं तो सर उन्नममयोरोहि नहिो । कमसो विमुक्तमुक्ति सो
 जानो अमुक्तारिओ ॥ ४९ ॥ मनिओ कया केववि केवसाअए सो पदेमयो । तावरिस्स रे रूढ ! मुहवि मि ओद
 नीद ॥ ५ ॥ ५० ॥ इव तुमिअने स विरक्ताअओ मावसोदिओ मर्य । पुणए को यका पिअ मजेए ता मरसेदि ॥ ५१ ॥
 जहमई कयाए, मुद जानो पस मय को नएण । सा मयए कोवि देवपओ इर भागओ कएि ॥ ५२ ॥ मर विमो
 पादुअओ रिता ठएण वसउ ओएओ । काएवकका मजा पिर स बसिओ व कावरे ॥ ५३ ॥ जट्टए सो कए म जा
 सिओ कएणु सिदि विदे से । तो कए णिगए पाएवदकककी रीम ॥ ५४ ॥ गदिअने लेव, मयिअ आओ सिमोव का
 वये । एवमिदे एव मे लओ वा ठव गणओ ॥ ५५ ॥ एएअ एकएणी विणएओ कडिने न कुओ वे । मयमएला
 पडिअ-नअ जानो पिर रिणएओ ॥ ५६ ॥ सेटो पुणे तो लेव, कुअ लमए मयसंअ । अविअनेव तो मोहोहि सग
 नेहि नीदरिओ ॥ ५७ ॥ स म्मुओ एवमिदे कनवि वरिअ वरिअओ । पुअओ वसिओ कसए मेअमोएण ॥ ५८ ॥
 अअविअम पुअए, वेअए कि कए पुअओ मिडिओ । एअुरिगेहि कएअं सिमुओ वि तुवेएविस्स ॥ ५९ ॥ देवसए
 मीअ, एवि मरिअस कए ठेसिदि । पूअकं कए, को एअए स बुझिओ ॥ ६ ॥ मरुद्धिरिअमएअनेव तो सेव
 कएविअनेव । कविदुगं पणए, रिअए मुदिअ रिता ॥ ६१ ॥ जो कविअमीओ करे करेअ मुरमये । मुअए वोद
 पओ कमेअओ स अमएण ॥ ६२ ॥ वएअमएपि पुअसा इदि कमेओ न कारिसो ओद । पओ क्कमएअमं को पूए को
 का एवं ॥ ६३ ॥ मयिअमएअ पविआदिअ नए ओद ओअ एवं । कओ वि मुअ पूए, ता वि सो एअ पूरे ॥ ६४ ॥
 ठेहि तरेअअुमए, एदु अमओ रिअएविअदि । कविदु एअएअविअ पियमएणं कए ॥ ६५ ॥ गोवपसिअे काअेअ एद
 एदि कविअमएडिओ । रीएमेअएमुए पुणए रिअं एद वओ ॥ ६६ ॥ पणअिअ एअं पविअणिउ ओसेअ गोमए लमं ।
 एअएअ कएओ वलीओ वरिणुं न ॥ ६७ ॥ एअओ को लेव, करे कओ मुअमविओ सो । अइ रीअुदिअ कविअम

सा अल्पिया तेसि ॥ ६८ ॥ सुचमक्रियचित्तेहिं, अभयकुमार पद्मणपुरिसेहिं । सह नेऊण सा रायमुद्धिया अप्पिया रत्तो ॥ ६९ ॥
 मइमाहप्पमण्य, एय कस्सत्ति पुच्छिए पडुणा । अभयकुमारं ते दसयति पणमेइ सो निव ॥ ७० ॥ किं खीरकठसिसुणो, बुद्धी
 एसा इमस्स भो सच्च । किमसच्च पि च विज्जइ, पुरओ सिरिवेवपायाण ? ॥ ७१ ॥ असरिससहसा सजायतोसपेऊसवुद्धिदि-
 द्दीए । निज्जाइऊण निवई, पुच्छइ को वच्छ ! त कत्तो ॥ ७२ ॥ पमणइ अभओ मडलिय-चवक्कोवड्डपाणिम्मि । तइ सइ
 मग्गिज्जइ जो, रणमि वीरे(वेरी)हिं पडु ! सोऽह ॥ ७३ ॥ विनायळाउ अजेय, देवपायाण पज्जुवासाए । अहमिह पत्तो सुपसन्न-
 पुव्वपुन्नप्पभावेण ॥ ७४ ॥ परिभाविऊण पण्होत्तरस्स परमत्थमाह पुहईसो । अभयकुमारो नामेण, नूण त बुद्धसे वच्छ ! ॥ ७५ ॥
 विविन्नायड्ढमि नयरमि, कस्स पुत्तो सि कइसु एय मे । सेट्ठिस्स सत्यवाइस्स, रायपुत्तस्स वा तुरिय ॥ ७६ ॥ अभओ भणिमु
 मायाए, मज्झ पुच्छतयस्स इय कहिय । असाणिकणनिद्रुरो, दूरदेसिओ कोइ ताओ ते ॥ ७७ ॥ सवियक्कमणो पुच्छइ, निवो
 तहिं मुणसि भइसिट्ठि किं । जाणामि अह सव्वपि, को वि मं पुण न जाणेइ ॥ ७८ ॥ तस्स सुणवा धूयाऽऽसि, तीए कुसल
 किमत्थि किं जाय । कुसल तीए पुत्तो, खलखडेण च किणिओऽह ॥ ७९ ॥ इय चित्तवत्तिजुत्तीहिं, मइविसेसेण पुत्तपेम्मेण ।
 राया रजियहियओ, धरइ तमादाय उच्छओ ॥ ८० ॥ बुवेइ मत्थाए वार-वारमालिगए नियंणेण । भणइ विणा मह जाय, जायइ
 कस्सेरिसा बुद्धी ॥ ८१ ॥ किंच—“ श्रिय प्रसूते विपदो रुणद्धि, यशसि दुग्धे मलिन प्रमार्ष्टि । सस्कारशौचेन पर पुनीते, शुद्धा
 हि बुद्धिः कुलकामधेनु ॥ ८२ ॥ ” सा कत्थ अत्थि पुत्तय, ! ते माया नयरबाहिरुजाणे । सयमेव मए गतु, पवेसियव्वत्ति उट्ठेउ ॥ ८३ ॥
 वद्धापणय उब्धूयधयवडाडोयपायड नयरे । कारइ वट्ठमालाविसालतोरणमवणिनाहो ॥ ८४ ॥ सा जाणियवुत्तता, सिगार सारमायइ
 जाय । पुरओ पत्तो पुत्तो, वारेइ अम्ब ! अलमिमिणा ॥ ८५ ॥ पावासुयवेसो चेय, सोहए माइ ! कुलपसूयाण । भत्तारविउत्तार्ण ।
 तइत्ति तीए वि त विहियं ॥ ८६ ॥ सयमगमग्गणेण, पवेसिया सा कणेकरुद्धा । उच्छगीकयअभएण, राइणा कुंजरगएण
 ॥ ८७ ॥ अतेवरपवरे मविरम्मि खित्ता परो उ पासाओ । अभयकुमारकुमारस्स, अप्पिओ अप्पणो सविहे ॥ ८८ ॥ भगिणीए

तुषेण्य, परिचरयेत्तु नृप्यारस्व । वरकर्ममितीयपराय-मा(वी)द्विष्य याताप्रतिपीओ ॥ ८९ ॥ निष्ठावरस्वमितीमंशठ-यातवपपुस-
 मपीदओ तेन । तो तस्य पञ्चम्यत्, चितफेतास वंशि रिजा ॥ ९० ॥ अह सेनिएण एण परिजीष्य येनण मरुनेरी । यता
 तीरे मत्त, जलपी चतगमातुगव ॥ ९१ ॥ योगसीव पुटिए, तिरिपासादियेयसातवतवाहो : रेदन्पुछेयूओ, येडगमाम्मा
 निओ वारि ॥ ९२ ॥ निप्यो उंजुगरीणाकसा वल्लेणकमठुंछने । तममीअमये तोइमपमादिये मिमिमममओ व ॥ ९३ ॥
 अवतपररेपीथे, वाचाओ छटा उवपूणओ । छाओ वमाव वम्मा मिअपरै तह मिआं डेट्ट ॥ ९४ ॥ अजाओ गुग्गुं पाउवाओ
 निपमिअविवाइजवत्त । येडगसो रेपीडि, ताओ परिचरियओ गथे ॥ ९५ ॥ वापुगिउअ येडगमुसकनरवत्ता पीवमद ।
 रिआ पमावइ पम्मेत्तु पम्मेअडे वा ॥ ९६ ॥ वाए जिंउ वाइएण एण्व डं न गालथं मिं । जिअंतातमि वमिमातुएओ तो
 तवमपीए ॥ ९७ ॥ वंताए हरिवाएणओ पम्मावरै गुणो रिआ । वा पम्माए वरुओ पुण्णा व उंरगिगु एवं ॥ ९८ ॥ क्केतं
 पीए पुटिए, छटा एअपीअहाओ रिआ । ताए मिअपरै ता नि ताभिसापीमि पम्माए ॥ ९९ ॥ उअपीए वजोएराएव तावदे
 रिआ उअ । तिरिगीरागिअ पम्मापाविय रिमियता तादि ॥ १०० ॥ तवियट्टइअओ कलिपीअ मीवपूजेण पुणे । गुण
 तवमेत्ता डेट्ट, डेट्टेनं माअम वडुओ ॥ १०१ ॥ वट्टपपेएणरपीअणवंपगुणवत्ता रोचि पुणो । अपवि गुमारिपओ, गुग्गुं येडव
 व ॥ १०२ ॥ ताडगममयमिमममपवि निमिगुअमिअमाएण । वममियरे वम्माए वए तादि तो वडिय ॥ १०३ ॥ चित्त
 वडुएअने, एवं तादेमि वडिये गुग्गुं । वाएपीं जीएण अहा गुट्टपचर्मएण ॥ १०४ ॥ अजुपमूवं त्तां जामिअिअं वडे
 गुग्गुंए । एअमिरे त्तेदं, रेताइ तेजिअनरिएता ॥ १०५ ॥ विपायावित्तोषेण तेन त्तेणएण ताएण तो । वंएणएणएणएणएण
 पुमिअं वजी ॥ १०६ ॥ तो पुगिउअए वडिए गुग्गुंएअमि । तमममव वएला पुडिरे येडगमियामेणो ॥ १०७ ॥ पेण
 डीए तंएण तेदि अइअअएव विमयो । येडगएव मयो, सेमिओ वे गुग्गुगुं ॥ १०८ ॥ वएणएअवियओ, एअपीअओ वि

द्रुति रमणीओ । ता सब्वपत्थणो पत्थिवो, स किज्जउ पयप्पणओ ॥ ९ ॥ परिभाविऊण भूवो, भणेइ कन्नं न देहया अन्दे ।
 वाहियकुलमि देमो, जहागय जाह तो तुब्भे ॥ ११० ॥ जहवत्ते वुत्तते, वुत्ते गतूण तेहि एगते । हियनिहित्तगारोव्व, भभसारो
 अहेसि दढ ॥ ११ ॥ भवण भवणाउ वण, वणाउ संयणाउ सयणमस्सियइ । तत्तसिलायलवोलिरमच्छोन्न रइ न पावइ ॥ १२ ॥
 अपि च—क्षीरान् हारानपहर किर कलान्तिमुद्राजलाद्रो, धुद्र चन्द्र क्षपय, शमय क्लेशपालीमृणाली । तापव्यापत्यतिहतरति
 श्रेणिक स क्षितीन्द्रो, जल्पन्नित्य नयति नियत लक्ष्यामास्त्रियमा ॥ १३ ॥ अभयकुमारो दुव्वार-दारुण दाहदूसह दुक्ख । सु-
 णिऊण सेणिय धीरेवइ त तेइहमप्पेमि ॥ १४ ॥ वीसत्थसत्थसुपसत्थ-सुत्थचित्तेहि देव । तुब्भेहि । होउ कइयदिवसाणि, सब्वहा
 वोलीयव्वणि ॥ १५ ॥ विविहोवायगवेसणपरायणो पायडित्तु गुडियाहि । सरवन्नभेयकारीहि, वग्गुवाणियगरुवमयं ॥ १६ ॥ पत्तो
 वेसालीए, रायदुवारमि रम्मदइमि । विक्किई, सुगधदव्वणि दिव्वाणि ॥ १७ ॥ फल्लो अब्भुयभूय, सेणियरूव लिह्वाविउ इट्ठे ।
 तिक्कल कुसुमाईहि, पूयए सभमव्वमहिओ ॥ १८ ॥ तत्थ सुजेट्ठादासीण, देइ गधाणि वधुरव्वहूणि । आवज्जियचित्ताओ, ताओ
 वि तहि सया इति ॥ १९ ॥ पुच्छति कत्तस एसा, सुत्तो पुइजए पयत्तेण । सो भणइ सामिणो सेणियस्स सब्वगंगरस्स ॥ १२० ॥
 मणुएसु वि किं रूव, अब्भो एयारिस्सपि सभवइ । अयमाह को लिहेउ, त सक्कइ एस असोत्ति ॥ २१ ॥ गतूण ताहिं त सब्व-
 मेव कहिय तहा सुजेट्ठाए । तो आणावइ त चित्तफलइय आयेणं सा ॥ २२ ॥ गतूण ताओ मग्गति, जाव नियसामिणीकए
 ताव । अमओ भणेइ चित्तामणिमेय किमइहमप्पेमि ॥ २३ ॥ तुह सामिणीए किं नाम, आयरो अत्थि नत्थि चा एत्थ । को
 जाणइ तो उवल, कह माणिकेहि खेत्तेमि ॥ २४ ॥ गतूण सामिणीए, सब्व त ताहिं तारिस कहिय । देवगुरूण सब्वहे, विविहे
 काऊण तो तीए ॥ २५ ॥ तह ताओ पत्तिज्जाविऊण वहुमाणमायर गरुय । सभालाविय तत्साणयत्थं पुणवि पट्टविया ॥ २६ ॥
 कहिए तहेव तासिं, अमओ अपिपसु तीए ताओ वि । अणिगिसनयणा जाया, सा त पिक्खतिथा चेव ॥ २७ ॥ फल्लो चित्त
 त ताव, तीए ज झाइ तपि खलु चित्त । तह ताणमेगभावो, ज जाओ त किमच्छेर ॥ २८ ॥ सा सुन्ना सजाया, पेक्खति

पार नैरि सरेरि । वनिरिपरासरो हरिजो दीधाय मय्येव ॥ १९ ॥ पारुय विपार सुम्पार, सिन्दर सिन्दार न सज्जर क्ये ।
 निरनिपिपेससकि मय्य एव ! मेय्यु मोये ॥ १३ ॥ अय्यं मय्य गय्य मूल सा ईव विपनिमय्यो । अरर सिम्ये वीय,
 वीय व संययो बाजो ॥ ११ ॥ यणु ययु यो ज्वाजो सेमिपठजीवणीय वंजोमो । वरुसिररगज्ज सा, इव एसा जय
 तुमाय ॥ १२ ॥ नाउव वीय कय, मिमररसा अयसमेससि । अयजो यमेर अमेमि वमिर सार बार बार तुरिने ॥ १३ ॥
 वीय वरसि वरिचिचिमे रथमि यचिक्कयय्य । अयुगल सुरय्य, अयुगनिसायय्यपरिसे ॥ १४ ॥ सकमेर सेमिजो व इक्क-
 रिसार न इस्सर वर मि । इरिक्कं गय्य व वंरिने सय्येव जने ॥ १५ ॥ इव जट्ट निमाठिक्क-आरुयउउ अय्य रीरि
 कमेक्कडुसिउ जल मुणो इमारवरो ॥ १६ ॥ आल्लय सेविक्कयवरेव जो सो अक्कयवेसेव । ववीयार सार वीरय्यवसदि
 री सुयेरि ॥ १७ ॥ संयतो रवीय, रेखाकिपुटीदुवारयेय्यि । सयसा सुरणमो पविसर केय्यपि अजामो ॥ १८ ॥ एव
 इर अविक्कमि वा लव सिट्टिक्कसिउ । अयिउ अजो सा सुमेगज्जा पविउय्य ॥ १९ ॥ परि विने ! इर परिमज्जमय्येमेव
 सेमिजो सोय्य । संयतो आरोयु, यमि वा अय्य न येय ॥ २० ॥ अयु इरिक्क वीय वेक्कय्य सा अय्य यमि अरय्ये ।
 वरिक्कय वेक्कय्य, विवरय्यय्यस वय्यि ॥ २१ ॥ यमिमोयिक्कयविक्क-वंसरय्येविने इरे इर ! अय्यअय्यमि जने लज्जमेगे
 वा विक्कमेय ॥ २२ ॥ इव यमिक्क वा सुमेग अक्कय्यो पविउय्य लव । विरक्कीय, मज्जो क्यो यरिक्कमो ॥ २३ ॥ अय्य-
 अय्य सुमेग, न सेमिक्क विक्कं व विक्कमे । लवअय्यमि मेक्क, निन्दर यो ! वेक्कय्य पार ॥ २४ ॥ वा वरर वेक्कमो व-
 गारेव यवीय लव क्ये । वरवीरेने वीरणय्य सय्यसि विक्कतो ॥ २५ ॥ इव ! विवरयो लवय्यविक्क लवय्य वेक्कय्य मय
 येव । अमेक्कय्य यय्यसेक्क तुयेरि सार यय ॥ २६ ॥ एययेक्कअय्यमो क्यो मय्य व वेक्कय्य येर । संयार इक्कयिओ इरर
 व सिट्टिक्क वरुय ॥ २७ ॥ इय्येव मज्जयेव, य्येव वि लव सदि वतोसा । परिक्कय एव यय अविक्कय्य वीरणय्य व ॥ २८ ॥
 एक्कअयरे सेविक्कयेसरो निजामो सुरणयो । वीरणय्य मज्जयसंयय्य लवो पुरो ॥ २९ ॥ मज्जो व सुरणय्य एय्य ए-

स्स चेव तो सुहो । जावोसारइ सिरछिन्नसारही ते रहेसपुरो ॥ १५० ॥ ताव पलाणो पाणे, पुरो करेऊण सेणिओ सहसा ।
 जायाऽऽलोए लोए, वोझावइ चेहण एवं ॥ ५१ ॥ सुणसु सुजेह । निदुत्तरमणुट्ठिय सुदुत्त कट्टमेय मे । तुज्झकए फलामिद्धोए, अम-
 यसरिस तु सजाय ॥ ५२ ॥ भणिय तीए सुजेह्हा, नाहमह चेहणत्ति लहुमइणी । भणिय तेण सुजेह्हा, ते चिय चडिया करे जेण
 ॥ ५३ ॥ दुहहवल्हल्लहेण, चिल्लणा निवुया मणे जाया । दुहिया पुणो सुजेह्हा-विओगावगिसेणे ॥ ५४ ॥ सुहिओ सेणि-
 यराया, चेल्हणा जीवणोसहीलमे । वत्तीससहोयररहिय-मारणओ दुही जाओ ॥ ५५ ॥ मरणेण जहा जीय. दुज्जणवज्ज[ये]ण सज्जणो
 य जहा । तह विसयसुह असुहेण, चेव चपियमणप्पि ॥ ५६ ॥ कयपाणिपीडणाए, भोग भुजेइ चेल्हणाइ सम । भइणी उ सुजेह्हा
 तेण, सविहाणेण भोगेसु ॥ ५७ ॥ इत्ति विरत्ता चित्ते, मोत्तु घरघल्लाइ पवइया । पुच्छइ कयाइ नाग, निवोऽपत्तरजायसु-
 सोग ॥ ५८ ॥ कह तुह तणुत्तमवाण, समावभावो भविसु धुवमेय । एक्कवीर ! विरेसु, वत्थुपरमत्तमेत्थ तुम ॥ ५९ ॥ ता
 सो साहइ सावगधम्मे रम्मे सुत्तिचलानिच्च । निगंये पावयणे, परसपविणा य लीणा य ॥ १६० ॥ पाणपिया मे सुलसा, सा
 निरवच्चत्ति मे महादुक्ख । कुल्लेत्तदेवयाईसु, सायर आयेरेमि अह ॥ ६१ ॥ गयण चदेण विणा, दीवेण विणा न भाइ भवण
 च । जह जामिणीए तह, कामिणीए पुत्त विणा वंसो ॥ ६२ ॥ मइ सा भणिया भज्जा, सज्जा किं न होसि किं न सुयधिसण ।
 चित्ता चित्ते तुह कावि, नत्थि पत्तयच्छि । किं भणिमो ॥ ६३ ॥ भणियमिमीए जइ नाम, कम्ममग्गणमत्थि पुत्तवक्य । होही
 तो पुत्तोऽन्नस्समेव किं देवयाईहि ॥ ६४ ॥ पुत्तनिमित्त अन्न, कन्न किं नेव अहव परिणेतिसि । जइ नाम होइ तीण वि, अगओ
 सगओ सुहओ ॥ ६५ ॥ मह जिणधम्मो रम्मो पुत्तो ताओ सहोयरो अत्थि । भणइ ताओ सो तुह सत्तिण पुत्तेण मे कल्ल ॥ ६६ ॥
 अह सा असत्तसंपत्ति-अतरायपराजयनिमित्त । कुणमाणी आयसीलतवकम्म अचइ जिणिंउं ॥ ६७ ॥ सम्मत्तनिप्पकपत्तपगला नि-
 बाला सुरेसेण । सुलसाए परिसाए, कया पससा कयाइ जहा ॥ ६८ ॥ अपि स पयसा पत्थी सत्थ तरेत्त त्रिदशाचल, सुराशिव-
 रिणच्चूलमूलागलेदपि मा चिरात् । उदयपदवीं प्रत्यक्पूपाऽप्यसेय(य स)भवानुयात्, न खलु सुलसा सम्यग्दण्डेरियं तु विकम्पते ॥ ६९ ॥

पाकपात्रोन्मूल्य ही ज्यो तं परिमितां कमारो । अन्तर्याम्यपाणी तं मातरं ममुरसरीरो ॥ १७० ॥ सुपुत्र ! तुर नखि पुत्रो
 पुत्रविद्विषासु बलवद्भूवि । कालेन काद निम्नं नद एव परितो सतो ॥ ७१ ॥ का मर मन्त्रिषे पुत्र जिह्वा मन्त्रिषे रसराशे-
 रासमेव । मन्त्रविषा नृपराशे च कालसु किं बहुधा ॥ ७२ ॥ का कालीपरीय, पूष काल्य कल्पयुग्मं । मुचविसर्गं शोभा
 एवमिच्छसु तुर होर जेन हुको ॥ ७३ ॥ एव पुत्रा सयत्ने अटोप्रमिञ्ज मुरितिरिदि । का अवेर मे कपार, न यजो पुत्रा
 एति क्रिमेव ॥ ७४ ॥ निजलपस्यदियलं अरगल्लुरस्यमवसल्यलं । तुम्हुरिमाज बल्यं, न कमेव विसं च अमर्किय ॥ ७५ ॥
 पुत्रनिहृषसिवाह-कर्मिषे च तद विद्येव । इलीरफज्जं हुंति, कइ तुवा जेव वलीयं ॥ ७६ ॥ अमन्तरापफज्ज वि पुज्जमर
 ल्कलपरोपेज्जलं । कइसा लसज्जा लविद्याफज्जा वण्णति ॥ ७७ ॥ अर ल्पराकइलं, पुत्रे अज्जंति तो न हु अणुत्ते । का
 वर बज्जति कोवि हु, जनें तुरा सा यमायेसु ॥ ७८ ॥ वीरि पज्जं कलीय, एवमिवाह लल का कमी । किंच सुउत्तमिआय,
 कालीय वि ऐमिषे ॥ ७९ ॥ मोल्ल विजं विजयपथिय च काने कां न विसि । वल्लरिस्समि बज्जिओ को अणुपुणेव आन-
 र ॥ १८ ॥ परिपमिक्कसु पत्तंविईसाम्पसु लसु वलीसु । उ गजो पुज्जअजो इण्डिअल्लसेज्ज अल्लर ॥ ८१ ॥ अणुत्ता
 सा अरु, ऐमंअरअरअण्डिअल्लेनी । अण्डिअज्ज अण्डिअल्लेनी अण्डिअल्लेनी ॥ ८२ ॥ अर साइ वारर साहु साविर । तुम्ह
 पुत्रल्लसकय । कल्लगामलि यजो वटुमोत्तं विस्सज्जवडिगा ॥ ८३ ॥ अरिषे विणिज्जोत्तं, अमेगा ऐदि इण्डिअल्लेनी । एवमो
 अणुत्ताओ मेदि, काइ का सा कुं केर ॥ ८४ ॥ का पुत्तो सो सज्जति अण्डिअं वेडमअमालेव । सो वि ल्हा पुत्तो पस वेर
 वरल्लस वि पक्खो ॥ ८५ ॥ अरि म वठेर विंसे विंसा विंसाओ एमो सण्ण । कइ अण्डिअओ मज्जो, पुत्र कज्जो विद्वान-
 नेवि ॥ ८६ ॥ अर लल्लसकयो मन्त्रिअल्लेनीअण्डिअल्लेनीओ । होअज्ज तुरो सो यण्ड, साविण्ण ! तं अण्ड अण्डि ॥ ८७ ॥
 अण्डवत्तं संयत्तं तुर विज्जमिस्सि चरिषं म यण्ण । अण्डए सण्डस्यं अण्डज्ज परिस्सज्जण्ण ॥ ८८ ॥ विज्जमिस्सं मुरएव-वारर
 तं विज्जए वरिष । अण्डमिस्सिअण्डो होवि माएरे तेन तं वेरे ॥ ८९ ॥ अण्डमिस्समयवविष-विज्जमिस्सो एवमिस्सो य ।

हरिणाऽवि सिराहिज्जइ, सुलसे । तुह चैव तेण नमो ॥१९०॥ वत्तीमपुत्तमपत्तिपगला तेण तीण तुट्ठेण । गुट्टियाओ अस्पियाओ, वत्तीस तो गओ स दिव ॥ ११ ॥ जतेण तेण भणिय, सुसाविए । भाविण पवयणमि । फज्जमि समानडिण, सुमारिज्जसु जेण एमि लहु ॥ १२ ॥ सुलसा चित्तइ को एत्तियाण पुत्ताण पालणाईय । पइवरिस पलिमय, काही तो होउ मज्जेगो ॥१३॥ पुत्तो वत्तीसाए, अकरडसुलम्वलम्वणेहि जुओ । इय ताओ गुट्टियाओ, सव्याओ एगद्देलाण ॥ १४ ॥ सह सफराण सोहणवेलाए वत्तीसाए, तत्तियपुत्ता गम्भे, तो जाया तप्पभावेण ॥ १५ ॥ पइदिणपवइडमाणे, असमाणे तंमि जागणा जाया । सा पिसिऊण पीयाओ । तेत्तियपुत्ता गम्भे, तो जाया तप्पभावेण ॥ १६ ॥ चित्तेइ पुत्तलोभेण, अलमल होउ पागजुसल मे । हरिणेगमेसि-कावि जीए न जिमइ, न चवइ न सुयइ रुयइ सयय ॥ १७ ॥ पुरओ पयडीहोऊण, आइ एसो अहो विरुगमिण । अइमरलाण नियरुप्पणाण कल्पिय कि-गोयरमह पणिहाण पवत्तेइ ॥ १८ ॥ गुट्टिया वत्तीसाण, नत्तीसा चैव तुगुस पुत्ताण । इय गम्भे सभूया, भायी मन्चू वि तेसिं समो ॥ १९ ॥ माऽऽयरिय ॥ १८ ॥ गुट्टिया वत्तीसाण, नत्तीसा चैव तुगुस पुत्ताण । इय गम्भे सभूया, भायी मन्चू वि तेसिं समो ॥ १९ ॥ अवहरियमहापीड, गओ सुरो सावि पालए गम्भ । पडिपुत्तेसु दिणेसु, जाया मे पुत्तवत्तीमा ॥ २० ॥ कममो जायापनो, ते वत्तीसा वि तुज्ज जेहि महो सहलीतय । सजीय, पट्टकज्जे मत्थय दाउ ॥ १ ॥ पणमतमत्तिसामत-मवत्तिमंडलमिन्तपयपीढ । इय सुयसमाउभावो, भणिय भे कारण देय । ॥ २ ॥ पिउवेरभावणाभाभाविविओ कोणिओ जहा जाओ । देयीण नेञ्जगाण, एत्तो किपि जपेमि ॥ ३ ॥ कमि वि पच्चतपुरे, सुमगलो मीहारायजुवराओ । तस्मान्पुरो मत्तिस्म, अत्तओ तेणगो आमि ॥४॥ टप्परकओ अइमोएपिट्टओ कोलफालवन्नामो । चिच्चिरनासो कुशलदीहदतो ति कोणसिरो ॥ ५ ॥ मो व मयावि हनिज्जइ, मारि-जइ टोल्लणहिं कुमरेण । चाल्तवरसी तेणेव, तो स जाओ निराण ॥ ६ ॥ तुमरो वि महाराओ, जाओ जा जाइ रायवाडीण । चाल्तवत्ति ता उट्टियाए त नियइ तिन्वतय ॥ ७ ॥ तदुवरि यहुमाणाओ, पुब्बिय दुत्तगपिओ मण इति । पत्तो पामे पूण, पणमिउ पत्थए एय ॥ ८ ॥ मासरमणस्स पारणग-पव्वमच्चो गिराणे गज्ज । आगनूण तण पट्टु । पयइपमाणेण कायइय ॥९॥ तेण तहा पडियन्नं, पत्तो पारणगवासरे जा सो । रायदुवारे राया, [सरय] सजाओ ताव पडिल्लो ॥२०॥ तो दूराओ दोगरिण

नीचादिजो गजो बिसजो । पुन परमासकसमाजोपरासमापरा लजेव ॥ ११ ॥ निरपसरीरो राव सापरा कपरा बापाइ कदर ।
दीर बि मासकसमाजि दामिच फलदा लजेव ॥ १२ ॥ एह पजिये फेरो न एहसे राखमि पाटेव । निरपुपुपुपेरो, जग्यो
पमोपपपपको बाजो ॥ १३ ॥ बाज न बीज पुरजो ठिये बि ई कोबि लज सुबिजजो । नीदरिखो नीससिध, डिजो एहा येव
लजल्यो ॥ १४ ॥ पुनु गहुं दामिच पसियेव सो पसियजो फलो प । राकलमि ककपसुदमि एहा गजो बिसुहो ॥ १५ ॥
पिजेर विजजोदिविगुगिल्य दालजेव सो एवं । कजबि मर केर कज, एह एव बिजबजो ॥ १६ ॥ एबबिजजममोपुजियजो
न गजसजब मे । गबिच एहावि पुष्टि, सुदुप्या मेरकव न मक ॥ १७ ॥ एव लजजेव एह, वरुन एल्ल गूढ होइदि । बि
बिजियजो बाजो बजिदिरकलंदरो सो सो ॥ १८ ॥ होक्य लजसो मुरई बि, गरिह्य कंदरो कजि । सो सो पदम बदि
इव सेविजो मरबई बाजो ॥ १९ ॥ सेकपदीजो पविह्य नेलकपपपपपको समर । गजपपपपको बिलकपार किता इम
बाज ॥ २० ॥ कद सेलिकपपुमिच, कपदीरि कपको न देवजमि । कदरपपपपेव कद प दमिपु कपमि ॥ २१ ॥ सो
साकपपपपपपपपपप बि वीर सो गजो । पुमकी सकममसे मासे स बाजेर होइक ॥ २२ ॥ बाहा-सिरिसेबिसस सो-
मिच-पपपपपपपि कपमि बजमि । सुपुपप न कज एहो किलद सिमर एहा ॥ २३ ॥ सिमिकोबामसुंबाव-सकपपपि
कपपपपप । कप एव पुकक, कि एमा हेवि । दे हेरे ॥ २४ ॥ कपमिपपपपे मियेव मिमिर कदेर कपमाजी । कद
कपमि एहा सखिरबोपपि दे दामि ॥ २५ ॥ पमिच रज मा हेवि !, बिज कजेव कजय कद । कदिये रमि कप-
सस सो बि ससकव मंसमि ॥ २६ ॥ कपपुपपपपपपपपसेव संबमिपपि ककज । सेमिकेदेबेरिपपपप सुबिजिगुगिय
॥ २७ ॥ संबमर सो बि पजेर, नेलकपपपपपपपपसेव क । बाजेर मिये, कदिय कपपको मज ॥ २८ ॥ पपपपे ।
पेपपपु चं वेई कदएल कदिय । कपप एहा सिमर-सापपपेव मंसमि ॥ २९ ॥ कपपपपेव बीमप, कपि कपरा सुम-
सरोप । पपपपप संभापिपप हक न सुकदेर ॥ ३० ॥ संरोहपेवपपि, रोमिच संपव पपपपि । एव बीरियप कपि

ऊण, चेल्लण निगओ निवई ॥ ३१ ॥ अवि गन्धओ अदब्धो, जरिस्स भासइ पभावपारओ । वेरिस्स तस्सऽयस्स, उचिओ
 दूरेण परिहारो ॥ ३२ ॥ दुइसमवाओ जाओ, देवीए अगओ तओ रत्ता । वद्धावियाए दासीए, दाविय अगआभरण ॥ ३३ ॥
 सुचिरएपरूढपइपेम्मम्मनिम्भूलणेकउक्करिस्सो । एसो त्ति चेल्लणाए, पुण सो छट्ठाविओ खिण्ण ॥ ३४ ॥ अह तणयइसणाऽसाण,
 सायए सेणिओ समावडिओ । पसवायसहे भासइ, दावसु हे देवि ! पुत्तसुह ॥ ३५ ॥ देवी जणइ पुत्तो, पत्तो पचत्तमुज्झिओ य
 मए । मिचडिभयकरभासुरभालो भासइ तओ निवई ॥ ३६ ॥ अहह कह गन्धब्धो, पाउम्भओ अभाविओ आसु । नहु जुत्ति-
 जुत्तमेय, ता पावे । किपि पावमिण ॥ ३७ ॥ गयलम्भरणे ! रणद्धेण, एत्तिय वत्तिय तए पात्र । कित्तियमेत्ता पुत्ता, सत्ताणे सति
 मह कहसु ॥ ३८ ॥ रे दासीओ ! दावेह, दारग दारुणा कहिं स कओ । अन्नह सकन्ननास, नासिस्स जीविय तुम्ह ॥ ३९ ॥
 एगाए थेरीए बालय-करुणए रायमीयाए । मुक्को असोगछायाए, दंसिओ सेणियस्स सुओ ॥ ४० ॥ तणुकिरणकल्लीप्पिद-चंदि-
 मादिप्पमाणसोगवणे । वज्जकणो त्रिव काऊण, आणिओ अप्पणुच्छओ ॥ ४१ ॥ धावीए अप्पिओ दिन्नमस्स नाम असोगचदोत्ति ।
 जमसोगसाहिछायाए, ठाविओ पाविओ रत्ता ॥ ४२ ॥ पत्तो पसिद्धिमेसो, लोए पुण कोणिओ त्ति नामेण । ज कुम्भकुडेण कूणिक्कया
 इमस्सगुली आसि ॥ ४३ ॥ अह उल्लेणीपुरीओ, पज्जोयनरेसरो समागम्म । सेणियसुवरोहेई, कयाइ सुपयडंदेण ॥ ४४ ॥ अइ-
 भूरिभउन्धतो, अभएण भूवई इम भणिओ । मा सकह भडवाओ, भजेयन्वो मए तस्स ॥ ४५ ॥ आगच्छत सोऊण, तमभओ
 तस्स दहराईण । जाणतो सेन्ननिवेसभूमिगाओ समग्गाओ ॥ ४६ ॥ निद्धिकलसे निहणावइ, ताणमपत्ताण तासु भूमिसु । अह
 सपत्ता सट्ठणसठिया जाव ते तय ॥ ४७ ॥ ता सेणियस्स जाओ, पज्जोएण सट्ठाऽइवो सुमह । कइवयदिवसे तत्तो, अभय-
 कुमारो महामती ॥ ४८ ॥ तच्चुद्धिभेयहेउं, लेह पज्जोयराइणो देइ । जह तुह सन्ने दंडा, उग्ररिया सेणिण्येए ॥ ४९ ॥ अणालि-
 यमेय मिलिया, तुममप्पिस्सति सेणियस्स धुवं । अह ससओ मणे होल्ल, पेच्छ ता असुगमहिचइणो ॥ ५० ॥ असुगपणस र-
 णिकण, तेण राणाविओ स तो दिट्ठो । दीणारभरियकलसा, लहु लगो सो पलाएउं ॥ ५१ ॥ डच्चति नवा उज्झति, साहिणो

बभिस्य बभेन पुनो । मूढार बंदि त्व बंदि सपुनो निम्यकर्मरि ॥ ५२ ॥ बभुमनप्रभासेविष्णुएवसा ॥ से इयं सङ्गे ।
 केमिपुंरि पया, ते तो व पतिवर्धति ॥ ५३ ॥ धामि ! न बान्हे एकस्त इरिओ बाल भयम्बरिपरिमे । सुभाबभिलुओ
 बाभन्को सो मन्त्र बल्लये ॥ ५४ ॥ सो कोर पत्नि मरय को धामिप्रा मर्मप्रतिप बल्लय । गभिरप्य एवप्य, पञ्चिभर्म रि
 अर पर मे ॥ ५५ ॥ सुभोओ तो रिवा थेसाओ सप मयिप्राबन्को । वेप व मय सादिब-बारिओ सपके व बं ॥ ५६ ॥
 सुभरमुळे मंत्त्य कबरधरिहणये कल्पयसा । पयका गृहकाममगारेसेसु परिमिर्भ ॥ ५७ ॥ ऐरे केमि विवेसओ व तम
 कपमिमुस्मिन्ने । बाभन्को विमुक्तओ कमेव पयार एरमिरे ॥ ५८ ॥ बादि एवर्धमि ठिवा हरयेप्यां नेने । कमाओ
 वरयेरकपरिवाहीय व बल्लय ॥ ५९ ॥ बल्लयगा विसीरिहणुयं विदीय पालयेसंमि । म्मुक्तमूखन्को, इइहुं बभुमिओ
 बमओ ॥ ६० ॥ सुहुने पुंठ, सपमिर सो विसीरिहणुयं । वरयेप्यामि कपमिप्यमि ॥ ६१ ॥ विवमोवमिबसरिण विप-
 बमने वरिवा बासीचओ व बासणेमु कमा । यकंणलं विवैरुण्य कमाप्रमृमिमु ॥ ६२ ॥ विवमोवमिबसरिण विप-
 विनाओ वरेव विपल । केरुवति यंवि व, पुगओ बरा कर्मवीर ॥ ६३ ॥ कमुपबमिपल्ल मज्जओ हल्ल मले सपुनाबवि
 उगा । बान्हे कपइमय्य कपओ केरुपमि कओ ॥ ६४ ॥ पल्लएरि पल्लएरमज्जएरओ व संमि । कां वरिअमपल
 मूरिययेव तो म्बिने ॥ ६५ ॥ कप मई पमुविज दोर म्मावति ता कओलासा । कपअरे मुधिं कपिपुअ कबळेमल-
 कमा ॥ ६६ ॥ निपठयंमि गकाओ कपओ कसि गुमेरि कपिपुओ । वीरविधीमि पमाए, एगणी तुल्लमम्यो ॥ ६७ ॥ कसि
 सुधीबमि पओ म्बए गेरे मक पुण्य पालने । तुमं तल इई विव पालने पुणइ एव म्बिओ ॥ ६८ ॥ सो कादि,
 पिणइ इम म्ब गवं निपिणं व एरिमि । बइ न धमिपणुविमि करेमि तो पविमिओ तल ॥ ६९ ॥ सुभोइमरि पदुएव
 बोइने पारओ मई लयो । मुओ कासपेणं, पयकमान्को कओ कपि ॥ ७० ॥ कमे विप्रा मओ पुटि ठपिया परेपेणसो ।
 केमि कपनीओ कपमिओ धामिओ सीए ॥ ७१ ॥ म्बिओ लेव कदि ते वरिण्य केव कपमिने नदिने । पम्पटलेव

छलिओ, इमाहिं अइबहलमायाहिं ॥ ७२ ॥ यत पठ्यते—छोणामशिक्षितपटुत्वममानुपीपु, सदृश्यते किमुत या' प्रतिबोधवन्त्य ।
 प्रागन्तरिक्षगमनात्त्वमपत्यजात-मन्यद्विजै परभृता' खलु पोपयन्ति ॥ ७३ ॥ तथा—छग्गु(पु)न्ननिन्नए उन्नमत न(ल)वनियमई
 अहो महिला । पगईए चैव चाणक्ककभाव विसेसेइ ॥ ७४ ॥ गलरिअवहारकारीहरिणा काऊण कामिणीरुत्त । हरकरुणाए दइढो,
 सरिंसी एयाउ किं भणिमो ॥ ७५ ॥ इय भणिए किं भणिमो बद्धो सो तेहिं तेहिं वयणेहिं । जह न अमुको सको, पयपि गटु
 सरज्जमि ॥ ७६ ॥ खयरसुया सेणियभाइणेज्जिया पुव्वमेव परिणीया । आसि सिवादेवीसमीवमागया विद्धिविहाणेण ॥ ७७ ॥
 केणइ सवक्किअलपयणानिस्सारणाइणा तत्थ । अवगयकलकसाकाए, तीए अभओ वसइ' सुइर ॥ ७८ ॥ तत्थ वसतेण य तेण,
 पावियाडवतिपालपासाओ । चत्तारि वरा धरिया य, रायनिकेवगे काउ ॥ ७९ ॥ पढमो दिन्नो रत्ता, लेहारियलोइजघसवलए ।
 ज नाओ मोगदन्व-जोगदिट्ठीविसो सप्पो ॥ ८० ॥ अनलगिरी आलाणाओ, निगओ न पुण एइ अइमत्तो । रत्ता अभओ
 किं किरउत्ति परिउच्छिओ भणइ ॥ ८१ ॥ गाएउ वच्छराओ, सो भणइ नणु सह सुयाए । भइवइ आरुढो करिणि, गाएमि
 तह विहिय ॥ ८२ ॥ अह तह गायतेण, हत्ये हत्थी स तेण घेत्तूण । आणीओ आलाणे, लद्धो धीओ वरो तत्तो ॥ ८३ ॥
 वासवदत्त गीय, सिक्खविउ उदयणो जहाऽऽणीओ । उज्जेणीए कारिय कारिम कुजरपओगेण ॥ ८४ ॥ जह जवणीअतरिओ, सिक्खविरो
 कुट्टि अधलाछलओ । काऊण जवणिविगम, सह तीए सपलगो य ॥ ८५ ॥ स वसीकयअणलगिरी भइवइ वाहिउ गओ सगिह ।
 जह कोसविपुरीए, तह नेय अन्नगथाओ ॥ ८६ ॥ एतथ ज्ञेय यत्तेन गच्छतोत्तम्—एए प्रयाति सार्य, काऊन्नमाला वसन्तकश्चव ।
 भद्रवती घोषवती, वासवदत्ता उदयनश्च ॥ ८७ ॥ असुरगमी उब्भूओ कयाइ, सो उवलइट्ठाहिं पि । जलइ धिय एवं, दारुणंमि
 पत्ते नयरीदाहे ॥ ८८ ॥ चित्तेइ राया केरिसमसमजसमिन्दिमावद्धियमेत्थ । पुट्टो अभओ पभणइ, जाणगजणभासिय एव ॥ ८९ ॥
 प्रतिशठय शठस्येह, विपस्य विपमौपधम् । अमोरेणिं विजानीयादुण शीतादित्तस्य च ॥ ९० ॥ विहिओ विजाइअग्गी, विज्झाओ
 तत्पओगओ एसो । इय अभएण लद्धो, तइओ वि वरो नरेसाओ ॥ ९१ ॥ उज्जेणीए अह अन्नयाउ असिव समुट्ठिय मीमं ।

एतच्छ्रवणापुष्पम्, सो लब्धं वृद्धिमयम् ॥ ९२ ॥ ब्रह्मजीव अस्मिन्मयाप्य सिंगरसादरेण्यो । ऐरीयो इंदु तुम्हो पवित्रगणित-
 रत्नसंगरे ॥ ९३ ॥ आ भिन्नविदुरेय विजेत, व कर्तुं यावद्देव तव देव । विदितं आरोग्युदीयो ठियव सभ्याग मोदुन ॥ ९४ ॥
 ऐरि सिव सिनेरभयेय दुर पुष्टमाश्रय मित्रो । यन्त्राय धारयण्य राजो येणुन ब्रह्मगत्त वक्ति ॥ ९५ ॥ सा वं मूढं पदेर
 मनु ब्रह्मगत्तादृक्चक्षु । तत्त्व दुर्यमि दुर्ययिवा दुरं तव देव विदिर्यमि ॥ ९६ ॥ आओ बसिबोबसमो पवो तवो वरो वर-
 लोचि । चित्त बसमो विरित्तमच्छिदुमो वरचर्यमि ॥ ९७ ॥ यन्त्राय पुष्टुवस्तुते वरे निवामो ब्रह्मज्यमिदिमि । तुम्होस्तु
 निवाम्यं गम्बु देरीय वचको ॥ ९८ ॥ एतन्मिमीरुण्णामयेय वचक्ये विसामि एव इष्टम् । अस्ति ममंठो कीएव मिन्नार्यं
 निवचवचस्त ॥ ९९ ॥ गंतुं ईह विस्रव्येय इव याचिच्य वचन । वचपय वरमंठं विसमिन्नो देव हो बसमो ॥ १०० ॥
 वर तव इमो वस्यच्येय तुम्होरे विमिन्नोश्चमि । वरं वीरगगावच्यवर्तं वर म तेमि ॥ १०१ ॥ तच्छरीरोस्वममंठं वीरं
 बसव्यामगो संतो । तुम्हं वा वच्यवुरे, विसामि एव वच्यवुरो सो ॥ १०२ ॥ पवो एवमिप्रपुरे, ठिन्नो विवसाभि वच्यवामि
 वद्रे । बस्यमवच्छापनो, रो येणुं वेसकुर्दंनो ॥ १०३ ॥ पवो वजेवीर, पवित्रविस्वस्विकपक्वमेवच्यो । पवज्यपुज्यवज्य-
 पाव मित्रं व दाचिच ॥ १०४ ॥ मित्राय एवरो गावमेगमावाच्यमयीमाम्यो । बसविच्यमि वामो गविषा वृषाओ मरवष्ट्य
 म १०५ ॥ दिदा ओओस्वस्वर्दिको सरिसेसम्वीरवेसाओ । मिन्नार्यो व वद्रे, मिदुदि विवच्यवच्यवर्तं ॥ १०६ ॥ वज्रविच्यो व
 वको वचिच्यमिसंमंठमाम्य । तलेव मयो मिदुगु सो गयो निवच्यवर्तमि ॥ १०७ ॥ वज्रारोवच्यव, दुरं वेसेर तादि कुदि
 वद्रे । मित्रादिवा न एव इव वरिच्यो दोष सा मविच ॥ १०८ ॥ वीरविच्यमि वचिच्ये, वारविच्यव वच्यव मविच । वच-
 यमिच्ये वच्यव, ऐवो दोदिरी वच ॥ १०९ ॥ वच्यवि रवो मविच्यव, यवा वच्यव एव एव निच्य । वज्रोवच्यमामारो मनुजो
 वज्रोवको वच्य ॥ ११० ॥ वच्यव वको वच्य व, वच्यव वच मे वच । विच्यवसेव वामो इमेरिच्यो वाररेमि सवा
 ॥ १११ ॥ वच्यो वच्यो विच्य, वीरविच्यं वच्यवो संतो । वच्यव वच्यो पुन वच्यवो वचिच्यं वच्यं ॥ ११२ ॥ वच्य रे रे

अमुगा, पञ्जोयनराहिवो अहसिमिणा । हीरेमि अभयवणिणा, एवं विस्सासिए लोण ॥ १३ ॥ सत्तमदिवसे दूइ, पेसविया ताहिं
 सा इम भणिया । एउ इह णगगी, विणद्धसमयमि नरनाहो ॥ १४ ॥ मयणाउरो अचितियपरिणामो गिहगवक्खभितीए । लग्गो
 पुव्वनिवेसियमणुण्हिं वढ च पडिवज्जो ॥ १५ ॥ बद्धो पल्लकेण, समतओ विवसओ वि । पुरमज्जे(ग्गे)ण अभओ,
 भणेइ विज्जाऽऽलय एसो ॥ १६ ॥ निज्जइ एयमसवद्धभासगो वाउवेगवाजलिओ । तत्तो आसरहेहिं, रायगिह पाविओ खिप्यं ॥ १७ ॥
 नाय सेणियरत्ता, असिसुगिरिय पद्दाविओ जाव । अभाण वारिओ ता कि, किज्जउ भणइ तो अभओ ॥ १८ ॥ एसो महप्प
 भावो, राया वहुमाणणिज्जो य । सफारित्ता महयाऽऽदरेण नयर निय चेव ॥ १९ ॥ पाविज्जउ तह विहिए, अहेसि परमा परो-
 प्पर पीई । अभयस्स रज्जकज्जेसु, उज्जमतस्स जति विणा ॥ ३२० ॥ अह कइययदिवसते, अमयमयालोयलोयणाण जे । हल्लविहल्ला
 ते चेहण्णाए जाया जमलपोत्ता ॥ २१ ॥ सह पिउणा पत्ताण, पुत्ताण ताण रायवाडीए । सुसिणिद्व सुसिणिद्व, महुसरसालं गुण-
 विसाला ॥ २२ ॥ घरखडलइडुयाई, माया पेसेइ पेसल विउल । पढमालियानिमित्त, इयरस्स व विरसचिन्तेण ॥ २३ ॥ विरसम-
 रसालमप गुल-पप्पडिगाइ जपि किपि तओ । चितइ स तायवेराणुभावओ तेण विहियति ॥ २४ ॥ अहिअयरतो ताए, पओस-
 मायहइ होइ तुम्भणओ । राया कयाइ चितइ, वाउ अभयस्स रज्जसिरि ॥ २५ ॥ अभयकुमारो व तिलोयनाहिविक्खाए लद्धल्ल
 मणो । पुन्छइ सामिं कइ नाम, नाह । इह भारहे वासे ॥ २६ ॥ मडवालंकारधरा, धराहिवा साहुणो भविससंति । सामी ताण-
 मुदायणमतिमसाणु समाइसइ ॥ २७ ॥ तो रज्जा दिज्जत, वज्जिय पव्वज्जउज्जओ जाओ । नयर सेणियराओ, अणुजाणइ अज्जवि
 न प्यं ॥ २८ ॥ संतेवरपरिवारो, अहऽअया सेणिओ जिणं नमिउ । अयरन्हंमि नियत्तइ, कहवि पहे चेल्लणाए तओ ॥ २९ ॥
 नइरोहोवरि एगो, काउस्सग्गेण संठिओ विट्ठो । हिमदिवसे सुतवस्सी, तव सुतिन्व तवेमाणो ॥ ३३० ॥ सेणियसयणिज्जे सुत्ति-
 याए रत्तीए चेल्लणाए तओ । सीओढणाहिं पाहिं, धाहुल्लया निगया कहवि ॥ ३१ ॥ सिसिरसमीरणलहरीए, किपि कटालिया
 तओ तीए । अइसयसीयसबाह, साहु त चितयंतीए ॥ ३२ ॥ भणिय सो कह होही, एयं राया निसामिऊण मणे । परिभावइ

को दोषी हो दोर पायुरिखो ॥ १३ ॥ जाइर बरो सुलीनं बिरलु बरियाई दुल्लबनं न । मनुमनुपुयुरीय मरादिपण
 नकन रिपबयि ॥ १४ ॥ छन्याविनि छंसारं, बरि वष विषममयुयवे पावाग । मनु दुयितमोमिगेजपवायमि कि एउं तर्हि
 ॥ १५ ॥ प्रहरीपिहरीमैरै मैरी किमत्र पकनका किमत्र मकन कृता लकीपवाकनलका । किमत्र पकन कनुंकेपवागानु
 एकरंटे, नहि बरि नहि बरोयं मेय विरेषकिमत्रए ॥ १६ ॥ इए बरिपविडीपरिपण-वाक्यो हो पणपसयमैयि । संक-
 डिमो कनपुपणपसपुएउराय बरसाय ॥ १७ ॥ कयबे यलोइ एकरिम्य रे रे कपोइ मय बयिबे । मंजुं सविडरिये, बरिगएयुह
 लीयेदि ॥ १८ ॥ एउ कनं जासरी छेपायु छेपनं बह छंनो । कयरीयं एमयाय गाय निमुलेयि कएयारे ॥ १९ ॥ यिदि
 कयसकलीकममकाविपकनपुडीय । इए जासोर सली, सुपरेय न कयमि कुविमो ॥ २० ॥ एउयं बिद रोसमरे, मा पुडो
 दोर ला न कयकना । जाइ कीए हो कीए, न छुंररो दोइ तरिपमो ॥ २१ ॥ मा दोइ मुपकायी कयपय वेमिपबं न एउ
 नथं । कयबे बि इ रिठे, मुपमुपं विछेये ॥ २२ ॥ जाइ सि विदिपयि करेयि—एउकनदिपय वि माहेकनइ विदि
 व कनं । बं न कयए बिठुं, किलं मेय मुपनं ॥ २३ ॥ जाइ कयकमो एउकन मेय कयकमभरि । पुकपुमपोलवीरि
 न, पूरिबं कंठारिपयनं ॥ २४ ॥ वेकंठो कयकमुइमाइ मुइसो कयसिं सानि । कयंठो बिउर उकए-कयसिं वेकनं ।
 कय ॥ २५ ॥ कयुरिपारं कयकनं कयिम्य मुठिउमु । एउकन कयपय न वेकन सानि । कयसमु ॥ २६ ॥ एउकन
 कय कयसि कयिम्य कय । कयिमो कयुकाकनकयविछे विछेये ॥ २७ ॥ इए कय कयबे, मय किमंय दुजाक-
 नमेय । बिउरए वेकन, कयमिमो मय किमो ॥ २८ ॥ कयसिम्यमरि कयसिमियवीय सिरिमो । इएर
 कोपुपुयं निपुपमममममि कय ॥ २९ ॥ “ कयसिम्यकयकन, विडीयि न मयय कयंयि । मुपमिपय पुयो बिद
 विरियि च बरोइ कयमि ॥ ३० ॥ कयमो ईयो कयपुपकनममुकाकनपय । विरो पुरो न बरो, कयपु कय कि कय
 एउ ॥ ३१ ॥ कयिममयए कय, कययानं कय कय । कयकन कयकनं कयसिमिय केकनिय ॥ ३२ ॥ कं कि

न पविट्टो दुट्टचेट्टु । पाविट्टु धिट्टु तथेव । हा चेल्लणे ! हयासो, मओऽग्घि इय सेणिणुत्तो ॥ ५३ ॥ भणियमभण्णसेत्तियमेत्त
उत्तरमह पडिक्खतो । सइ सरणे वीरजिणे, किं किं पविसिस्स पलीवणए ॥ ५४ ॥ सइ सजलमाणमहापलीवणाओ भवाभिहा-
णाओ । जयपहुसाहिज्जाओ, न किमज्जावि नीहरिस्सामि ॥ ५५ ॥ तथाहि—“अजानञ् षाहात्थ्य पतति शलभस्तत्र वह्ने, न
मीनोऽपि ज्ञात्वा दडिगगतमभ्राति पिशितम् । विजानन्तोऽप्येते वयमिह विपज्जालजटिलात्र मुञ्चाम कामानहह गहनो मोहमहिमा
॥ ५६ ॥ अतेररपि ते सन्वमेव सन्वावयाहि विप्पजट । विज्झइ तओ गओ सो, ह्यहियओ सेणिओ सगिह ॥ ५७ ॥ अह स-
जमेक्कनिक्कप-निक्कलकमि जाणिए अमए । अवधारइ सो रज्ज, वाउ कोणियकुमारस्स ॥ ५८ ॥ सुहिओ होही एण, कोणिओ
ताव जमलजायाण । हल्लस्स हारम्पइ, सेयणय पुण विहल्लस्स ॥ ५९ ॥ रयणाण ताण पत्तेयमेव मोल्ल लव्वंति तं रज्जं । ते तेहिं सुही
सोहति, रायमग्गमि कील्ला ॥ ६० ॥ अभण्ण पव्वयतेण, सह सुणदाण नियजणितीण । तीण कुडलजुयल च, रओम जुयल च
त दिव्वं ॥ ६१ ॥ दिन्न हल्लविहल्लाण, चेव जाओ महाजई तो सो । चदाइशा विव तेवि, तेहि रेहति अहिययर ॥ ६२ ॥ पिउ-
वेराओ पिउरज्जकज्जत्तलचित्तवितीओ । कालाइकुमारोहि, सह मतइ दसहिं दुट्टमई ॥ ६३ ॥ कइयाइ कोणिओ रज्जमेयमेपार-
सेहिं भगेहिं । काऊणगीकरिमो, दधिय दुम्मरमिम येर ॥ ६४ ॥ पावाणुअधिपुत्तोदण तस्सिय पडिस्सुय तेहि । तो दधिऊण पियं,
गुत्तीए कोणिओ छुइइ ॥ ६५ ॥ नियलइ नियलेहिं नितरगुवगेसु कूरपरिणामो । सयमुवमिसेइ रज्जे, गयलज्जो मुफमग्जाओ
॥ ६६ ॥ विसयाण ताण नमो, जाण भिवासाए पिउवेहि मई । मत्तो मइराए मायरपि अहवा मणइ दइय ॥ ६७ ॥ जमभ-
क्खभक्खणे सोक्खमक्खिय माइमइणि भयणे वा । पिउपरिभावओ त होइ, हीणसत्तस्स रज्जेण ॥ ६८ ॥ पुच्चावरसप्पासुं, कस-
घायसय सय सया देइ । नियलियपिउणो पुत्तो, भत्त पाणं च वारेइ ॥ ६९ ॥ तदुयरि आगतूण, जाल-गमम्बेण चेल्लणा रि-
वइ । नियदीहकेसपासे, सपासिय तुच्छपच्छाइ ॥ ७० ॥ वदप्पहमइरासारनिच्चर त च चारुचिहुरचय । काऊण गणणमग्गो,
पाहरिए वचिऊण च ॥ ७१ ॥ धावेइ सीयपाणिय-पसईए जाउ जावइ स तीए । पइसमय परिभावइ, नियकयदुक्कयविवागोऽय

[illegible]

देवेक्षमत्तिमंतो वि । अत्यमइ इय विडवेण, सेणिओ ही विहिंविंलासो ॥ ९३ ॥ अपि च—“ छित्त्वा पाशमपास्य कूटरचना
 भङ्गत्वा बलाद्वागुरा, पर्यन्ताग्निशिखाकलापजटिलात्रिर्गत्य दूर वनात् । व्याधाना शरगोचरादतिजवेनोत्प्लुत्य धावन्मृग, कृपान्तः
 पतित करोतु विधुरे किंवा विधौ पौरुश्म् ॥ ९४ ॥ मरिऊण पढमपुढवीए, पत्यडे पढमयमि सीमते । चुलसीइवाससहसाउ-
 सजुओ नारओ जाओ ॥ ९५ ॥ उव्वट्टिऊण तत्तो, भाविचउव्वीसिगाइ आइगरो । नामेण पवमनामो, होही भारहसिरोरयण ॥ ९६ ॥
 काऊण कोणिओ मच्चुकिक्खमच्चतसोयतत्तणू । वसिउ सक्कइ रायगिहमि नो जाव ताव नव्वं ॥ ९७ ॥ कारइ चपपुरिवर-ल-
 वरणचपयमहीए तत्थ ठिओ । हरिरहुजुरपाइक्क-उक्कड रत्नमवइ सया ॥ ९८ ॥ वलसामगिमुदग, पेक्कततो अप्पणो पुण क-
 याई । अलियाभिमाणनडिओ चडिओ अहिमाणहत्थिमि ॥ ९९ ॥ निमुणइ कयाइ सामिस्स, देसण जइ स पावजीवाण । होइ
 अहे पुढवीसु, उप्पत्ती सत्तसु सया वि ॥ १०० ॥ पभगेइ कोणिओ कत्थ, पेक्क होही महेस ! उप्पत्ती । भणिय पहुणा छट्ठीए,
 चेव त जांसि पुढवीए ॥ १ ॥

कोणिक—किं नाम सत्तमीए, न गमिस्समह कुओ वि किं ऊणो ।

स्वामी—जति तहिं खलु चक्की, महापरिगहमहारभा ॥ २ ॥

कोणिक—किमह चक्की न भवामि, सामि !—

स्वामी—नियमा न होसि त चक्की । चउदसरयणा छक्कखड-भरहसामी य ते हुति ॥ ३ ॥ रयणाणि चउदस-कारिमाणि तो
 कुणइ कुजराईणि । साहियदाहिणभरहद्ध-उब्धुरो दुद्धुरो य वड ॥ ४ ॥ पसरइ उत्तरभरहद्ध-सिद्धिवद्धाभिसधिणा धणिय । तिमिस-
 गुहाए दुवारे, कयमाल आलवेइ सुर ॥ ५ ॥ अमर ! अविग्घ सिग्घ, उग्घाडसु उत्तरद्धसिद्धिमुह । तेरसमोऽह चक्की, उइन्नो किं
 न त सुणसि ॥ ६ ॥ भणियमणेण ओसप्पिणीए दो छफ चक्किणो हुंति । ते य अईया ता कोऽसि, होसि मत्तेण चित्तेण ॥ ७ ॥

मन्त्रिभ्यमेव नारद-माहात्म्यं तेरसो जगद्दोह । तद् नारदपक्षीनं च तेरसौत्रं चिन्मयं ॥ ८ ॥ इति च कथयन्त्येवं, एतद्
 पश्यते च दोहं कथयति । ब्रह्ममाद्योऽयं आदित्यो तेरसो नारदपक्षिः ॥ ९ ॥ तावत् कोविदो नारदो सिसृपाजोऽन्यो चिन्मयो
 देव । तादेव नरेन्द्र, अदित्यो नारदो निरुद्धः ॥ १० ॥ मन्त्रिभ्य एतदित्यमप्युक्तं पट्टिनाद पुनरीद । नारीससमापन्न
 को जगदो नारदो नृपतिः ॥ ११ ॥ तस्य पक्षी जगत्, सामेवासीति साधक्यपत्तिः । कथयन्त्येव च त्वं चिन्मयं इति जगदो नृपतिः
 मित्ये ॥ १२ ॥ एतद् एतन्मन्त्रेण चिन्मयं कथयन्त्येव । एतन्मन्त्र इति चिन्मयं, कथयन्त्येव साधक्यपत्तिः ॥ १३ ॥ जगद्
 एतन्मन्त्रेण चिन्मयं कथयन्त्येव । एतन्मन्त्र इति चिन्मयं, कथयन्त्येव साधक्यपत्तिः ॥ १४ ॥ अतएव साधक्यपत्तिः
 एतन्मन्त्रेण चिन्मयं कथयन्त्येव । एतन्मन्त्र इति चिन्मयं, कथयन्त्येव साधक्यपत्तिः ॥ १५ ॥

एतन्मन्त्रेण—

सुखा साधक्यपत्तिः, सुखिभ्योऽपि सिद्धिरिति कथयन्त्येव । जगद्दोहं नारदो नारदो नारदो ॥ १५० ॥

एतन्मन्त्रेण—

नारदपक्षी जगत्, सामेवासीति साधक्यपत्तिः । कथयन्त्येव साधक्यपत्तिः ॥ १ ॥ मन्त्रिभ्य एतदित्यमप्युक्तं पट्टिनाद पुनरीद । नारीससमापन्न
 देव । तादेव नरेन्द्र, अदित्यो नारदो निरुद्धः ॥ १० ॥ मन्त्रिभ्य एतदित्यमप्युक्तं पट्टिनाद पुनरीद । नारीससमापन्न
 को जगदो नारदो नृपतिः ॥ ११ ॥ तस्य पक्षी जगत्, सामेवासीति साधक्यपत्तिः । कथयन्त्येव च त्वं चिन्मयं इति जगदो नृपतिः
 मित्ये ॥ १२ ॥ एतद् एतन्मन्त्रेण चिन्मयं कथयन्त्येव । एतन्मन्त्र इति चिन्मयं, कथयन्त्येव साधक्यपत्तिः ॥ १३ ॥ जगद्
 एतन्मन्त्रेण चिन्मयं कथयन्त्येव । एतन्मन्त्र इति चिन्मयं, कथयन्त्येव साधक्यपत्तिः ॥ १४ ॥ अतएव साधक्यपत्तिः
 एतन्मन्त्रेण चिन्मयं कथयन्त्येव । एतन्मन्त्र इति चिन्मयं, कथयन्त्येव साधक्यपत्तिः ॥ १५ ॥

तओ पडिहुमणो । चिट्ठइ निदुदुरसावज्जकज्जपरिवज्जणुज्जुत्तो ॥ ९ ॥ अह अन्नया कयाई, सो भज्जा तस्स ऊसववसेण । पिउगे
 ह्मि गया बहुकालाउ आकठउफ्फा ॥ १० ॥ भगिणीउ अवराओ वि, आगया किंतु ताउ उडाउ । अइइब्भेसु कुलेसु, पोढाडल-
 कारसाराओ ॥ ११ ॥ वरमरिपरिसपसगो, सुभे रणे वर निवासो वि । न कया कयावि गोटी, पुण निछणमाणुसेहि समं ॥ १२ ॥
 इइ परिहीणविहवस्त, नूण नियपणइणी वि अप्पण । सब्बगमसपुजस्स, घडइ किं जामिणी ससिणो ॥ १३ ॥ इय वयणम
 पुसरतेण, तेण सब्बेण परियेणमिमा । निछणपइत्तणाओ, ठाण अवमाणए कया ॥ १४ ॥ सेसाओ पुण्णवोल-वत्थसिगार
 चगअंगीओ । घरदेवयव्व सब्बा, लद्धप्पसरा परिभमति ॥ १५ ॥ जाया अधिई फहमेगमाइपिउगवि परिभव पत्ता । ‘ मोत्तूण
 विहवमेग, न वल्लहो कोवि कस्सावि ’ ॥ १६ ॥ ‘ होइ अविटुवि वल्लहउ सपय दीसइ जासु, त सूरि(र)वि कचणगिरिहिं हिंडइ
 पासिह पासु । विइवइ सव्बु दासु नमइ न माणुसु माणुसइ, विहवइ जासु फलासु तहा हुलि लोयइतणी ॥ १७ ॥ इय हिय-
 यधरियमन्नू, चाणक्किइे समागया रुयइ । सा निव्वधमि फए, कहेइ से सव्ववुत्त ॥ १८ ॥ एय च—“ बुभुक्षितव्याकरण
 न भुज्यते, पिपासितैः काव्यरसो न पीयते । न छन्दसा केन च उद्धृतं कुलं, हिरण्यमेवार्जय निष्फला कलाः ॥ १९ ॥ ” धीप-
 रिभवो असञ्ज्ञोत्ति, तक्खणा धणगवेसगो जाओ । नदो पाडलिपुत्ते, तइया वियदक्खिण देइ ॥ २० ॥ स गओ तत्थ तया
 पुण, पुण्विहाणं कमेण नंदाण । कत्थियचरिमतिहीए, ठविया सीहासणा सव्वे ॥ २१ ॥ ज पढममासण तत्थ, लगसुद्धि तहा-
 विह लहिउ । सो सइसा आसीणो, भणियं तो सिद्धपुत्तेण ॥ २२ ॥ नवेण सम तत्यागएण एसो खु सोत्तिओ तुज्ज । वसच्छाय
 सव्व, अक्कमिऊण निव्विहोत्ति ॥ २३ ॥ भणिओ दासीए तओ, भयव वीयाडसणमि उवविससु । अस्तिवत्ति भणिउ ठविया, तेण
 निया कुडिया तत्थ ॥ २४ ॥ तइए दडो तुरिए, गणित्थिया धमसुत्तमगिगगे । एवं अक्कममाणो, वहुओ धिट्ठोत्ति निच्छुडो ॥ २५ ॥
 पढमो पाउक्खेवो, एसो देसतराभिसारे से । अह अन्नया विसको, बहुजणपक्कवसुयइ ॥ २६ ॥ “ कोशेन भृत्यैश्च निवद्धसूल
 पुनेभ वारेय विट्ठलशाखम् । उत्पाट्य नन्दं परिवर्तयामि, महाद्रुम वायुरिषोप्रवेगः ॥ २७ ॥ ” नगराओ निगगओ ताओ, मगए

[illegible]

वसितु दूराओ ॥ ४८ ॥ अह सो एगेण पद्दणतुगहुरगाधिरुद्धपुरिसेण । मग्गावफमित्ता, पुट्ठो चाणकओ चद ॥ ४९ ॥ परिभा-
 विऊण सउण, भणिय चिट्ठइ सरोवरस्सते । एसो स चंदगुत्तो, चिर पळणो य चाणको ॥ ५० ॥ आस तस्स करे अप्पिऊण
 मोत्तूण मडलण च । जा मोज्जयाइ मेहइ, सरस्स मज्झमि पविसेउ ॥ ५१ ॥ ता उवयिट्ठो तह कहवि, तेण खग्गेण आइओ
 मम्मे । जाओ जहा परासू, चडाविओ चवगुत्तो तो ॥ ५२ ॥ तमि तुरगे दोन्नि वि, नट्ठा पथे गयमि केवईए । पुट्ठो चदो
 चाणकएण तुह केरिस आसि ॥ ५३ ॥ मज्झोवरि चित्त जंमि, दसिओ तमि वेरिणो समए । पडिभणइ चदगुत्तो ताय । तया
 चितिय एय ॥ ५४ ॥ जाणइ अज्जो कज्ज, किज्जत जं जहा हिय होइ । तो नाय चाणकमेस मइ विहियवीसासो ॥ ५५ ॥
 नयन् वकि च चन्द्रगुत्त यथा वत्स !—अरुणइयमि दरीसु, तमेण सरस्विऊण अप्पण । नियसमए वित्थारो, तहा कओ जो न
 अन्नस्स ॥ ५६ ॥ नाउ दुहाकिल्लत, स चवगुत्तं बहिं ठवेऊण । कथ य गामे तत्तत्त-कारणा पविसिउ लग्गो ॥ ५७ ॥ वीहेइ
 किंतु नदस्स, मा मम कोइ एत्थ जाणिजा । दिट्ठो तक्खणजिमिओ, निगच्छतो विओ कोइ ॥ ५८ ॥ तो तस्सुदर फालिय,
 अविणट्ठ कडिडउ दहिक्खव । जेमाविऊण वद, दोवि गया अन्नगाममि ॥ ५९ ॥ महसाहसिओ एसो, को सफइ वमहचमिय
 काव । सके सखुले चफपि, कुठमियचितियमणेण ॥ ६० ॥ निसि भिक्खाए भमतो, चाणको थेरिगेहमणुपत्तो । तत्थ विसाले
 थाले, विलेविया पुत्तभडाण ॥ ६१ ॥ परिवेसिया इमीए, तरलेगेकेण ताण डिभेण । मज्झे खित्तो हत्थो, दड्ढो रोयइ स जा ताव
 ॥ ६२ ॥ भणिय तीए चाणकमगलो तसि पुच्छिया भणइ । पासाणि पढममेत्थ, धिप्पति तओ पुणो मज्झ ॥ ६३ ॥ लद्धो तेण-
 मुवाओ, पासेसु अ साहिएसु कुसुमपुर । नो सफिज्जइ घेंचु, तओ गओ हिमगिरिं स लुं ॥ ६४ ॥ पव्वयगपत्थिवो तत्थ,
 अत्थि काऊण तेण दढमिप्पि । भणइ समयमि पाडलिपुत्ते नंदं वसे कुणिमो ॥ ६५ ॥ भगेहि दोहि रज्ज, बिभयामो दोवि प-
 त्थिया तत्तो । अतरपुरगमेसु, ठाविता अप्पणो आण ॥ ६६ ॥ एणं एत्थ पुर, न पडइ कयनिडिपोरिसाण पि । तेसिं तो
 परिवायगालिगी पविसिंथ सय नियइ ॥ ६७ ॥ वत्थूणि जाव दिट्ठा, इड्ढुमारीओ माइरुवाओ । तासिं पभावजेगेण, पट्टण त न

[illegible]

त्येव पुरे लग्ना, चुक्का चोरिकय कांड ॥ ८८ ॥ मग्गइ चोरगाइ चाणक्को ताण मूलमुद्धल्लिउ । नगरबहिं नलदामं, कोलियमालो-
 यइ कयाइ ॥ ८९ ॥ सो किल पिवीलिगाए, पुत्ते ढक्कमि कोवक्करमणो । तदुवरि पिवीलिगाणं, हारीमूल निहालिता ॥ ९० ॥ तासि चिल्ल
 कुसीए, खणित्तु तणदहणदाणओ वइइ । एयादन्नो न खमो, मच्चित्तियसाहणे कोइ ॥ ९१ ॥ एव तिदह्णिणा चित्तिउ, स सद्दविओ
 निवसमीवे । कुसुमपुराऽऽस्वपय, दिन्न वीसासिउ तेण ॥ ९२ ॥ विसमोयणदाणाओ, चोरा ते मारिया कय नगर । निच्चोरिक्क
 कप्पडियगत्तणे पाविया भिक्खा ॥ ९३ ॥ गामे न जत्य चाणक्काएण तिव्व सधाणमिच्छतो । आएसमेरिस तत्य, देइ अवेहिं
 वसाण ॥ ९४ ॥ कायव्वा वाडी चित्तिय च, गामेइयहिं कहमेय । जुज्जइ कहगपमाओ, नउ एसो राव्वाऽऽएसो ॥ ९५ ॥ तो
 वसे छिदिता, साहारत्तल्लण निम्मिया वाडी । विवरीयाऽऽणाकारित्तवूसण तो पयासित्ता ॥ ९६ ॥ वारनिरोहेण पलीविऊण गामो
 सयालवुइडो सो । दइडो दुवियइडमइत्तणेण चाणक्कापवेण ॥ ९७ ॥ आ केय क्रूरकर्मप्रसरसिक्का पश्य तस्य द्विजातेयदुग्गोली-
 भ्रूणविभ्राधुपचित्तविततत्रामवाइ । स्वाङ्गे त्वस्योपयोग कुशकिशलहशी घातुरक्काम्भरावेधिग्गधिकोदित्त्यस्य सोऽय कडु-
 कुटिलमतेर्निर्विवादः प्रमाद ॥ ९८ ॥ कोसनिमित्त जूय, सजतत्तासेहिं मडइ कयाइ । भरिऊण रयणथाल, पुरओ पमणेइ इवभाण
 ॥ ९९ ॥ जइ जिणइ कोइ म तस्स, देमि रयणण थालमइमेय । जइ पुण जिणेमि ता लेमि, तुम्ह पासाओ दीणार ॥ १०० ॥
 इय जतपासाढण-पओगओ सचिय धणमणप्प । एय उवाए नाए, जूयारजणेण तस्स तहा ॥ १०१ ॥ अन्नमुवाय चित्तेइ, कोसपरिव-
 इहणमि चाणक्को । तो नगरपहाणे भोइऊण पाएइ मज्जमहु ॥ १०२ ॥ मत्तेसु तेसु निब्भरमुट्ठित्ता नच्चिउ समाढतो । तहवि विहिणा
 एएण, उद्धमुओ गाइउ लग्गो ॥ १०३ ॥ दो मज्जा धाउत्ताइ, कणकुडिया तिदड च । राया वि य वसवत्ती, एत्य वि ता मे होल
 वाएहि ॥ १०४ ॥ 'होल' ति नीचवादित्रिकामन्त्रणम् । अन्नो य असहमाणो, नागरओ बहुवाणिजलद्धधणो । तह चेव नच्चिउ गाइउं
 च लग्गो भणियमेव ॥ १०५ ॥ गयपोयगस्स मत्तस्स, उप्पइयस्स जोयणसहस्स । पए पए सयसहस्स, एत्य वि ता मे होल । वाएहि
 ॥ १०६ ॥ इय एव सव्वेहि वि, नियन्तिधणधन्नगतुरंगाइ । मयपाणपरायत्तेहिं, तस्स सव्वपि परिकहिउ ॥ १०७ ॥ "अणुरायंरंगरगि-

सम्यक् बुद्धिस्तु स्वर्गलक्षः । मण्डल मरुतल ॥ ८ ॥ इय माई पायल्लेख देसि सम्येसि
 उन्नीनिष्कम् । नर लोग मज्जिण, केसो पुजिण परं वीचो ॥ ९ ॥ एवं मित्रिकेओ चयल्लेख स चयल्लेखिओ । पावेइ एव-
 मोमे नष्टजण दुखने चाने ॥ ११ ॥ पुण्ड्रपणेन डिवा, गुणो संयुक्तविश्रामाण्यो । तस्य पुरे विपसीया निशमिष्य च-
 विरीयेसु ॥ ११ ॥ लब्धमिष सुखिके कद्विचमायेसु मेलनीयेसु । सुदुग्धगुणेय सन्निविष्टमयस्यो निस्ति सुखे विस्ति ॥ १२ ॥ गुरुषु
 युग्मक, गंतु विचित्रव्यासो सं वचिर् । सेसो साधुसुरो, वणो भिरिदुखयेसु ॥ १३ ॥ सम्येन गुह रिग, विस्मयु सख
 गगनेयेसु । यमुस्मारेसचिख, मिळटं ज्ञापयिष्य खर ॥ १४ ॥ एवं पामं वं ठेसिमण्यया मुंजए वनवसेसं । वो पुण्यकि-
 यमोक्कमण्ययायो बुद्धमायाओ ॥ १५ ॥ बासो सो एतुण्यं सं कण्ठं सुदुग्धं वि विस्ति । न कचं हुंरल्लमेहिमायाय दु-
 क्खिमेवकर ॥ १६ ॥ गण्डं गुरुज पिंवा, वनं मोक्कमां गणेशयो । कंठकण्ठं वं वमं वं वं वं वं ॥ १७ ॥ खर सुखि
 लण्डुपिण, दोस्समयकीनि जगुल्ल । विविधं ज्ञाय पणिगु न व मिगु खरि केववि ॥ १८ ॥ उवाग मोसु खर पल्लेख
 वज्जिस्समाय बाल । पण्डितपरि स वि, केसु मुंजठसु निओ ॥ १९ ॥ जल्लिजणुओ दुग्धरीयुओ देहेय पुण्ड्रयो मय ।
 बाल व पण्डर केववि सख निज्ज उवागुणे ॥ २० ॥ विरसयल्लेखमापे, यक मेलंमि वो विरस्ये । यल्लेखो एसो
 कण्ठ, पुम्मिस्समुत्तुम्भिकओ कस्ये ॥ २१ ॥ या कोइ जल्लेखो बाणे एल्लस मुंजठज्जल्लं । खर सुदुग्धमायुओ मोक्कसाकंणे
 किलो ॥ २२ ॥ लेखज्जिमे ठव, पणिठवणं पणवि बाणवि । जल्लेखे मिदुमि विसए व खर कोइ गणे ॥ २३ ॥ खर
 मिनें कं, पूयो तो वरजणये निरिओ । बाणं संमुत्तुम्भिकज्जल्लं कोल्लस यल्लए ॥ २४ ॥ तस्यमुत्तुम्भिकज्जल्लेखो मे
 रोपि सुदुग्ध मिगु । जल्लेखेय सखलेख, वेत्तिव वो एवजणिय ॥ २५ ॥ एण्डि कं विदुकिमेविय कणो पुण्ड्रियं विव ।
 पणिओ विरिक्ख मीमभिरुक्कममज्जिणयेन ॥ २६ ॥ जल्ल कल्लो जामो वि सुदुग्धमुण्ययो व वं जल्ल । वं पाण्डुपण्डि-
 वरुण्डि एण्डि खर विमिओ ॥ २७ ॥ गंदुलं गुणवाणे वीधोयल्लेखमाय जल्लेखो । खर या दुग्ध मयिओ वर सखयल्लेखो

सते ॥ २८ ॥ एए छुहाऽपरद्धा, ज जाया मुक्कधम्ममजाया । सो खलु सब्बो सावग !, तवाऽत्राहो न अन्नस्स ॥ २९ ॥
 लमो पाणसु इमो, खमेह अवराहमेगय मे । अज्जप्पमिई सब्बा, मह चिंता पवयणस्सवि ॥ १३० ॥ जाओ मणे चम्मको, एसो भा
 चाणक्यस्स जह एव । बहुजणविरोहिणो राइणो हि मा देज्ज कोइ विस ॥ ३१ ॥ तो सो लमोऽलक्खियमगेण विसेण भा
 विय भूव । जह खुदपउत्ताइ, त न विसाइ अभिभवति ॥ ३२ ॥ निच्च पासोवगओ, त भुजावेइ अन्नया कहवि । तमि अपत्ते
 देवी, गळ्मवई मुजइ सगासे ॥ ३३ ॥ अडिलसइ तस्सगास, अमुणिय परमत्थएण तेणावि । अइपीइपरवसेण, दिन्नो नियथालओ
 कवल्लो ॥ ३४ ॥ जाहे विसन्नमेसा, त मुजइ ताव परवसा जाया । चाणकस्स निवेइयमेसो पत्तो तुरियतुरिय ॥ ३५ ॥ तो एसा
 वमणिज्जा, जेण सगब्भुत्ति चित्तिच चित्ते । तफालकजसज्जो, सत्थ सयमेव घेत्तूण ॥ ३६ ॥ उदर वारिय गळ्म, निष्फन्नप्पयमप्प-
 हत्थेहि । गिन्हइ पुराणधयपुत्तरूयमज्झमि पक्खिवइ ॥ ३७ ॥ लद्धोवचयस्स कमेण, तस्स नाम कय जहा एसो । होउ इह विटु-
 सारो, ज विसविटू सिरं तस्स ॥ ३८ ॥ गळ्मत्थस्स निवडिओ, न तत्थ रोमुवभवो तओ जाओ । कालेण चदगुत्ते, निहणं पत्ते
 निवो स कओ ॥ ३९ ॥ उच्छाइयनदनरिदं-मतिणा एगया छल लहिउ । कहिय मोरियपुत्तो(रन्नो) सुवंधुनामेणेगेते ॥ १४० ॥
 जइवि न कयाइ सामिय !, अविसायपसायचक्खुणा वि मम । पेच्छह तहावि तुळ्म, हियमेवग्हेहि वत्तव्वं ॥ ४१ ॥ इह हा
 माया चाणकमतिणा फालिऊण फुडमुदर । पवत्तणमुवणीया, ता भे एत्तो वि को वेरी ॥ ४२ ॥ इय सुणिण्ण कुविण्ण, राइणा
 पुच्छिया निया धावी । तीए वि तहा कहिय, मूलाओ न कारण सिट्ठ ॥ ४३ ॥ चाणक्यो सपत्तो, पत्थावे पत्थिवो विं त दट्ठु ।
 वियहुन्महभिजडिडिक्कअकमालत्थलो जाओ ॥ ४४ ॥ “ रमणीओ रायाणो रायघा रुक्खसारणीओ य । सन्निहिएहि निज्जति,
 जत्थ तत्थेव वच्चति ॥ ४५ ॥ विमुहमि तमि चित्तेइ, सो कह एवमेस सत्तु व । म पेच्छइत्ति खुद्धो, चाणक्यो नियगिहमि गओ
 ॥ ४६ ॥ वाऊण गेहसार, पुत्तपुत्ताइसयणवगस्स । इय नियमईए मन्नइ, मह पयसपत्तिवछाए ॥ ४७ ॥ केणवि पिसुणेणेसो,
 सके राया पयारिओ एव । ता तह फरेमि जह सो, दुक्खाभिहओ चिरं जियइ ॥ ४८ ॥ तो पवरगधवधुरजुत्तिपओणेण साहिया

दत्ता । निरुपद्रुगन्धमि छिदिरं शुद्धमि त्वं एवं ॥ ४९ ॥ जो वरकरो एव, निरिच्छा विरक्तमनुद्वेष्टे । विद्या मिसेवार
 स्या, सो वरिष्ठार वन्द्यनिर्भूमि ॥ १५ ॥ वरकलापारवविदेव्यां एहीमुनेषुमुसाई । मन्त्रवसिगाएई, जो कवी सो जय
 कवी ॥ ५१ ॥ एव वरकसम्पन्नकलापं मुक्कनं वि कसरो । परिप्राविज्य सधुजो, छविओ मंडसुममर्कमि ॥ ५२ ॥ सा वि
 द् वरपेवत्त, वरिदे वरपाई कीटीप्यदि वरे । वसुधा पाविज्य उक्त कवागई भिविद्या ॥ ५३ ॥ घामिषा वल्लभज्ये, मि-
 त्तिरस्ये विनोविज्यं व । एते रोक्कठज्ये इतिमिषाज्ये क्वथिज्यसु ॥ ५४ ॥ वाविष पउमत्ताय, वर कवीए नएईवो कुचो ।
 तावको मि हुंरोखो मोरविज्यो सिंगु परियुज्यो ॥ ५५ ॥ युरो यमेर कववीविषासगो एव हीम हो मविदं । वर वं स म
 पारिखो वा वं कचो मिजो हुंरो ॥ ५६ ॥ जग्य ह्य सिवो सिध्याविपज्जकज्यं गणुव मुंरंही । वर लज्जमाय ऐवी, विसविहृप
 नरकमनुपप्या ॥ ५७ ॥ तज्जालं व एकोरव, वामरमेजं मणुमुयमेव । जरे विहरिज्यं, पुंरियाए हुने विमिप्युहो ॥ ५८ ॥ वर
 ह्य वीरिपत्त वि सिधसिद्द हो छिदमि संख्यो । मस्तिवज्यो तेव हुयं जिव । कुबसि विपुछायेति ॥ ५९ ॥ वायविज्य एवं
 एव संयज्यपुजानो लब्धं । सम्याय विमूरैय, एवो कालकालमि ॥ ६० ॥ भित्ते व सो मर्या, कटीसमकटिज्यो विगच्छगो ।
 उज्जालनेव एव क्वमिषा कामिज्यो कसो ॥ ६१ ॥ ममिज्यो व एरि लब्धं, एवं क्खिदि तेव हो कुचं । परिषदाउक्तव्येउं,
 विपुक्कसंगो व वहुमि ॥ ६२ ॥ व व लज्ज वि कटिरे, मुनेषुहुमिअसियं तथा एवो । वामरमेजं वेमुमकटुविज्यो मुक्कज्यं
 ॥ ६३ ॥ वर वरकज्जयेमिअकरोव एव मुनेपुज्य ममिज्यो । जगुवाज्य ऐव ! यमे, वर मस्तिममस पकरेमि ॥ ६४ ॥ जगु
 वाकिल एवो मुनेपुज्य हुरंपुज्य वरे । वरिज्य लंगारे, कटीसमकर्ममि वसिज्यो ॥ ६५ ॥ छगुलाय व मणरियाए छेयमि
 मुनेछेसाय । नहुंओ वल्लभे, तेव कटीसप्रियाय पत्तो ॥ ६६ ॥ क्खिदि एवो सम्यो वामरकर्ममि जियरंयमज्ये । पसरिव निवि
 ऐस-कटीसमूरपकवकिज्यो ॥ ६७ ॥ जग्य हे सज्जुरिछा अ लज्जजुवरे गण मोरं । जग्य हे वीजाले व वरपं हुंरि
 हुपज्यं ॥ ६८ ॥ वायविछा व पत्ता, वहुमिदीवाजुवरे वर । वरंयससमज्य वीवी जीरंरि जीयजेय ॥ ६९ ॥ विपय

जिजाणमाणा, चरिय मह एरिसं अहन्नस्स । जायं आलपल, एय (अब्बो) दूर विसवयइ ॥ १७० ॥ जाणिय जिणवयणस्स वि,
 मोहसल्लसल्लियमणस्स । इहपरलोयविरुद्ध, चरिय मह केरिस जाय ॥ ७१ ॥ सुबन्धु स्मृत्त्वा च—स्वधम्मपीढामविचिन्त्य योऽय,
 मत्पापशुद्धयर्थमिह प्रवृत्त । न चेक्षमामत्यहमस्य कुर्या, मत्तं कुतप्नो वव कीदृशोऽन्यः ॥ ७२ ॥ किंच—जे केइ मए जीवा,
 इह परजम्भेसु दुक्खमाणीया । ते मह खमतु सन्वे, खमामि सन्वेसिमहयपि ॥ ७३ ॥ अहिगरणाइ जाइ, पसज्जमाणेण रज्ज-
 फेज्जेसु । विहिंयाइ पाववसणेण, ताइ तिविहेण चत्ताइ ॥ ७४ ॥ जइ जइ करीसजलेणेण, तस्स धन्नस्स इज्झइ देहो । तइ तइ
 पलय पावति, कूरकम्माइ कम्माइ ॥ ७५ ॥ सुहभावणापह्माणो, पहाणपरमेट्ठिमतसरणपरो । अवलियसमाहिचित्तो, पसमभाव सम-
 गुपत्तो ॥ ७६ ॥ उववन्नो सुरलोए, भासुरबोदी महिडिडो देवो । सो पुण सुयधुसचिवो, तम्मरणणदिओ सत्तो ॥ ७७ ॥ अव-
 सरपत्थियपत्थिव-विइन्नचाणफमदिरमि गओ । पेच्छइ पवरोवरय, तालियनिविहुअहकवाइ ॥ ७८ ॥ तस्सअथवित्तरो एत्थ, अत्थि
 इय फाहिउ कवाडाइ । निच्छूढा मज्जूसा, ता जावअथाइया दासा ॥ ७९ ॥ दिट्ठु च मुज्जलिहियं, सम्म अत्थो वि जाणिओ
 तस्स । तो पययत्थेमोको, वासे अघाविओ पुरित्तो ॥ १८० ॥ मुजाविओ य विसए, गओ य सो तक्खणेण पचत्त । एव वि-
 सिट्ठवत्थुसु, सेसेसु वि पयओ विहिओ ॥ ८१ ॥ हा तेण मएण वि मारिओ म्हि इय परमदुक्खसत्तो । जीयट्ठी स वराओ,
 सुमुणि विव ठाउमारज्जो ॥ १८२ ॥ इति चद्रगुप्तचाणक्यमन्त्रीकथा ॥ निजकद्वारमधिकृत्याह—

निययाऽवि निययकजे, विसंवयतम्मि हुंति खरफरुसा । जइ रामसुभूगकओ, वंभवस्स आसि खओ ॥ १५१ ॥

'निजका' अपि धन्ववोऽपि निजकार्ये विघटमाने भवन्ति 'खरपरुषा'—अतिकर्षकाः । यथा राम-सुभूमकृतो ब्रह्मक्षत्रत्य
 समाहारं हन्तृकभावादासीत् क्षयः । इह च यथायोग सम्वन्धो रामकृतः क्षत्रक्षयः । सुभौमकृतस्तु ब्रह्मक्षयः इति । तत्कथा पुनरियम्—
 वसततरे नयरे अगिनयनामा एगो क्षरगो सो य सत्थेण सद्धि देसतरे सकमंतो तओ भट्ठो एग तावसाऽऽसम दिट्ठो

વસ્ત્રશિષ્ટોત્તેજ વાસદેવ । તેજ ન પુરોત્તમ ઉર્ધ્વધિશ્વરો જગદગ્નિ થાનં નામં । તો ન યોગદ્યારણ્ય લખેછો વસ્ત્ર પતિશિષ્ટિ ।
 રૂપો ન રો દેવ વાસનામ-જગદ્ગરી લાઘુ-કામસપથા કલ્પનો સાસનવજ્રનાથ વરોત્તર પદ્મસિંહિ છાદુ-ઘાવશે શરિસગામોન્નિ ।
 જગદામરો છાદુપત્તો યજ્ઞે-જો જગદુત્ત સદ્યાત્મમેતિમગ્નો મુગ્ધુત્ત સમ્બલ્પદાન્તે, તો પરિવશકામ્યોન્નિ । તથા મિદિષ્યમ્મો વજ્ર-
 વરશિવુરો વસ્ત્રધામિણો વળે લોચનો વેશવ વપુપુજાસમિથામ્મારગમ્ય મુદ્ગસમીથે વજ્રમ્બે વજ્રચિત્તં વદ્ધિઓ તો રમેન્નિ
 શિવધિવશિષ્ટપુલસ્ત્યેદિ પુત્રિકાત્ત વાસનં વલિઓ—જાણારે છાનં વાજનિ જા મય ધર્મમુરે યોગે । જગજગદ્વજ્ર યુગદ
 વસ્ત્રમ્બ વાસનેતે ॥ ૧ ॥

વપરવા—જગદગ્નિજગદગ્નિયોગદ્યારણ્ય યોગદ્યારણ્યો વેશ । જો તેજ જોત્તમં છો જોહીય જામિનિ શિવ ॥ ૨ ॥ જાગ મહીય
 શિવો દુત્તી ન દુર્ધિત્તો વિ દોષ રાજમ્મો । જદ જદ જગદગ્નિરિત્તો, સમ્બદ વજ્રમ્બકમ્મેસુ ॥ ૧ ॥

છુર—ઈ દુદ્ધમાશ્વરીરો વજ્રમ્બા જગદગ્નિવાયત્ત । વજ્ર જાગ યુગદ જાણ, જાગ મુસ્મોન્નાવણરો ॥ ૪ ॥
 વપરવા—જુગ્મો મુદ્ગપદ્મસ વિ વજ્રમ્બે યંજનમ્મો વેશ । જાણેસકા વિ જગદ, શિ ન સિરે સમ્બદમાત્ત ॥ ૫ ॥
 શિવ માદુલકમ્બદુ લગુજગદ ન લ્લાઓ વાજનલિવજ્રં । જાણારસલ્પવદ્, જામોગો વેશ જગ્મોગો ॥ ૬ ॥ ન જગુમુરેવ
 જુગદ । વાજિવદ્ મોસગમુરુમ્મલ્લં । વાગમ્મરેન્નિ નો જામિ લોધિત્તમ્બ વિજા દિ વજ્રં ॥ ૭ ॥

છુર—જગુજગદુ પુરં જત્તો જગ્મો શિરણ્યો રોષ । મુર્ધવિજગદગ્નિ વિજા જાગ વેશ જાગ વજ્ર ॥ ૮ ॥
 વજ્ર—જાગ તામ રોષ જા વદ્ધિ, યંજનમ્મરિ સમાસંસગ્મો । સામી જા સરખી જા જા વજ્રમા સયાસંનીત્વ ॥ ૯ ॥ શિવદ
 શિ પુર્વશિવજગ્નમ્મો વાજનલિ મુદ્ગ ગદ । દવ જદ જુગદ નં વસા તેજ વિજિજ કો જુ મુગ્મો ॥ ૧ ॥ શિવો જો રોધિમ્બદ,
 જુગદ્યે રોષ તેજ જો જાગે । શિવરુદ્ધિ વજિત્તમ્બ તેજ શિવેદ જો વેશ ॥ ૧૧ ॥ શિવદ્વજ તામ વિજિજ તેજ શિવપુત્રસંવજ-

तेण । को सबधो जेण, लहति अगईवि ते सुगइ ॥ १२ ॥ इहभवपडिवद्धान, गिद्वान भोगेणसु भो तम्हा । एसा परवणा पाड-
 नेइ सबवो सकम्मफल ॥ १३ ॥ इय बहुविहमायामासलेहिं सो चालिओ न तेहिं तहिं । पलयानिलवाली, जालेहिं व जाओ
 सुरसेलो ॥ १४ ॥ तओ तमचलचित्त चितिऊण, पत्ता ते दोवि देवा चिरकालओ काउससागाइकट्टाणुद्वाननिदाहनिद्रतुरचेट्टस आया-
 वेमाणस्स जमदग्गिणो पासे । सउणिमिहुण मायारूव काऊण कय से कुबकेसेसु अगे(गा)सलय । कयाइ माणुसीए वाणीए भणिआ
 सउणेण, सउणीपिए । पओयेणेण वक्खामि हिमवत । सा भणइ तुम तत्य पत्तो अन्नाऽऽसत्तो सतो आगमिस्ससि, नवा चिरेण वा
 आगमिस्ससि को ते पत्तिज्झइ । तो तेण भणिय—विदेवगाविग्गभाइ-घायगाण पियासि पावमह । जइ पाणपिए ! पहरद्ध-
 मञ्जयारे न एमिस्ति ॥ १५ ॥ सा भणइ-तुज्झ ता पत्तियामि जह कुणसि एरिस सवह । रिसिणो एयस्स पियासि, ज बए
 पाविय पाव ॥ १६ ॥ भणियमिमेण सामिणि ! मरेमि न करेमि एरिस सवह । विहिओ गोहच्चाई, पंचमहापावसवहो मे ॥ १७ ॥
 तउ सजायकोवेण, तेण गहियाणि ताणि दोन्निवि दोहिं हत्येहिं । पुच्छियाणि य अरे निउणसउणा । कहेहि किं मे पावं पन्व-
 ज्ञाए अज्जिय ज पंचमहापावे विसेसेइ । तेहिं भणिय-महरिसि ! मा रुससु । तुमं कुमारवभयारी पन्वइओ, न जाओ । ता कह
 न पावियपापपम्मारोऽसि । यत पठ्यते स्मृतौ—अपुत्रस्य गतिर्नोस्ति, स्वर्गो नैव च । गृहधर्ममनुष्ठाय, तत स्वर्ग
 गमिष्यति ॥ १८ ॥ लौकिकवाक्यमपि किं न श्रुत त्वया—अवा जेहिं न रोपिया, पिप्पल जेहिं न सित्त । ते बुद्धा बोदिय्थु,
 जि(व)म जेहिं न जाया पुत्त ॥ १९ ॥ तओ वलिय से चित्त सत्ताओ । जओ—इट्ठ चिय रइसोक्ख, तेण वि सउणेहिं साहिओ
 धम्मो । सयमेक्क उक्कठा, वीय पुण वरहिणा लविय ॥ २० ॥ तओ जाओ जाया जायणाए, आउलो गओ, मिगकोट्टगनगरे ।
 अब्भुट्ठिय भणिओ जियसत्तुणा, किं भे पओयण ॥ २१ ॥ सुवन्नवन्नलवन्नपुन्नकन्नगणमागरोऽसिस्ति देहि मे एगं । सावमीएण
 भणियमणेण सय गंतूण कन्नतेउरे जाएसु जा तुममीदेइ, न वीदेइ, सा होउ तुह पत्तित्ति, गओ सो तत्य । पथेइ एगमेगमज-
 खिवंधेण ॥ यमाण रमणीयविभ्रमभृता माधुर्यमुद्राजुपा, किं ब्रूम परचित्तविप्लवविधौ पाणिहृत्यमत्यदभूतम् । यन्निष्ठप्लवपुष्टरोपि

[illegible]

यथा—^{१६} सिन्धु नुसल्यन्तः प्राग
सञ्चितं मो माण्डव्यादिप्रासवर्णितारम्भं
काशपी बहिन्येये ।

इहोऽङ्गारिर्द्वैतमज्ञे तपःपञ्च विमसुभिर्वा भेति का पण्डितोऽपि ॥ ३५ ॥

एव च धम्मचोरिय-चावल-विलुद्धाए मुद्धाए जाओ अगजाओ । भयलज्जाईहिं न एइ आसमे । जमदग्गिणा गंतूण सयमेवा ५५णीया सपुत्तिया अप्पणो पासे । मुणियवुत्ततत्तेण तेण रामेण पिउपच्चणीया दुन्विणीया दुस्सीलायत्ति सपुत्ता वावाइया एसा परसुणा । सुय तीसे भगिणीए जह्वा रामेण रेणुया जणणी वावाइयत्ति, सिट्ठमेयमणतवीरियराइणो, तओ तेणगतूण तत्सासमो विणासिओ । गावीओ घेत्तूण पद्दाविओ स नयराभिमुह । अवगयवुत्ततेण रामेण पच्छा पद्दाविऊण जालाजालकरालेण परसुणा छिन्नमुत्तमगमणतवीरियस्स । कत्तवीरिओ से पुत्तो राया जाओ । तारापमुहतेउरेण सह रत्नमणुहवंतस्स तस्स बोलीणो कोइ कालो । अन्नया मे ताओ मारिओ रामेण ति सुमरिऊण गतूण मारिओ जमदग्गी, तेण तपि परसुरामेण वावाईऊण सयमद्विट्ठिय रत्न । तारादेवी आवन्नसत्ता भउम्भता पलायती तावसासम गया । अपपरकरुणाकूवारेहिं नायतत्तेहिं तावसेहिं अउमुवगया तावसीमज्झगया पालेइ गन्म । पसवतीए तीए मुहेण पडिओ गन्मो भूमिए । भूमिं दत्तेहिं द'ढ)सतो दिट्ठोत्ति दिन्न से नाम 'सुभोमि'त्ति । सो तथ्य तावसकुमाराकारधारओ सन्वओ गोविज्जमाणो सवइढइ ।

रामस्स य परसू जत्य जत्य खत्तिय पेक्कइ तथ्य तथ्य जलइ । अन्नया आसमासन्नेण बोलेमाणस्स पज्जलिओ परसू । पुच्छिया तेण तावसा । कहेइ को एत्थ अत्थि तुम्हाणमतिए खत्तिओ त्ति । तेहिं भणिय वयमेव खत्तिया गिहत्थावत्थाए होत्था । एवमणेण सत्तवारा कया धरिन्ती निक्खत्तिया । हणिय ते खत्तिय खत्तिउपाडियदाढाण भरिय थाल्लमेग । इओ य सयलक-जसज्जाण वज्जविज्जावारधारिणो मेहनायविज्जाहरस्स पढमसिरीए कुमारीए सूभोमो भत्तारो भाविचक्को निमित्तिणा आइट्ठो । तओ सो तप्पभिइ त ओल्लगिउ लगो । त परिग्गहिओ य निग्गहिज्जमाणविग्गसघाओ देहोवचण अविकलसकलकलकलवेण य वड्ढिउ-उमाढत्तो । अन्नया रामेण नेमिस्तिओ पुच्छिओ । कत्तो मे मरण ति । तेण भणिय जो तुह सीहासणासीणो एयाओ पायसीभू-याओ मुजिस्सइ तत्तो ते भय । तओ तज्जाणकारणेण कम्मि वि महासत्तागारे पुरो परिट्ठियदाढाविसालथाल नियसीहासण ठा-

[illegible]

दुबुद्धिचोसो सगुच्छलिओ ॥ ३६ ॥ पगाद्धिय भागहेसं पउरग स्थणमि सए नानिदिदि । कया आणानिदमवाग्गिओ पओमं
 मउउयखा रायाणो । जायाओ तउदुगुणा जायाओ । तओ पममसमउरिसगवेरागुकाणुनराणेण कया विमनरायाओ निगययणा
 पुहई । किं यहुणा कयो फिट्ठमरो ॥ इय एए नरणाय वि, राग-मयोमाता नेएरिणाओ । मारुणकनयमओ, चाओ मा अउ-
 मिमेणा वि ॥ ३७ ॥ इनि धेरे परउगाम-मुभूमपाटिठ्ठया ॥ यग. मज्झिमेयपदयमानवीट्ठया तत छिदिनिनाए—

कुलयरनिययमुहेमु अ, सयणे अ उणे अ निय मुणिसमदा । विहरंति अगिरमाए. उअ भजमहागिरी मयं ॥ ३५२ ॥

‘कुले गृहे आत्मीयसुं मयने मागान्गलोटे न निजमवृत्तागओयानुविगुफा विहरन्वनिमणा, न वृद्धधीनि निपा दुहे
 तर्प । इष्टान्तमाह—यथा ‘आयंमगुमिदि’ अंगवनाचले । कवलरु वेत्ता—

अन्तिमउच्चसपुयपपाइलो तुल्यहरसागिस । दमनुमि रो मीसा, अजमगमिदि-मुरभि ॥ १ ॥ गुग्गमन्तदगमम-
 पोरेया धरियल्लस्सिओ धीया । विरकाले वोन्नीगे, महागिरी चितए मज्झ ॥ २ ॥ गुग्गमरिन्तरदाही, न मरय उडुपि अनि विर-
 ठप्यो । मए तह वि तउआसो, पगामर पुज्जपपाद ॥ ३ ॥ विहिय मुरगपरलपत्तिपर भिग्गदं माए चीमा । मए म-
 रणाईविसारओ अलिय न मुहुरी ॥ ४ ॥ कम्मविज्जतेयस, मल्लमिमाण य तउआमं । परमागनेसि निरसिचिन्तन लयस
 लेमि फल ॥ ५ ॥ इय चित्तिज्ज परित्तिज्ज लज्जपपात्तानुत्तादं । विदरेर पम विमयाण, मात्ते एव-आसोम ॥ ६ ॥ पु-
 मगराममआराम-आसमाई ममुक्कपत्तिओ । तासमाज्जमेसम-विपक्खे य ॥ ७ ॥ पाटिउणे पसा, विहरिओ शेदि
 एया गुज्जो । मगुगई सेट्ठो लय, अलिय किन्तिज्जपपात्तले ॥ ८ ॥ गो अजमन्तरीम, पयम मोत्ता मयगो यओ । अइम-
 वागियचिप्यो, लेणेवं कण्ठ भयनं ॥ ९ ॥ उअ विहर कडुपराओ वि, लयाए मादि । पममावलि । मा मए मुदं ममाई म,
 रोम भयगो य अउरगो ॥ १० ॥ लयम न कडुपस वि, मए लडुनेइए पमममओ । ममादेवागुज्जं, मा गेदे कए मइमवि

॥ ११ ॥ अथ द्वापय सुहृन्वी अथैव सन्मुखोदितो जन्मे । गेहैरन्ममि पत्तो महागिरी विहराजो वो ॥ १२ ॥ धरसा मुख
स्त्रिप सो स्रष्टुं वासुदेवो सवहृमन् । जन्मिष पुण्य सेद्री धेते । तुमद्वि स्त्रिमिष शुल ॥ १३ ॥ योरे सुहृत्त्रिपसु
सिपयैर धारगुण्मय देसि । विषयव्यभिचिपययत्त-पततलापिगर्भ ॥ १४ ॥ मिकार भगवान्मिष पतपयवि तस्य कर्त्तवि ।
सुखरपुरादे, वेकटोतो परिदेय भरे ॥ १५ ॥ इय कद्विप सुहृन्वी धविम्य धावकपसु सेदुिजन् । वरणीय संपत्तो भोग्ज
योर सेद्री मि ॥ १६ ॥ परवक्येव वर य वरिष्ठो महासाह । हो पविष्येपत्तो, वकिवमिप्यज्जं कर्त्त ॥ १७ ॥ सुय
विषयव्येवमि विरमालेसि वीचमिष सुयय । वायुवायवेद्री, योरे वा रेयोपस्य ॥ १८ ॥ विव-हेने तेन हुणोसुपसय
पते निवन् रन्मिष कसेनौवीक्यरुपवि तेन मस्ये पविष्यमुता हुम् । क्क पैमसकपडिक्कज्जपुम् लालेभेरे, पात्रज्जपुमन्
वेन विचिन्त तं तं नयेयविक्कम् ॥ १९ ॥ अथ ववरवसरे जान वागो भेमे स हुणरणी । वरवरिषमूरिक्कटो पर
कोको वा योरे इमे ॥ २० ॥ मा के मिसा मस्य, कपुइवा उपिष मय तेम्मी । परिषविषां टापां वज कर्त्तव एण्णि
॥ २१ ॥ वमिक्कं वीरिण अर्द्धीय इमाय टावमि । वाजम्पु मक्का वक्कंमुजवपुमपेयेव ॥ २२ ॥ इय वेकटोडुम्पं
सुम्पं सेदुं स निक्क मिमेव । वमोमेणं एक्कसु, विठो जयेर वममुम् ॥ २३ ॥ वरमिद म्मो मूढे, वत्तवरिष वमो न
विवरिषा । इय स विक्को उलो पत्तो, व वमे वमरणी ॥ २४ ॥ पमय सुहृन्वीमक्कमिषमक्कवये कुमेमि मुम् । मिमय
वरिषय मर्मवसत्त मिमोसत्तं कुम्पति ॥ २५ ॥ वासुद्वानं वायुवायवार् वारिसे कुम्पेयेव । वर वरव विविसेयेव वि वम्प
विक्कवक्कज्जो ॥ २६ ॥ विरिसाव रोमि पत्ता ततो वीरेवसाभिमि पडिमे । अमिचीन वरिक्कंरिष अम्मविरे वो सुरी जाव ॥ २७ ॥
अथ मिक्कवीविषवेसं स वाज्जो वाज्जकटुजा सुमि । गक्कय गवगपयमज्जमण्णिमि मरसुरी ॥ २८ ॥ वाज्जवायविमस-
प्यालुपेरिमि उर वंदिसे विक्को । पडिपमक्कटवववायवपक्कवणीमक्को ॥ २९ ॥ वाज्जोइय यमिम सक्कमेव ववरमक्कव
मक्कवक्कज्जो । विक्कवचं संपत्तो मरिक्कम माहमिरी सुगुल ॥ ३० ॥ क्वये तीय वेमवविरेव पडिपिष मरमिमिरेव । वर संपये

पि जइयव्वमेव सन्वेहिं वि जईहिं ॥ ३१ ॥ इत्यायंमहागिरि कथा ॥ किंच—

रूवेण जुव्वणेण य, कम्माहि सुहेहिं वरसिरीए य । न य लुब्भंति सुविहिया, निदरिसणं जवुनामुत्ति ॥ १५३ ॥

उत्तमकुलपुत्र्या, रायकुलवडिसगाडवि सुणिवसहा । बहुजणजइसंधट्ठं, मेहकुमारु व्व विसहंति ॥ १५४ ॥

जंबू नाम कथानक—“सते वि कोवि उज्झइ” ॥ ३७ ॥ इत्यत्रोक्तमेव । उपदेशान्तरमाह—“उत्तम” गाहा । ‘रायकुलवडिसगावि’ जंबू नाम कथानक—“सते वि कोवि उज्झइ” ॥ ३७ ॥ इत्यत्रोक्तमेव । उपदेशान्तरमाह—“उत्तम” गाहा । ‘मेघकुमारालयानक’ चैतत्—

त्ति—राजकुलवतसका अपि प्रधानतया तत्तिलकभूता अपीत्यर्थः ॥ ‘मेघकुमारालयानक’ चैतत्—
उत्तमचगपासाय—यत्पूरियनहगणाभोग । रायगिह नामेणासि, नयरममपलयसमाण ॥ १ ॥ तत्थासि सेणिओ नाम, नरवई
पुहइपायडपयावो । नियमुयअब्भुयआलाण—खभयभियजयसिरिओ ॥ २ ॥ अनणुणयायारिणीधारिणित्ति पाणप्पिया पिया तत्स ।
पव्वणरोहिणिरमणणुगारिरमणीयमुहसोहा ॥ ३ ॥ सा सुहसुत्ता सेज्जातलमि पासइ कयाइ सुमिणमि । रययगिरिगोरगरुथग—वग-
मइचारुचडदत्त ॥ ४ ॥ नियवयणे पविसत्त, सिंधुसुधुरकरगलगज्जि । तक्खणमेव विवद्धा, सुद्धा दुद्धाडरविदमुही ॥ ५ ॥
सेणियसमीवमुक्कगम्भ, कोइलाडलावकोमलगिराए । साहेइ सामि ! सुमिणो, मएज्ज निसि एरिसो दिट्ठो ॥ ६ ॥ तत्स फलसाहेणेण,
पसीय एसो सहावदुद्धीए । आलोइऊण साहेइ, सायर तुह पिए । होही ॥ ७ ॥ कुलमडलिमणिकुलकप्पपायवो कुलकमगयनिहाण ।
पुत्तो सुपवित्तचरित्त—वित्तिसपत्तकित्तिमरो ॥ ८ ॥ इय जपियाडवसाणे, विसज्जिया सा गया स सेज्जाए । कुसुमिणदसणसकाए,
मुक्कनिहा निसासेस ॥ ९ ॥ धम्मियकहाहिं सखुल्लाहिं चित्ताहि ताहिं नेइ सुह । पत्ते पभायसमए, सुमिणवियाणगजणे अट्ठ ॥ १० ॥
सहावइ नरनाहो, कओवयारे सुहासणासीणो । उच्छाहाओ पुच्छइ, सन्वे जइ एय सुमिणस्स ॥ ११ ॥ धारिणिदेवीदिट्ठस्स, किं फल
ते वि सुमिणसत्थाइ । निययाइ परोप्पर—गूहिऊणमुक्कुलमुहकमला ॥ १२ ॥ भासति सामि ! माया, जिणाण चक्कोण करिवराईए ।
सुमिणे पासेइ इमे, चडस सुमहकफ्फाणे ॥ १३ ॥ गयवसइसीहअभिसेय—दामससिदिणयर झय कुंभं । पउमसरसागरविमाण—

रियदिसोहो । चलमणिकुडलसाली-ससिब्वरुविजीवसवल्लिओ ॥ ३५ ॥ जपेर पणयमार, किं फज तोडमओ पडिमणेइ । मग
चुलमाडथाए, इमेरिसो दोहलो जाओ ॥ ३६ ॥ ता सा पडिपुमिच्छा, जह जायइ तह तुम लहु करेहि । आमति भणिग तसग-
णमेव विववइ घणालीओ ॥ ३७ ॥ तथा-जम्भुना निश्रुता मयूनि सुमान पुञ्जे पियन्ताम्यं, कीण पम्पफलाशया मपुङ्गीचु-
म्भन्ति मुञ्चन्ति च । कीराणामपि किशुकक्षितिरुह पत्रैरभिभ्रज्जिषा, पुण्यभ्रान्तिभिरापतन्ति सहसा वज्जुपु भुत्ताहन्ता ॥ ३८ ॥
एव च-नीसेसपाडसारभ-निम्भरे माणियंमि दोह्लए । धारिणिदेवीए सो, जहागय पडिमओ देवो ॥ ३९ ॥ अइयाहियगाहिचिदी-
णवेइया साहिए य नयमासे । सब्वगोवगविपय-माणमाणदफ्फं य ॥ ४० ॥ मुसुमालपाणिपाय, लम्पणपडिपुमिगिरिगहाडयय ।
णवेइया साहिए य नयमासे । सब्वगोवगविपय-माणमाणदफ्फं य ॥ ४१ ॥ रममयससिडिलपरिण-पम्पलली धि तूरमाणगई । चट्ठाइ यदनेडी, पिय
पुव्वविसादिणनाह व, पुत्तरयण पसूया सा ॥ ४२ ॥ रममयससिडिलपरिण-पम्पलली धि तूरमाणगई । चट्ठाइ यदनेडी, पिय
करा नामिया निवई ॥ ४२ ॥ तो सो जमंगलग, वत्थालहारजागमइरुर । त मे सब्व पि दु पारितोसिय वेद दामीए ॥ ४३ ॥
अवणीयदासिभाव, सव सिर धाविऊण व कुणइ । पियभासणाओ उट्टे, धियर रसण मुयन्नय ॥ ४४ ॥ वट्ठाणए पारसमुणुर
सयलनयरसामन्न । विज्जतभूरिदाण, वज्जतणज्जआउज्ज ॥ ४५ ॥ उम्भुगुणार मडपवेससुज्ज अरुडिमहुपे । सुताहलसोहियमल्लिरा
च जाय पुर सब्व ॥ ४६ ॥ पत्तमि दसमधियगे, सम्मागिय वधवे सुहियगे न । अम्माविज्जहिं भेहेत्ति, तस्म संठागिय नाम
॥ ४७ ॥ चकमणाइमहुसव-सहस्स सलालिओ गिरिगओ व्य । चपयतन् स लणो, पित्तारिउं वेहसोहण ॥ ४८ ॥ सगए मो
सयलकलाफलावकुसलो विसालसिरिनिलयं । पत्तो तारुअगणुन-तुट्ठायअज्जलपानि ॥ ४९ ॥ ततो नुपहुत्ताओ, तुताहलओ क-
कुमुफाओ । धन्नाओ फन्नाओ, ऊढाओ अट्ट वेट्टण ॥ ५० ॥ एत्तेओ पासाओ, मेणियरा विइमओ वासि । गरगणएण सञ्चयि,
दिन्नमन्नपि सुपभूय ॥ ५१ ॥ ताहिं समं सो विसण, विसायलेसेण विरणिओ हियण । जावुगुज्ज योपुगुओच पेतत्तए देवो
॥ ५२ ॥ ताव भुवणेफभाणू, साणुओसो सो नियाण सज्जाण । अरिपुअपिड्डमो वत्तसालमायी समोसरिओ ॥ ५३ ॥ उज्जाले
गुणसिलए, पत्तपवत्ति सपरिणो राया, यदणवडियाए पुराओ, निगओ सगसाभिसनो ॥ ५४ ॥ तह मेदो वि युत्तरओ

अस्माप्यै चान्द्रमास्यो । मन्त्रेण चकारिजिह्वम्, चर्ममिहम् ॥ ५५ ॥ अहं चरुं चरुं अहिम्-अहं-
 नञात्मनामास्ये मेहे । नो ह्युपमवदुर्ग, सुपुष्टिर्नो ह्यहं इमीमि मेहे ॥ ५६ ॥ अममजपमरपञ्चण्डिमि विचरिणामभोगविभर्तमि ।
 निगुब्धोऽहं न चहे, तुष्टाष्टहचमिदं अहममि ॥ ५७ ॥ इह हि चित्तं चर्मिहं रा लोकास्यपराहंभ्यो । अमुपययुष्टुभ्यो
 अमरुहचरापुष्पाये ॥ ५८ ॥ राचं हि अस्तिचथिय-संभोगविभोगजाह्वयिह्यो । गुरुरपचनोविहयम्भो निम्नपञ्चमास लो अहं ॥ ५९ ॥
 ह्ये विष्णवे, चञ्चो विष्णवममरिचराह्यो । अस्ति सप्तलो ह्यपह, वा लो एवम् गदेस्यो ॥ ६० ॥ एव ऐसव्यऽपराह्ये
 परिदुष्टेस्तु वदुष्टु पाणीम् । ऐमपपपुर्ध्विस्वर्गलज्जस्तुजह्वयिह्यो ॥ ६१ ॥ हां चकारिणामो अमिपराहं किमहेह एव मेहे । अ
 हुम्मे मासहं हां माहं । हं अमिहं येन ॥ ६२ ॥ इहमि तामि । तुष्टुचर्ममिह्यह्वयमेव निजामिहं । मयि निजवचनोमे
 तुष्टमि तमो गमो ह्यमिहं ॥ ६३ ॥ अमिहं मयेहं अमो । यत्नं अमिहंमिहं मद्यगीये । मिमुहो च हाहा यमो, ह्यमह
 ह्यारसारिह्ये ॥ ६४ ॥ पदिकम्भं गुरिहोमेह, हा तमो जाय । जायज्जमय्यो । तुममिह्येह्यिह्य ह्यह्वयलो च लपमपुमिह्यो
 ॥ ६५ ॥ येन मुपमेह्यमुह्यं पाद्यमामेव चकस्यपदिकम्भं । मिमुहो यमो अमहा ह्यस ह्यमिहं मुह्यं ॥ ६६ ॥ मयिहं
 मेहेन चमो अमो । इहमि ह्यस चकमये । निजवासायो, इमायो निजमिहं मिह्यमुपराह्यो ॥ ६७ ॥ दारपपुत्रचरपप
 ह्यस्य हा ह्यमि पदिकमिहं । चित्रिवा निह्यिवाधेन-मुह्यवाधेनमहोदय ॥ ६८ ॥ एवमेव लोचनेहि, यदेहि चरहेहि चर
 येहि । चित्रा तुष्टं ह्यहं ह्यमिह्यपिह्य ह्यो ॥ ६९ ॥ अमिह्य अमिह्यमुह्य-चरवाधेनमहं यमहं ह्यमहं । अमह्यो
 च तुमं मुह्यो ह्यमि ह्योहि ॥ ७० ॥ हा जाय ह्यं यीममि ह्यम यमेव मिह्यमुपराह्य । तुहं पिह्ये तुहं पञ्चगव्ये
 पिहं यमो माह ॥ ७१ ॥ पदिकमेह्यिकाह, मयं पञ्चमे तुमं ह्योहि । एव च ह्यं तुहं, ह्यममुहं ह्यं ह्यो ॥ ७२ ॥
 मेव-यज्जमुह्य-मिह्यमुह्य-मुह्यवाधेनमिह्यपिह्ये । यमुह्य यीमिह्य मयममममो पञ्चमो ह्यमि ॥ ७३ ॥ यो अमह
 चर माह, ह्यो योही तुष्टुह्य पदिक । हा पदिकमिह्य, अमहं ह्यं विमोह्यो ॥ ७४ ॥ हिच माह-“योवा ऐवम-

वसुपचितश्रीविलासाः प्रयासा, भोगा रोगानुगमविषया प्रेमदृढ कलङ्कः । वामः काम किमपि महती राज्यसम्पन्महाऽऽपद्वर्ध
 खर्वकम इह भवे किं नु तत्प्रीत्ये यत् ॥ ७५ ॥ अह पुण पुणो वि दीण, दुहियं जणणिं च बधवजणं च । पव्वज्जापडिङ्कल,
 भासतमणुत्तर काउ ॥ ७६ ॥ चित्तेहिं जुत्तिजुत्तेहिं, सत्तसारोहिं सोवथारोहिं । पच्चुत्तरोहिं एत्तो, अप्पा मोयाविओ तेण ॥ ७७ ॥ सगप-
 रिषायकरी, कायरजणजणियविम्बुवक्करिसा । दिक्खा सुतिकलभववुक्ख-मोक्खदक्खा तओ गहिया ॥ ७८ ॥ गणसामिस्सुवणीओ, सज्झा
 समए कमाणुसारेण । सथारगभूमीसु, विभज्जमाणसु मेहस्स ॥ ७९ ॥ जाया दुवारदेसे, सा साहूणं उवितन्तिण । कारणवसेण
 पायाइएहिं सघट्टियस्स दंढं ॥ ८० ॥ अच्छिन्निमिलणेत्तेपि, नेव जाय निसाए झाइ तओ । अब्बो गिह्वासगओ, सगोरवो आसि
 एसमहं ॥ ८१ ॥ इण्ह वितण्हचित्ता, एवमिमे परिभवति म सुणिणो । ता दुक्कर सुणित्तणमसक्कणिज्जति मे भाई ॥ ८२ ॥
 पुच्छित्ता भगवत्, पभायसमए गिह पुणो जामि । अह सह साहूहिं गओ, सुरुदए सो जिणसगासे ॥ ८३ ॥ भत्तीए वदित्ता, तं
 सामिं ठणे नियमि उवविट्ठो । समासिओ जिणेण, जह मेह । इमेरिसो तुज्झ ॥ ८४ ॥ जाओ राओ भावो, जह गेहसुवेमि तं
 च ते जोग । नहु चित्तेउ ज त, तइयमवे कुजरो आसि ॥ ८५ ॥ एत्येव भरहवासे, वेयइहगिरिस्स पायमूलमि । वणयरविहिय-
 सुमेरूपहनामो चगसव्वगो ॥ ८६ ॥ करिकरिणिमहाजुहेण, सव्वहा निषमणुगमिज्जतो । रइरसपसत्तचित्तो, पइसिंधुरदुद्धरारमो
 ॥ ८७ ॥ गिरिकुहरेसु वणेसु, नईसु निज्जरवरेसु । अक्खवचंडभावो, आहिंसि त विगयसको ॥ ८८ ॥ पत्तमि गिम्हकाले, खरेसु
 वायतएसु वाएसु । अथारियासु उब्बूयधूलिघोलियदिसासु ॥ ८९ ॥ वसाईसु परोत्पर-सघरिसाओ निरतरत्तसु । दावानलमुपपन्न,
 पाससि पलयाऽनल व तुम ॥ ९० ॥ वज्झतेसु वणेसु, सरणविहीणे पलायमाणंमि । सव्वंमि सावयणे, मीमारवभरियसुवणयले
 ॥ ९१ ॥ बहुधूमधूमलासु, दिसासु वणवन्दिणा समारद्धे । सव्वंमि भासरासीकाउ तणकट्ठुडमि ॥ ९२ ॥ तज्जालावलिदूमियदेहो
 सकुच्चियथूरकरपसरो । उक्कडचिक्कारवो, छुत्तो लिडपिडे य ॥ ९३ ॥ छिंदतो वल्लिवियाणगाइ तिण्हछुहापरद्धगो । परिचत्त-
 जूहत्तती, पलायमाणो सर एग ॥ ९४ ॥ पत्तो अइतुच्छजल, कइमवहुल, अतित्यमोइन्नो । तत्थ जलमलभमाणो, पके खुत्तो अइ-

दुराचो ॥ १५ ॥ बहिष्मसतो वृत्तो विदुो विम्वरिण्य एकेन । तदन्तरिण्य वारेचं एतमेदि सिबनमगेदि ॥ १६ ॥ विदुप
 व्मे विनो अदिवापदि दुदिरिवापदिबनभरे । वा एतदिन्य वीसा समदिप्योगे न वापरावे ॥ १७ ॥ वीक्विवा अदुवपदुम्वमसो
 मरिम्माद सतुपनभो । एकेन वापरे विक्वोचपरे मादारे ॥ १८ ॥ बजरावो वन्दुपुंयम्वमुपे नपतिपुरम्प । एतंगपपदुवो,
 सरन्वयसतुवम्वमरीपे ॥ १९ ॥ एवो एवे वादरावे न वृत्तदिनो अवेसि मुने । एवरावोवेन 'मैरुल्लवो'चि वंअदिब्वरम्पमो ॥ २० ॥
 वीक्वद वेचमेवे, निक्वरिक्वलरिण्यो वने एव । वेचिपुमु मुने वद्वव वि निक्वदपडे वनराविणि ॥ २१ ॥ व्मामुएनं वारिसरिण्य
 वक्ववमेव दुपिक्व । अवा मएव व्मुव एरिक्वो वावो एवामो ॥ २२ ॥ वरिक्वविठ मुमे तो ववो वणे एवादि गिरविनि ।
 देवेरी वा वरिक्वट, विक्वेनि वनरावे निरि ॥ २३ ॥ ववो व्मामाएवद, निक्वरिक्वलरिण्य तो वुवप । गंअदिरिण्यदे, वक्विठ
 वरावद वरक्विठ ॥ २४ ॥ निरिवे एवे मुक्विवाव-वक्विठ व्मामावार्विमस । एवेव्मामो वुवो वि तो वक्वसवठो ॥ २५ ॥
 ने वेव विक्वरिक्वलरिण्यमविक्वो सक्वमो विमोविदु । वापरावससि वि वं विक्वोविदु वद वेव ॥ २६ ॥ एव विरिक्वुवम्वमो,
 वरविठि वक्वव वदेव एवो । वा एवे वंएवो, वपरिवो वंविठे एव ॥ २७ ॥ ववो वि एववीवा एव वक्विठ एवा वंएव ।
 वद वद व्मव वेवि, वदे वक्वद व वने ॥ २८ ॥ वदुवदुक्वमविमिचं वक्वमव वे ववो वमुक्विठो । वक्वमवेसिक्वो वव
 एवमेतो ववो ववामो ॥ २९ ॥ विदुो वद एवव, वक्वमवार्विवे वने वुक्व । निक्वेक्वमवमेवेन व्मविमो तो वदेव वद ॥ ३० ॥
 वीव एवव वापुववद, वुक्वीवमो ववो वुवप । वमुक्ववदवे निक्वठ वं वमवक्वीव व ॥ ३१ ॥ वक्वमवमविमो वववि वक्वमवेनी
 वीवमवे । विक्वरिक्विमि वक्वव वामो वावे मुने वीवो ॥ ३२ ॥ वा वक्वि वाव वेरवमेव वरिमुक्वमवमवमंनो । वरिपम्वरि
 वंविठवो वदे वदिक्विठो ॥ ३३ ॥ वक्वमवो वव वेवो वक्ववि वरक्वीव वीर । वक्विमोववि । वक्वमवमविमो वववि वक्वमवेनी
 वक्वमवमवमो ॥ ३४ ॥ विक्वठ विक्विठवमवो विक्वठ विक्वविमि विमि वीक्विठ । वापरावमववे वक्विठव मुव वक्वमवेवमो
 ॥ ३५ ॥ वक्वठ वरविण्य व्मविण्य, वुक्वीव वुक्वीव वुक्वीव । वक्वमो वा वेव । वुवप वक्वविठो विक्व ॥ ३६ ॥ वोव विरिक्व

णावि ह, अमुणियदुत्तरभवस्स रूपेण । ता अज्ज किमंग सहेसि, नेव मुणिदेहसघट्ट ॥ १७ ॥ सुयपुव्वभवो जाओ, जाईसरणो
 खणेण सो ताहे । दूरुगयवेरगो, हरिसुजलाउलच्छो य ॥ १८ ॥ वाउ पयाहिणाओ, ववित्ता भावाओ य भगवत । मिच्छा-
 दुक्कडपुव्व, भणेइ मोत्तु महडच्छजुग ॥ १९ ॥ ज सेसमगमेय, दिअ साहूण तो जहिच्छाए । सघट्टित्तु अभिगहमेय गिन्देइ
 मेहमुणी ॥ १२० ॥ एकारसअंगाइ, अहिज्जिउ विहियभिक्खुपडिमो सो । गुणरणवच्छरतवं, काउ सल्लिहियसव्वगो ॥ २१ ॥
 परिचित्तइ जाव जिणो, सव्वसुहत्थी विहारमायइ । ता चरमकालकिरिया, काउ भे जुज्जए तत्तो ॥ २२ ॥ आपुच्छइ भगवंत,
 जइ अहय सामि ! तवविसेसेण । एणुट्ठुणनिसीयणाइ कट्ठुण्डुमि ॥ २३ ॥ तुम्हाणमणुन्नाए, इह रायगिहस्स विउलसेल्लमि ।
 अणसणविहिं विहेउ, मणोरहो मज्झ जाओ त्ति ॥ २४ ॥ तत्तो पत्ताऽऽएसो, खाभित्ता समणसघमअहेहिं । कडजोगीहिं समेओ,
 मुणीहिं सणिय समारुहिउ ॥ २५ ॥ तत्थ गिरिम्म विमुद्धे, सिलायले सयलसल्लनिम्मुको । पालियपक्खाऽणसणो, विजयवि-
 माणे समुप्पन्नो ॥ २६ ॥ तस्स वरिसाइ बारस-परियाओ देवलोगओ चविउ । वासे महाविदेहमि, सिज्झिही बुज्झिही झत्ति
 ॥ २७ ॥ इय अन्नेहि वि साहूहिं, मोक्खसोक्खेक्खखल्लक्खेहिं । बहुजणजइसघट्टो, सहियव्वो गच्छवांसमि ॥ १२८ ॥ इति मेघ-
 कुमारकथा ॥ १५४ ॥ दुक्करअ खुद्रजन्तुभिगंछे घासो यतस्तत्र—

अवरुपरसंवाह, सुखं तुच्छं सरीरपीढा य । सारण चोयण, गुरुजणआयत्तया य गणे ॥ १५५ ॥
 इक्कस्स कओ धम्मो ? सच्छंदगई मईपयारस्स । किं वा करेइ इको ? परिहरउ कहं अकज्जं वा ? ॥ १५६ ॥
 कत्तो सुत्तथागम, पडिपुच्छण चोयणा व इक्कस्स ? । विणओ वेयावच्चं, आराहणया य (वि) मरणंते ॥ १५७ ॥
 पिच्छिज्जेसणमिको, पइअपमयाज्जाउ निच्च भयं । काउमणोऽवि अकज्जं, न तरइ काउण बहुमज्जे ॥ १५८ ॥
 उधारपासवणवंतपित्तमुच्छाहमोहिओ इको । सहवभाणविहत्थो, निक्खिवइ व कुणइ उड्डाहं ॥ १५९ ॥

एगदिकसेन वपुना, दुरा य अगुता य श्रीवपरिणाया । इहो भगुणपरिणमो, पाञ्ज भासंकर्यं सख्यं ॥ १९० ॥
 मुष्यविज्जन्निदिहं भजकरया येरुण्येभो भ । इहो भ तुभाउणोपि इणं तपसप्रदं भारा ॥ १९१ ॥
 वेसे शुष्पकुमारि, वरस्यप्रदं य पाछविदं य । पाणीरोरुपयं, मलाकनि येरमज्जं य ॥ १९२ ॥
 सविदंकुम्भदरा, रिदा सोदं या पय इसी । आपविदं चित्ता, एरुपेयं परिहरति ॥ १९३ ॥
 सुममदिगी पि इयममो पि अरिसयरागमुद्रसमो । यराउरगिप वरिसद, इयं तु वर्यं नायं ॥ १९४ ॥

वरस्यप्रदमो !-उन्नेअणुं अरति । तथा सौकरं-नेविदं तुणं' न चिचित्तकालवचना । 'उरीरपीय -रपी
 होरस्सकासंघमिसाण् । वयं स्मालकाएवधोरेणम भवति । वउ विस्से वधरिउपेये धारेरे न इमविनि स्माल । अउ
 केव्वणं तिपेयो पाएण । वउमव्वइस्सण्ण एअणुरवणि प्रसेदं कोएवा । 'गुहउता'उपणा य गवे -गएउ गुहमन्तर
 उअण् इणुएणसम्पदिरेण गण्ठे म चिचित्तं उअण इति ॥ १९५ ॥ वरं वरिं इणं गण्ठे म वरायेव पमं दुपमिनि भो
 ममेव वं अउर- एअउ गण्ठ ॥ एअण वुतो वर्यं इअउ देणुणेण विखेरव- 'गण्ठंणं मरिवाएण -अण्
 नेम्वविक्कियायेव मदिम्वमेव'दियेउपुरव्वो वरको एअ व तथा रि गुर्ननाएण मविग वर्यं इत्थं । विरा उठेउउ
 इअण- 'इअ'मिति केण ॥ वरमणमावज्जमो वि --प्रविण्णील्ललो विधिक्कसारंण गुहमाओउणेण 'उआरागवयोकरि ।
 उरीरपी क्काएअवविवाएण वरकण धाउणेण-गउउणेसउअएणमसोएण य आउणेन विस्से उअउउ सण् अित्तं विरयनि
 एअउयेउउउं देरवति वउ उअणीमुण्ण-अवअणवणं का' एअउमसंघपरिउणं य उयेमि । विनीकरिणउरे गु वर
 एअं वेम एअउअएअण उअिरोक ॥ 'वपज'पि-एअउेउरेसंघमिमि वि गण्ठे ॥ १९६ ॥ १९ ॥ 'गउअविज्जन्निदिहं' पि
 वउअिज्जन्निमि वि गण्ठे । उआउसिण्ण एअववराणा अरमि प्रमाएअण्णवविक्कियावपरेअमणि तथा अउये । अथा एअरिउअणवेअम

अयःशलाकाकरुपतापत्ते । एकश्च स्वाऽऽयुक्तोऽपि सुष्ठु अप्रमत्तोऽपि हन्ति तप प्रधान सयममचिरात् ॥ ६१ ॥ वहवस्तु सविग्ना सर्वाऽपायान् परिहर्तुं समर्था भवन्ति ॥ अत एवाह—“वेस” गाहा ॥ “सविडकुम्भड” गाहा ॥ “पासडरोह” ति—‘पाण्डेन’-व्रतेन ‘रोधो’-नियन्त्रणा यस्या सा तथा ता-व्रतिनीमित्यर्थ ॥ ‘सविड कुम्भडरुह’-ति-सविट्ट-सशूद्रारवेप-रूपं यस्याः सा तथा विटङ्को-वरण्डिका । यथाहि वरण्डिकावन्धेन प्रासाद शोभते तथा कटक-कट्टणकेयूर-द्वारागभरणे स्त्रीरूपमपि सविट्टमिति गोण्या वृत्त्या तयोक्तम् ॥ यद्वा सह विदानामङ्केतोत्सङ्गेन वर्तते यत्तत्सविटाङ्कम् विटैरुत्सङ्गीकृत रूपम् । अथवा सह विदानामिव अङ्केन-चिन्हेन वर्तते यत्तत्सविटाङ्क रूपम् । येन दृष्टेन कुलस्त्रीरूपमेतन्न भवतीति प्रतीतिर्भवति तत्तयोक्तम् ॥ ६२-१६३ ॥ किमित्येव वैश्याद्यशेषस्त्रीसङ्गपरिहार करणीयः ? उच्यते—तीव्रससारकारणत्वात् । एतदेव दृष्टान्तेनाह—“सम्मदिट्टो वि” गाहा ॥ कृतागमोऽभ्यस्तागम ॥ अतिविषयानुरागेण यत्सुख तद्वशः ॥ सत्यकि ज्ञातमेतत् ॥

“आभरणाऽऽणयणरूप, गया सुजेट्टा न जाव आवेइ । ता चेल्लण पि घेत्तुं, गयमि सेणियमहाराए” ॥ १ ॥ निविडपडि-वधवधुरधुरा विज(ज)इ चेल्लणा वि वचेइ । अलमलमिमिहेहि ता तत्तवित्तिसोमेहि भोगेहि ॥ २ ॥ इय अइविरत्तचित्तेण, चेड गाई समगगुरुवग । अणुजाणावइ पव्वज्जमज्जिउ तो सुजेट्टस्स ॥ ३ ॥ चट्ठणालापसे, पव्वज्जिय अज्जिणेइ तिन्वत्तवं । आया-वइ काड काउसगकरणेण वसहीए ॥ ४ ॥ एत्तो य अइपयडो, परिवायसेहरोडत्थि सुसमत्थो । बहुविहविज्जाहिं असेसकज्जसज्जाहिं पेढालो ॥ ५ ॥ नियविज्जाण ठाण, सुपहणं सारसाहसनिहण । सव्वत्थ स जोयइ कपि, पुरिसमिक्खइ न जा ताव ॥ ६ ॥ इददु-णज्जसुजेट्ट, आयाविंति कयाइ स तिगुत्त । चित्तेइ होइ एयाए, अत्तओ मज्झ विज्जिनिही ॥ ७ ॥ रिउसमय तो तीए, नाउ सो-धूमिय विवन्विता । भमरसरुवो होऊण, गुब्बमज्झमि पविसेइ ॥ ८ ॥ वीयं रिउवेइ खेत्तमि, तमि आविच्चमवेइ जह गम्भो । सहसा धसक्किया सा, चित्तेइ हा हा किमेय ति ॥ ९ ॥ पथम्भ चिय नियमभेचरचारुत्तण हि मह ताव । विरिय विणा न गम्भाऽऽविच्चमवो ता किमच्छेए ॥ १० ॥ जइवि जणो जपिस्सइ, कोइ न मज्जायलज्जसज्जमिओ । नियए वि तहावि न माइ,

मायणे एव भार्यो ॥११॥ त्वं प्रयेवं याकिमपत्त-परात्मने भवे मज्जा । एव'ह' मेरुज्जा सीरलंगव स्या गप्य खंदी ॥१२॥
 याकिम येनकन्यपत्तससोरेव छादुषा एव । कलसिस्सीधर्मपराधारीवी साधुभी वधा ॥ १३ ॥ कन्यामायव मज्जमंनि स्या म
 येननि एवत्त वसय्या । तज्जो व दज्जो देव नि एवेव प्येव येवनि ॥ १४ ॥ जाजो जाय समए, मुत्तिव तादववुत्तेमु
 पज्जा । यत्तारलंगवरी कन्यादेव जाजो व ॥ १५ ॥ सवज्जताजो सव सीयवदि गीएव सो समोसरणे । त्रिमुत्तेतो वारय्यने
 पेयज्जो मुत्तिरसेमाचो ॥ १६ ॥ दइव नि कज्जवीगेनेव पिअवरेव विपज्जो । य्हु ! मर वरुणं इत्तो वि पुत्तिज्जो ईसव
 सिद्धं वं ॥ १७ ॥ तो तापसे गत्तु, जवणे उयेर कवज्जवत्त । खरे ! मारेसि मर्म वि खर वणु मणुए ॥१८॥ कसरिसव
 वसिसेस्स, एव कर्हि सिद्धं स्यात्तो । येवकेवं वज्जोविअमयीकज्जो समए ॥ १९ ॥ सिअज्जिज्जो साज्जज्जो, पिअज्जो
 खत्तु धम्मिअज्जो व । कर्णव सारेदे, सेसि मणुतेविमि विज्जं ॥ २० ॥ वेस्सु मरेसु सारेमाचो सो सीए मरिज्जो पुत्ति ।
 ज्जे कर्हि सिद्धंविज्जं वि तेनं न पज्जिअ ॥ २१ ॥ उं देव डिअमायी सा एवमं पुत्तिज्जं मिसमावे । पुम्पससमावाड,
 कर्दिज्जो सो वीए सिद्धे ॥ २२ ॥ कम्मसअसेखड, कणुअअमिगीए डि अरिस्वं वि । उपव इमिअ विरिअ व, छादु सो
 कर्हि कज्जे ॥ २३ ॥ यज्जि विअरिअिअरिअसवकममंनि समय्ये सुविरो । समवअममंणुएव अअज्जिज्जो संवो ॥ २४ ॥
 कर्णं इरेव ता कव छायि पिअज्जमवि धीमंदि । ता एव कवअंरीगेव विरो कर्णो सो ॥ २५ ॥ कपपअप्प सो पक्तिरेव
 म्मायि एव उ पुत्तोवि । उत्ताव सवसे वि काव म वरेव सो एव ॥ २६ ॥ एवस्वीयोअं रोहिणीयेरी त्तिआए एवदे ।
 मा इए विअं विअं, सिअित्तसवससमासअग्नि ॥ २७ ॥ कव कवत्तव एवगए ता एवमं सवसए विअा वे । मर रेदि
 कम्मंणी कज्जे पक्तिअयि पुए मेव ॥ २८ ॥ सा मेव तिअकेवं, वरिअिअ विअमेव वसस्सि । छादु रोहिणीए, विरिअं एव
 उरि तज्जं ॥ २९ ॥ विअरेव वो विअेए, तिअेवलो कम्मज्जलज्जमपक्खिज्जो । वेवगएव कज्ज, माय वे वरिअिअमेव ॥३०॥
 पावेनं एव एवव, दुअअविअवअवत्त एवमेसो । एव माय वेवमं कवसेवी ॥ ३१ ॥ पक्तिमणुए वणु, पाव

चेद्रे(चित्ते)ण पाढिओऽणेण । अहह अह वि (ति) सकोवो, पलायमाण तय नियइ ॥३२॥ तस्साणुमगलंगो, गच्छइ गुरुगिरिगुहाइ
 ठणेसु । कथवि न जाव छुट्टइ, ता माय कप्पइ स एय ॥ ३३ ॥ भयतरलतारसारग-लोयणलम्वलक्खियाणि सणा । विउरु-
 ङइ दिव्वाइ, पुराणि पुरओ स तिमि तओ ॥ ३४ ॥ अणुरत्तमत्तचित्तो, तन सो ताण जाव जाणेइ । ताव पलीवइ अ-
 इङ्ग-अग्गिजालाहिं ताणि लहु ॥ ३५ ॥ अह अणुधावइ आभोगिऊण छन्नस्स तस्स सचार । नियइ समोसरणे सामि, साल-
 परिसाए सुनिलुक्क ॥ ३६ ॥ पुण देसणाऽवसाणे, आरभइ रुभए स सरभ । पायालकलसकुहरे, पविसा इत्ति मारेइ ॥ ३७ ॥
 अइसयतो से तोसो जाओ, विज्जाण चक्कवट्ठिवरो । अमणसुरविज्जाहर-अज्जसारो जण जयइ ॥ ३८ ॥ तित्थेसु तित्थनाहाण, गी
 यनट्ठाइय पयट्ठेइ । पइवासरपि सक्कासु, पत्तअसव(वस)त्तसम्मत्तो ॥ ३९ ॥ किं पुण विसप्पिकदप्प-दप्पओ पेम्मपरवसो सतो ।
 अभिरमइ रायसत्थाह-सेट्ठिविप्पण रमणीओ ॥४०॥ न पुनरेव चिन्तयति—या शृङ्गारसाश्चित्तस्तनघटा स्पष्टाश्वराज्ञावलिच्छायेका-
 ण्णधपेशला कुटिलताप्रौढप्रपापालिका । दुर्गे दुर्गन्तिमार्गमेकमसकृतृष्णावता भ्राम्यता, जन्तूना त्रिजगत्यमूर्विदधिरे मोहेन योपि-
 त्त्रपा ॥ ४१ ॥ रायाईणमणगलमिय दुक्खमभिव्वण खिवेइ मणे । सफइ न कोइ काउ, पुण से पडियारमप्पपि ॥४२॥ अइ-
 गुणियवगुविज्जा गडरवणिज्जा अणेयलोयस्स । दो तस्स सति सीसा, नदीसर-नदिनामाणो ॥ ४३ ॥ उज्जेणीए पज्जोयराइणो पुक्क
 नेण गंतूण । मोत्तु सिवमतेउर-रमणीओ धरसिया तेण ॥ ४४ ॥ अह वियडभिडडिभासुरभालो भासेइ मतिणो निवई । इय भे
 मई इयासा, इलमि जोएमि किं तुब्भे ॥४५॥ विगहिउ, निगाहिउ सगहिउ वा न वारह किमेय । सुफाओ गोफलाओ, किं तुब्भेहिं
 सभज्जाओ ॥ ४६ ॥ तो तेण मतिणा मत्तिऊण सव्वंगचगिमागेह । भणिया गणिया सवसीकरेसु सचइसुमे । तमिम ॥ ४७ ॥
 गयणगणगमग्गेण, जाव आवइ अवतिनयारिं सो । तावऽगकरगधूव-धारिणी उट्टए एसा ॥ ४८ ॥ वाराउऽणेगाउ, ददरुणुट्ठित्तिय
 तमग्गिदिय । सम्मुहमितस्स कयाइ, तस्स वसेइ कमलदुग ॥ ४९ ॥ जाव पसारइ पाणि, वियसियसरसीरुहस्स सो ताव ।
 मज्जलियमप्पइ सा तमिय, पुच्छए सो किमेयंति ॥ ५० ॥ भणिय तीए तुब्भाण, जाओ जोग न फुल्लकमलमिण । वियसियकम-

मनुष्यं, अर्थमिह सन्नाह तुम्हे ॥ ५१ ॥ अत्युग्रतमासह—पेसाअरिअपुर मढे । अत्युग्रिओ तु तुम्हे 'अरिआ अरिसेसु
 रअंति' ॥ ५२ ॥ सामर्थ्यसिद्धोत्पि—बालिकादिभ्यः सुदुर्लभानाम् । अतिरसि मेव जायति तं पोषणमप्यसु रसं(वं) ॥ ५३ ॥
 एव अरिमित्रविषयो तीव्र सो स्यात्तन्मयेभ्यो । एव संवसेर निरर्थं पात्रिभ्यो वज्रवीर्यस्य ॥ ५४ ॥ सन्निवेय तेन हीन,
 दोरमिषाय क्वर सो पुद्गे । ह्य कस्यु किं कवे क्वर विज्यार वज्रिति ॥ ५५ ॥ अद्वैतमयीयासर—अरिजीवं अजाय-
 माये सो । इतिवचं कं(यु)म ५ नीतो इलीन क्वर इमं ॥ ५६ ॥ वज्रवीर्यस्यसौम—संगरे संक्रमेति विज्यओ । इह मंत्र-
 सम्यजनो वद्विमित्रीय वि वद्विस्स ॥ ५७ ॥ वेक्यमि एवसास्य—अण्णसंवे(पी)न पी(पी)एुरिसा यो । मज्झिम सो तुम्हे सुएस्स
 डिन सवाइ एव ॥ ५८ ॥ वज्रविज्यमस्तुया सुहा संवेक्येयमावए । एव अण्णपुरसा मर क्वर तुम्हेहि क्वस्स ॥ ५९ ॥
 वद्विज्यमूरिअरि—वस्स सुविज्यमूरिअरि । अण्णविज्य कवे पीरिआ सा वज्रवेय ॥ ६० ॥ वे वज्ररिसा पञ्चोव—एलि
 नेन तुम्हे यो सुएय । न इएयते कवे, कस्सये वज्र तुम्हेपि ॥ ६१ ॥ अर एरिणस्सो एवज्जा वे एवेन रोपि मय । एर
 अरएरिअण्ण, क्वचि मरिअि विद्वन्मि ॥ ६२ ॥ इमिवाओ विज्यओ कसो वरिअिअं एवज्जीवं । पञ्चोव क्व एवे क्वचि
 मउवं क्विअयेव ॥ ६३ ॥ मरिअरएवपीय, वरिअि एवेकडे सिअं वरिअं । पीसेओ भे कवेवि संवे रे इएयय ! ॥ ६४ ॥
 विस्सिअसियक्कअरो, एवअण्णमविहअण्णो ५ । समओ विक्कयओओ ओओ वि ५ विअनेर इमं ॥ ६५ ॥ रे विज्येपीओ !
 पीयमण्ण पक्कविअं । एवज्जायन अण्ण वरिअि अरअण्ण कवे ॥ ६६ ॥ तो वरिअर विज्यहि, वर इमे एव वसुवि-
 त्ता । एविमय पयविआ क्वर ठो वरिअ ये तुम्हो ॥ ६७ ॥ एतो वरिअि एविअिअय विरिअण्णमस्यरणे । वरअरि
 विअांओगमिअंवे अवेउव ॥ ६८ ॥ विअसन्निवेरिअण्ण—यायएई अवे कसंओ वि । अरएव ईअण्ण, क्वर वज्जाव तो तुम्हे
 ॥ ६९ ॥ एव विअण्ण सज्जाय एव निअण्णमव एव । एवज्जाववि विअिओ वज्जा मओ सवइ ओ वि ॥ ७० ॥ इवि वेवज्जाय
 सवविअम ॥ ७१ ॥ वरं सण्णट्ठेअि सीअपियवमिअण्णोपाकअम्यं वरुणिगयनोअमिअण्ण साण्णसण्ण वर विविअयमार—

सुतवस्तिष्याए पूया-पणामसक्कारविणयकज्जपरो । वद्धं पि कम्ममसुहं, सिद्धिलेइ दसारनेया व ॥ १६५ ॥

पूजा-वस्त्रादिभिः । प्रणामो-पूर्वार्चो, सत्कारो-वाचा गुणोत्कीर्त्तन, विनयो-अभ्युत्थानादि । कार्य-प्रत्यनीकोपद्रवचारणादि, तत्पर-स्तान्निष्ठ । 'दसारनेयावत्ति'-दशाहनेष्टवत्-कृष्ण इव ॥ १६५ ॥ तत्कथा चेयम्—

धारवई पुरीए, कयाइ जायवसिरोमणि अरिइ । रेवयगिरिणो परिसरवसुधराए समोसरिओ ॥ १ ॥ सपरीवारो सउरी, पर-
मेसरपायवइणाय तओ । निहरिऊण तिययाहिणाउ दाऊण णमेइ ॥ २ ॥ उवविसिय पुरो पसरत-पुलयपन्नायभासुरसरीरो ।
निसुणतो धम्मकह, सारिं समयमि विन्नवइ ॥ ३ ॥ दावेमि सारि । दिक्ख, अन्नेसि न अप्पणो पुण करेमि । ता सक्खविं
एय, सुहासियं धम्मयाण मए ॥ ४ ॥ दिज्जति य उवएसा, हत्था नयाधिऊण अन्नस्स । जं अप्पणा न कीरइ, किमेस विक्का-
णुओ धम्मो ॥ ५ ॥ पवरदुहदुरियदोळि-दारुणे मीसणे भवाऽऽवत्ते । विरइ विणा मए पडु !, कह अप्पा उद्वरेयन्वो ॥ ६ ॥
मणियं भयवया—सुण सउरि । समणधम्मं, काउमसत्ताण घरपसत्ताग । जिणगुरुभत्तिप्पमुहो वि, होइ धम्मो महारम्मो ॥ ७ ॥
तथा हि—“ भक्तिः श्रीवीतरागे भगवति करुणा प्राणिवर्गं समग्रे, दीनादिभ्य प्रदान श्रवणमनुदिन श्रद्धया सच्छ्रुतीनाम् । पापाऽ
पोहे समीहा भवभयमसम मुक्तिमार्गानुराग, सद्गो निःसंगचित्तैर्विषयविमुखता हर्म्यणामेप धर्मः ॥ ८ ॥ ” किंच—तित्थयराण
भत्तो, इहेव वारेइ सव्वदुरियाइ । परलोए य नरामर-सुहाइ सपाडइ जियाण ॥ ९ ॥ एत्थतरमि कन्हेण, जपिय जाणिमो जिणे
भत्ति । का सा गुरुसु किंवा, तीए फल अह कहेइ गुरु ॥ १० ॥ प्रौढप्रीतितर्जसगिहदयं वाणो, गुणम्राहिणी काय. कैतववन्ध्यवन्दन-
कवान् दुःश्रेष्ठिताऽल्लोचनम् । प्रायश्चित्तपवित्रपालनविधिर्विस्त्राप्तपानाश्रयप्रावारप्रमुखप्रदानमिति भो भक्तिगुरोर्गीयते ॥ ११ ॥ एषु च वन्दनक
विशेष्य(धीय)ते यथोक्तम्—विणयोवियारमाणस्स, भजणा पूयणा गुरुजणस्स । तित्थगराण य आणा, सुयधम्माराहणा किरिया
। १२ ॥ तथा—खवई नीयागोय, उवागोय च बंधए कम्मं । सोहगा निव्वत्तइ आणासार जणपियत्त ॥ १३ ॥ अह भणइ हरी

ममने ! आरमणि पण्य तुम्ह सीसाल । ईशान धर्मिर्महाय सकिर्वाण सादृशे ॥ १४ ॥ आरुरसधरसमने पादने पूसरलपधर
आरुमुमुने व । कममिभिज्जवधर, वीरवदे हेमि मुचिपधर ! ॥ १५ ॥ सध वीरल्ल पादने एतेवं देव वरिण तो दे । मिग्ग-
विग्गउवाणे आमाओ विग्गसमममि ॥ १६ ॥ ओलुहिरिपधरविप-अमसअओ लंठतेपअओ । विट्ठुरिक्कसारलउविग्गु पुंम
मुणे लल्लणेण ॥ १७ ॥ अअय विवमुओ विट्ठुरक्कसमसओरोओ कण्ठे । पुव पुव दि एवमिअन्, तुट्ठुमणे मविक्कसाउलो
॥ १८ ॥ ममने ! विववयवओविउंउदे कडुवउविविउरे । एरिखरसिअओ मे मंगमे वि इ म संअओ ॥ १९ ॥ आरिसओ
अविक्कमुअओउमेवउंउरुअमुये । मुनिरएवंअणेएवउअमउट्टुरसयवस ॥ २० ॥ यण्ण विओ अअ उअ, वारिउमअविआम
एवमणे । एवं मुक्केअ, वविने पुवउ ! वि वपुव ॥ २१ ॥ जणे एवमअण एतवमोउ व मिति सउ एमे । मोरअउ-
निवसुरअ अमुजा तुम्ह सवं तीव ॥ २२ ॥ एउदे विउ वओ मोरमरीसां पुव अविविअओ । अविउवाओआमरिसउये उव
ल्लु विट्ठुपीमुओ ॥ २३ ॥ एउदे तुव वअएउउवसेसारुविउअओरे । एविक्कम सउवि वरिउएवसेअम अमुग ॥ २४ ॥
वीरसउ एउअ अविमैवि एसेवीमवरिअमारी । उं तुअ ववउइउं उअएसमवपररअने ॥ २५ ॥ उमे इममि वीसेउवओअ-
अअमोदमूमेमि । सालवओओओ मोसओ, उअएवने उे पुवं होथी ॥ २६ ॥ अउरे व अअ तुमअ, आठि मउरंमलीअने कम्म ।
उउमममदीउ ओअं, उं उं उअएअ अओअे ॥ २७ ॥ एवं मिसामिअने मयवीओ देउओ मयव । तुअअदि एमिमिउि अअवि सउ कअ
अअअअ ॥ २८ ॥ आ एवि वमममगरिउरउं उअमि । मं उमम वि वओ । ऐअउअ महु वहुओ विवमुअेवि वसअम ॥ २९ ॥
मिअममि एवे एरिउएअमओ अउ विअने । अविममि वि विवउअं, अउ उअएअओ एरिउउअ ॥ ३० ॥ एउ मउ ! उदि ममम
एमिसिअउ अउ उअअममैवि । ओ मअ विओ देउव ! अअल्लमिअ देउमिअमिने ॥ ३१ ॥ पुअरवि एवअअने अउअे हेमि
हीपि एउ ममने । उअउअं सयउमुने उं व तुअ अममिमिअने ॥ ३२ ॥ एवं मिअरियो आ मअं देउअउमममओ कण्ठे । उ
पुअरवि एविममिओ या सअमु अउ ! मुअेअे ॥ ३३ ॥ अअउ अविमिअ तुममवि वरेवअअममिअअदेओ । मुअमस पुअमिओ

पससणिज्जो य भरहसि ॥ ३४ ॥ तेरसमो तित्थयो, होहिमि त मुणिसहसपरियरिओ । ता एसिसकल्लानो, कह संपइ खेयमु-
व्वहसि ॥ ३५ ॥ आह हरी कि वीरयदणयफल जिणो पुणो भणइ । तुह चित्ताऽऽराहणमेत्तमेव नउ कम्मनिजरणं ॥ ३६ ॥
जओ—किरिया नाण दाण, चरणं करण दया दमो सयल । सविवेयमणे सहलं, किलेसमेत्तफ्ल इहरा ॥ ३७ ॥ इय एवं जय-
पहुणो, बहुविहमाभासिओ जिण नमिउ । कण्हो मुत्तिसयहो, नियनयीए समणुपत्तो ॥ ३८ ॥ इय साहुयदणेण, दसारसीहेण सत्त-
ममहीसो । तइयाए आणीय, वेयणीय कुणह ता एय ॥ ३९ ॥ इति अष्टादशसहस्रप्रत्येकसाधुवन्दनलाभे कृष्णकथा ॥ अत एवाह—

अभिगमणपंदणनमसेण पडिपुच्छणेण साहूणं । चिरसचियडपि कम्म, खणेण विरलत्तणमुनेइ ॥ १६६ ॥
केइ सुसीला-सुहमाइसज्जणा गुरुजणस्सऽवि सुसीसा । विउलं जणंति सद्ध, जह सीमो चंडरुद्धस्स ॥ १६७ ॥

‘असिगमनम्’-आगच्छतोऽमिमुत्थानम् । ‘वन्दन’-गुणोत्कीर्तनम् । ‘नमस्तन’-कायमनःप्रहृता । एषा द्वन्द्वरूपावस्तेन ।
तथा ‘प्रतिपृच्छतेन’ शरीरपाटवादिवात्तान्वेषणेन साधूना क्रियमाणेन ‘चिरसचित्तमपि कर्म’-अनेन विरलत्वमुपैतीति ॥ १६६ ॥
गुरुणा च शिष्यो विनय कुर्वतेषा श्रद्धा जनयतीत्याह—“केइ” गाहा । केचिन्न सर्वे सुशिष्या गुरुजनस्यापि श्रद्धा जनयन्तीति
सवन्ध । किंविशिष्टा-‘सुशीला’-‘सुस्वभावा’, ‘सुधर्माणा’-‘श्रुतचारित्रधम्मपिता’, ‘अतिसज्जना’-‘संयमिणानाममृतरूपत्वात् ।
ततः पदत्रयस्यापि कर्मधारय-‘सुशीलसुधर्मातिसज्जना’ इति । यथा शिष्यश्चण्डरुद्राचार्यस्येति ॥ १६७ ॥ चण्डरुद्राचार्यकथा चैयम्—

उज्जेणोए पुरीए, सूरी सगुणमुणीहिं परियरिओ । आसि सिरिचडरुहो, रुहोव्व सिवासओ सविसो ॥ १ ॥ सञ्जावेण स-
कोवो त्ति, नियसीसाण भिन्नवसहीए । चिट्ठइ तन्निस्साए, सञ्जायपरो महासत्तो ॥ २ ॥ अह अत्रया य एगो, विलमिरसिगा-
रसुंदरसरीरो । नवपरिणीओ बहुभित्तसजुओ इम्भवाणियसुओ ॥ ३ ॥ जइजणपासे पत्तो, परिहासेण भणति से भित्ता । भयव !
भयवच्चिगोऽभिवच्छए एस पव्वज ॥ ४ ॥ नाउं परिहासमिमेसि, साहुणोऽवगणिऊण तव्वयणं । सञ्जायपपभिइय, वावार काज-

[illegible]

श्राणस्त । नवमुनिवरस्स विमल, सजाय केवल नाण ॥ २६ ॥ तप्पभिई सो तह कहवि, नेइ जह से न होइ पयल्लणा ।
 तेणुत्त त सपइ, कह सम नेसि म भइ । ॥ २७ ॥ पसरियअइसयभावाओ, सामि ! पासामि सम्ममहमहुणा । पडिवाइ अप-
 डिवाइत्ति, भणइ सूरी कहसु एय ॥ २८ ॥ तेणुत्तमपडिवाई, गुरु वि सवेगसागओ देइ । सम्म मिच्छाउफ्फडमेत्तो सुरगमयसमाए
 ॥ २९ ॥ सो चवरुइसूरी, नियइ सय चैव नियसीसस्स । दढदडताडणुब्भयरुहिरधारारुण सीस ॥ ३० ॥ तयणतर विचिंतइ,
 सूरी सजायवगुवेरगो । अहइ महापावमिण, माए कय कोववसणेण ॥ ३१ ॥ नैतदणि परिभावितम्—“ सन्ताप तनुते भिनत्ति
 विनय सौहार्दमुच्छादयत्युद्वेग जनयत्यवधवचन सूते विधत्ते कलिम् । कीर्ति कृन्तति दुर्मतिं वितरति व्याहन्ति पुण्योदय, वत्ते य-
 कुगतिं स ह्यनुमुचितो रोपः सद्योप सताम् ॥ ३२ ॥ ” तथा—अज्जविणदिक्खियस्स वि, अज्जाणस्स वि बालयस्सावि । अज्जाय-
 जिणमयस्स वि, अहो खमा पेच्छ एयस्स ॥ ३३ ॥ बहुदिणपव्वइयस्स वि, सिद्धतसमुदपत्ततीरस्स । तित्थपद्दावगस्स वि, मह
 पुण एयारिसो कोवो ॥ ३४ ॥ धालो वि वर एसो, जो एयारिसलमाए परिकलिओ । न उणो अह्य परिणयवओ वि कोयधलो
 धणिय ॥ ३५ ॥ तो एयस्स माए ज, किपि हु मणहुफ्फइ कय इन्दि । त होउ भावसार, मह मिच्छाहुफ्फइ विहिणा ॥ ३६ ॥
 तस्सवि हियए इय, विप्फुरतसुहभाव भावओ जाय । पयडियलोयालोय, केवलनाण मुणिदस्स ॥ ३७ ॥ केवलपिरियाय पालिऊण
 पडिबोहिऊण भवियजणं । तो दोवि खवियरुम्मा, सपत्ता सासय ठाणं ॥ ३८ ॥

कोऽप्यतिधर्म्मार्थं शिष्याश्चण्डरुद्राचार्यवदभन्याचार्येऽपि शुश्रूषा प्रवर्त्तयेदिति तत्प्रागोपदेशार्थमाह—

अंगारजीववहगो, कोइ कुगुरु सुसीसपरिवारो । सुमिणे जईहिं दिट्ठो, कोलो गयकलहपरिकिण्णो ॥ १६८ ॥
 सो उगगभवसमुद्दे, सयंवरमुवागएहिं राएहिं । करहोयम्वरमारिओ, दिट्ठो पोराणसीसेहिं ॥ १६९ ॥

गाथाद्वयस्याप्यर्थः कथानकगम्यस्तच्चेदम्—अत्थि पुर गज्जणय, सुसाहुगणपरिवुडो विजयसेणो । सूती सद्धम्मपरो, तत्थ ठिओ

याचकलेष ॥ १ ॥ पञ्चमरबर्गमय, श्रीसेरि वस सुमिष्य सिद्धो । पञ्चसकलव्यवस्थितो कोष्ठो वच्छीर्य पयिसंघो ॥ २ ॥
 निद्रिष्मणेति तेरि, सुमिष्य पुच्छिष्य वयो सूरि । तेरि करिष्य पुरी गुण कोष्ठो समुगलसुखिजो ॥ ३ ॥ बर व्याप्यं मरे,
 सो मयवसगो रमिषुभो(रोज्ज) । ज्योतससहस्रविष-सुरिभो परवसको ज्य ॥ ४ ॥ पञ्चसकलमुजिषुभो नायिजो ररोषक-
 मोति । पचो समुर्षि कय पचिया से समपचिपत्तो ॥ ५ ॥ बर वलवनीमुजिभो, गरिस्वकलु विसिम्भ कोष्ठस । गुलव
 भेन विविध, कयसमूर्धिम्य वंगरे ॥ ६ ॥ पञ्चसकलपञ्चसकल, वलवनीमुजिभो व वल विसि । पञ्चसकलपञ्चसकल
 मरिष्य ॥ ७ ॥ बरसकलमुजिभो-विच्छिन्नापञ्चसकलको ते व । विच्छिन्नापिषुभो व विच्छिन्नापिषुभो ॥ ८ ॥ बरसकलसिद्धि-
 वरस-उज्येसु लुं एरिदि पिबार् । पोसे वेरिस्वामो रोज्ज विच्छिन्नापिषुभो ॥ ९ ॥ विच्छिन्नापिषुभो ज्येसु, तेरि गुल पुन वर-
 डररे सुो । एर वि विच्छिन्नापिषुभो जीगा वरिष्यि ज्येसु ॥ १ ॥ वरवरे वंगरे, मरेलो कयसकलपिषुभो गयो । एतो व
 वरपणे तेरि, वरिभो विच्छिन्नापिषुभो ॥ ११ ॥ तेरि वरिभो ज्येसु ज्येसु । एर वि मरमुजिभो विच्छि-
 वरस वरसकल ॥ १२ ॥ ते वरवरे वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ १३ ॥ वरिभो वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ १४ ॥
 वि वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ १५ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ १६ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ १७ ॥
 एतो वरिभो वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ १८ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ १९ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २० ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २१ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २२ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २३ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २४ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २५ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २६ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २७ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २८ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ २९ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३० ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३१ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३२ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३३ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३४ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३५ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३६ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३७ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३८ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ३९ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४० ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४१ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४२ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४३ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४४ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४५ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४६ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४७ ॥
 वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४८ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ४९ ॥ वरुका-वगुल विच्छिन्नापिषुभो ॥ ५० ॥

एगो महारोगो ॥ २२ ॥ गलओंखियवडरिय-भूरिख्वाइवखरो दुक्खी । अइविरसमारसतो, अत्समो य राणपि चक्रमणे ॥ २३ ॥ जमदूयभूयदुब्बार-पामरेहिं पुणो तहवि । पिट्ठिजतो पच्छा, पुरोयलं वाहि कयाहि ॥ २४ ॥ अइन्निभरकरुणाए, पुणरुत्त पेच्छिराण ताण तयं । जाय जाईसरण, सन्वे सुमरति साहुभव ॥ २५ ॥ एय च जहा सो एस, अम्ह सूरी भविसु दासेरो । देवमवे सन्वेहिं, ज जाणियेयमासि धुव ॥ २६ ॥ तारिसनाणनिहाण, तारिसतरवारितिकत्तरकिरिओ । तारिसपावियआयारिय-पयविसेसो गुणिजणेसो ॥ २७ ॥ तहवि अपावियसम्मत्त-तत्तलेसो उवज्जियकिलेसो । भवअडविअडवतो, पत्तो दुत्थ इय अवत्थं ॥ २८ ॥ अहह अहो माहप्प, जिणवयणाऽसदहाणदाहस्स । ज तह पयवी पत्तो वि, एस एयारिसो जाओ ॥ २९ ॥ किंच-“धत्तामेता कुशतरतनुश्रीप्रशस्या तपस्या, सत्या मत्या बहतु विहितब्रह्मनिष्ठा प्रतिष्ठाम् । न्याख्यानाख्यामुपकृतिमपि प्राणिना पा(त्रा)वु कोऽपि, श्रद्धा शुद्धा यदि न हृदये तद्दृष्ट्या सर्वमेतत्” ॥ ३० ॥ अइकरुणाए दाऊण दब्बजाय जहच्छिय तेहिं । करह-वराओ सो पामराहिं मोयाविओ तुरिय ॥ ३१ ॥ एयाउ चेव उगय-उदगवेरगकारणवराओ । सेवेगाऽऽवेगाओ, गरुयविवेगप्प-सगाओ ॥ ३२ ॥ परिचत्तकाममोगा, सयवरा मडवपि मोत्तूण । सूरीण पायमूले सिरिअज्जसमुद्दनामाण ॥ ३३ ॥ पब्बल पडि-वज्जिय, सज्जियज्जलमहाविभूईए । अचिरेण चेव ससारसागते तरिस्सति ॥ ३४ ॥ इति अगारमर्दकाचार्य कथा ॥

गाथाक्षरार्थध्यायम्—‘अगारजीववहड’ ति । अङ्गारा एव तद्बुद्ध्या जीवा. प्राणिनस्तेषा वधकः पादपातप्रमर्दनोत्पद्यमानक्रम-सत्कारतोपात्तन्मध्ये प्रसम प्रसर्पणादङ्गारजीववधक । सो ‘उगभवसमुदे’ भ्रमन्निति शेषः । शेष सुगमम् ॥ १६९-७० ॥

ननु कथमयमाचार्यपदप्राप्तोऽप्येव क्लिष्टपरिणामोऽभूदुच्यते—भवाभिनन्दित्वात् । अत एवाह—

संसारवचना नवि, गणंति संसारसुअरा जीवा । सुभिणगएणऽवि केई, बुज्झंति पुप्फवृळा वा ॥ १७० ॥

ससारे वज्जना सत्पविपयसुत्तगृह्णाना नारकादियातनास्थानप्राप्त्या विप्रलम्भनास्ता । नापि-नैव गणयन्त्याकलयन्ति ससार-

एतत् नमार्चयेद्वरदा दया शुरुभयोक्तं प्राचिनं, किं सर्वेष्टम् ? नेत्रम्—सम्प्राप्तेनापि चेद्विद् मुष्मन्त इत्यपि ताम्
॥ १० ॥ पुष्पभोगेनार्चयेत्—

[illegible]

॥ १७ ॥ गुरुणा भणिय भेदे !, विसयपसत्तिप्पमुक्खपावेहि । पाविज्झ नरयदुह, तच्चाणेणं च सगगसुह ॥ १८ ॥ ताहे सा पडि-
 बुद्धा, विस व मोत्तूणा विसयवासग । आपुनउह पव्वज्जा-पडिवत्तिनिमित्तमवणीस ॥ १९ ॥ अन्नत्थ विहरियव्वं, तुमए न कयाइ
 इय पड्ढाए । कह कहवि महीनाहेण, नायनाएणऽणुन्नाया ॥ २० ॥ पडिवज्जिय पव्वज्ज, स चज्जमा निज्जेरेइ कम्ममल । ओमति
 दूरदेसे, पेसियनीसेससीसस्स ॥ २१ ॥ जंघाबलपरिहीणस्स, तस्स एगगिणो ठियस्स तहिं । सूरिस्स असणपाण निवभवणाओ
 पणामेइ ॥ २२ ॥ एव वच्चतमी काले, अरुचतसुद्धपरिणामा । निब्भुणियघाइरुम्मा, सपत्ता केवललोय ॥ २३ ॥ पुव्वपव्वन्न
 विणय च, केवली अमुणिओ न लंघेइ । इय सा पुव्वकमेण, गुरुणो असणाइ अणेइ ॥ २४ ॥ एगमि पत्यावे, सिभेणब्भाहयस्स
 सूरिस्स । जायाए तित्तमोयण-उछाए उचियसमयमि ॥ २५ ॥ तीए य तहक्खिय पूरियाए विम्भइयमाणसो सूरी । भणइ कह नाय-
 मिण, मह माणसिय तए अज्ज ! ॥ २६ ॥ ज उवणीय अइदुल्लहपि भोज्ज अकालपरिहीणं । तीए भणिय नाणेण, केण ? पडिवा
 यरहिण ॥ २७ ॥ धीधी माए अणेज्जेण, कहमिमो केवली महासत्तो । आसाइओत्ति सोग, तो सूरी काउमारद्धो ॥ २८ ॥ कुरु
 मा सुणिंद ! सोग, अमुणिज्जतो हु केवली वि जओ । पुव्वठिइ न भिंदइ, एव तीए निसिद्धो सो ॥ २९ ॥ चिरसुचारियसामन्नो
 वि, किं न निव्वुइमह ल्हिस्सामि । इय ससय कुणतो य, तीए सूरी पुणो भणिओ ॥ ३० ॥ सदेहं कीस सुणीस !, कुणसि
 निव्वुइकए लहु जेण । सुरसरियमुत्तरतो, काहिसि कम्मक्खय तमवि ॥ ३१ ॥ एव निसामिज्जं, सूरी नावाए आरुहिय गग ।
 अइलघिउ पवत्तो, परतीरगमाभिलासेण ॥ ३२ ॥ नवरं जत्तो जत्तो, स निसीयइ कम्मदोसओ तत्तो । नावादेसो मज्जइ, सुरस-
 रिसलिलमि अच्छाहे ॥ ३३ ॥ सव्वविणास आसकिज्जण निज्जामगेहिं तो खित्तो । अन्नियपुत्तायरिओ, नावाहितो सलिलमज्जे
 ॥ ३४ ॥ अह परमपसमरस-परिणयस्स सुपसन्नचित्तवित्तिस्स । सव्वपणा निरुभिय-नीसेसाऽऽसवदुवारस्स ॥ ३५ ॥ दव्वेण
 भावेण य, परम निस्संगय उवगयस्स । सुविसुज्झमाणदढसुक्क-क्षाण निम्महियकम्मस्स ॥ ३६ ॥ जलसथारगयस्स वि, अरुचतब्भु-
 यअवज्जजोगस्स । मणवछियथसिद्धी, जाया निव्वणलभेण ॥ ३७ ॥ पुण्णचूलाकथावसायताऽन्निकाचार्यद्यट्ठान्तेनैवोपदेशान्तरमाह—

ओ नपिस्ते त्वं संव्रमं च साहृ हरिष्य पण्याडपि । अभिपसुष ष्व सो निपगमस्यपिरेण सांसे ॥ १७१ ॥

असिष्मसुषार्णम्भता पुनरिक्म्—अद्रुयदि जवयप, चमिको योपि इतिक्व गम्भो । नवहारेण केव्यदि तत्प यकिना कम्भो भिच्छे ॥१॥ सपिदे मिमिभियो मोषयप नुबतपव तम्भान्पी । शीकनपान्पी तेन निशिभिन्नाया अभिपय मम ॥२॥ अद्रुयस्यचपिरेण सुवद्र सा मनिगम्भ परिचीय । समुणय म्भप पुन तं मेकवर मेव मेवम्भो ॥३॥ विदिप निष्पदि माद्रुगेव तम्भान्काय अभिस्-मेव । ययपि मेमिस्ते पुन प्मेवेद म्भान्केवमुरे ॥४॥ तस्व कम्भ विपयो त्तो विमपय मास्ते केवो । नर पुन ! कम्भन् सा मिक्सेतु जीनंयपण्डम्भ ॥५॥ समसम्भुक्व हो फकिक्व निमनवो त्वा मभियो । वेवमास्ते पि नरा द्रुम निमनमुष्य सदि ॥६॥ अंतवरे कम्भ, कुत्ते नमो न ते क्वं क्वं । तमे किमं म्भप कम्भो त्वाकर्मति ॥७॥ अद्रिक्कुत्ते पि त्वो क्वं सुक्कम्भो म्भर तं एमास्ते । एवं पिब कमिद्रुमं, त्वं फकिमि त्वो तस्व ॥८॥ कम्भ निम वरंयि नृम म्भस्व नद्रु त्वी । त्त्वो तत्प पि प्मेमि, तेमि विविं त्वं वेव ॥९॥ पुविद त्तो फविप-पम्भं अरिस्माड्यामपस्वो । कम्भन्वरित्पदं, कम्भान्कोड-मिस्विप्यजिदरे ॥१॥ निवसकम्भपिरेण पकिमो क्वायो कम्भ त्वो । नर्ययि पुष्कले कदिप्मानो कंवरकम्भ ॥ ११ ॥ इति पुनरुक्वमभिस्मद्रुयार्णम्भ ॥ १०१ ॥ कालं नरा वार्मयरा म्भान्पीमि वा मन्वेव तं प्रत्यक्—

सुरिभो न वय्य मोद, वय्य नरा इमिभो पि अकिचयिजं । पिक्कन्म्योमिभो, व इमो न इमो परिबपयि ॥ १७२ ॥ नर वय्य कम्भदी तस्मिस्व तस्मिं सुद्रुमेवं । न वय्य त्वा नरयो द्रुमुदी स्वप्नं एवम्भो ॥ १७३ ॥ देतो प्पिबीसियादि, पिमारावस्व पाकम्भी य् कम्भो । ताम्भो पि यमयमोहो न चाकिमो हेव द्रावुवरि ॥ १७४ ॥ पम्भररुदी पार्, पिपीडियाएअमि वे व इच्छंति । ते क्व नर् यपाया, पम्भार् इति अयस्स ? ॥ १७५ ॥ विक्कम्भ अंपंरियाभे, वाम्भरार्णम्भपि पारमपान्भे । न इति य पम्भार्, पापस्व पम्भं पिपायंता ॥ १७६ ॥

यथा दुःखदग्धो जीवो भोगास्त्यजति न तथा विषयसुखसागरावगाढ इत्यलीकमेतत् । यतः—चिक्षणकर्मोऽवलिप्तो निविडज्ञाना-
वरणादिकर्मस्थगितो जीवो न दुःखितो नापि सुखित परित्यजति भोगानिति । अतो लघुकर्ममत्ताऽत्र कारण न सुखितत्वदुःखि-
तत्वे ॥ १७२ ॥ तथा च—‘जह’ गाहा । सजातकर्मविवरा पुनर्वैदमपि त्यजन्तीत्याह च—‘वेहो’ गाहा । चित्तातिपुत्राऽऽ-
ख्यानक च ‘दीसति परमघोरा वि’ इत्यत्रोक्तमेव ॥ १७३-७४ ॥ एव च सति ‘पाणश्च ए वि’ गाहा । पाप पापकारण द्रोह-
प्रहाराद्यभिसन्धिलक्षण कारणे कार्योपचारात् ॥ १७५ ॥ मा भून्निरपराधेऽपकारकारण सापराधे न कश्चित्त्वमते इति यो मन्येत त
प्रत्याह—“जिणपह” गाहा । मिथ्यादृशा पुरुषाघमाना प्राणापहाराय प्रहरतामत्युपरि साधवो न कुर्वन्ति च पापानि प्रतिप्रहारा-
दीनि चशब्दात् प्रत्युत करुणादिभावाना भावयन्ति यथा—“कश्चित्पुमान् क्षिपति मा परिरुक्ताक्त्रै, श्रीमत्क्षमाऽऽभरणमेत्य सुद-
ब्रजामि । शोक ब्रजामि पुनरेवमय तपस्वी, चारित्र्य स्वलितवानिति मन्त्रिमित्तम् ॥ १ ॥” सतत सुलभमैदमे नि सुखे जीवलोकै
यदि मम परिवादास्त्रीतिमान्नोति कश्चित् । परिवदतु यथेच्छ मत्समक्षं तितो वा, जगति हि बहुदुःखे दुर्लभ प्रीतियोग ॥ २ ॥
मन्त्रिन्द्या यदि जनः परितोपमेति, तत्त्वप्रयासजनितोऽयमनुग्रहो मे । श्रेयोऽर्थिनो हि पुरुषाः परतुष्टितो—दुःखार्जितान्यापि धनानि
परित्यजन्ति ॥ ३ ॥ अहो नु कष्ट यदि मे तपस्विनो, रजस्तमोभ्या विवशा विचेष्टिता । हितेषु मूढा इति चेन्न मे कृपा, द्विपस्तु
धिग्गमामयथार्थवैदिनम् ॥ ४ ॥ इत्यादि ॥ १७६ ॥ तदेव पापस्य फलं व्यवहारतोऽभिधित्सुराह—

वहमारणअवमक्खाणदाणपरघणविलोवणाईणं । सव्वजहन्नो उदओ, दसगुणिओ इक्कसि कयाणं ॥ १७७ ॥
तिव्वयरे उ पओसे, सयगुणिओ सयसहससकोटिगुणो कोढाकोटिगुणो वा, हुज्ज विवागो वहुतरो वा ॥ १७८ ॥
के इत्थ करंतालंवण इमं तिहुयणस्स अच्छरं । जह नियमा खवियगी, मरुदेवो भगवई सिद्धा ॥ १७९ ॥
किंपि कहिंपि कयाई, एगे लद्धीहिं केहिऽवि निमेहिं । पत्तेअबुद्धलाभा, हवंति अच्छेरयब्भूया ॥ १८० ॥

‘कर्मण्यण’ ॥

थित्य विधेयम् कदाचित्कभावरूपत्वात्तेषाम्, प्रत्येकदुःखलभन्ते प्रत्येकदुःखलाभाः ‘कर्मण्यण’ ॥
यस्तु तप सयमयोः प्रमादादत्येकदुःखभागमेव प्रतीक्षमाण आस्ते, त दृष्टान्तोपदर्शनेन निराकुर्वाण—“निहि” गाहा । यथा-
निधिं सप्राप्तमयन्यो निर्भाग्य प्रार्थयन्नपि ‘निरुक्तत्पो’ति निरुक्तमस्तद्रूपेण धलिधिधानाद्विक्रियाशून्या, इहलोके त नाशयत्यन्येन
सोद्यमेन तस्य प्रदणान् । तथा प्रत्येकदुःखलक्ष्मीं प्रतीच्छन् प्रतीक्षमाणो निरिक्त्य मोक्ष तपःस्यमादिविधानेनाऽग्रुप्तनो नाशयत्येवेति ॥
करकण्डूवादिकथा सक्षेपतत्त्वायम्—करकण्डूकलिंगेषु, पचालेषु च दोगुहो । नमीराया विरेहेषु, गंधारेषु य नगर्ह ॥ वसभे य इह-
केऊ, वलए अवे य पुष्किए दोही । करकण्डूकहा ताए कएिजाइ—

अगाजणवए चपानयरी । दहियाणो राया । तस्स चेउक्यूया पउमावई महदेवी । तीसे गअभायुमानाओ ओहलो जाओ ।
जहा रायनेवच्छलछिया हतियसधारुवा उजाणकाणणाईसु विहरामित्ति । तओ ओहले अपुञ्जते उडुगा जाया । राया पुच्छइ
निच्चवे कए सिद्धो । तओ देवी जयजुवरमारोदिया राया सयमेव छत्तं धारेइ । गग उजागं पउमपाउमो यट्ट । सो च भायगो
नवनीरघाराथोरणींसिट्टमट्टियागणेण अट्ठाइओ समरिऊण निशाउमि पयट्टो तरुणमणेण ठगा विभगा सेणासानगमी । न तरइ
गु बलिया, दोवि पवेसियाणि अडवीण । राया यउकत्तर पेस्सिऊण पभणेइ पउमावइ । णयस्स वउरुत्तरस्स हेट्टेण तइ कुंजरो
जाइ, तो तुम साहगो लगेजासुत्ति । तद्वत्ति पवित्तुयमेयाए दवरत्तणेण राइणा साहा गहिया । दयरी हरिया हयिणा । निगई
निरणदो उत्तरिऊण तओ गओ चपाए । पउमावई वि पवेसिया निम्मानुसाए अट्टिण । पिवासिओ हट्ठी । पेच्छइ मइइमहा-
लयं वहेमेग । सत्योइओ अमिरमिउ । इमा वि सणियोगेओ य उगरिऊण विसाओ अयागती, मागार भत्तं पयस्साइता एगाए
दिसाए पहाविया । जाव दूर गया चाप तावसो ण्यो दिद्धो । जाओ मणाग माणमे तोसो, गया तस्स सगासे तेगाणि नीगा
कुल्यइस्स पासे । तीए अभियाईओ, एसो सगासेइ । कओ अम्मो । दहागया । ताए कहेइ जहा ई चेउगरम भूया ताम हत्थिणा

वाणीय । सो न लपसो देहात्स निष्कर्मोति । जातासिष्ठो देव । मा भीरेदिति । त्वरे कल्पममि हेर । पारिष रोक्मणी
 एवमसुपमि । जप्तया वदनीको निष्कर्मिष्ठः भविष्य वसिष्ठो नेव अर्धं गात्रिपामो, एतो वरेव एवमदिष मरि सि म
 कप्य वदमि । ये । वादि एतो एव नेव । एत ईवपुरास भिषमो ईवलो न एवसि म्भिराज निषणो सो । सा वि एव
 म्भिराजमार्धं सीकनई कल्पय मूके कप्यय । अर्धस्त्रिणीय गम्यो पारिषमो । कप्य वीवराम्मा पाव माप पुच्छिया
 करि तम्यो । मपरिगाय यमममोय । म्भुषा सुमाणी एव मर्मक्युरिषय ईवममोय व वैदिरय तम्यं सुधामे कप्य ।
 दूरे देवमिणी कप्य । जप्त सुधामममोय पामेव सो हाणो गदिरामममोय एनीय पुतो अस्मिन्मो । सा अज्ज अभिस्मोय
 म्भुषा कप्यीय । संजईति पुच्छिया करि तम्यो । म्भुषा ममोय नामो । अको वसिष्ठो मसामे मर । सा अज्जा तीर पानीय
 एव मेति वरेव । अकारवाएव हाणामोयो मोक्या भेदेव कप्येव । सो विरेवम । ताई एवममेवि सुमं रमो रिक्क(स)ममि
 म्भुषा । नाई तम्य एव । मर तुम्ये वरे हेर । सो तुम्येव गदियो, एवि कप्य तुम्यमेवो नेव करो एमोयो मम ईव
 वमि । त्वरे वे वरक्युति ममं कमे रिक्कमि । सोय तीय वंभरीय क्कुरो मेव सा वे मोको हेर, वं कप्येव एव
 मिस । वंभकिमो सो वि मसामे एव । एव व कप्य ईवम क्कुरो एव सा ममाम एवम ईवमो ईवमं पक्कमि ।
 क्कुरो ईवमममे कप्य । सो कप्यम क्कुरां अभिरिक्कमम म्भुषा । सो एव ईवमं नेवम सो एव हो । मि पुव पदि
 म्भिरामो जाप क्कुरि म्भुषमि क्कुरमि । एव व मेव म्भुषामाम एवम भिक्कामम व क्कुरम ईवमि एव सुवे ।
 त्वरे सो मको क्कुरमामरि वंभुषा एवमि विदिमम व म्भुषा । मेव व पामपुमेव विदु, मय म्भुषामम एवो सि क्क-
 म्भुषो । मकोय नीको सो क्कुरमि । म्भुषा हेरि ये ईवमं । सो क्कुर मय म्भुषामम एवो म क्कुरा वंभुषो हेमि । विम
 द्भो म्भुषो कमे म्भुषा । सो मेवम, म्भुषमेव क्कुर । सो वि क्कुरो मेवम । पुच्छियो वि म हेमि । म्भुषा क्कुर एवम
 ईवमम एवमेव एव म्भिराममि । त्वरे क्कुरमम इतिमम ममि । अज्ज म्भिरामि एव एवम म्भुषामम म्भुषा विमदि ।

पडिवन्नमेण । धिजाइएणऽओ धिइउजे काऊण भणिय, जहा मायगे मारिता हरामो वडगति । व तस्स पिउणा सुय ।
 ताहे तिन्नि वि नासिऊण कचणपुर पत्ताणि । तत्थ पत्थिवो पचत्त पत्तो । रज्जारिहो अओ नत्थि । आसो अहियासिओ सो
 सुत्तस्स तस्स सयासमागलूण त पयाहिणिऊण य पासे ठिओ । जाव लम्भणपाइएहिं दिट्ठो, ताव लम्भणलक्खियगोत्ति कओ जय
 सड्ढो । आहयाणि नदिट्ठराणि । इमो वीथभमाणो वीसत्थो उट्ठित्त आस विलगो । कंचणपुरे पवेसिज्जइ । मायगो त्ति धिजाइया
 न दिति पवेस । ताहे तेण वडरण करे करेऊण जाव जोइय ताव जायं जालाजलजडाल भयभीया नट्टा ते विमोविस । ताहे
 तेण वाडहाणगा हरि एसा धिजाइया कया । तथा च—दधियाहनपुरेण, राधा तु करण्डुना । वाटधानकयास्तव्या-क्षण्डाला ब्राह्म
 णीकृताः ॥ १ ॥ एव सो करण्डु महाराओ जाओ । एय सोऊण सो मरुगो आगओ, मगइ देहि मे पुव्वपडिवन्न गामति ।
 भणियमेण रे वभणा ! भगेहि को ते गामो रुगइ । सो भणइ चपाए मे मंदिर । ताहे देहिनाहणस्स लेह देइ । मज्झ
 जहा देहि मे गाममेग । अह ज तुज्झ रुचइ गाम वा नगर वा तं देमि । सो रुट्ठो आह-उट्ठमायगो अप्पाण न जाणइ । मज्झ
 लेह देइ । अवमाणिण दूण पडिआगण सन्न से कहियं । करण्डु रुट्ठो गओ गरुण गधव्वाइरुगचडगरेण । सव्वओ उव
 रोहिया चपा । पइदिणमावडण महत्त वट्ठइ । तीए सजईए सुय । मा जणस्सओ पम्परुट्ठो वि होउ त्ति आगतूण करकंडुस्स
 साहए रूहस्स भिंदिय । तुह दहिवाहणो जणओ । अहं जणणी । तथविहकहासविहाणओ अह साहुणी, तं मायगतारगो जाओ ।
 तेण ताणि अम्मापिराणि पुच्छियाणि । तेहिं सन्भावो रुहियो । नामकमुदा कनलरयण च दाइयं । जायपगओ वि पभणेइ
 माणेण, नाह मो सरामि । ताहे सा चपाए पविसिऊण पत्ता पत्थिवस्स पासाए, नाया दासचेडीहिं पायत्रडियाओ पकत्ताओ ।
 रत्ता निमुय, सो वि आगओ वदिता आसण दाऊण पुरओ निसओ पुन्नुइ । पुन्नुत्तं गत्थाऽऽगमणपज्जत, त्रिसेसओ ग-
 व्भस्स वत्त । सा सव्व साहिऊण भणइ, जेण तुम रोहियो सो तणओ त्ति । तुट्ठो निगओ मिलिओ य । तस्स रज्जाइं शो वि
 व ऊण दधियाहणो पव्वइओ । करकड पयइसासणो संजाओ । सो उ हिउ गोउलप्यओ तेण अणेगाणि पालायेइ । अन्न(एग)या

धारक्योऽथैषा गिर्यशैल्यंगवर्धनं गोवर्धनं गोवर्धने गजो वेष्टिताम्रं यथा, एतत्त गजशरं वा धुरेऽम्य । जय वरिदमो शेष तस्य
 बालाजनीने सि वेत्तुं पण्डित । शरीरं गोवर्धनं दि यत्तिज्यो सो यम्यचिवालो पीयर्षो वसधो जामो । एतत्त जुग्यरो वज्रो
 पण्डित, यमोवस्यक्यो पुनो वटुय वमयेय गजो वेष्टुय जयवज्रशरीरं वरिगममम्योव्यपुन्यं पण्डितं वरिचटिज्यं । गोदे
 पुण्डित वदि वसरो सि । तेदि सो वज्रमो । व वेष्टुयो विवामयिज्यो पिण्य विष्टु संसाधधारक्यस्य । अत्र वारिंति सरीर
 विष्टि संसाधिज्य संपय्येवदिज्यो संसाधधारक्य मरिंरं संपुज्यो । एता—मवप्या लव्यदिरीयिज्य वरिपिता मिज्योऽथा नेययोमर्दं
 सुष्टुमि वे वज्र वरि विष्टाधामाऽयधेय्यो इव । अयवज्रविसंयुय्यसिष्टिगुलं कायेव वार्ध वज्रम् वज्रजमरि वरिदि वरवदि
 वज्रोऽस्मिन्ने सिम्यय ॥ १ ॥ वरि य—येवं सुयनं सुमियवसिंरं जो वरिचय वस्यं गोवर्धनम् । सिष्टि वरिदि संयुयेदि
 वज्रं, वरिदिगण्य विष्टमिन्त्य वज्रं ॥ २ ॥ गोवर्धनस्य मय्ये, विष्टिचरयेव जस्य वर्यदि । शरीर्य विष्टिचरयवा, सुविगम-
 यिज्य वमय्य दि ॥ ३ ॥ वोर्यज्जामाक्यो गजवज्रयो गजवज्रयो वर्यवज्रयो । सो येव इमो वसधो वटुवरिपण्डितं वज्र ॥ ४ ॥
 इव एवम्य वटुलो संसाधधारक्यं विष्टम । संयारिपुयवज्रक्यं, मिर्यज्यो विष्टायेमिज्यो ॥ ५ ॥ इति वरकण्डक्यम् ॥

एतो दुर्गुराज्य वर—वैवज्रवज्रक्य वरिचटुरे दुर्गुरो मरीयो । वज्र व सुवज्रवज्रक्यविष्टं विष्टमम्यं संसाधधारक्य
 वर्यवज्र वर्यविष्टायेमिज्यो संसाधधारक्यो संयरो वर्यो । वज्रो वर्यवज्रक्यक्य वरिचटुरेव वर्यवज्रक्यक्यक्यवज्रक्यविष्टो वर्यवि
 मरीय वर्यवज्रक्यो विष्टो वर्यवज्रक्यो वरिचटुरेव विष्टायेमिज्य विष्टो मरीय वरिचटुरेव वर्यवज्रक्यो वर्यवज्रक्यविष्टो वि
 व वर्यवज्रक्य विष्टिचरयेव । एवं संसाधधारक्यक्यक्य विष्टायेमिज्य विष्टायेमिज्य विष्टायेमिज्य विष्टायेमिज्य विष्टायेमिज्य विष्टायेमिज्य
 वर्यं सुवज्रक्यं व वर्यवज्रक्यं वर्यवज्रक्यं । सिष्टि वरिदि संयुयेदिज्यं वर्यवज्रक्यं वर्यवज्रक्यं ॥ १ ॥ संयारिपु यव
 वज्रयो विष्टमिज्यो सो इमो वि वर्यवज्रक्यं, विष्टा विष्टायेमिज्य ॥ २ ॥ इति दुर्गुराज्यम् ॥

इओ ' नमिकहा ' कहिजाइ—विदेहाजनवए मिहिलानयरीए नयरीइ रजियसज्जणो नमि नाम राया । तस्स जम्मतरपुत्रनिव्व-
 स्तियरज्जसुहमणुहवत्तस्स समइक्कोतो कोइ कालो । अन्नया वेयणियकम्मोदएण जणियसिरोवेयणस्स पयडीहूओ दाहज्जरो । उवट्टिया
 वेज्जा करेति पडियारकिरिया । अइक्का छम्मासा । न जाओ कोइ विसेसो । कयाइ वेज्जोवएसाओ अतेचरियाओ चदण घसति । सिरिचदणघ-
 तओ उच्छलिओ मणिवलयाण झणक्कारो । राइणा तमसइतएण भणिय कस्सेस दूस्सहो सव्हो । परियेण भणिय । सिरिचदणघ-
 सणपरयणतेचरियावलयाण । तओ ताहि एक्केक्क वलय कलाइयाहितो अवणीय, तहावि नोवसतो खणखणारवो । तओ मगलिक
 मेक्केक्क वलय धरिऊण सेसाणि अवणीयाणि । नमिणा भणिय, किमिन्ह उवसतो पुरतो सो सव्हो । परियेण भणिय एक्केक्क
 चेव सपय कय वलय । तओ चितिय नमिणा । अब्बो जावइओ घणधन्नरयणसयणगामगराइसगो तावइओ दुक्खपसगो ॥ तहा—
 “ जह जह अप्पो लोभो, जह जह अप्पो परिगहारओ । तह तह सुह पवइइइ, धम्मस्स होइ ससिद्धी ॥ १ ॥ ” तम्हा
 एगगित्त चेव सुदर । तथाहि—एत्येकस्तनुमानसो परभवात् क्वापि द्वे पक्षिवत्, गोत्रे माए-कलत्र-पुत्र-भगिनी-भ्रात्रादिभिः
 सज्यते । यायेत्क परत परा तदुद्धीं सै कर्मभिः कल्पितामित्येवं विदुषामिहास्तु विदुषा युक्ता क्व कर्तुं रति ॥ २ ॥ एवं
 परिभावियवेयणियखओवसमाओ समद्वसिओ निहाए । विहायाए सुमिणे सुरसेलोवरि धवलकरिवारूढो आलोइओ अप्पा । पडि-
 बुद्धो नवितूरघोसेण । चितित पवत्तो । कय मए एरिस्सो सोवन्निओ सेलो दिट्ठोत्ति ईद्दपोहमगणगवेसणं करितस्स जाय जाईस-
 रण । सुमरेइ जहा अहं मणुयभवे कयसामन्नो उप्पन्नो पुफुत्तरविमाणे जिणजम्मंमि मेरुसिद्धे महिमं करितो । तओ चविकुण-
 मिहोववन्नो, एव च पत्तेयबुद्धो सो जाओ । पुत्त रल्ले ठविकुण य अभिनिक्खतो । तओ मिहिला सपुरपरियाणा रोहजाणवया
 पलवमाणी कवमाणी कोलाहलगभूया आसि । तओ सक्को माहणरूवेणाऽऽगतूण नमिपुरओ होऊणें वयासी—कि नु अज्ज मिहिला,
 कोलाहलगसकुला । सुव्वति दारुणा सहा, पासाएसु गिहेसु य ॥ १ ॥

देचले । पुन्वदारेण करकडुणुणी वृक्स्त्रणेण दुम्मुहो । अवरेण नमी । उत्तरेण नगई । कंइं महासुणीण पराहुत्तो चिट्ठमिति विड-
 न्दिय वाणमतरेण नियपडिमाए मुहचउक्कय । एत्यतरमि मसिणकट्टेण कन्न कडुइऊण मुक्कं एगपासमि कडुयण करकडुणा । त च
 वट्टेण भणिय दुम्मुहेण—जया रत्न च रट्ट च, पुर अतेउर तथा । सव्वमेयं परिचल्ल, सचयं किं करेसि म ॥ ८ ॥ जाव दु-
 म्मुहेण भणिओ करकड्ड पडिसलाव न देइ, ताव भणिओ दुम्मुहो । नमिणा—जया ते पेइए रत्ने, कया किञ्चकरा वहु । तेसिं
 किच्च परिचल्ल, अल्ल किञ्चकरो भव ॥ ९ ॥ तओ जाव दुम्मुहो नमिणो उत्तर न देइ ताव भणिओ नगइणा—जया सव्वं
 परिचल्ल, मोक्खाय घइसी भवं । पर गरहसी केण, अत्तनीसेसकारए ॥ १० ॥ जाव य नमी नगइणो न देइ उत्तर । एत्यत-
 रमि नगई भणिओ करकडुणा—मोक्खमग पवभेसु, साहुसु धंभयारिसु । अहियत्थं निवारितो, न दोस वत्तुमरिहसि ॥ ११ ॥
 रूसउ वा परो मा वा, विस वा परियत्तउ । भासियव्वा हिया भासा, सपक्खगुणकारिया ॥ १२ ॥ जहा जलताइ कट्ठाई, उवेहाए
 न चिर जले । घट्टिया घट्टिया झत्ति, तम्हा सहइ घट्टणं ॥ १३ ॥ एव ते एगया सव्वे, जाया पव्वइया तथा । होऊण केवली
 सिद्धा, महड्छेरकरा जणे ॥ १४ ॥ साम्प्रत सोदाहरण रागादीनामविश्वसनीयतामुपदिशति—

सोऊण गइं सुकुमालियाए तह ससगभसगमणीए । ताव न वीससियव्वं, सेयट्ठी धम्मिओ जाव ॥ १८२ ॥

ससकभसकभगिन्या सुकुमालिकायास्तथावस्था श्रुत्वा तावन्न विश्वसितव्य रागादीनामिति गम्यते यावत् श्रेयोऽर्थो—मोक्षार्थो
 धम्मिको यतिरित्यर्थः ॥ यद्वा तावन्न विश्वसितव्य यावद्धर्मिको न श्रुतास्थिर्भूतो जात इति । अत्र च व्याख्याने नकारस्याध्याहार
 कार्यः । सुकुमालिकाकथानक चैतत्—

सिरिवासुज्जपुल्लेक्क—जम्मरम्मूसुवुकरिसियाए । अइचगअगदेसाडवयंसकप्पाए चपाए ॥ १ ॥ निजियसत्तु जियसत्तु—पत्थिवो तत्स
 धारिणी देवी । तदुदरसजाया आसि ससग—भसगत्ति दोन्नि सुया ॥ २ ॥ कुसुमसिलीमुहया(वा)णा, पाणपियारा सहोयरी ताण ।

[illegible]

तेहिं मुफा मसाणमि ॥ २४ ॥ अइसिसिरनिसिसीरणलहरीहिं लखसुखचेयना । चितइ चत्ता हं भाउगेहिं ही जीवमाणो वि ॥ २५ ॥
 मह निव्विन्ना मजे, अह जाए पयहपडुरपभाए । केणवि सत्थाहेण, पलोइया पहपयट्टेण ॥ २६ ॥ रमणीयरूचरेहा-रजियचित्तेण
 तरुणकरुणाए । सगडे चढाविकण, नीया निययमि नगरचरे, ॥ २७ ॥ अत्थमगमहण-मज्जयविलेवणाऽसणाईहिं । तवोलअल-
 फारऽसुगेहिं पडिजागरावेइ ॥ २८ ॥ तिचउरयासरसारोवयारमित्ते सज्जिया जाया । नववियसतसरोरुह-सोहासुकुमारफारगी ॥ २९ ॥
 हरिहीरपुरदरकामकामिणीण पि गन्वसव्वरस । अवहरमाणी जाया, कइयविवसेहिं सा सुमुही ॥ ३० ॥ पइदिवसदसणाओ, आ-
 लावाओऽसणाइवणाओ । ताण परोप्परमणुणयसायरो सायए खुदिओ ॥ ३१ ॥ उक्त हि केनचित्—“ ताम्बूल कुसुमसुगन्धय
 समीरा; सौधेषु प्रतिफलिताः शशाङ्कभास । घाचक्ष प्रणयरसासूतद्रवार्द्रा, दूतीना व्रत न हरन्ति कस्य चेतः ॥ ३२ ॥ ” विसय-
 सुहमणुहवतीए, तीए सह तेण सत्थवाहेण । बोलीणो कालो कस्तिओ बि, अह दोनि कइयावि ॥ ३३ ॥ ते ससगभसगसाह,
 सहेव सत्थाहमदिरदुवारे । मिक्खट्ठाण पक्खिटा, विट्ठा सुकुमालियाए लहु ॥ ३४ ॥ तो ओलक्खिय उम्बणिय, तिमरदुम्मा विल-
 क्खरुक्खया य । पणमिय पाए पोफारतारतारस्सर रुयइ ॥ ३५ ॥ सगेहिंया हियाहिं, निपाहिं परमत्थसत्थसारहिं । सत्थाहाणुआए,
 विहिणा पव्वाविया तेहि ॥ ३६ ॥ परिपालियपव्वजा, समण मरिऊण सा गया सग । इय मुणिय इदियाणं, निययाण न वीस-
 सियव्व ॥ ३७ ॥ इति ससकभसकभगिनी सुकुमारिकाकथा ॥ १८२ ॥ अथात्मनो दुर्हमत्यादिद्वारेण शिक्षा रूपकाद्येनाह—

खरकरहदुरयवसहा, मत्तगंदाऽपि नाम दम्भंति । इको नवरि न दम्भह, निरंकुसो अप्पणो अप्पा ॥ १८३ ॥
 वरं मे अप्पा दंतो, सजमेण तवेण य । माऽहं परेहिं, दम्भंतो, वंघणेहिं वहेहि अ ॥ १८४ ॥
 अप्पा चेव दमेयव्वो, अप्पा हु खलु दुक्खमो । अप्पा दंतो सुही होइ, अस्सि लोए परत्तय य ॥ १८५ ॥
 निच दोससहगओ, जीवो अविरहियमसुहपरिणामो । नवरं दिन्ने पसरे, तो देइ प्रमायमयरेसु ॥ १८६ ॥

अन्विष्य वसियं द्याम, त्वयारिष्य ण्वपिभो मारमपिभो । सं सार ज्ञेय भीरो, पाथेई अट्ठण्णो गणं ॥ १८७ ॥
 सीळ्ळम्भसायं को वडुक्खसवै रत्तुण सुक्खलरित्तस्य । प्पिण्डुयसो वगसी कोयीए ज्ञाणिप्पि णिज्जो ॥ १८८ ॥
 भीरो ज्ञा पच्चित्तले विष्वाच्चिउपपत्तिरपि वुत्ततोई । तोसेठ्ठन न सीराई, आगखोकेण सम्पेक्ख ॥ १८९ ॥
 वुत्तिर्यवगएवधरे, त्थसं सम्पाच्छिउये ज्ञा तप्पि । एवंपिअपि ज्ञायिं, सुत्तं सुप्पिणोपमं होई ॥ १९० ॥

[illegible]

सो' । तत स्थितमेतत्—धुल्लाम क्षणदा क्षणप्रगुणितस्त्वनाप्तिर्मोदकै, कोऽपि क्वाऽपि क्वाचनाऽव्यवितथ चेलान्पुयाल्लुलक्षयम् ।
 वृष्णन्वा मृगवृष्णिक्वाचयमैश्वर्यान्तमीयाज्जलैर्भोगैस्तर्हि तवाऽपि वृष्टिरगुरत्यात्मन्नमीभिर्भवेत् ॥ इति व्याख्यातान्यत्रौ रूपकाणि ॥ १९० ॥

एव विपयेष्वनास्था स्थापिता, तथाप्यास्था य कुर्यात्तद्बोधोपदर्शनायाह—

पुरनिद्धमणे, जववो, महुरामंगू तदेव सुयनिहसो । चोहेई सुविहियजणं, विसुरड गहु च हियएण ॥ १९१ ॥
 गार्थय कथानकगन्धस्तच्चेदम्—महुराए नयरीए, जुगप्पहाणो सुयस्स य निही(हा)णो । अणवरय सिस्ससुत्तत्थ-कइणपडि
 बद्धवावरो ॥ १ ॥ अमुगियपरिस्समो भव्व-सत्तसद्धम्मदेसणाईसु । सावज्जकज्वज्जण-उग्गुत्तो उज्जयविहारो ॥ २ ॥ सामायारी
 सारण-वारणसलीलयाइलीणमणो । नामेण अज्जमगू, आसी सरी जणपसिद्धो ॥ ३ ॥ जाओ कयाइ किरिया-कलाववियलो सुहा-
 ऽभिलासी सो । सावयकुलपडिचद्धो पगाहिओ गारवतिएण ॥ ४ ॥ अणवरयभत्तजण-दिज्जमाणपाणऽन्नवत्थलोभेण । तत्थेव चिर
 बुच्छो, चिच्चा अब्बुज्जयविहार ॥ ५ ॥ अह सिढिलियसामन्नो, निस्सामन्नं पमायमुवचिणिउ । अकयनियदोससुद्धो, मरिऊणं आउ-
 विगमंमि ॥ ६ ॥ तीए चेव पुरीए निद्धमणासन्नकवभवणमि । अच्चत किच्चिसिउ, सजाओ जक्खजोणीए ॥ ७ ॥ मुणिऊण
 विभेण, पुव्वभवं तो विचिंतिउ लग्गो । हा हा पावेण मए, पमायमयमत्तचिंतेण ॥ ८ ॥ पत्तंपि विचित्ताइसयरयणपडिपुन्नजि-
 णमयनिहणं । तक्काहियपवित्तिपरम्पुहेण विहलत्तमुवणीय ॥ ९ ॥ माणुस्सखित्तजार्ई-पमोस्ससद्धम्महेउसामग्गि । चरणपमायन्नभट्ट,
 एत्तो कत्तो लह्मिस्सामि ॥ १० ॥ हा जीव ! पाव तइया, इड्ढीरसगारवाण विरसत्त । सत्थत्थजाणेण वि, न लक्खियं किं तए
 आसि ॥ ११ ॥ मायगनिव्विसेस, किच्चिसियसुरत्तण इम पत्तो । जाओसि चिरमजोगो, विरइपहाणस्स धम्मस्स ॥ १२ ॥ धी
 धी सत्थत्थपरिस्समो, मम धी मईए सुहुमत्त । धी धी परोवएसप्पयाणपडिच्चमच्चत ॥ १३ ॥ धी भाववियलकिरिया-कलावमणु-
 दिणमणुट्ठिय तंपि । वेसानेवच्छ पिव, परचित्तपसायणामेत्त ॥ १४ ॥ इय एव नियदुश्चरियमणुराण परमजायवेरगो । निदत्तो

THE
SOCIETY
OF
THE
SIX
SIN
SIN

[illegible]

निर्मलस्य स्यात्, न इत्थौ चम्बो नद त्रिगतयात् । इदिरसमुद्रायादुपपत्त्येव न य वेद्यो ज्ञप्ता ॥ १ ॥
 बोस्तन्मिशारेण, हा द्रद प्रीतिभि याउत् नये । कि क्तामि मद्यो संप्र सोपायि ज्ञप्ताजं ॥ १ ॥
 हा भीष । याव मचिदिमि, दार्जोनीसयाः वदुयाः । मयस्यमहास्तदुच्यै वि किमनय परिम कटुर् ॥ १ ॥
 चम्बो न्याकस्तथा, वीयो संसारकमदगुणो । दुस्तेहि न निक्किन्नी सुमतेहि न येव परितुडो ॥ १ ॥
 परितप्पिएण वदुओ, साधारो ता पण म उच्चया । सेवियताया तं तद परितप्पेओ नओ नरं ॥ १ ॥

यद्वयसूरयत्तदाह—‘अवसन्नविहारेण’ शीतलविहारितया कालगमनेन, हाशब्दो दैन्ये, यथाऽह स्थितः पूर्वं तथैव क्षीणे आयुषि सर्वस्मिन् किं करोम्यधन्य, सम्प्रति शोचाम्यात्मानं केवल । ‘काहमी’ति वर्त्तमानाऽर्थे प्राकृतत्वात् ॥ कथं शोचामीत्याह—“ह्य जीव” गाहा जातय-एकेन्द्रियाद्या, योनय-शीतेतराया ॥ अन्यच्च—“पावा” गाहा ॥ “परितत्पिण्ण” गाहा । परितपन परि-तप्त तेन परितप्तेन-निन्दागर्हारूपपञ्चात्तापेन तनुको लवीयानेव साधार परित्राण स्यात्, यदि घन गाढमप्रमत्ततया तप सयम-योनौद्यच्छत्युद्यम करोति ॥ अत्रार्थे साधर्म्यदृष्टान्तमाह—श्रेणिकराजस्तथा आत्मनिन्दनादिप्रकारेण परितप्यमानोऽपि गतस्त सीमं-न्तकाल्य नरकमिति ॥ कथानक च—‘केसिं चि परो लोको’ इत्यत्र कथयिष्यते ॥ १९६ ॥ यथाऽय जीवो दुःखैर्न निर्विण्ण-स्तथा गाथापट्केनाह—

जीवेण जाणि विसज्जियाणि जाईसएसु देहाणि । योवेहिं तओ सयलं पि तिहुयणं हुज्ज पडिहत्यं ॥ १९७ ॥
नहदंतमसकेसडिणसु जीवेण विप्पमुक्केसु । तेषुवि हविज्ज कइलासमेरुगिरिसन्निभा कूडा ॥ १९८ ॥
हिमवंतमलयमंदर-दीवोदहिघरणि सरिसरासीओ । अहिअयरो आहारो, छुहिण्णहारिओ होज्जा ॥ १९९ ॥
जं णेण जलं पीयं, घम्मायवजगडिण तपि इहं । सव्वेसु वि अगहतलायनईसमुद्देसु नवि हुज्जा ॥ २०० ॥
पीयं थणयच्छीरं, सागरसलिलाओ होज्ज वहुअरं । ससारम्मि अणंतं, माऊणं अन्नमन्नाणं ॥ २०१ ॥
पत्ता य कामभोगा, कालमणंत इहं सउवभोगा । अपणुव्वं पिव मनई, तहवि य जीवो मणे सुखं ॥ २०२ ॥

‘पडिहत्यति’-परिपूर्णम्, ‘नहदते’त्यत्र तृतीयार्थे सप्तमी । नखादिभि पिण्डितैः कैलासादिप्रमाणा कूटा स्यु ‘ज णेण’ति-यद्नेन जीवेन । ‘घम्मायवजगडिणं’ ति-घर्मोऽन्तसम्बाधो वाताद्यभावात्, आतप-आदित्योष्मा, ताभ्यामभिभूतेन । ‘पत्ताय’ ति-प्राप्ताश्च कामभोगा अनन्त काल यावत्सौपभोगा न पुनः कार्यथादिकारणादुपभोगरहिता । काम्यन्त इति कामा-शब्दरूपल-

‘शकि च कृत्या’ इति कृत्ये बध्यो वाच्यश्च । आशापाशपरशश्च हि प्राणिनो बधयन्धादिभजो भयन्तो दृश्यन्त पृथ । अत एव सर्वे-
सत्पुरुषाणा वाङ्मा भवन्ति । तथा सन्ध्यारागादिवशञ्चले जीवितदो सति । हे पापजीव ! किमिदं ते मूर्ख यत्पश्यन्नप्यनित्यता न
बुध्यसे । उक्त च—प्रवर्द्धमान पुरुष, प्रथम प्रसते जरा । तत कृतान्तस्त्वस्ते, धिगहो जन्म वेदिनाम् ॥१॥ यथात्मानं विजानीयात्,
कृतान्तवशवर्तिनम् । को प्राप्तमपि गृह्णीयात्, पापकर्मसु का कथा ॥२॥ न गुणेजस्य दाश्रिण्य, द्वयो दोषेषु चास्ति न । दानादिवद-
रण्यानो, विलुप्त्यन्तको जनम् ॥३॥ इदं तु मा स्म शङ्किष्या, कुशत्वेरपि मोहित । कुतोऽप्युपायत कायो, निरपायो भवे-
दिति ॥४॥ ये मेरुदण्डसालकुं, पृथ्वी वा छत्रसाल्क्षमा । तेऽपि त्रातु स्वमन्य वा, न मृत्यो प्रभविष्यति ॥५॥ २०८ ॥

अथ कामविबन्धनवैराग्योत्पादनायोपदेशमाह—

जं जं नज्जइ असुंइ, लज्जिज्जइ कुच्छणिज्जमेयंति । तं तं मग्गड अंगं, नारमणंगुत्थ पडिक्कन्तो ॥ २०९ ॥

यद्यज्जायते अशुचीति येन च लज्जते कुस्तिमेतदिति कृत्वा, तत्तदन्न योपिदवाच्यप्रदेशादि मार्गंति केवलमनङ्गेऽत्र तस्यैत्र
तत्पर्यायनहेतुत्वापुरुषाव्यर्थक्येन कर्तृत्वं प्रतिकूलो गाढविषयंरूपत्वात् ॥ उक्त च—यत्लज्जनीयमतिगोर्यमदर्शनीय, नीभत्समुत्थणम-
लाविलपूर्तिगन्धि । तद्याचतेऽङ्गमिह कामकृमिस्तदेव, क्रिया दुनोति न मनोभयनामता सा ॥ अन्यत्राप्युक्तम्—यदेवानं क्लृप्तनीय,
गोपनीयं च योपिताम् । तत्रैव हि जनो रज्यत्, केनाऽन्येन विरज्यताम् ॥ १ ॥ सीमन्तिनीना सीमन्त, पूर्णं सिन्दूरंणुना ।
पन्था सीमन्तकाल्यस्य, नरकस्येति लक्ष्यताम् ॥ २ ॥ भस्सुरात्रयनापाज्ञानाना निरीक्षते । इत्तद्वृद्धिं तु निज, भस्सुर जातु
जीवितम् ॥ ३ ॥ स्त्रीणा विश्रोपितमतिमुखा पश्यत्यनुगमम् । क्षणोऽपि हन्त नात्यस्य, कृतान्तमुत्पवीक्षणे ॥ ४ ॥ स्त्रीणां भुजल-
तावन्य, वन्दुर बुध्यते कुधी । न कर्मयन्धनैर्दमत्सामनमनुशोचति ॥ ५ ॥ कुचरुम्भो समालिङ्ग्य, स्त्रिया शोते सुख जड ।
विस्थिता नूनमेतस्य, कुम्भीपाकोद्भवा व्यथा ॥ ६ ॥ एतदेव गाथाकदम्बफेनाह—

सम्यग्परायणं पयसो, पराभयो सव्ययोस्तथाप्यो । ह्यसमाधौ दुरणा, वेभसिपूव जग स्रम्यं ॥ २१० ॥
 नो सेष दि बहू, पाथं रागेर दुष्कलो होष । रागेर वेभससं, दुरस्साधि न अख्योसेयं ॥ २११ ॥
 नरा दुष्पुण्डो कप्युं, ईदुपयानो दुरं ह्यस सुसलं । नोताररा मनुस्सा, त्व ह्यपदुरं दुं विवि ॥ २१२ ॥

पर - हन्याए, प्रपव - कल्पितानाम् पयसी - बभूवे ॥ “ओ” गण्य । वा सेवेते विपक्कं स सुल्लसिदं सम्ये
 मेहेस्सणी । तस्सम्योऽत्र दसठ ॥ तस्स - कम्प - विस्सेतोम्प - दुष्साणि - कम्पयन्मसीति ॥ “बहू” गण्य ॥
 ‘कप्युमे’ - कप्युण, पयसो कवा कप्युं कम्पयन्तो दुष्के सुपे सुवदि - बान्धवीति दसठ्ठा एवादि—

“अनुएमहिमेकेद्विसिउमे सम्यत्तकम्पौ हतौ, सीत्ताएमदि मीढिमेयकमुदात्तदुष्कण्ठी सुदुग ।

प्रागम्यं बरपीधेन एक्की वीधेविमोक्कम्पा, पम्मा मेमस्सीम वि व कुम्मे दुज्जसुविदं सुक्कम् ॥१॥”

एवमिदमनाह—“मोहाए इति । तदुक्कम्—कम्पकम् कम्पुण कप्युं कवा दु-यां सुसीपदि । दुर्परिसम्पवोस्सविक्कस्यो
 कैदुयं तथा ॥ २ ॥ वीधेयस्यो कवा वीधेयं, सुक्कं मग्गो बन्ध । कवा वीधेयस्यो हुरं, सुग योद्धम्माक्कसा ॥ ३ ॥ २१२ ॥

स्वियपिनि दासदलं, विसवस्तिं उद्वं विष्ठाणं । विसयसिपयमपिप, विसयसिपिप्पुया होरं ॥ २१३ ॥
 परं तु ईवदि आसोर्दि रपमार्यणिपु अणुसययं । अणुसयसिपिप्पुया होरं ॥ २१४ ॥
 सव्यार्गपस्सरे, ह्यविधि अर्जत्तए अकपपुण्णा । वे प न सुभंदि पम्यं, सोऊन प वे पमारवि ॥ २१५ ॥
 अणुसिद्धा व बहुरिदं, मिण्ठरिद्वी व वे नरा बहया । बह्मिण्ठवकम्पा, सुभंदि पम्यं न प इदीति ॥ २१६ ॥
 ईवेर उग्गिअमं, ईवेर प एविलअज मारोमं । कम्मारयसिप्पुक्का, सिद्धिअमपजुत्तं पण्य ॥ २१७ ॥

विपमिव विप विषयाश्च तद्विषयं च विषयविषय, विषयोपमा विषया इत्यर्थः । विषयश्चोऽत्र जलार्थः । ततोऽयमर्थः विषयानुक्त-
दानन्यायोत्कृष्टान् जलमिवावारितप्रसरतया पिबन्नामुपभुञ्जानानां जीवानां विषये युक्ते स्थाने विपविसूचिका-दुर्गतिपातरूपा मरणहेतु
वसिक्त्वान्तिर्भवति । अत्र दृष्टान्तः—यथा हालाहल विषद्विषय पिवतां विषद्विषयसक्तमजीर्णं जायते, मन्त्रतन्त्रादिभिरपि न जर-
जितुं शक्यते, वैशद्यं च विषयस्य मारणैकात्मकत्वेन विषयानाक्रान्तत्वात् । अयं भावार्थः—यथा विषद्विषय हालाहल पीतं न कथं
चिज्जीर्येत्यजीर्णं च मरणाविदुःखाय जायते, एव शब्दविषयया अप्युक्तदत्तया भुज्यमाना सन्तो दुर्गतिपातरूपविषयविसूचिका
भवति, सा चानन्तससाररूपदुःखाय जायते इति ॥ “ एवं तु ” गाथा ॥ एवमनेन प्रकारेण पञ्चभिषाग्नौ कर्मोपादनद्वारैरिन्द्रि-
यैर्हिंसादिभिर्वा रज-पापमादाय जीवा ससारे तु पर्यटन्तीति सम्बन्धः । चतुर्गतिदूखानां पर्यन्तस्तदनुभवरूपा सीमा यस्मिन्
पर्यटने तत्तथेति क्रियाविशेषणमेतत् । एतदेवाह—“ सव्व ” गाथा । सर्वगतियु नारकादिषु प्रस्कन्दान्-त्ययटनानि करिष्यन्त्यनन्तके
ससारे अकृतपुण्या सन्तो जीवाः के इत्याह—‘ जे ’ इत्यादि ॥ तदेष प्राप्तघम्मणा शैथिल्येऽपय प्रोक्तोऽधुना तमादित एव येन
प्रतिपद्यन्ते तेषां विशेषतोपायमुपदिशन्नाह—“ अनुसिद्धा य ” गाथा ॥ ‘ अनुशिष्टा ’ अपि धर्माचार्यधर्मदेशनया धर्मे बहुविध प्रेरिता
अपि मिथ्यादृष्टयश्चातितरा सर्वगतिप्रस्कन्दान् करिष्यन्तीति योगः ॥ ये नराः किं विशिष्टा बद्धनिकाचितकर्मत्वेनाऽधमा शृण्वन्ति
धम्मं, न च कुर्वन्ति ॥ २१६ ॥ ये पुनः कुर्वन्ति तेषां गुणमाह—पञ्चैव हिंसादीन्युज्जित्वा पञ्चैवाहिंसादिमहाव्रतानि परिपाल्य
पञ्चैवेन्द्रियाणि च रक्षित्वा उच्छृङ्खलप्रवृत्तेः सकाशाद्भावेन-परमार्थेन । कर्मत्यादिसुगमम् ॥ २१७ ॥ इदं संक्षेपेण मोक्षकारणमुक्त्वा

विस्तरतः प्राह—

नाणे दंसणचरणे, तवसंजमसमिद्गुत्तिपच्छित्ते । दमउस्समगववाए, दव्वाइअभिगहे चेव ॥ २१८ ॥
सद्धणायरणाए, निच्चं उज्जुत एसणाइ ठिओ । तस्स भवोअहितरण, पव्वज्जाए य ज(स)म्मं तु ॥ २१९ ॥

[illegible]

अभिप्रेतः सत्यं सत्यं सत्यं सत्यं सत्यं सत्यं —

वे परसरजस्वला, उवापरिद्ध सुदिपना भद्रया । त्वरं दृष्टुं यो, परसेव्यने इयं सेवि ॥ २२० ॥
 वस्तुचमायारो, ईषा इमं सुषिकलं वीरो । संसर्गं च प्रष्टु, मायापोषं च कुम्भ्य य ॥ २२१ ॥
 य निषद वपुषोरो, भव न त्रिष्य सरीरुष्येभो । वास्तुवर्गभोजिष्य, वपुषोरो सो वापसंको म ॥ २२२ ॥
 नाकालो स्वासो, वीस्यो वृष्यो यो न । हीनायारोहिं समे, सत्त्वमिजिषेहिं वरिष्ठो म ॥ २२३ ॥
 वस्तुवर्गपिषि, इतिवर्गसिषिं सिष्यमानो न । वास्तुवर्गपिषे, वपुषि यो वा वरिष्ठो हो म ॥ २२४ ॥
 होष्यपि वस्तुवर्गसिष्यं वपुं वृष्यपिष्यवस्तु । निषद भिष्यमं विष-कुमोपमप्येव सादुर्गो म ॥ २२५ ॥
 निष वीरिष्य वीरो गम्यो वृष्यस्तु सतिष्यवारिष्यो । सादुर्गस्तु भव्यको, वपुषो विपुज वृष्यं वा म ॥ २२६ ॥
 विपिष्यवस्तुवर्गमानं, वृषिष्य । नावपुष्यवर्गपिष्यन् । वावपुष्यवर्गपिष्ये वस्तुवर्गसिष्ये वरिष्ठो म ॥ २२७ ॥

25-26
 26-27
 27-28
 28-29
 29-30
 30-31
 31-32
 32-33
 33-34
 34-35
 35-36
 36-37
 37-38
 38-39
 39-40
 40-41
 41-42
 42-43
 43-44
 44-45
 45-46
 46-47
 47-48
 48-49
 49-50
 50-51
 51-52
 52-53
 53-54
 54-55
 55-56
 56-57
 57-58
 58-59
 59-60
 60-61
 61-62
 62-63
 63-64
 64-65
 65-66
 66-67
 67-68
 68-69
 69-70
 70-71
 71-72
 72-73
 73-74
 74-75
 75-76
 76-77
 77-78
 78-79
 79-80
 80-81
 81-82
 82-83
 83-84
 84-85
 85-86
 86-87
 87-88
 88-89
 89-90
 90-91
 91-92
 92-93
 93-94
 94-95
 95-96
 96-97
 97-98
 98-99
 99-100
 100-101
 101-102
 102-103
 103-104
 104-105
 105-106
 106-107
 107-108
 108-109
 109-110
 110-111
 111-112
 112-113
 113-114
 114-115
 115-116
 116-117
 117-118
 118-119
 119-120
 120-121
 121-122
 122-123
 123-124
 124-125
 125-126
 126-127
 127-128
 128-129
 129-130
 130-131
 131-132
 132-133
 133-134
 134-135
 135-136
 136-137
 137-138
 138-139
 139-140
 140-141
 141-142
 142-143
 143-144
 144-145
 145-146
 146-147
 147-148
 148-149
 149-150
 150-151
 151-152
 152-153
 153-154
 154-155
 155-156
 156-157
 157-158
 158-159
 159-160
 160-161
 161-162
 162-163
 163-164
 164-165
 165-166
 166-167
 167-168
 168-169
 169-170
 170-171
 171-172
 172-173
 173-174
 174-175
 175-176
 176-177
 177-178
 178-179
 179-180
 180-181
 181-182
 182-183
 183-184
 184-185
 185-186
 186-187
 187-188
 188-189
 189-190
 190-191
 191-192
 192-193
 193-194
 194-195
 195-196
 196-197
 197-198
 198-199
 199-200
 200-201
 201-202
 202-203
 203-204
 204-205
 205-206
 206-207
 207-208
 208-209
 209-210
 210-211
 211-212
 212-213
 213-214
 214-215
 215-216
 216-217
 217-218
 218-219
 219-220
 220-221
 221-222
 222-223
 223-224
 224-225
 225-226
 226-227
 227-228
 228-229
 229-230
 230-231
 231-232
 232-233
 233-234
 234-235
 235-236
 236-237
 237-238
 238-239
 239-240
 240-241
 241-242
 242-243
 243-244
 244-245
 245-246
 246-247
 247-248
 248-249
 249-250
 250-251
 251-252
 252-253
 253-254
 254-255
 255-256
 256-257
 257-258
 258-259
 259-260
 260-261
 261-262
 262-263
 263-264
 264-265
 265-266
 266-267
 267-268
 268-269
 269-270
 270-271
 271-272
 272-273
 273-274
 274-275
 275-276
 276-277
 277-278
 278-279
 279-280
 280-281
 281-282
 282-283
 283-284
 284-285
 285-286
 286-287
 287-288
 288-289
 289-290
 290-291
 291-292
 292-293
 293-294
 294-295
 295-296
 296-297
 297-298
 298-299
 299-300
 300-301
 301-302
 302-303
 303-304
 304-305
 305-306
 306-307
 307-308
 308-309
 309-310
 310-311
 311-312
 312-313
 313-314
 314-315
 315-316
 316-317
 317-318
 318-319
 319-320
 320-321
 321-322
 322-323
 323-324
 324-325
 325-326
 326-327
 327-328
 328-329
 329-330
 330-331
 331-332
 332-333
 333-334
 334-335
 335-336
 336-337
 337-338
 338-339
 339-340
 340-341
 341-342
 342-343
 343-344
 344-345
 345-346
 346-347
 347-348
 348-349
 349-350
 350-351
 351-352
 352-353
 353-354
 354-355
 355-356
 356-357
 357-358
 358-359
 359-360
 360-361
 361-362
 362-363
 363-364
 364-365
 365-366
 366-367
 367-368
 368-369
 369-370
 370-371
 371-372
 372-373
 373-374
 374-375
 375-376
 376-377
 377-378
 378-379

तेऽनर्थाय तेपा यत आह—“उत्सुत” गाहा ॥ उत्सूत्रभागमानपेक्षमाचरन्नाधाकर्म्मन्नाद्वादिषु वृत्तमान ॥ माया मृपावाद् च करो-
 त्येव । सूत्रोक्तं करिष्यामीति मायया प्रथम प्रतिपद्य पश्चात्तदकरणत् ॥ उत्सूत्राऽऽचारप्रचाराख्य पार्थस्थादयो भवन्ति, तन्मध्ये च
 सुसाधुना न स्थेय यतस्तत्र तिष्ठन् ॥ “जड” गाहा ॥ यदि गृहात्यशन-वखादि तत्सत्क तदा व्रतलोप आधाकर्म्मनिर्दिशोपदुष्टत्वा
 दागमनिषिद्धत्वाच्च । ‘अहवे’त्यादि व्यक्तम् । किंच पार्थस्थसकम परमार्थेन व्रतलोप एव, ततो वरं श्रेयस्करोऽसगस्ते सहादित
 एवामीलक ॥ तथा “आलावो” गाहा ॥ ‘सवास’-एकोपाश्रयता, ‘विश्रम्म’-‘विश्रम्भ’-‘सस्त्व’-परिचय, ‘प्रसगख्य’-
 वखादिदानप्रहणव्यवहार ॥ तत्र वसत को दोष स्यादिति चेत्तत्राह—“अन्नोन्न” गाहा ॥ ‘हसितोदघुपितै’-होर्यहर्परोमाञ्चैर्धर्म-
 ध्यानात्प्रेर्यमाण व्याकुलीभवति-स्वधर्मस्थैर्योच्छ्रयाव्यत इत्यर्थ ॥ स्वाचारचारिम-सुनिश्चलचेतसोऽपि न स्यात्कदापि कुशलाय कुशील-
 सग । शाक्कम्मरीपतितमस्त्यपि शस्तवस्तुतद्रूपताऽनुपगतं हि कियन्त्यहानि ॥ अय तन्मध्यवासिनो दोषो दर्शितः । यस्तु सुसाधुम
 ध्यवास्यपि मन्दपरिणामतया तत्ससर्गं विदध्यात्तमधिकृत्याह—“लोए वि” गाहा ॥ ‘लोए वि’ ति आपं प्रथमान्तस्यकार । कयरे
 आगच्छइ दिन्नल्लवे इत्यादिवत् ॥ लोकेऽपि कुससर्गप्रिय दुर्निवसित खिड्गवेप धूताद्यतिव्यसनाभिभूत जन निन्दति । एव सुसाधु-
 मध्यस्थितनिरुद्यम धर्मे प्रियकुशीलजन-प्रियः कुशीलजन पार्थस्थादिलोको यस्य स तथा त साधुजनोऽपि निन्दति । एवश-
 व्दानुस्वारलोपात् ॥ स कदाचिदुदुष्टपरिणामोऽकार्यमपि कुर्यात्तत्तत् ॥ “निच्चं” गाहा ॥ कुससर्गोपदृष्टान्तमाह—“गिरिसुअ”
 गाहा ॥ अत्रेय कथा—

कादम्बर्यामटव्यामेकस्मिन् न्यप्रोधतरुकोटरे द्वौ शुको सोदर्यौ सज्जाते । तत्रैको म्लेच्छैः स्वगृहं नीतः, स च पर्वतपल्लीसवर्द्धि-
 तत्त्वात् गिरिशुक इत्युच्यते । स च साङ्गत्यवशाल्कूराध्यवसायो जातः । अन्यस्तु कुसुमसमृद्धतापसाश्रमसवर्द्धितत्वात् पुष्पशुक इति ।
 सोऽपि सगतिवशाद्धर्मपरोऽभूत् । अन्यथा विपरीतशिक्षाध्यापहृतो वसन्तपुरात्कनककेतू राजा तत्पल्लीसमीपे समाजगाम । ततो म्ले-

कम्मापिष्मणिम् सुयेन इद्योपरि स्थितेन कर्मवत्तादपि द्यो सो । तदा प्रोक्तं तेन—अरे करे पुम्भिरम् । इह त्वितानायेव मरत्यो
 एवा जायन्तौ । त्वेनं द्वात्रिंशद्गृहीतव्यम् । ततो एवा भिन्निवत्तम्—यद् यद्विभोऽपीदृशम्, स तैसो दृष्टव्यमस्य इति मत्वा द्रष्टव्य
 विद्यः प्रकृत्यापश्यन्ते । तस्मद्योचनस्तुल्यादुष्प्रभेऽप्राप्तम्—यो सौम्यापसदुपास्वक ! अतिदिशेऽधिधिरागच्छति । अतुल्यमगुच्छे
 रोऽत्रा द्वात्रिंशद्गृहीतव्यम् । तस्मद्योचनस्तुल्यादुष्प्रभेऽप्राप्तम्—यो सौम्यापसदुपास्वक ! अतिदिशेऽधिधिरागच्छति । अतुल्यमगुच्छे
 मित्रिपुत्रपुत्रस्य विदेव, तस्मै विमेकवासीचयोर्मनोरेवापसदुपास्वक ! सोऽप्योक्तम्—संसर्गशुच्यरेवत् तच्छब्धि—मातापत्येभ्य
 स्वितापत्येभ्यो मय तस्य च यद्विद्यः । अरे सुनिधिरनीता स च मीयो यथाकौ ॥ १ ॥ तदाप्युक्तं स तिरा गृभेति अहं च
 एवम् सुमिपुत्रपुत्रस्य । अत्यन्तमेवमुक्तादपि दृष्ट, संसर्गमा रोपेगुण्य अस्मिन् ॥ २ ॥ तदस्तुद्यो एवाऽप्योक्तं तस्मैवत्तच्छब्धि—
 तस्मै योऽपि च स्वितापत्यस्य यस्मिन् सत्तादपि च आत्मे सुख्यमस्तव त्वेव अतिनीपत्रस्थितं यच्छे । त्वच्छं सागरसुखिचंयुतां सस्य
 त्विन्मो भवो मित्रस्य पश्ये ॥ इति ॥ ३ ॥ एवं च मर्या दुःखिचंयुतां च दित्या सुखिचं सप्तमेवपि संवाचो विदेवः ॥
 तस्माच्चं सुपिच्छेति सुखाचोऽयमनन्तम् । मित्रिपुत्रपुत्रस्यो अत्यन्तमेवमुक्तादपि दृष्टव्यम् । अतस्मादेवमेवमुक्तादपि दृष्टव्यम् ।
 सत् तस्मै च स्वितापत्यस्य अत्यन्तमेवमुक्तादपि दृष्टव्यम् । अतस्मादेवमेवमुक्तादपि दृष्टव्यम् ॥ २२७ ॥

त्वेनं कर्मवत्तद्वारे तस्मैवत्तादित्योक्तंयुक्तोऽपिद्विद्यः, अतस्मात् तदुक्तंयुक्तंयुक्तंयुक्तं—

योऽप्यप्यप्यप्यप्यप्य, अतस्मात् त्वेनं कर्मवत्तद्वारे तस्मैवत्तादित्योक्तंयुक्तंयुक्तंयुक्तंयुक्तं ॥ २२८ ॥
 सुपिच्छेति तस्मात्तद्वारे, तस्मैवत्तादित्योक्तंयुक्तंयुक्तंयुक्तंयुक्तं ॥ २२९ ॥

शिथिलचरणकरणमपि सुसाधय कारणे 'सुनहुं पासत्यजण'मित्यादौ वक्ष्यमाणे वन्दन्तेऽपि कदाचित् । तत्र ये सुविविधितपरमार्था
 'चंदइ न य वदावइ' इत्यादिवक्ष्यमाणलक्षणं सविमलपाक्षिका भवन्ति, न ते तान् गन्दापयन्ति ॥ व्यतिरेकमाह—“सुविदिय”
 माहा ॥ सुविदितान्-वन्दापयन्नाशयति-अशयत्यात्मानं सुपयात्-सुगतिमार्गान्, यत् उक्तम्—जे वभचेरभट्ठा, पाण उरुति वमयाणिं ।
 ते हुति कुटमटा, बोही य सुदुहहा तेसि ॥ द्विविधपयविप्रयुक्तः साधु-आयकाधुप्रेयमार्गांभ्रष्ट इत्यर्थः ॥ तथाहि—नामो नति
 निलप्रपरिणामत्वात्त गृहस्थो लिङ्गदर्शनादव कथमात्मानं न जानाति मूढो येन सुमातू वन्दयतीति ॥ २२८-२९ ॥ प्र० ८९९०

॥ इति श्रीरत्नप्रभसूरिविरचितायामुपदेशमालाविशेषवृत्तौ तृतीयो विश्रामः ॥

नामुद्येन सन्ततमिदं कस्यापि सम्पद्यते ॥ १२ ॥ ” एव च सामान्यतो गृहस्थधर्माधारस्य विशेषतो गृहस्थधर्म-‘वदइ काल पी’त्यादि गाथासप्तदशकेनाह—एताश्च गाथा. सुश्रावकस्य प्रातरुत्थानाच्छयन यात्रादित्तर्यमावस्थाय न्याख्यास्याम ॥

सम्ममवगम्मजिणमयमणुदिणवट्टतसुद्धपरिणामो । परिणामममुल जाणिऊण घरवासवासग ॥ १ ॥ पडुपवणदोलिय-केलिपत्तप-
द्विचद्धतोयविंदु व । सुविणिच्छिऊण भगुरमाउ तारुन्नमत्थ च ॥ २ ॥ पयइ विगीओ पयईए, भइओ पयइपरमसविगो । पयई
उदारचित्तो, पयइ जहुक्खित्तधुरधवलो ॥ ३ ॥ निन्नं कयसाहम्मियवच्छल्लो जुन्नचेइच्छारी । परपरिवायच्चाई, सुसावओ निसि-
विराममि ॥ ४ ॥ अइगोसे पडिबुद्धो, सम्म कयपचमगलविहाणो । अनुसरणपुण्य उट्टिऊण उचिय च काऊण ॥ ५ ॥ सखेवेणपि
हु वीयरायपडिमाळ वदिउ सगिहे । गच्छेज्ज साहुवसहिं, करिज्ज आवसयाइ तहिं ॥ ६ ॥ एव हि कीरमाणे, जिणमाणणा कया
हवइ सम्म । गुरुपरतत्त सुत्तअत्थसविसेसनाण च ॥ ७ ॥ जइठियसामायारी, कुसलत्तमसुद्धद्विभिगमो य । गुरुसक्खिओ य
धम्मो, सपुन्नविही य होइ कया ॥ ८ ॥ साहूण असइ वसही-सकिन्नत्ताइकारणेहिं वा । गुरुणा समणुत्राओ, पोसहसालाइसु वि
कुज्जा ॥ ९ ॥ सज्झाय काऊण य, खण अपुव्व पढेइ सुत्त पि । तत्तो य विणिम्भमिउ, दोऊण य ढव्वभावसुई ॥ १० ॥ पढम
नियगेहेच्चिय, निच्च चिइवदण समयविहिणा । बिहवाणुसारिपूया, पुण्यमणुद्विज गोसमि ॥ ११ ॥ तयणतर तु जइ ता, तहाविह
तस्स नत्थि गिहकिच्च । ता तव्वेलचिय कयसरीसुद्धी सुनेयत्थो ॥ १२ ॥ पुक्काइपवरपूरय-वगगहत्थेण परियणेण सम । वक्खेज्ज
जिणिद्विगिहे, विसेज्ज पचाभिगमपुव्व ॥ १३ ॥ सच्चित्तिविओसरणा, अविओसरणा अचित्तदव्वाण । एगल्लसाडियाए, धिमलाए कयउत्त-
रासगो ॥ १४ ॥ जिणदसणे सिरमि, करजलीपगहो जयज्जत्ति । मणएगत्तीकरण, इय एसो पचहाडभिगमो ॥ १५ ॥ पुक्कामि-
सत्थुईहिं, तिहाडहवा पूयमट्टहा कुज्जा । फल-जल-धूव-कलय-वास, -कुसुम-नेवज्ज-दीवेहिं ॥ १६ ॥ तिनिसिहियाइहत्थिय-जुत्त
इरिय पडिक्कमेऊण । चिदवदण करेज्जा, पणिहाण त सुसविगो ॥ १७ ॥ अह कारणेण केणइ, जिणवरभवणमि अहव नियगेहे ।
पोसहसालाए वा, हवेज्ज सामाइयाइकय ॥ १८ ॥ तो साहुसमीपमि गतु, किइरुम्ममपुव्वग सम्म । कुज्जा पच्चमराण, खण च

[illegible]

ही तस्स मोहस्स ॥ ४० ॥ इत्थीकलेमरण, स तत्तचित्त तओ तहा कुज्जा । जह मोहाडरिज्याओ, सवेगरसो समुच्छलइ ॥ ४१ ॥
 तहाहि—ज ताव कामिणीण, मणोहर हरिणलठणच्छाय । वयण तपि हु मलगलिर-विवरसत्तयसमाउत्त ॥ ४२ ॥ वित्थिन्नयो
 रयणया, मसचया पोट्टमसुइमजूपा । मसट्ठि-नसा सोणियमेत्त सेसपि हु सरीरं ॥ ४३ ॥ जपिय पयईण चिय, दुग्गधिमलाड
 विल विलीण च । पयइए अहोगइदार, वीभन्ठ कुच्छणिज्ज च ॥ ४४ ॥ अइलजगीयमंगुल-स्सवति ठइजई य किर रमण । तमि
 विरमिज्ज जो नणु, स केण अब्बो विरज्जेज्जा ॥ ४५ ॥ एव गुणाण सीमतिणीण रमणमि जे विरत्तमणा । जम्मजगुमरणाण,
 विन्नो हु जलजली तेहिं ॥ ४६ ॥ स जयइ सणकुमारो, अमरकुमारोव्व चफ्फट्ठो सो । जेण रणेण तण पिय, तेत्तियमतेउर चत्ते
 ॥ ४७ ॥ सजोगविओगवेग-वावलत्ताणभिन्नया जेत्ति । निचवि चित्तत्रित्ती, कुमारसमणाण ताण नमो ॥ ४८ ॥ ते धन्ना ताण
 नमो, वासो हं ताण सजमधराण । अद्धन्तिउपेच्छिरीओ, जाण न हियए खुट्ठफति ॥ ४९ ॥ ताण नमो नमो भावेण, पुणो वि
 ताण चेव नमो । जाण न जाया विसयाडभिलासदुव्यामणा एत्ता ॥ ५० ॥ इय जेण जेण वाइ, इवेज्ज त तस्म तस्स पडि-
 वक्ख । पुव्वावरनिसिसमए, सम्म भावेज्ज किं वहुणा ॥ ५१ ॥ सुयइ सुहेणं निहत्तरेसु जगोद धम्मजागरिय । कयकायव्व
 धम्म, विहिय सो चेव गोसाओ ॥ ५२ ॥

वंदइ उभओ कालं पि चेइयाइं थइयुईं (थत्थुईं) परमा । जिणरपडिमाघरयूनुप्फंगंधचणुज्जुत्तो ॥ २३० ॥
 सुविणिच्छियएगमई, धम्मम्मि अनन्नदेवओ अ पुणो । न य कुसमएसु रज्जइ, पुव्वावरयाहियत्येसु ॥ २३१ ॥
 ददहूण कुल्लिगीणं, तसथावरभूयमव्वणं विणिहं । धम्माओ न चालिज्जइ, देवेहिं सइदएहिं पि ॥ २३२ ॥
 वंदइ पडिपुच्छइ पज्जुवासईं साहुणो सययमेव । पढइ सुणइ गुणेइ अ, जणस्स धम्मं परिकहेइ ॥ २३३ ॥
 ददसीलव्वयनियमो, पोसइआवस्सएसु अवखलिओ । महुमज्जमसंपंचविद्वहदुवीयफलेसु पडिक्कंतो ॥ २३४ ॥

मास्मादग्न्यदीनी, त्वरासाये अग्निरस्यगुणुजो । सत्यं परिभाषकं, अस्मदस्य तं वि सक्तो ॥ २१५ ॥
 मितसमजनाजनिभ्याजयम्यद्वीर वैश्व विभाज । न य यत् साधुजयपिरिबन्धि वेसे बहुसुमेडि ॥ २१६ ॥
 परितिरिययाण क्त्वय्य इग्माकण पुक्क पतिरागं च । सत्तारं सम्भारं, हाण विषयं च वग्नेयं च ॥ २१७ ॥
 तमे वर्धन दाड्य, अत्तणा त्वमित्तम गारेद । असारं च सुधिरिवाण, दुंमा इवदिसाजोमो द ॥ २१८ ॥
 साहूच इप्यभिजं नं नवि रिपं इधिरि तिचि ठरि । वीरा बहुवज्जरी, सुसावगा त न मुंवेति ॥ २१९ ॥
 ससरीसुपणासुचनसपाणयेसत्ताअकवार्ध । अद्विचि न वक्काणको, पोराडरिदु बोधवं वेरि ॥ २२० ॥

एवो गच्छामायेकिक इच्छते— वंश गत्वा । इच्छक इच्छे प्रवृत्तायं सम्पद्योपकिस्यन्मप्यवर्ध च । त्वया -अत्यन्त
 उत्क । सुवक्त -आरोहसर्गांतरं मज्जयान्ता । विक्कवत्प्रतिमापरेण -कैवल्यलोपेण एणारिमिरपेणोपुत्ता ॥ वा इत्ययमवधिकको-
 दाहज्जालाभ्यामप्यम्यसापठेनगच्छातस्तम् । केचमपि प्रवृत्तपुत्तं स विक्क, पूजासो विक्कको विनएवगम्भम् ॥ “ सुदि
 विच्छिद्य ” गत्वा न विक्को वीजएगारेगच्छे देसो कस्य सोअम्भवेकम् ॥ त्व व—विनो देका इया इतो गुरो एव सापका ।
 अत्तकत्ताच कसत्तै न सपेव विमूहवी ॥ २१ ॥ सपयोअदि वि ऐकम्भम् गुदएववचर्त्तसि । इयान्निओअपि इत्तं; त्वया इव गत्वा
 इव जगम् ॥ २४ ॥ “ सुवृत्त गत्वा सुविद्विजं कसत्तवीणं प्रसत्तावत्तीमार्त्तं इत्तं विनवाम्भान्छेयवत्सुसुसुपण्यकपियाक-
 कत्तेनेनेरुपि देववं चत्तते ॥ “ वर ” गत्वा एणदेमेव मज्जकमयं प्रोअमोवरत्तं सत्तव वक्कनं तु इत्तमपमपीअठुअणु
 त्पुत्तवति ॥ ऐकपुक्कवरम्भं प्रपुत्ते छेपा प्रसक्तजगम् । साण्णं वक्कन्ति तु प्रमुत्ते वाचं वक्कीदे चत्तम् ॥ २५ ॥ २४ ”
 गत्वा । धीवं -सुवृत्तं आधाम्भ्यामप्योत्तं गत्वापणम् । त्वानि -आणाविपत्तविपक्कनीधि तिक्का -विचिन्ताप्रतिपत्ता ।
 नोपकम् -आणएवसत्ता त्ताअग्न्यपणं वत्तुपी । आपवकं -साम्यपि अतिअसज्जनि । वक्कनीति अग्नीपस्वोपपत्तयम् ।

'पञ्चविधफलानि'—वट्टपिप्पलोदुम्बरकायोदुम्बरीलक्षणा गृह्यन्ते, पिप्पलग्रहणात् पिप्पर्या अपि ग्रहणम् । 'बहुवियफलानि'—धृन्ता-
 कादीनि 'पडिक्तो' स्ति मन्वादिभ्य- प्रतीप क्रान्तो-निवृत्त इत्यर्थ । मन्वादीना नियमेभ्य बहुवोपतासूचनार्थम् ।
 यदुक्तम्—अनेकजन्तुसङ्घात-निर्घातनसमुद्भवम् । जुगुप्सनीयं लालावत् क स्वादयति माक्षिकम् ॥ ५६ ॥ भक्षयन्माक्षिक क्षुद्रज-
 न्तुलक्षक्षयोद्भवम् । स्लोकजन्तुनिहन्त्यभ्यः, शौनिकेभ्योऽतिरिच्यते ॥ ५७ ॥ एकैककुसुमक्रोडाद्रसमापीय मक्षिका । यद्वमन्ति मधू-
 चिच्छट्, तदग्रन्ति न धार्मिका ॥ ५८ ॥ अत्यौषधकृते जग्घ, मधु श्रम्रनिबन्धनम् । भक्षित प्राणनाशाय, कालकूटकणोऽपि हि
 ॥ ५९ ॥ रसोद्भवा हि भूयासो, भवन्ति किल जन्तवः । तस्मान्मद्य न पातव्य, हिंसापातकमीरणा ॥ ६० ॥ पिवन्नपि मुहुर्मद्यं,
 मद्यपो नैव वृष्यति । जन्तुजात कवल्यन्, कृतान्त इव सर्वदा ॥ ६१ ॥ धूयते किल शम्बेन, मद्यादन्यकविष्णुना । हत वृष्णि-
 कुल सर्वं, प्लोषिता च पुरी पितु ॥ ६२ ॥ लौकिका अपि मद्यस्य, बहुदोषत्वमास्थिताः । यत्तस्य परिहार्यत्वमेव पौराणिका जगु
 ॥ ६३ ॥ अवद्यमूल नरकस्य पद्धतिं, सर्वापवा स्थानमकीर्तिकारणम् । अभव्यसेन्य गुणिभिर्विगर्हित, विवर्जयेन्मद्यमुपासकः सदा
 ॥ ६४ ॥ मासलुब्धैरमयोदैर्नोस्तिकै स्तोकदर्शिभि । कुशाखकारिवैयात्याद् गदित मासभक्षणम् ॥ ६५ ॥ नान्यस्ततो गतघृणो, नरका-
 र्चिन्मादिन्धनम् । स्वमास परमासेन, यो चर्द्धयितुमिच्छति ॥ ६६ ॥ मासभक्षयिताऽमुत्र यस्य, मासमिहादन्यहम् । एतन्मासस्य
 मासत्वं, प्रवदन्ति मनीषिण ॥ ६७ ॥ आयु क्षयो भवति तस्य दरिद्रता च, नैवान्यजन्मनि भवेत्कुलजातिलाभ । मासशिरो हत-
 मतेर्विफलक्रियस्य, स्थानीचकर्मकरणोदरपूरण च ॥ ६८ ॥ मासखादकगतिं विमृशन्त सस्यभोजनरता इह सन्त । प्राप्नुवन्ति सुर-
 सम्पदमुच्चैर्जनशासनजुषो गृहिणोऽपि ॥ ६९ ॥ उदुम्बरवटलक्ष-कायोदुम्बरशाखिनाम् । पिप्पलस्य च नाग्नीयात्, फल कृमि-
 कुलकुलम् ॥ ७० ॥ अप्राप्नुवन्नन्यभक्षमपि क्षामो बुभुक्षया । न भक्षयति पुण्यात्मा, पञ्चोदुम्बरजं फलम् ॥ ७१ ॥ अन्तमुद्धृत्ता-
 त्परतो, निरन्ता जन्तुराशय । यत्र मूर्च्छन्ति त नाद्य, नवनीत, विवेकिभि ॥ ७२ ॥ एकस्यापि हि जीवस्य, हिंसेने किमप्य
 भवेत् । जन्तुजातमय तंको, नवनीत निषेवते ॥ ७३ ॥ धृन्ताक पनसाऽऽलबु, सर्वं चानन्तकाधिकम् । फलमज्ञातमन्यद्वाऽनुचितं

[illegible]

सिद्धयन्त्याहंकारादिसिद्धयः, अहंकारिणास्तु न निर्दिष्टा । सुध्यायेनैव समग्रं विमलरूपान्नयतेत्युक्तं ॥ ३४ ॥

[illegible]

चयमुपपद्यते दुर्विपाकेनसा च । जनयति शरदिन्दूद्योततुल्य यशस्तद्विधिविहितसपर्य पादपद्म जिनानाम् ॥ ८० ॥ यत्पूर्वोर्जितकर्मज्ञो-
लकुलिश यत्कामदावानलज्वालाजालजल यदुग्रकरण-ग्रामाहिमन्त्राक्षरम् । यत्प्रत्यूहम समूहदिवस यल्लघ्विलक्ष्मीलता, मूल तद्विविध
यथाविधि तप कुर्वीत वीतस्पृह ॥ ८१ ॥ शूरा सन्ति सहस्रशो नहि कलाशालिष्वित्ता स्थिता, ज्योतिर्ज्ञा प्रतिमन्दिर प्रतिपद
पद्यादिविद्याविद । शोण्डीरान् कतिनाम वन्निम बहवो वाक्याट्वाटुद्भटा, स्व दातु पुनरुयता यदि पर द्वित्रा पवित्रा श्रितो

॥ ८२ ॥ २४१ ॥

माहूण चेद्याण य, पडिणीयं तह अण्णयायं च । जिणपणयस्स अहिअं, सन्वत्थामेण वारंई ॥ २४२ ॥
विरया पाणिवहाओ, विरया निचं च अलिपयणाओ । विरया चोरिकाओ, विरया परदारगमणाओ ॥ २४३ ॥

‘सम्बन्धामेण’ ति सर्वसामर्थ्येन प्राणव्ययेनापि वारयति । तदुन्नतिकरणस्य महोदयहेतुत्वादिति ॥ “विरया” गाहा ॥ ये
प्राणिवधाद्विरता करुणैकचित्तास्ते श्राद्धा सुस्तथाहि—दक्षा नारकवैरमना प्रतिहतौ पट्वी कुयोनिक्षितौ, हन्त्री रोगचयस्य सर्वदु-
रितातद्वक्ष्यैरक्षमा । कीनाशोद्धतवाहुगुग्ममथनी सम्प्रापितस्व-शिवा, साक्षी जीवदया जयत्यपमला मुर्ध्नि स्थिता श्रेयसाम् ॥ ८३ ॥
चपुर्विव वदनविहीन, वदनमिव विलुप्तलोचनाम्भोजम् । एतद्विकल सकल, न शोभते धर्मकर्म नृणाम् ॥ ८४ ॥ व्यासोऽप्याह—
श्रूयता धर्मसर्वस्व, श्रुत्या वैवाधार्थताम् । आत्मन प्रतिकूलानि, परेया न समाचरेत् ॥ ८५ ॥ मातृत्परकलत्राणि, परद्रव्याणि
लोप्यन्त । आत्मवत्सर्वभूतानि, य पश्यति स पश्यति ॥ ८६ ॥ अलीकवचनाच्च ये, नित्यं विरता सत्यवाचस्ते च श्राद्धा, यथा—
सत्यमेव वदेन्नाह, सर्वभूतोपकारकम् । यद्वा तिष्ठेत्सामालम्ब्य, मोनं सर्वार्थसाधकम् ॥ ८७ ॥ धर्मव्यसे क्रियालोपे, स्वसिद्धान्ता-
र्थविप्लवे । अपृष्टेनापि शक्तेन, वक्तव्य तन्निषेधितुम् ॥ ८८ ॥ दवानलेन ज्वलता, परिप्लुष्टोऽपि पादप । सान्द्रीभयति लोकोऽय
न तु दुर्वचनाऽग्निना ॥ ८९ ॥ चन्दन चन्द्रिका चन्द्रमणयो मोहिकरुज । आहादयन्ति न तथा, यथा वारु सुनृता नृणाम्

॥ ९ ॥ कुर्वन्ति ईषा नापि पद्मनाभ मरेचता छाद्यन्तुद्वारं च । कठोरीममिति लघुवद्वारे कान् पद्मनाभपद्मिनि
 ॥ ११ ॥ बौद्धेय निष्ठाः भगवाः सुखदायि—समयिकमिति सिद्धिर्लब्धं दृष्टीते सप्तदशसममिसरति क्षीर्वादिमुपदेते तं मकारिणि । सप्त
 दृष्टी सुगमिने देवते दुर्गेदिले परादृति विपत्ते नो न गृह्यन्तुद्वारम् ॥ १२ ॥ अर्पन् मन्त्रे इत्यनुद्वारपद्मना विमसि वा ह्युम
 भेदिकसिद्धिदृष्टि कर्त्तव्यी च कन्दके । विपत्तमापदूरे प्राप्ति रजनीनामपरमोर्म्मिनीतं विरेण त्रिभिरविश्वरूपसौख्येति वद ॥ १३ ॥
 पद्मनाभनदीरजनीचर्चनं वरपात्रं च मदनमकमिच्छतिपद्मनाभपद्मनाभम् । कुम्भामने मार्गं लगीकन्तुर्गम्य निष्कम्पमुपदेते क्वेवं
 नन्दं दिलाचरिहस्यम् ॥ १४ ॥ वरपद्विपद्मनाभं कदाह्य सुखं—सप्तदश—सप्तदश विपत्ती वरपति देवपद्मिनि सप्तदशविपत्तेष्व
 प्रपन्नाः प्राप्ति स्विनुतेऽनुसङ्गाद्वारम्भान् । तेनानेकमेवम् । वरपति सप्तदशवर्गस्यार्कन्तं वरपद्मनाभस्य वरपद्मिनि सुखं
 केवला विपत्तयः ॥ १५ ॥ सप्तदशस्य वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् ।
 लपति वा वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् ।
 विपत्तयोरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् ।
 वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् ।
 वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् । वरपद्मनाभस्य वरपद्मनाभम् ।

विपत्त्या परिगाढाभो, अपरिणिवाभो अर्जुनस्यार्कम् । वरुणोऽर्जुनस्यार्कम् । वरुणोऽर्जुनस्यार्कम् ॥ ३ ॥

परीपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः ।
 वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः ।
 वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः ।
 वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः । वरपद्मनाभस्य विपत्तयः ।

रगाधेय, दुष्पूरा केन पूर्यते । या महद्भिरपि क्षिप्तैः, पूरणैरेव सन्त्यते ॥ २ ॥ धर्मप्रभावप्रभवा, अपि बाह्याः परिग्रहा । सूर्य-
र्मस्य विनाशाय, समिधामिव वह्नय ॥ ३ ॥ निर्दोषा वा सद्योपा वा, सुग जीयन्ति निर्जना । वाध्यन्ते धनिनो लोके, दीपैरु-
त्पादितैरपि ॥ ४ ॥ वाक्येनेकेन तद्वच्चि, यद्वाच्य वाम्यक्रोटीभि । आशापिशाचीशान्ता च, प्राप्त च परम पदम् ॥ ५ ॥ आकाक्षा
परम दुःख, सतोप परम सुखम् । एतदुक्त समासेन, लक्षण सुखदुःखयो ॥ ६ ॥ सर्वो सपत्नयस्तस्य, सतुष्ट यस्य मानस ।
चपानहूढपादस्य, ननु चर्मधृतनभू ॥ ७ ॥ आशापिशाचविवशा कुरु मा स्म चेत, सतोपमुद्रह परिग्रहनिग्रहेण । श्रद्धा विवेहि
यतिधर्मधूरीणतायामन्तर्भाषकमुपैति यथापन्नं ॥ ८ ॥ तदय सप्रह । हिंसा त्याज्या नरकपदवी नानृत भाषणीय, स्तेय द्वेय सुर-
चविरति सर्वसगान्निवृत्ति । जैनो धर्मो यदि न रुचित पापपङ्कटवृत्तेभ्यः सर्पिदुष्ट किमिदमियता यत्प्रमेही न मुद्गक्ते ॥ १०९ ॥ २४४ ॥

एव च व्रताविगुणान् धारयद्भिस्तैर्यत्कृत भवति तदाह—

मुक्ता दुज्जणमिच्छी, गहिया गुरुयणसाहुपडिवत्ती । मुक्को परपरिचाओ गहिओ जिणदेसिओ धम्मो ॥ २४५ ॥

तवनियमसीलकलिया, सुसावगा जे हवंति इह सुगुणा । तेसिं न दुल्लहाइं, निव्जणविमाणसुखवाइं ॥ २४६ ॥

सीइज्ज कयावि गुरु, तं पि सुसीसा सुनिउणमहूरेंहि । मग्गे ठवंति पुणरवि, जह सेलगपंथगो नायं ॥ २४७ ॥

तादृशा च फलमाह—“तव” गाहा ‘तवनियमसीलकलिया’ इत्यनेन सस्येपात् प्राक्तनाशेषगुणग्रामारामास्ताननूय ‘तेसि’-

मित्यादिना फलमुक्तम् ॥ २४६ ॥ साम्प्रत शिष्येणापि गीतार्थेन गुरु सदुपायैः प्रमादाद्वक्तव्यचिन्मोच्यते इत्याह—“सीएज्ज” गाहा ।

‘सीदेत्’-सयमयोगेषु प्रमत्तो भवेत् । ‘सुनिपुणमधुरः’—सुनिगूढसुकुमारैरुपायैरिति गम्यते । शेलकाचार्य-पन्थकशिष्योदाहरण चैतत्—

सेल्लगपुरमि नयरे, कासि निबो सेलगो पुरा तस्स । पडमावइ चि देवी, ताण सुओ मद्दुगो नाम ॥ १ ॥ यावचापुत्तमु-

[illegible]

कुण्ड ॥ २२ ॥ सवेगमसविगाण, जणइ इह सुविहिओ सुविहिआण । अथिरमणण पुण सजणेइ धम्ममि थिरकरण ॥ २३ ॥
 सविगायरे पासिय, पियधम्मयरे य उव्वलमीरु य । सयमवि पियथिरधम्मो, पाय विहरतओ होइ ॥ २४ ॥ चरिया छुहा य
 तिण्हा, सीयं उण्ह च भाविय होइ । अहियासिया य सेज्जा, सम्म अणिययविहारेण ॥ २५ ॥ सुत्तथाथिरीकरणं, अइसइयल्याण
 होइ उवलमो । अइसइयसुयहरण, पलोयणे विहरमाणस्स ॥ २६ ॥ निक्खमणपवेसाइसु, आयरियाणं बहुप्पयाराण । सामायारी-
 कुसलो, जायइ गणसपवेसेण ॥ २७ ॥ साहूण सुहविहारो, निरवज्जो जत्य सुलहवित्ती य । त खेतं परियाणइ, अनिययचरियाए
 विहरतो ॥ २८ ॥ तणुतणुचलोऽवि ता भो, विहरामि न परिहरामि नियसत्त । इय अत्तपत्तत्ताइएहिं जाओ गिलाणो सो ॥ २९ ॥
 जइवि हु गहिओ रोगेहिं, तहवि सत्ताहिओ त्ति विहरतो । सेलगपुरे पहुत्तो, समोसढो भिगवणुज्जाणे ॥ ३० ॥ पित्ठपडिबधेण य
 मइइ(इडु)गो निवो वदणट्टमणुपत्तो । सोऊण य धम्मकइ, पडिबुद्धो सावगो जाओ ॥ ३१ ॥ अह दट्ठु सो सूदिं, सरोगमच्चत्ततणु-
 सरीर च । जपेइ अह भते ! अहापवत्तेण तेगिच्छ ॥ ३२ ॥ करेमि तुम्ह एसणियत्तपाणोसहाइएणत्ति । पडिसुणियं मुणिवइणा,
 कराविया तयणु से किरिया ॥ ३३ ॥ अह पगुणीभूयतणू वि, पवलरसगारवाइपडिबद्धो । सूरी मुणिगणविमुहो, तत्थेव य ठाउ-
 मारद्धो ॥ ३४ ॥ पथगवज्जेहिं तओ, परिचत्तो सेसएहिं साहूहिं । अह चत्तमासरयणीए, निम्बर सुहपसुत्तो सो ॥ ३५ ॥ चउ-
 मासियाइयारं, खामेउ पथगेण सीसेण । छिक्को चलणेसु तओ, झत्ति विउद्धो भणइ कुद्धो ॥ ३६ ॥ को एस दुरायारो, म पाएसु
 सिरेण घट्टेइ । तेण भणिय भते ! पथगनामो अह साहू ॥ ३७ ॥ खामेमि चत्तमासिगेक्कसि खमेह न पुणो इम काह । अह
 सवेगोवगओ, सूरी इय भणितमारद्धो ॥ ३८ ॥ रसगारवाइविसविहयेयणो सुट्ठु वोहिओ तुमए । पथय ! ता कयमेत्तो, एत्या-
 वत्याण सोक्खेण ॥ ३९ ॥ अह विहरितमारद्धो, स महप्पा अणियाए चरियाए । विहरतो परियरिओ, पुणरवि पोराणसीसेहिं
 ॥ ४० ॥ काळत्तरेण निदुण्णिय-रयमलो मलियदलियमोहवलो । सेत्तुजपन्वयमि, निव्वाणमणुत्तर पत्तो ॥ ४१ ॥ २४६ ॥

ननु कथमागममोऽपि शैलक शिथिलतामगमत्, उच्यते कर्मवैचित्र्यात् । तद्धि जानतामपि जन्तूना महतेऽनर्थीय यत आह—

एष एष विरसे दिशते, धम्मे बोधे भोदे भान्ना अदिअपरे । एव नचिसेवमणी तद्विरिय ते मयमविरपणी ॥ २४८ ॥

उभयमभिवर्त्तिनि चरित्तस्यमागः । नन्वियेष्ववयवना वेष्टम्—एवमिदं तेविषयगुणमात्रो भवति वीरियेभ्यो न्ति । तान्नामदीनि
वारभस्यमि व्यक्त्वानुल्लङ्घ ॥१॥ तिरिबौरकाधित्तगुणोत्तर्त्तव सो कप्पा सुवपान्ने । चरित्तुओ कप्पा तित्तमम्मा । मर ऐर दिगत्तं डि
॥ २ ॥ यवन्ने मयममयानं, योगच्छं वज्जि नरिद ववसयन्ने । ३ ॥ मुक्कवमानुण्य सो यवन्ने ओ ऐरपण्ण वि ॥ ३ ॥ निव
दुरियप्पसत्तावस—निदिध्व दुरित्तसु । किं कुम्मा चामयेव वि, एदु क्वं ननु तवं येव ॥ ४ ॥ तवयेव मुरदु त्तामि ओवि तं
कुरुन्नेनेदुरि । हे कवन्नेरवि ! ओ कप्पा, तं तु किं वा विज्जोमि ॥ ५ ॥ एव मयवसमिमवयवय एवमेवेव सार सत्त्वे ।
चित्तवयं व क्कमज्जन्तं, तव व एवं परिवाज ॥ ६ ॥ चरित्तमिद्वय पववज्जमज्जं आपमिणु तववर्द । विहरद एवादिगिप्पार चरिय
वमिमज्जन्ने ॥ तवो ॥ ७ ॥ वरन्नेवि कप्पा वैद्याकसाय ओ गच्छं ववन्नेमेव । विहरद्विप्पार ववन्ने, तुदयनिप्प वममज्जन्ने
वि ॥ ८ ॥ एव वरिन्नेव चरित्तमज्ज—वममज्जमोव—मज्जरणीय । चरित्तुसुपेसज्ज, यविये यव एवमकायोवि ॥ ९ ॥ किं कुम्मा
वन्ने कन्ने विद एव ववन्ना सुमि । मयप्परविचरिणो वि तुम्मा एवेव ननु वन्ने ॥ १० ॥ गविदंज्जवन्ने मरे
पवन्नेणा वेव गोउमिदंवि । निम्मावन्नेणा एवेउवाव वि मण्णं विव वन्ने ॥ ११ ॥ वा भावमिओ गो, मरेवेवस्यन्ने वरे वरेवन्ने ।
ववन्ने तव वन्नेव, एव ववन्नेवि त्वं तवो ॥ १२ ॥ मयवमोचिव यवन्ने—वरीगारएवमज्जन्नेदुरि । निवन्नेवेव तव ।
निवन्नेव वैरपण्ण व ॥ १३ ॥ यविये सुमिन्ने एवो एवपरे दोव एवमज्जो वे । चरित्तवेवेवं मने व निदीय वन्ने व एवन्ने
व ॥ १४ ॥ निविचयिदीय एवो ववन्ने मयणा वीमएवन्ने वीर । मर तुम्मावममिद्विच, तुम्मावन्नेवस्यन्नेदुरि ॥ १५ ॥ त्तादेवि
व वेवेमि व, एव तवं मयवसरोमज्जन्ने । ववन्नेओ वरिणो एव वव तवन्ने व एवेव ॥ १६ ॥ मयवमज्जो चरित्तस—येव
ववन्नेवमवववन्ने तवो । दीय तुव मवि चाम्म व एवमण्ण म् ॥ १७ ॥ कुम्मा भावमि । एवव, वापविचमज्ज विवस्यन्नेदीय ।
मर वन्नेवि ववन्ने, मण्णं एव तव येव ॥ १८ ॥ यविववन्नेवववन्ने मनुएववववववन्ने ववन्ने । विवमयानुसंगमन्ने, ववन्ने विवे

[illegible]

वि अक्षितो । विमलसत्त्वोपरि नरमसि सद्यः शोभति सुदिव्याय ॥ ३८ ॥ ये तिसप्तसु पञ्चग्रसि भञ्जसि मुरलीधरज्यगर्ह । मया
 करिष्य न वेदसि ऐसलमिषऽऽनुसगहर्ह ॥ ३९ ॥ अर्ध(द्रु)गर्धमि मुस्ये, रे दिव्य । एवास त्रिजगत्वं द्रव्यु । विमल मुरारि यणसि
 बीजम् । विमल दम्बरु ॥ ४ ॥ विमलपरिजोसि मुनूरिजोसि मोरेण मि न तमिजो सि । विमलसु वि मे सोरगं, मयमसि
 रे जीव ! जगत्तो ॥ ४१ ॥ की तुम्हा तुमिया वनियता वि वीगुणध्वजमाल् । मे विर द्वाद्विजेजो वि कर्त्तसिजो भुजिने
 निधय ॥ ४२ ॥ एष जगत्तो परिचेदिरिष्य रेवाय सो पुमिजेतो । एतस्मि लपुज्जे, जई सव येव संजजो ॥ ४३ ॥ परि
 वल्लिष्यज्जो लम्बोत्तर मिन्दिर तुम्हगलो । एतत्तरलनपरये वरिष, परिष विपसजपपुणवो ॥ ४४ ॥ इति देविपञ्चम-
 धीपिकव्या ॥ विमिलेकतसमायज्जोऽस्त्वो संकसतजगत्पाकिता । जगत्ते-

दम्बुलीकयो न विदीकजो न सयरीकजो मक्तिविजो न । कम्पदि एव बीषो माद्रण्यरि मुरगई जेजं ॥ २४९ ॥
 कम्मेरि वस्सरोरवमेरि मरुनेरुज्जोपरि परिकुजो । तुयईसि विमुरोतो, म तए जणसत्तमे द्वा ॥ २५० ॥
 वस्सरासईपरि जई काद्वनं वीर्यं धुमिद्वर्धपि । मीते विमिद्वुपासो, न सिगुहा ईदरीट व ॥ २५१ ॥
 जण्णेज्जपि कम्मेने, वेज्ज जण्णपरिणीससायव्या । सारपि निरयज्जगं, गुंदरिषपासिमि व ॥ २५२ ॥

दम्बुलीकजो - कम्पमिव नापिचरेणुपि । जनेन वज्जल्लो द्वावर्धपि - विदीकजोऽस्त्वोऽप्येवमुत्तरेपादंरिष-धेयमूला तुल्यवैद्य-
 यमिषाद्वज्ज । जनेन निरयज्जण्णमाकरो । लम्बीकजो - मिद्वर्धे वज्जण्णपासोऽस्मिन्मिषासायवोऽनुव ॥ अमुता निमज्जविवायल्लो
 मुरपदि - मक्तिमिषो वरिचोऽस्त्वका तुल्यरुकोर्गिरिवाधुव ॥ जनेन लज्जल्लं कम्पेपि । जण्णव वज्जदुल्लाने वीतवोऽस्त्वज्जमेव
 यव ॥ २४९ ॥ " कम्मेरि " एव । मविमुरोऽपरि मायपि निणु । तुयईसि विमुरण्ण मयका विमयमलो न तद्वि न

शम्नोत्यात्महित नरकाद्विमोक्ष कर्तुं ॥ २५० ॥ क्लिष्टाक्लिष्टकर्मसामर्थ्यमेव दृष्टान्तेनाह—“घास” गाहा । “अप्येण” गाहा ।
द्वितीयगथान्ते यथेति कथानकोपश्लेषार्थ ॥ कथानक चेदम्—

पुडरिगिणीपुरीए, पयडभुयदडखडियविवक्खो । आसि पुंडरियनिवो, जिण्णिदधम्मोक्खनीसको ॥ १ ॥ सो य महप्पा तडिदंड-
भगुर जाणिऊण रज्जसिं । खरपवणाहयदीवय-सिह व जीयपि तरलतर ॥ २ ॥ किंपाकफल व विवागदिन्न-दुक्ख सया विसय-
सोक्ख । लक्खित्ता सविसेस, सुगुरुसमीविमि पडिबुद्धो ॥ ३ ॥ पव्वज्ज काउमणो, कणिट्ठनियभायर दडप्पणयं । कडरियनामधेय
वाहरित भणिउमाढत्तो ॥ ४ ॥ हे भाय ! रज्जलच्छि, उवभुजसु सपयं तुम एत्थ । भववासाओ विरत्तो, अहमिन्दि पव्वइस्सामि ॥ ५ ॥
कडरिएण भणिय, दुग्गइमूल ति जइ तुम रज्ज । मोत्तण पव्वज्ज, वंछसि घेतु महाभाग ! ॥ ६ ॥ ता किं मज्झ वि रज्जेण, सव्वहाइहं
गुरुस्स पामूले । इन्दि चिय नीसगो, जिण्णिद्विक्ख गहिस्सामि ॥ ७ ॥ भणिय निवेण हे वच्छ !, सव्वसावज्जजोगचागो जो । माणु-
रसयस्स एयरस, सव्वहा सो फल नइत्त ॥ ८ ॥ किं पुण सुदुक्करो सो, तारुत्त कारण वियाराण । मणमणवट्ठियमप्पा, पमायवं इंदिया
वि(अ)वत्ता ॥ ९ ॥ घरियव्वाणि वयाणि य, उवसगपरीसहा दुरहियासा । हेयव्वो गिहिसगो, भूयाहिं सिंधू तरेयव्वो ॥ १० ॥ इय
नरवइणा सुनहुप्पयारहेइहिं वारिओ वि दड । अबत्तरलयाए, सूरिसमीवे स निक्खत्तो ॥ ११ ॥ गुरुकुलवासोवगओ, पविहरमाणो पुरा-
डगारईसु । उचियाहारविहारडभावे सजायेलत्तो ॥ १२ ॥ विरकालओ पुडरिगिणीए नयरीए आगओ सत्तो । उवयरिओ विज्जोस-
हविहीए पुडरिय नरवइणा ॥ १३ ॥ जाओ पउणसरीरो, रसगिद्धीए तहावि अन्नत्थ । विहरिउमणुच्छहतो, रत्तो उच्छादिओ एव ॥ १४ ॥
धन्नो तुम महायस !, निस्सगो जो न दव्वपभिईसु । येव पि हि पडिबध, करेसि तवसुसियेहेहो वि ॥ १५ ॥ तुममेव अन्ह
कुलनहयलमि सपुन्नपुन्निमायदो । सव्वरियपहापसरेण, जरस धवलज्जए भुवण ॥ १६ ॥ अप्पडिबद्धविहारो, तुमए चियडुण्डिओ
महाभाग ! । जो मज्झडुण्वित्तीए वि, ठासे नो एत्थ ठाणमि ॥ १७ ॥ इय उच्छाहगवयणेहिं, राइणा तह कहपि पन्नविओ । जह
सीचविहारी विट्ठ, कडरिओ विहारिओ तत्तो ॥ १८ ॥ सजमपडिभगमणो, भूसयणाऽसारभोयणाईहिं । सीलमहाभारुवहण-

મંત્રો રત્નમય્યો ॥ ૧૯ ॥ વિસર્વાધિર્મનુક્રમો, કુચાલાઓ સો વિધિતમનિતઃ । ટોપમુગ્ધાનુ, મામ્બાઓ પુત્ર સ મર્પીય
 ॥ ૨ ॥ નિરત્નમર્પિય મુરદ્યારિ-મારદ્યારિય સન્નત્તલરનો । હરિણાઝપરઝિરદ્યારિ સંવિત્તઓ વ સિન્નત્તઓ ॥ ૨૧ ॥ તે ન મર્પિય-
 માઝિત્તમ્બ ટાપ સદ્યારનો સંવિતઃ । વિરાત્તમુગ્ધાત્તલ વર્ષ ધર્મિત મામ્બાઓ ॥ ૨૨ ॥ મુલ્યોત્તે વિત્ત ફત્તો હપ્પુઓ કટ્તિ-
 નિત્તઓ વ । યોર્ષિતિ મિરદ્યાર્ત, જો રત્નમર્પિયમિરદ્યાર્ત ॥ ૨૩ ॥ મુગ્ધાર્પિયમર્પે, રત્નમે વિરિત્તમર્પેત્ત વ । મર્પેત્ત પુત્ર વ
 કમ્પર્પિય, કમ્પર્પિય વિત્તિત્તિ મર્પે ॥ ૨૪ ॥ ત્ત મુલો વિ દ્વ રત્નમર્પમુલો વ ત્ત મર્પે વિત્તિ । ઝોર્પ ત્ત રત્ત મેરત્ત
 કમ્પર્પિય ॥ ૨૫ ॥ પુત્તર્પિય મર્પિત્તો રે મુર્પ । પુત્તમર્પે વિ મર્પિત્તો વર્ષ । રત્તમર્પાર્પિરદ્યારિ મુર્ષ કુર્પેત્તે મર્પ ત્તરત્ત ॥ ૨૬ ॥
 વિત્તો વ કમ્પર્પિયિર રત્ત રત્ત રાત્ત વિ વિ કિ મુર્પે મુત્ત । રત્તિય તિત્તમર્પમર્પ તિત્તકર્પાર વિ કુર્પમર્પ ॥ ૨૭ ॥ ત્ત મર્પિય
 રત્ત મર્પિયેત્ત રત્ત રત્તમર્પે ત્તર । કમ્પર્પિય કર્પે કમ્પે, ત્તરિત્તો ટાપો વિ ત્તરેત્તો ॥ ૨૮ ॥ મોમુત્ત વિત્તમર્પિત્તે, રત્તે કમ્પે
 વ ઝેર સત્તમર્પ । પુર્પિત્તો રત્તો પુત્ત, ત્તરત્તર્પિય મિત્તર્પે ॥ ૨૯ ॥ તો સત્તમર્પિય ર્પિત્તરત્તિય, રત્તમર્પે કમ્પર્પિય મુત્તમર્પિયે ।
 કમ્પ પુત્ત મર્પિત્તરત્તો, કુર્પમર્પમર્પસ ત્તરત્ત ॥ ૩ ॥ કમ્પર્પિય કમ્પર્પમર્પ ત્તે સંકર્પેત્તરત્તિય । મર્પિત્તમે ત્તરત્તો રેત્તો
 રત્તમર્પિત્તિય ॥ ૩૧ ॥ રત્તો વિ ર્પિત્તિત્તમે-રત્તમર્પિયત્તમેત્તેત્ત । ર્પિત્તિત્તમે રત્તમર્પ-ત્તમર્પાર્પિય ત્તમર્પિ ॥ ૩૨ ॥ પુર્પિત્તો
 ર્પિત્તે ર્પિત્ત, ર્પિત્ત ન રે ત્તમર્પમુત્તમર્પાર । ત્ત ત્તમર્પે ત્તમે ત્તરેત્ત ॥ ૩૩ ॥ રત્તેત્તિ ત્ત વિત્તમે સીમેત્તિયે
 સત્તસત્તરત્તિય રો । રત્તુત્તમર્પુરત્તસંત્તરત્તર્પે કમ્પર્પમર્પાર ॥ ૩૪ ॥ તિત્તમર્પેત્તમર્પે તિત્તિત્તમેત્તે કમ્પર્પમુત્તમર્પ । ત્તમર્પ
 રત્તમર્પાર ત્તુત્તમર્પમર્પાર ॥ ૩૫ ॥ કમ્પર્પિયત્તમર્પિયાર, ત્તમર્પમર્પમર્પેત્તમર્પેત્તો । રોર્પમર્પેત્તમેત્તો તિત્તમર્પ રોર્પમેત્તો
 કમ્પિય ॥ ૩૬ ॥ મર્પિત્તમે મેરત્તનો રત્તમે ત્તમર્પ મુર્પિય । ત્તમર્પમર્પિયત્તિય ત્તિય વિ તિત્તમે ર્પિત્તિય ત્તમર્પુર ॥ ૩૭ ॥
 મોર્પુત્ત મર્પમર્પે, ત્તમર્પિત્તો કમ્પર્પિય ત્તમર્પુર । મોર્પેત્ત મેત્તમે, ત્ત ત્તિત્તો મેત્તમેત્તિય ॥ ૩૮ ॥ વિત્તર્પિરત્ત ત્તમર્પ મર્પ
 ત્તમર્પમેત્તો ત્તમર્પમર્પિય । કમ્પર્પિયાર વિ ત્તર્પિયિય કમ્પર્પમર્પમર્પારત્તમે ॥ ૩૯ ॥ ર્પિત્તિ મુર્પિય-રેત્તિયરત્ત ॥ ૪૦ ॥

ननु यः क्लृष्टतां गतोऽपि त्रियते तस्यैवमादिष्ट, यस्तु तस्या शुद्धिं विदध्यात्तस्य का वार्त्ता ? उच्यते—अस्त्येतत् किन्तु दुष्करा शुद्धिं कर्तुमित्याह—

काऊण सक्लिष्टं, सामणं दुल्लहं विसोहिपयं । सुञ्जिज्जा एगयरो, करिज्ज जह उज्जमं पच्छा ॥ २५३ ॥
 उञ्जिज्ज अंतरि च्चिय, खंडिय सवल्लादओ न्व हुज्ज खण । ओसओ सुहलेहह न तरिज्ज व पच्छ उज्जमिडं ॥ २५४ ॥
 अवि नाम चक्कवट्ठी, चइज्ज सन्वपि चक्कवट्ठिसुहं । न य ओसन्नविहारी, दुहिओ ओसन्नयं चयई ॥ २५५ ॥
 नरयत्यो ससिराया, बहु भणई देहलालणासुहिओ । पडिओमि भए भाउअ । तो मे जाएह त देहं ॥ २५६ ॥

सक्लिष्ट श्रमणभाव कृत्वा पश्चाद्दुल्लभं विशुद्धिपदं कर्तुमिति गम्यते ॥ २५३ ॥ पश्चाद्दुल्लभं तामेव विशुद्धेराह—“उज्जेज्ज” गाहा ॥ सक्लिष्टसयमो हि कदाचिदन्तराल एव समयं त्यजेत् । अपरित्यक्तेऽपि खण्डता-शनलतादयो दोषाः क्षणं भवेयुः । खण्डता-एकादिमूलगुणविराधन । शबलता-लघुनहतिचारता । आदिशब्दात्सर्वोऽभावो वा भवेत् । एवमवसन्नश्चैव ‘सुहलेहहति’ वैपयिकसु-सलम्पट सन्नशक्त्यापश्चादुद्युतिमिति ॥ तथाहि—“अवि” गाहा-‘दुहिओत्ति’ अत्रापि शब्दो दृश्यः । दुस्वितोऽप्यवसन्नता न त्यजति मोहोपहतत्वात् ॥ तदेवमिह भवे सक्लिष्टस्याप्यरितं कदापि शुद्ध्युपायो भवान्तरे तु दुर्गति (तो) नास्तीत्याह—“नरय” गाहा । “को तेण” गाहा । गायार्थं कथानकावगमे सुगम इति तदेवोच्यते—

नयरे कुसुमपुरंमि, जियारिन्नो अहेसि दोन्नि सुया । ससिपह सूरपहक्खा, वरुअक्का सहावेण ॥ १ ॥ जह चोरिकंटया ताण, तत्तओ जेहुओ अहोगामी । अणुओ उइडगामी, पठमपरोहाववीयस्स ॥ २ ॥ चउनाणि सूरिणो वि, जयघोसनामस्स पास-मल्लीणा । कोउगभत्तीहिं कयाइ, कहइ सूरि वि धम्मफल ॥ ३ ॥ हरिलहरिमुद्धमुधुरवधुरसिधुरमणेगरहसोहं । धम्मेणमेगच्छत्त, सुवि रज्ज अज्जिणेइ जणो ॥ ४ ॥ तरलतरतिक्खअक्खय-कढक्खविक्खेवक्खचक्खओ । घण्णीणपओहरपेसळाओ महिळाओ हुति

[illegible]

इयरो भोगे भुंजिय, उवघन्नो तइयपुढीए ॥ २४ ॥ तो सुरप्पहवेवो, तस्साणुक्काए बोहणाहेव । पत्तो तइयाए महीए, कहिउमेव समारद्धो ॥ २५ ॥ बघो ! बधुरधम्मं, काऊणाड्ढ तथा सुरो जाओ । सोड्ह सुरपहो न णु सइ, सुहिओ चेव चिट्ठामि ॥ २६ ॥ पुण पुण पभणतस्स वि, मज्झ तए नेव वयणमाड्डरिय । पावस्स तस्स एसो विलसइ फड्डओ इय विवागो ॥ २७ ॥ सभरिय ससी सव्वं पि, बइयरं त खओवसमवसओ । नरयदुहत्तो तं देवस्सुमिक्खतओ सक्ख ॥ २८ ॥ पडिबुद्धो पभणइ तथा, हे भाय ! निब्भगसेहरेण मए । सुहलवल्लेण लद्धमेयमेयारिसं दुक्ख ॥ २९ ॥ नरयत्थो ससिराया, बहु भणइ देहल्लणा सुहिओ । पडिओ मि भए भाउय ! तो मे जाएहि त वेह ॥ ३० ॥ 'जाएहि' ति यातय-तीव्रवेदनामनुभावय ॥ २५६ ॥ सूर'—

को तेणं जीवरुएण, सपय जाइएण हुज्ज गुणो ? । जइऽसि पुरा जायंतो, तो नए नेव निवडंतो ॥ २५७ ॥

'जइ सि' ति' यदित्तमयातयिब्यस्तपोऽनुष्ठानादिना देहम् । किंच—जइ सरिरीडामेत्तेण मोम्खो हवेज्ज ता सत्तमम-
हिनेरइयाणमणवरयमहावेयणाड्डणमाणवेहण मोम्खेण होयन्न । अट्टमहापाडिहेरपूयापरिभोगओ तित्थयरेहिं पि ससारे भमियव्वं ॥
अओ न दुक्खरूक्कया तवरस्स तित्थयरेहिं कित्थारिया, जेण भणिय-सो हु तवो कायव्वो, जेण मणो मगुल न चित्तेइ । जेण न
इदियहाणी, जेण य जोगा न हायति ॥ ३१ ॥ तथा—कायो न केवलमय परितापनीयो, सृष्टे रसैवंहुविधेनं च लालनीयो ।
चित्तेन्द्रियाणि न चरन्ति यथोत्पयेन, वड्यानि येन च तवाऽऽचरितं जिनानाम् ॥ ३२ ॥ खरदिट्ठो वुत्तो, एएण चेव कारणेण
मिह । परल्लोगपट्टियाण, जियाण जियरागवोसेहिं ॥ ३३ ॥ किं च सम्मतनाणचरणणि, खाओवसमिह भावे भणियाणि । वेदणा
पुण साया असाया वा उवइए भावे सा कइ तवो हुज्जा । अओ पसमाइग्गभो सवरो पहाणो कम्मस्खयहेऊ । तस्स निमित्त-
त्तणओ अम्हाण लोययभचेर-छट्टुट्टुमाई सव्वो बज्जो तवो कायव्वोत्ति भणिओ । न ण तणुजायणामेत्तो । न य समइ(य)प-

१ यदि असिरनमयाथिथ्यस्तपो D. यदि असिरव मयातयिथ्यस्तपो D. यदि पुन पुरातदेन यातयेत तपश्चरणकरणस्ततो० सिद्धिं टीका०

रिक्तमनुजम् महोदरं महारक्षसिभ्यामनुजाभ्यारिचरेषुपुरितासु ध्वजिद्वेषात् वाक्पठनस्य दुःखप्रत्ययं । तत्रो
पपठन्निषपुरितात्मिपञ्चदशद्वयं च वारिषपरिष्मयापञ्चकं वक्तुं तपो सत्यस्य भक्तिर्बो । स एव सतीरे शेरिचिंति तेव तन्व
सिद्ध । किन्तु मिच्छन्त-व्यवर्ति-यमात्र-प्रसाध-योगेति स्थिते वाक्पठ जीवो तत्रो वे जिसेस्सत्सङ्घर्षि निर्मसिपम्मा । पठि
नोप्रिच्छन्ते च तेनो ऐस्वोगम्पुत्तवो । एवं दुर्गीर्षि धर्म्यधि वाज्यपत्ति होवन् ॥१५७॥ जमेव इवाभरेव जन्मपत्ति लभन्तु
प्रणसितस्य साधनोपेक्षमात्र—

बभ्रुः सास्तेतुं नार व नोपोऽपि अस्ति वरासाधो । दार हरिजन्मद्वय, वा सतिराया व सोऽर्द्धसि ॥ २५८ ॥
 पिप्लव्यस्य सायन्ने, संव्रमशोभेनु होद नो सिरिजो । परा नर्त यथिगद्रे सोभा अ गभो कुन्दरथे ॥ २५९ ॥
 सुधा दे विजयकोट, त्रिदशरथे ये नरा न यार्थसि । सुधापथि हे सुधा, ये नाद्रय नरि करोति ॥ २६० ॥
 दामेक्य ज्ञानिनि, हेसि ज्ञानियाधि ज्ञानोधि । नाद्रयद्वि त्रिदशरथे ये एव सिर्धमंति यम्यपन्ने ॥ २६१ ॥
 गन्धं हनुचक्रं, यन्त्रं हीनं च हीनकार्ये वा । केन नर्ति गदय, पिप्लव्यसि से वारिस्ती होर्ति ॥ २६२ ॥
 बस्त्य एरुस्मि परिरयो, साहस्य अवापरो सभा सुधम । कमे व अवरिचासो, अरिजायो दुर्गादि व ॥ २६३ ॥
 सारीरयाजसायं, दुस्सस्त्रस्मान् यम्यपयिरिपीया । मर्षकुसेन सुषिणो, रागगर्दे निरुयेति ॥ २६४ ॥
 सुमयवम्यपार्थि, माय विवस्य दुख विवयेय । नार वं पुच्छिरथे, निरुये सिरनस्त त्रियपच्छि ॥ २६५ ॥

कवयः गच्छन्ति । एतत्सुखं नृणां कर्मसाधनं तेषां हि साधनम् । सा कृतिपत्रावच्छेदं करिष्यतीति ॥
 एतदर्थं हि ब्रह्मण्यसिद्धेः तत्र कथाप्रीतिं तत्र निरादृशीकृत्या रोषमाह — येन हि गच्छन्ति । एतत् गच्छन्ति । एतत्

नीय—दोषोद्घटनम् । कुदेवत्य—कित्वपिक्त्वादि ॥ कथ ते शोकाऽऽस्पदमित्याह—‘दावेकण’ गाहा । ‘धम्मघण’ ति धर्म एव सुगति सुखहेतुत्वाद्ग्न धर्मघनम् ॥ २६१ ॥ किमिति प्रवचनाकर्णनेऽपि तेषा धर्माय चेष्टा जायते ? । उच्यते—तेषा गुरुकर्मत्वेन हीनादिस्थानागमित्वात् । यत “ठाण” गाहा । उच्च स्थानमास्पद—देवगतिलक्षण । उच्चतरं मोक्षाख्यम् । मध्य—मनुष्यगत्यात्मकम् । हीन—तिर्यगतिरूपम् । हीनतरक—नरकगतिस्वभाव चेति पञ्च स्थानानि । येषु च मध्ये येन जीवेन यत्र गन्तव्य, चेष्टा से—तस्य तादृशी—तत्स्थानगमनानुरूपा भवति । ‘चेट्ठावि से’ इति पठ्यमाने मात्रावृद्ध्या गाथाभङ्ग स्यादिति । ‘चेट्ठा सेत्ति’ ति अपि शब्द विना पठनीयम् ॥ २६२ ॥ दुर्गातिहेतुभूता चेष्टा तावदाह—“जस्स” गाहा ॥ ‘अहिंसासो दोगईएउ’ ति यत्तदोर्नित्याभिसम्बन्धात्तस्य दुर्गतावेवाभिलाप इति ज्ञायते तादृशचेष्टादर्शनात् ॥ २५३ ॥ ये पुनस्सुगतिगामिनस्ते किं कुर्वन्तीत्याह—“सारीर” गाहा ‘वसणाण परिभियत्ति’ पट्ठया पञ्चम्यर्थत्वाद्व्यसनेभ्य समन्ताद्भोता इत्यर्थ ॥ २६४ ॥ ससारकान्तराटनैकारणरागजं न्द्रनिग्रहैकहेतुज्ञानाद्बुद्धशङ्काणा पूज्यतामाह—“सुगइ” गाहा ॥ ‘हुल्ल किमदेय’ ति जीवितमपि तस्मै दीयत इत्यर्थ । शिवकस्य—त्रिलोचनस्य निजकार्षि—स्वकीय चक्षु ॥ २६५ ॥ तत्कथा चेयम्—एकस्यामटव्या गिरिकन्दरान्तर्व्यन्तराधिष्ठिता त्रिलोचनप्रतिमाऽभूत् । ता च देवार्चक प्रतिदिन स्नातानुलिमार्चिता कृत्वा स्वप्नामागच्छति । कदापि प्रात प्राप्ता पृथ्वीपातितस्वपूजामालोक्य व्यचिन्तयत् केनेयमपनीता मत्पूजति । द्वित्रादिदिनेष्वपि तथैव वीक्षमाणस्तत्कारणोपलम्भाय कदाचिच्छन्नो भूत्वा तत्रैव तस्थो । यावद्धनुर्वाणव्यग्रसज्जपाणिरकंपुष्पपूर्णपसव्यहस्तो वक्त्रान्तः स्थापितपाथोगण्डूच पासुलपाद प्राप्तत्र पुलिन्द्र एकः । तेन शिवस्य देवार्चकपूजा पादेनापनीय मुखगण्डूयेण स्नपयित्वा पूजितोऽसौ सहस्रं सह तेन जल्पितु प्रवृत्त, द्वितीयदिवसे देवार्चकेनोपालब्धोऽयम् । मया महाशुचिना प्रत्यह ग्रयत्नेन पूज्यमानोऽपि न त्व लुप्यसि । अमुना त्वशुचिना ऽन्यन्ताऽधमेन सार्द्धमुल्लपसि । निश्चित यादृश पुलिन्द्रस्तादृशस्त्वमपि कृतपूतन । तत प्रोक्त व्यन्तरेण—अतस्त्ववेदिन् । प्रातरात्मन पुलिन्द्रस्य च द्रव्यसि विशेषं, ततो द्वितीयदिवसे देवार्चकस्त्रिलोचन स्वमायोत्खातलोचनमालोक्य क्षण विधाय परिदेवना स्थितस्तथैव । अत्रान्तरे प्राप्त पुलिन्द्र,

कदम्बमुत्पत्तिकञ्जेष्वं त्रिज्योत्पत्तमाञ्जोत्थं मार्गोत्पत्तिभ्योत्पत्तयः सत्योक्तं यत्र निर्योक्तमाद्य । यत्रोत्पत्तिप्रसूय व्याजो हेतुर्नैव एवमस्म
 न्नाद्वयप्रदुष्टमेव तेष्वोत्पत्तुत्पत्ति न तु यत्रापूर्वमात्रमय इति । एवं ज्ञानार्थकं यत्रापूर्वमात्रं कर्तव्यं ॥ अनेनैव वक्ष्येन यत्र-
 न्नोऽयम् ॥ २१५ ॥ एतन्मार्गं तेष्विज्जय यत्रोत्पत्तिं तुल्यवर्षेषु विनयोत्पत्तिमाह--

स्वात्मने नित्यं सौमित्रं सौमित्रं । विद्यं भगवत् सुविद्यं ॥ २६९ ॥

[illegible]

पिक्कफलो । दिट्ठो अबयसाही, ताहे जायाए रयणीए ॥ १५ ॥ ओणामिणीए विज्जाए, साह्मोणामिऊण गहियाइ । अबयफ्लाइ
 पुणरवि, पक्खोणामाए विज्जाए ॥ १६ ॥ साह विसल्लिऊणं, समप्पियाइ पियाए हिट्ठेण । पडिपुन्नडोहला सा, गब्भं वोढु समा-
 ढत्ता ॥ १७ ॥ अह अवरावरतरुवर-पलोयण राइणा कुणतेण । पुव्वदिणविट्ठुफलपडल-वियलमवल्लोइय चूअ ॥ १८ ॥ भणिंया
 रक्खलगपुरिसा, रे ! केणसो विलुत्तफलमारो । विहिओ त्ति तेहिं वुत्त, देव ! न तावेत्थ परपुरिसो ॥ १९ ॥ नूण पविट्ठो न य
 नीहरत्तपविसत्तयस्स व पर्याणि । कस्स वि दीसति महीयलंमि ता देव ! चोल्लमिणं ॥ २० ॥ जस्स अमाणुससामत्थमेरिस तस्स
 किंचिवि अकज्ज । नत्थि त्ति य चित्तेण, राइणा सिट्ठमभयस्स ॥ २१ ॥ एव विहत्थकरणकप्पम लहु लहसु पुत्त ! चोरति । जह
 हरियाइ फलाइ, तहऽन्नहा दारमवि हरिही ॥ २२ ॥ भूमियलमिलियमल्ली-महापसाओ त्ति जपिउ अभओ । तिय चच्चरेसु चोर,
 निरुविउं बाढमाढत्तो ॥ २३ ॥ वोलीणाइ कइवयदिणाणि पत्ता न तप्पउत्तो वि । चितावाउलचित्तो, ताहे अभओ दणं जाओ
 ॥ २४ ॥ पारद्धमन्नदियहे, नेडेण नयरीए बाहि पेच्छणय । मिलिओ पउरनरणो, अभण्ण वि तत्थ गतूण ॥ २५ ॥ भावोवल-
 क्खणट्ठा, पयपिय भो जणा ! निसामेह । जाव नडो नागच्छइ, ताव ममऽम्बणाणय एक ॥ २६ ॥ तेहिं पयपिय नाह !, कह तो
 कहिउमेवमारद्धो । नयरमि वसत्तपुरे, आसि सुया जुन्नसेट्ठिस्स ॥ २७ ॥ दारिद्विदुयत्तेण, नेव परिणाविया य सा पिउणा ।
 वइकुमारी जाया, वरत्थिणी पूयए मयण ॥ २८ ॥ आरामओ सा चोरियाए, कुसुमच्चय करेमाणी । पत्ता मालागारेण, जपिय
 किंपि सवियार ॥ २९ ॥ तीए वुत्त किं तुज्झ, भइणीधूयाउ मह सरिच्छाउ । नेवत्थि ज कुमारिं पि, म तुम एवमुद्धवसि ॥ ३० ॥
 सलत्त तेण तुम, उव्वूढा भत्तुणा अभुत्ता मे । एसि समीवे जइ ता, मुचामि न अन्नहा कहवि ॥ ३१ ॥ एव ति पडिसुणित्ता,
 गया गिह सा कयाइ तुट्ठेण । मयणेण से दिन्नो, मतिसस सुओ वरो पवरो ॥ ३२ ॥ सुपसत्थे इत्थगहज्जेणो लगंगंमि तेण
 उव्वूढा । पत्थत्तरमि अत्थगिरिमुवगय भाणुणो विव ॥ ३३ ॥ कज्जलभसलच्छाया, वियभिया दिसि सुत्तिभिरिच्छेली । हयकुमुय-
 सबजइ, समुगय मडल ससिणो ॥ ३४ ॥ सहसा विचित्तमणिमय-भूसणसोहंतकतसव्वगी । वासभवणमि पत्ता, भत्तार विन्न-

[illegible]

लेण चिर छुहिण वि न भक्खिया भक्खिणिज्जा वि ॥ ५६ ॥ अह पारदारण्हि पयपिय देव ! मालिओ एको । दुक्करगारी
 जेण चत्ता सा निसिय पत्ता ॥ ५७ ॥ पाणेण जपिय होठ ताव चोरोहिं दुक्कर विहिय । पडरिफो वि विमुक्का ससुवन्ता जेहिं सा
 तइया ॥ ५८ ॥ एव दुत्तो चोरोत्ति, निच्छिठ सो भएण भायगो । गिण्हविज्जण पुटो, कहमारामो विछुत्तो ति ॥ ५९ ॥ तेण
 पयपिय नाह ! पवरविज्जावलेण नियएण । कहिओ य वइयरो सेणियस्स एसो समगो यि ॥ ६० ॥ रत्ता वि ससिय देइ,
 कहवि जइ मज्झ नियविज्जाओ । सो पाणो तो मुचह, इहरा से हरह जीयति ॥ ६१ ॥ पडिवन्न पाणेण, विज्जादाणं पि अह
 महीनाहो । सीहासणे निसन्तो, विज्जाओ पडिउमाढत्तो ॥ ६२ ॥ पुणरुत्तप्पयत्तुक्कित्तिया वि, रन्नो न ठवि जा विज्जा । सो ता
 तज्जइ रुटो, न रे ! तुम देसि सम्मति ॥ ६३ ॥ असएण मणियमिह देव ! नत्थि एयस्स थेवमवि दोसो । ' विणयगहिंयाउ
 विज्जाउ, ठति फलदा य जायति ' ॥ ६४ ॥ यत उक्तम्—विज्जा वि होइ फलदा, गहिंया पुरिसेण विणयमतेण । सुकुलपसूया
 कुलवालियव पवर पइ पत्ता ॥ ६५ ॥ तो पाणमिम सीहासणमि ठविज्जण सयअवि महीए । होज्जण विणयसार, पढसु जहा
 ठति इण्हिपि ॥ ६६ ॥ तह चैव कय रन्ना सकताओ लहु च विज्जाओ । सफारिज्जण मुक्को, पाणो अच्चतपणइन्न ॥ ६७ ॥
 इय जई इहलोइय, तुच्छकज्ज विज्जा वि भावसारेण । पाविस्सइ हीणस्स वि, गुरुणो अच्चतविणएण ॥ ६८ ॥ ता कह सम
 त्यमणवच्छियत्यवाणक्खमाए विज्जाए । जिणभणियाए दाईण, विणयविमुहो बुहो होज्जा ? ॥ ६९ ॥ अन्न च—पत्थरकया वि
 देवा, सन्निज्जपरा हवति विणयाओ । जइ ता का गण्णा अन्नवत्थुसिद्धोए धीराण ॥ ७० ॥ तम्हा कल्लाणपरपराए सपाडोणपडु-
 यमि । विणयमि निसेसपि हु, बुहेण न पमाइयव्वति ॥ ७१ ॥ इति विनये श्रेणिककथा ॥ २६६ ॥ एवमपि स्थिते यो दुदुद्धि-
 गुहं निह्रुवीत तदोपममभिधिस्तुराह—

विज्जाए कामवसंतिआए दगसुअरो सिरि पत्तो । पडिओ मुसं वयंतो, सुअनिण्हवणा इय अपत्था ॥ २६७ ॥

कमलस्यो न्यपिषा, लघुङरो - निरुक्तमिषात् विरज्ज्वी निरुक्तं चि प्राहुतत्तात् अत्रिङ्गुवा ' -
 भविष्य । वास्तवागते स्विष्टम् - ताम्रिष्टोय गभीर मदितां नम वसुमयो । सो व विज्जसामत्यजो गम्भङ्गुवगुरामिन् प्रोक्तम्
 इतरम्ये अरितो विदुः योग्यव्यपारिणाकोच । तजो वपुजेन गुणादप्य वाचरिय देव सो विज्ज मधिजो विष्ण य से देव
 विज्ज । तजो वटपमई गत्तु पदेवतस्य क्षेत्र मरुतो पूवासचरो । वसवा वामदेव पादजा निम्विज्जो वृद्धज पुष्टिज्जो व ।
 मन्वे ! मिमेव त्वत्स वस्तुणां विज्ज । रजा कुपे कजो तुम्भदि पञ्चा विज्जा पाविष्य, क्षेत्र तुप्यं विरिहम्विज्जिगार म्माग्ने
 विदु । तेव मन्वि व सत्त विपश्चमिषिपाविष्य मरुष्टिष्य विज्जा विष्ण । तजो वसुमं मेवतत्त्वप्य कुजियार विरिषाव पावरीते
 मूनीय पाविष्य । वज्रप्य वदेमुतो को विदुवो परिष्कप्यो ईविज्जो य वदेव । एव वाज्य वि मुष्टपयस्स वरपयस्स वि
 निरुक्तो न वाचम्यो सि ॥ ११७ ॥ मिमिवेवमिदि नेरुक्तं, - वस्तुव्यानरुमर्गोपचरिषावपदि -

[illegible]

स्तथाह—“कुसमय” गाहा । ‘चरण च भगवण’ति चारित्र्यं च सर्वमवरूपमयोग्यप्रस्थाभाविभयमथन भिद्वत्त्वसम्पादकम् ॥
तथाहीदमेव वर्ण्यते तिर्यन्त्रकयोर्द्वारे, दृढा सम्यक्त्वमर्गला । देवमानवनिर्वाणसुखद्वारैककुञ्चिका ॥

भवेद्वैमानिकावश्य, जन्तु सम्यक्त्ववासित । यदि नोद्घातसम्यक्त्वो, नद्यायुर्गोपि नो पुरा ॥ १ ॥ अन्तर्गुह्यं तं यः ससु
पास्य जन्तु सम्यक्त्वस्त्वममल विजहीत सद्य । चम्रम्यते भगवये सुचिरं न सोऽपि, तद्विभ्रतश्चिरतर किमुदीरयाम ॥ २ ॥
तत्स्वरूपं तु-देवे रागादिनिर्मुक्ते, गुरो सीलान्नशालिनि । अहिमाशाहले धर्मो, मात्स्य सम्यक्त्वमुच्यते ॥ ३ ॥ तद्विपश्यतु तु
मिथ्यात्वस्य स्वरूपं यथा—देवो रागी यति सगी, धर्म प्राणिनिशुम्भन । मिथ्यादृष्टिरिति नृते, पीतमद्ययस्तधी ॥ १ ॥ न
मिथ्यात्वसम. शत्रुर्न मिथ्यात्वसम पिपम् । न मिथ्यात्वसमो रोगो, न मिथ्यात्वसमं तम ॥ ४ ॥ द्विपद्विपतमोरोगेन्दुं स्वमेकत्र
दीयते । मिथ्यात्वेन दुरन्तेन, जन्तोर्जन्मनि जन्मनि ॥ ३ ॥ मिथ्यात्वेनाग्नीनचित्तानि तान्त तत्त्वातस्य जागतो नत्र जीयाः । किं
जात्यन्या कुत्रचिद्वस्तुजाते, रम्यारम्यव्यक्तिसामान्येषु ॥ ४ ॥ विशेषतो देवादेवस्वरूपं चेदम्—नो रागागारमगो न मन्ममदिरा
न द्विपद्विपदोपो, नो सन्मोहप्ररोहो न विकटकपटाटोपसम्पग यस्य । शान्त कान्तत्सिलोकीकृतनृशलाधिन् कोऽपि कोपादिगुण-
स्त्यक्त सत्सारपाशे स भवति भगिना देवता देवयोगत ॥ ५ ॥ शृङ्गारप्रगुणात्त्वानपि सग शृङ्गारिणीनानपि, त्रस्यन्तत्रमशत्रुनानपि
महानाद्यक्रियावानपि । रोहन्मोहनिवेदकाश्रयलभ्ययापारवान्यहो, देवमेव तदा कथं नरपशु कश्चिद्वेदेयता ॥ ६ ॥ तथा—या
पशुगुणमश्नानति, स्वपुत्रं च वृषस्यति । शृङ्गार्गेर्निजन्ती जन्तून्, सा मन्वास्तु कानु गो. ॥ ७ ॥ पय प्रदानसामर्थ्याद्व्या चैन्म-
हिपी न किम् । विशेषो दृश्यते नारया, महिगीतो मनागपि ॥ ८ ॥ स्यात् तीर्थार्थिदेयता, सर्वेषामपि गोर्धदि । हन्यते दुह्यते
विक्रीयते वा सा कथं तत ॥ ९ ॥ मुसलोदूखले चुल्ली देहली पिप्पलो जल । निम्बोऽर्कश्चापि चोक्तो, देवास्ते कोऽत्र वर्जिता
॥ १० ॥ गुरु तदाभासयोस्तु स्वरूपम्—ज्ञानदर्शनचारित्र्य-रूपरत्नायान्विता समितीन् पञ्च त्रिधाणा, गुप्तिप्रतिचशालिन ॥ ११ ॥
मशत्रुतमहाभार-धारणैकधुरन्धरा । परीपहोपसर्गोरिचमूजयमद्यभटा ॥ १२ ॥ निर्ममत्वा शरीरेऽपि, किमुताऽन्येषु वस्तुषु । धर्मा-

[illegible]

इदं न्यायं गणपतये नमो भगवते वासुदेवाय ।
सर्वभूतहितं कुरु ॥

सुसिद्धिस्तुम्भसो, नापेणालोपप्रस्तुतयो । निष्पन्नरणादयो, इष्टिपक्ष्य यसांसे ॥ ३७३ ॥

अथ मृच्छाङ्गाय पैट्टलिम् दुग्गजरागम्येति । नोपपत्त्या
पासोणा, एन सम्भरं पयापदि ॥ २७१ ॥

सुसिद्धिपुत्रं - सुसिद्धिं सम्पन्नं कस्य च तथा ॥ सुसिद्धिपुत्रं - सुसु सुसिद्धिपुत्रं कोऽपि सम्पत्तिं प्राप्तुं
 त्वे व्योमेने इति वाचोऽस्मिन् । निजस्य चि विपरीतप्राप्तये । इति सप्तमं मोक्षपदं प्रस्थापयति । सुसिद्धिपुत्रं च

सम्यक्त्वस्य प्रमादपरिहारे सत्येव स्थानान्यथेत्याह—“जह मूल” गाथा । यथा मूलतानके विशुद्धेऽपि पश्चात्प्रक्षिप्यमाणेनैवैष्टुच्छा-
सम्यक्त्वस्य प्रमादपरिहारे सत्येव स्थानान्यथेत्याह—“जह मूल” गाथा । यथा मूलतानके विशुद्धेऽपि पश्चात्प्रक्षिप्यमाणेनैवैष्टुच्छा-
यरागयुक्तवर्णकैर्विनिकैर्^१ र्शभत्सा पटशोभा भवत्येव मूले शुद्धमपि लब्ध सम्यक्त्वं प्रमादे कपायादिभि पश्चान्मलिनता यातीति ॥ २७३ ॥

किंच सम्यक्त्वे प्रमादिनो गाढमप्रेक्षापूर्वकारिता स्वल्पेन बहोहोरितत्वात् । सम्यग्दृष्टेर्हि नियमनो वैमानिकायुष्कन्नधदेतुत्वमु-

क्तमागमे, तच्च तत्र प्रमादिना हारितमेव भवति ॥ यत्—

नरएसु सुरवरेसु य, जो वंधइ सागरोवमं इकं । पलिओवमाण वंधइ, कोडिसहससाणि दिवसेण ॥ २७४ ॥

मिथ्यादृष्टिर्नरेकेषु सम्यगदृष्टिश्च सुरवरेषु देवलोकेष्वित्यर्थ । यो वध्नाति मध्यमद्युत्या सागरोपममेक, तस्य यदि कल्पनया
वर्षशतरूपपुरुषायुष्कदिवसैर्भागे दीयते तदा दिवसेनाऽसौ पल्योपमाना कोटिसहस्राणि त्रीणी न्यूनानि माग लब्ध्वा निबध्नाति,
किंल सागरोपमे पल्योपमाना दश कोटीकोट्या भवन्ति, एककाद्रे पञ्चदशभि शून्यै । तासा पुरुषायुष्कदिवसैः पदत्रिंशत्सहस्रैर्भागे
लब्ध द्वे पल्योपमकोटीना सहस्रे सप्त शतानि सप्तसप्तति । पल्योपमाना कोट्य सप्त सप्ततिर्लक्षा सप्तसप्तति सहस्राणि सप्त
शतानि सप्तसप्तत्यधिकानि । छेदाशयोत्समशून्यपाते चतुर्भिरपवर्त्तं सप्त च तव भागा पल्योपमस्य स्यु । अङ्कतोऽपि २७७७७७७-
७७७७७ ॥ २७४ ॥ सम्प्रत्यल्पतर शुभाशुभवन्धमधिकृत्याह—

पलिओवमसखिज्जं, भाग जो वंधई सुरगणेषु । दिवसे दिवसे वंधइ, स वासकोडी असंखिज्जा ॥ २७५ ॥

एस कमो नरएसुऽवि, बुहेण नाऊण नाम एयपि । धम्मम्मि कह पमाओ, निमेसमिच्चं पि कायव्भो ॥ २७६ ॥

सुराणा गणा येषु ते तथा तेषु स्वर्गेष्वित्यर्थ । असख्येयवर्षकोट्यात्मकस्य पल्योपमसख्येयभागस्य पुरुषायुषेण पदत्रिंशत्सह-

अविवाहान्तेन भगोऽप्यहो धर्मस्य एव धर्मस्येवो मन्त्रिः । नरदेवदेवैव धर्मा । अयमित्युक्तं तदा—'पुरमेत्यदि ममे
 नि प्रकटयेऽहम् । अतिप्रकटोऽहमर्थः । अस्माधियावा—वा धाम्नास्त्वारिचर्मयपातुमिहः सोधर्ममुनेषु मन्मथारस्य सागरोपममयि
 बन्धति तस्य पदपदपदपदपद पुरणदुर्भिमौगो रीप्ते तपनीयेकस्य निमग्न पश्येयमग्नं किञ्चिदुनादि प्रेम्णी कोटिसहस्राणि
 यमनन्नाच्छाति । मिमेस्स्यसि किम्यगजुसारेण पश्येयममेन्द्रो यमो यमन्ति ततोऽतो प्रमाई दुरीस्थाबवो मरुतो ब्रह्मपुत्रस्मान्
 लब्धयि । दिनमिमेयमिनेन नरकोऽमेयानेपसारेणमन्त्रयि, एव कवमात्मवाहको य स्वप्न ॥ २७५ ॥

ननु तेषु दीप्त्य सोम्य दीरासं वा नरैषु दुष्टं वा कम्पत् प्रणयेनाज्यं निवर्तयाम्वा प्रवर्धमानस्य वाहमेकस्यपूर्वकपी
 स्वमिति गवर्धनेन तेषामुष्टे इमेन न वारण्डुःकम्पत्—

दिष्वाञ्जहारिभूतनाम् एषुञ्जकाणि न परार्थं । स्मं योगसमुद्बो, मुखोगसुयो कनो एव ! ॥ २७७ ॥
 वेचान वेचसोए, वे सुस्तं वे नरो सुमणिमोदयि । न मप्य वसुसएषडि, वास्तयि जीरासय हुत्वा ॥ २७८ ॥
 नरपुसु नाई अकससनाई इफसाई पयतिगसाई । को कमेरी तर्पं १, बीरयो वासकोदीडि ॥ २७९ ॥
 कस्तारदाई सायकि, असिक्क—वेपरवि—वराकसएम् । वा वाक्पाठ गार्पति, मारया वे म्हाम्मकहं ॥ २८० ॥

अन्वष्टात —सिद्धिपञ्चक—वासपेवक । मूल्यानि —मल्ल—कट—मणीनि । दिव्यमिति —यचानाणि यमन्ति । सुमणिमो
 नि चि वक्मन्तुममेवपि ॥ " मरपुसु " गाथा । कस्तार " गाथा । कस्तारपदं नि वृत्तीष्वे हिनीया । तका कर्मकाणेन
 वक्मन्तुमस्तमस्य वसिष्ठावनेन कैतरव्या परमाचारिक्यपुण्ड्रकस्य वातना प्रानुसन्ति मारकास्वरपर्यस्य यन्मिति ।

परेषा(वा)दिनएवचचरिः । एषामनुष्ठानमूर्तिर्मन्त्र निरिहयमारजकवापपुत्रपुत्रा कवद्वार ।

वे तर्कममाहर्म्यकपराएवसकाणि पुराव है, पूर्यै नीमुविक्कसरीधियि प्रोक्तेऽहमर्थो यय ॥ १ ॥

पञ्चेन्द्रियवयासक्ता, मासाऽशनकृतादरा । जायन्ते नरके जीवा, बहिरम्भपरिमहा ॥१॥ कुम्भीपाकेन पच्यन्ते, पिष्टवन्नप्रचेतना । तत्र युञ्जादिवच्येते, हन्यन्ते लगुडैर्द्वि ॥ २ ॥ यअयन्त्रेषु पीड्यन्ते निपीड्यन्ते तिलेषुवत् । ध्राष्ट्रभूमीषु भृज्यन्ते, निष्णाणाश्चनका दिवत् ॥ ३ ॥ वारुवदारुणाकारै-रिच्छन्ते च परश्वधे । भिद्यन्ते प्रासकुन्तागिरालेष्टकभृगादिवत् ॥ ४ ॥ तप्त त्रपु च पाप्यन्ते आच्छेद्यन्ते शिलातले । आकीर्णाकण्टकैस्तीक्ष्णरारोप्यन्ते च शाल्मलीम् ॥ ५ ॥ काककङ्कशालागै-र्भक्ष्यन्तेऽत्यतनिर्दये । कार्यन्ते तरण रीणा, वैतरण्या सुराधमै ॥ ६ ॥ यस्य जीताशत वस्त्रे, यो जीवेत्तरदा शतम् । सोऽपि वक्तु क्षमो न स्यारशर्मनरेषु यद् ॥ ७ ॥ इति ॥ २८० ॥ न चान्यत्रापि ससारसुरमस्तीति तिर्यगमनुष्यदेवगतिषु तिर्यगतिमाश्रित्य तावदाह—

तिरिया कसंकुसारा-निवायवहंवंधमारणमयाइं । नऽनि इहयं पावैता, परत्थ जइ नियमिया हुंता ॥ २८१ ॥

‘जइ नियमिया हुत’ इति—यदि प्राग्भवे धर्मकर्मप्रवृत्त्यधर्मकर्मनिवृत्तिरूपनियमवन्तोऽभविष्यन् ॥ अत्रायुक्तम्—इष्टमानतुला-वन्तो, मिथ्याभाषणतत्परा । मायाविनो जना यान्ति, तैरिश्च जन्म निश्चितम् ॥ ८ ॥ यादृश नरके दुःख, तिर्यक्ष्वपि च तादृशम् । यतो यादृशनदीहृद्या, व्यापदोऽत्र सुदुस्तरा ॥ ९ ॥ कुटुण्यात्राधिता दीना, पारवश्यगुपगताः । वहन्ति पशवो भार, घृष्टकण्ठसम-र्पितम् ॥ १० ॥ केचिद्बोहन्तदोषेण, वाहदोषेण केचन । केचिदंशुशपातेन कशाचातेन केचन ॥ ११ ॥ केचिद्वा घनमन्त्रेन, निरोधेन च केचन । कर्णपुच्छच्छविच्छेद-नाशावेधादिभिस्तथा ॥ १२ ॥ अपारदुःखसभार-मध्यमन्ना दिवानिशम् । साक्षादेवैह दृश्यन्ते, तिर्यक्तो वञ्चिता शुभै ॥ १३ ॥ इति ॥ २८१ ॥ मनुष्यगतिमाश्रित्याह—

आजीवसंकिलेसो, सुखत्वं तुच्छ उवइया बहुया । नीयजणासिट्टणा वि य, अणिट्टवासो अ माणुस्से ॥ २८२ ॥

चारगनिरौहवहंवंध-रोगधणहरणमरुत्तपणाइं । मणसंतावो अजसो, विगोवणया य माणुस्से ॥ २८३ ॥

चिंतासतायेहि य, दारिदरूआहि दुणउत्ताहि । लब्धधूणऽवि माणुस्सं, मरेति केऽवि सुनिव्विणा ॥ २८४ ॥

धम्मपि नाम नाऊण, कोस पुरिसा सहति पुरिसाण ? । सामित्ते साहीणे, को नाम करिज्ज दासत्तं ? ॥ २८८ ॥
 एवविधे च भवे सति—‘सहति’ ति अनेकार्थत्वाद्वातूना प्रतीक्षन्ते पुरुषाणा भवक्षय कुन्ताम् । यदुत कुर्वन्तु तावदेते वय
 पश्चात् करिष्याम । ज्ञाततत्त्वाना न विलम्बितु युक्तमित्यर्थ । तथाहि—स्वामित्वे स्वाधीने को नाम दासत्वं कुर्यात् ? न कश्चित् ।
 दास्यतुल्य हि ससारित्व कर्मपरतन्त्यात् । प्रभुत्वसमा तु मुक्ता सतन्त्रत्वान्, सा च हस्तगतैव सद्धर्मानुष्ठायिनामिति भाव ।
 अथवा धर्ममपि ज्ञात्वा किमिति पुरुषाणामाज्ञादानादिक क्षमन्ते धर्मानुष्ठानात् प्रभुत्वावाप्तेस्त्रैव वर यत्नो विधेय ॥ तथा
 चोक्तम्—“समसत्त्वाऽय सन्, पुरुषः पुरुषः किमन्यमभ्येति । पुण्यैरधिकतरश्चेन्नतु सोऽपि करोतु तान्येव ” ॥ अत एवाह—
 ‘सामित्ते’ इत्यादि ॥ २८८ ॥ क पुन परप्रेष्यता न सहते ? य आसन्नसिद्धिपयो भवति । कथ ज्ञातव्यमित्याह—

संसार चारएचारए न्व आवीलि(पीडि)यरस वधेहि । उन्विग्गो जस्स भणो, सो किर आसन्नसिद्धिपहो ॥ २८९ ॥
 आसन्नकालमवसिद्धियस्स जीवस्स लक्खणं इणमो । त्रिसयमूहेसु न रज्जइ, सवत्थामेसु उज्जमइ ॥ २९० ॥
 हुज्ज व न व(वि. नत्रि) देहवलं, धिइमइमत्तेण जइ न उज्जमसि । अच्छिहिसि विरं कालं, वलं च कालं च सोअंतो ॥ २९१ ॥
 लद्धिच्छियं च वोहिं, अकुरितो जागयं च पत्तियतो । अन्न दाइ वोहिं, लब्धिसि कयरेण सुल्लेण ? ॥ २९२ ॥

वरण चारः स एव चारक ससारचारको भवभ्रमणमित्यर्थ । तस्मिन्धारक इव बन्धनागार इव अपीडितस्य बद्धस्य बन्धै
 रज्ज्वादिति तन्त्रय कर्ममयै । ‘उन्विग्गो’ इत्यादि व्यक्तम् ॥ २८९ ॥ ‘आसन्न’ गाहा ॥ आसन्ने काले अचिरेण भवा
 भविष्यन्ती सिद्धिर्यस्य स तथा तस्य ‘सवत्थामेसुत्ति’ सर्वस्थानेषु वैत्यवन्दनानुष्ठानादिषु ॥ २९० ॥ ननु साम्प्रत विशिष्टसहन-
 नरहितै कथमुद्यम्यत इति यो मन्यते त प्रत्याह—‘होज व’ गाहा । ‘वल च कालं च सोयतो’ बल-शरीरम् काल-दुःष-
 मालक्षण शोचन् । न हि शोकेन किञ्चित् त्राण, वैत्यवृद्धिरेव केवलमिति ॥ २९१ ॥ यत्तु जन्मान्तरे पुनर्बोधिलभे सति शोभन-

बभूवुर्वागिधाममममममो सधुमुदार्त्तं करिष्यमो, बाहुता कल्पय इति विमलेषे सिद्धिमिमुगाह— कश्चिद्भिनं, 'सि कल्पं-मार्ग-
 नोदि' निरुक्तयैर्बलिं धरं 'सि कल्पय' सिपाता । बाहु कल्पमिहासी परमकण्ठे कठोरं मूल्येन उपस्थते । इयमात्र
 यवना—योदिकाने धवि कपटंमधुमुदार्त्तमवतस येनवासयबध्ना उत्पद्यन्तिरेव मोषिष्योऽपिभीको
 बाधयत्तत्तत्तं कल्पमिदि गोविन्दमधुमुपपत्ति । मन्त्रे कदाच गोविन्दमधुमुपपत्तं क्लोपमलोऽन्वार्त्तं संसारकाचजमाकम् । तैक-
 मण्डविचारे दयावैयोस्मतेतज्जानोगत एव कर्मिकमधुमुपपत्तेय कल्पे तु निरपे क्लोप विवेक लक्ष्म्यैर्मलेति ॥२९२॥

नरप क्लमो क्लमं वि केदनात् ॥२९१॥ इत्था क्लमैरेतत्त त्त्तं पक्ष्यायेन प्रादुर्भासकत्वोपरैक प्रोक्त । इव
 क्लमै प्रसन्नमुपैरकठि । उत्र के प्रत्ययसि म्ते सुदन्तीका कठोरत एव निरुपमा सुतेयं लक्ष्मं क्लोपमह—
 उपपन्नान्नान्नसम्प्रसादनालक्षणां विपूज । सत्यं विर विपवापुरं निरुज्जयाभो पादंति ॥ २९३ ॥
 क्लमस य परिहावी, संयमजोगाई नसिब लिपा । अयनाद् नद्विपजं ननु जयणा यदप्य कर्त्त ॥ २९४ ॥

किं कुर्मो ज्यति धर्मैर्यच्छस्ये वा संदन्तं क्लमं क्लमो दुर्मिद्विपत्त । ज्यति मत्तसं क्लं दृष्टिद्विदत्तम् । हुपया व
 नक्षे विष्टा येकमन्त्रवत्त यगदया योने ॥ योगाकला वधिमनापणकमन्त्राध्वजमन्त्राध्वजस्यैव सर्वमिष कर्त्तुं कल्पमवि निर-
 धुपं संयममापेक्षनम्पत्तं निरुपमा सत्ता को इति विपत्ता क्ले पदमेव सुधाति ॥ २९५ ॥ सोपमैर्त्तार्त्ति किं विवेकमि
 म्पत्तं व " क्लमस व " मन्त्रा । क्लमस्यानसर्गिष्विद्वत्त परिहावि—रीषियान्ता एता संयमयोन्वति य सन्ति क्लुप्त सेवाभि । क्लो
 वतनव नसिधमम् । व सवीका मुज्जुर्त्तार्त्तमेमोन्तं क्लो व क्लमसंयमस्याह—कर्मि क्लमं वा क्लमि । क्लुप्तम्—^{१४} क्लमता ह
 क्लमस्यनी क्लमता क्लमस क्लमनी येव । क्लुप्तिरुन्तरी क्लमता योन्तुर्त्तया क्लमता ॥ २ ॥ क्लमता व
 धमस्यमन्त्रवत्तर्त्त । एता—योगायेकमन्त्रायेकपदयो क्लमो ॥ २ ॥ २९५ ॥

मसभाव सन्तापश्च निश्छोटन-निर्भर्त्सन निरनुवर्त्तित्वमसंवास । कृतनाशोऽसाम्यं च, एतु कलहशब्दप्रकारैरपिशब्जो यत्क्रोधस्या
भिधान तत्तेषा तत्कार्यत्वेन फले हेतूपचारात् । एतानि क्रोधकार्याण्याचरन् जीयोऽतिनिविडं कर्म निगध्नाति ॥३०३॥ चफ च—

[illegible]

॥ ९ ॥ सर्वपुरुषार्थवारं, कोप प्रसर्पन्तमिवोपसर्पम् । विद्या सुधीर्जादुगुलिहीमिवानवद्या कृता ॥ ३०४ ॥
कोप प्रसर्पन्तमिवोपसर्पम् । विद्या सुधीर्जादुगुलिहीमिवानवद्या कृता ॥ ३०४ ॥
माणो मयडङ्कारो, परपरिवाभो अ अत्तउक्करित्तो । परपरिभवोडवि य तथा, परस्स निदा अयुभा य ॥ ३०५ ॥ युग्मं
हीला निरुवयारित्तणं निरवणामया अविणओ अ । परगुणपच्छायणया, जीवं पाडत्ति संसारे ॥ ३०५ ॥
मानपर्यायानाह—मनो—मशोडण्डार—परपरिवाद—आत्मोत्कर्ष—परपरिभवोडपि च तथा परस्य निन्दा अतूया च ॥ ३०४ ॥
हीला निरुवयारित्तणं निरवणामया अविणओ अ । परगुणपच्छायणया, जीवं पाडत्ति संसारे ॥ ३०५ ॥
मानपर्यायानाह—मनो—मशोडण्डार—परपरिवाद—आत्मोत्कर्ष—परपरिभवोडपि च तथा परस्य निन्दा अतूया च ॥ ३०४ ॥
हीला निरुपकारित्व निरवणामना अविनयश्चापरगुणग्रच्छादतता । अत्रापि परपरिवादादीनि कानिचिन्मातृकार्यं यान्मानशब्देनाऽभिगी

बन्ते । एवावच्छेदि विप्रव्याप्यनि संशयो जीवं प्राप्तमिति ॥ १५ ॥ तदुक्तम्—समाकर्म प्रपुण्ण विप्रव्याप्यमाहो विप्रव्याप्यं किं
 मनुर्वाचस्पतिरुक्तत्वात्प्रपुण्णमात्रमुक्तिम् । प्रपुण्णमुक्तं तैत्ति विप्रव्याप्यनीची विप्रव्याप्यं बन्तं च सात्त्विकं बन्तमिति मातृशब्दो द्विप इव
 ॥ १२ ॥ पुनरसीम्बिनिनयधर्मुत्पत्त्यैव कर्मार्थप्रसक्तिरिति । मातास्य योऽप्रकर्म, पुनरसीमिति पञ्चिहो एतान् ॥ १३ ॥ 'सुस्तुल्योऽपि
 प्रारीति प्रकर्मो द्यौः(इ)कनीचिदि । कीचोऽपि मित्राश्वेव देवधी इतिप्रसक्तिः ॥ १४ ॥ कस्मान्—सर्वत्र मार्गं कुर्वीत प्रत्येसु तु
 निवेश्य । येन प्राणिदुष्प्लेष्ट' पूस्वप्राणप्रतिष्ठायाः ॥ १५ ॥ यावत् प्राणप्रतिष्ठा, अत्रामिरिव प्रसक्तिः । मर्यादात्कर्मं मुखा,
 प्राण संशय देवकम् ॥ १६ ॥ यजमनीं त्वात्कर्मो देविकप्रसक्तिं प्रेरयति । यिवाये कल्पयो मास-यद्येवकम्प्राणप्रसक्तिम् ॥ १७ ॥
 यजमर्त्तमिति कल्पक-रीचिहो एतदाशये । प्रसक्तिं त्वात्कर्म प्रिष्टं च वरिषासक्ति ॥ १८ ॥ एवं च मासप्रसक्तिं परिपुण्य शोचं,
 यत्ना च मार्गप्रसक्तिरुक्तं गुणोक्तम् । यानं निशान् कविर्त्तमितिप्रसक्तिं, एतत् समाश्रय्य मार्गप्रसक्तिः ॥ १९ ॥

वायः इत्येव सगुण-पादयो इत्यत्रादेषणया । सत्यं
अमुयापो, एनिकसेवसहारी अ ॥ ३०६ ॥

मायवर्णकमद—माय-मुग्धि-प्रकमपक-दृष्ट-प्रकृते-कामला-धर्मनायकाना-परमिणेपापराण्य ॥ ३ ६ ॥ कृते-प्रक-
 संभविकृते-हृदयनामं यकि कृदिस-विमवपकममि । ककवि प्रकमपकलापकपवि मायकममि कर्मकारेयैव मानवर
 वेपयि ॥ ३ ७ ॥ एतानि च प्रकमोदिकेतेषु यीमान् निगमयन्ति । तस्य च—

मुमुक्षुप्रवारात्मनोऽप्यनुविधीति
तत्र ॥ २ ॥ मायादीनां पुरुषो
नान्यत्तत्त्वमसि ज्ञानमस्यमात्मनो
तथा एवमस्येवमत्तः ॥ २१ ॥

कूटपाद्गुणयोगेन-च्छलाद्विश्वस्तघातानत् । अर्थलोभाद्य राजानो, वञ्चयन्त्यखिलं जगत् ॥ २२ ॥ तिलकैर्मुद्रया मन्त्रैः, क्षामता-
 र्शनेन च । अन्त शुन्या बहि सारा, वञ्चयन्तो(न्ते)द्विजा जनम् ॥ २३ ॥ कूट्या कूटतुलामाना, सुक्रिया सातियोगत । वञ्चयन्ते
 जन मुग्ध, मायाभाजो वणिजना ॥ २४ ॥ जटामौण्ड्य-शिराभस्म-चल्कनाग्न्यादिधारणे । मुग्ध श्राद्ध गर्द्वयन्ते, पापण्डा हृदि
 नास्तिका ॥ २५ ॥ अरक्ताभिर्भावहाव-शीलागतिविलोकने । कामिनो रक्षयन्तीभि-र्वैद्याभिर्जन्यते जगत् ॥ २६ ॥ तदेव सर्वलो-
 कोऽपि, परवञ्चकतापराः । स्वस्य धर्मैः सद्गतिं च, नाशयन्त स्ववञ्चका ॥ २७ ॥ आर्जव सरल पन्या, लोकोऽपि प्रीतिकारणम् ।
 कुटिलादुद्विजन्ते हि, जन्तव पन्नगादिव ॥ २८ ॥ अलिङ्गचित्तवृत्ताना, भवत्रासदृशामपि । अकृत्रिम मुक्तिमुत्तं, स्वसवेद्य महा-
 त्मानम् ॥ २९ ॥ समग्रविद्यावैदुष्येऽधिगतासु कलासु च । धन्यानामुपजायते, चालकानामिवाजं वम् ॥ ३० ॥ अज्ञानामपि थाला-
 नामार्जव प्रीतिहेतवे । किं पुन संशस्त्रार्थ-परिनिष्ठितचेतसाम् ॥ ३१ ॥ स्वाभाविकी हि ऋजुता, कृत्रिमा कुटिलात्मता । तत
 स्वाभाविक धर्मैः, हित्वा क कृत्रिम श्रयेत् ॥ ३२ ॥ मनसि वचसि काये सर्वथैव प्रज्ञारस्तदपि सरलवृत्तिर्जन्यते नन्यते च ।
 मनसि वचसि काये त्यक्तवान् पानरुन्त्य, तदपि कुटिलवृत्तिर्जन्यते तज्यते च ॥ ३३ ॥ इति निगदितमुग्र कर्मकोटिल्यभाजा-
 मृजुपरिणतिमाजा चानवद्य चरित्रम् । तदुभयमपि बुद्ध्या सरणशान्मुक्तिकामो, निरुपममृजुभाव सश्रयेद्बुद्धबुद्धि ॥ ३४ ॥

लोभो अइसचयसीलया य किलिङ्गत्तणं अइमगत्त । कण्णमपरिभोगो, नट्टविनट्टे य आगल्लं ॥ ३०८ ॥
 मुब्बळा अइमहुधणलोभया य तन्भामभावणा य सया । वोळति महाघोरे, जरमरणमहासमुद्धंभि ॥ ३०९ ॥ युग्मं

लोभपर्यायानाह—लोभ-अतिसचयशीलता, किलिङ्गत्वमतिममत्वम्, कर्पण्यमपरिभोगो यद्वा कल्पमुपभोगार्हं यदत्र तस्य
 घृष्णातिरेकादपरिभोग । नट्टविनट्टे च क्वचिद्वस्तुनि मूच्छीतिरेकादाकल्प मान्द्यम् ॥ ३०८ ॥ मूच्छी-अतिबहुधनलोभता तद्भाव-
 भायना लोभभावनया गाढ चित्तरञ्जना च सवा । अतिसचयशीलताप्रकाराणि लोभनामानि प्राग्वत् । एतानि च जरामरणमहासमुद्रे

[illegible]

३२७ महारत्ना धम्ममार्शिकवस्तुतेऽपि शोषमान्माषाओमन् निष्ठोपपत्तेर-परमेष्ठिनोरनुग्रहात्-

एतसु चो बद्धिद्या (वेद), तेन अप्या जगद्भिजो जाजो । तदुभावा माजजिज्जो, ऐषज्जपि देवपुं दुब्ब्या ॥ २१० ॥
 चो मासुरं दुर्बेमे, एवेदशहासिंसे विप्पेहे । एषो पिय उस्संठो दोसहम्मणोवपज्जपिणं ॥ २११ ॥

जो आगलेइ मत्तं, कयंतकालोमं वणगंड । सो तेणं चिय छुज्जइ, माणगंडेण इत्थुममा ॥ ३१२ ॥
 विसवच्छिमहागहण, जो पविसइ साणुवायफरिसविसं । सो अचिरेण विणस्सइ, माया विसवच्छिमहागहणसमा ॥ ३१३ ॥
 घोरे भयागरे सागरम्मि तिमिमगरगाहपरम्मि । जो पविमइ सो पविसइ, लोपमहासागरे मीमे ॥ ३१४ ॥
 गुणदोसवहुविससं, पयं पयं जाणिऊण नीसेसं । दोसेसु जणो न विरज्जइ त्ति कम्माण अहिगारो ॥ ३१५ ॥

एतेषु-क्रोधादियु, इहलोके-मनुजाना स माननीयध्वक्रमर्थोदि परलोके-देवानामपि देवतमिन्द्रो भवेत् ॥ ३१० ॥ साम्प्रतं
 क्राधादीनामेवोपमानचतुष्टयेनाऽपयहेतुता गथाचतुष्टयेनाह—“जो” गाहा । योऽनात्मस्य कश्चिद्भ्रामुर भुजंग विषट्प्रयति-हस्तादिना
 चालयति । तस्य तत एव भुजगादन्तो-विनाशः स्यात् । ‘रोसभुजगोवमाणमिण’ ति रोपस्य भुजगेनोपगोपा क्रोधमुदीरयंस्तथैव
 विनश्यतीत्यर्थः ॥ ३११ ॥ “जो आगलेइ गाहा ॥ ‘आगलेइ’ ति-आश्रयत्यधिरोहाय । कृतान्तराय कालो मृत्युममयस्तत्सदृशम् ।
 ‘छुज्जइ’ ति मृद्यते चूर्णयति । ‘माण’ ति-मानस्य गजेन्द्रोपमेया । मानसप्याकलयतेन प्रहण्यत इति ॥ “विसवच्छि” गाहा ।
 ‘साणुवायफरिसविसति’ सह अनुवातेन वर्तते यत्तत्सानुगत तादृश स्पर्शविपं यत्र तत्तथा । स्पर्शगन्धाभ्या यन्मारयतीत्यर्थः ।
 ईदृशविषयवल्लीसदृशीभायेति । “घोरे” गाहा-‘लोहमहासागरे मीमे’ ति-महामागरयगो मीमो लोभस्तत्र प्रयति ॥ ३१४ ॥
 उक्तं च—एव क्रोधो मानो, माया लोभश्च दुःखहेतुत्वात् । सत्त्वाना भयससार-दुर्गमगंग्रणेत्तार ॥ ४९ ॥ एव क्रोधादिस्वरूप
 निश्चित्याद्यकार्येभ्यो न निवर्तन्ते प्राणिनः कर्मपरतन्त्रत्वाद्वाहं च—“गुण” गाहा । गुणा-ज्ञानादयो, दोषा-क्रोधादयस्तेषां बहु
 यथाक्रम मोक्षससारहेतुतया विशेषो यस्मिंस्तद्गुणोपबहुविशेष एव संभवि भगवद्गममवचनं ज्ञात्वाऽपि, दोषेषु न विरज्यति जनो
 यत्स कर्मणामधिकारपारययम् ॥ ३१५ ॥ यथा—

जानामि क्षणभगुर जगदिदं, जानामि तुच्छं सुगम् । जानानीन्द्रियवर्गेनमस्थिल, स्वार्थेकनिष्ठ सत् ॥ ५० ॥ जानामि स्फु-

रिताचिदा(च)गुणितं विवर्द्धितं सामन्नाग । सो बान्धवि तथापि का पुनरुचौ मोक्षस्य हेतुर्मय ॥ ५१ ॥ न केचन बोध्यन्तेऽपि
 दर्शनपरायणमनो न विरम्यते क्वचिदेषपक्षमेव तत्र रज्ज्विधि ॥ यथा—आहुर्निरागमगुणमिति ब्राल्वा दुरेनासिद्धं, स्वर्गमि सप्त
 भिनन्दीति सप्तमे योगेन ब्रूया रतिः । आत्मसम्बन्धिबन्धिनौबन्धमिति प्रेष्यञ्चण्डालादियो धीरेषाव विमुच्यन्ते मन्वररयसेरेव भट्टो
 ब्रूया ॥ ५१ ॥ तुलनेत्येतेत्यर्थमपि क्व चामात्रं यथा—आने पश्यत्ये गोहृत्, तत्रो संजयो न गुणितव्यो । किञ्चपि सामान्यो,
 मोक्षयो विवक्ष्यतामने यत्किञ्चो ॥ ५२ ॥ इत्यादि । कोहो धीरे क्वचयेत्, यानो विवक्ष्यतामनो । माय मिथ्या इत्येवमेव एवम्
 विवक्ष्यते ॥ ५३ ॥ इत्यपि च ॥ कण्ठच्छादे मोक्षरीत्युच्यते प्रत्ययाव द्वास्त्वदित्येकमाक्युर्हं गम्यायुर्देवद्व—

बह्मदासैकजी—द्विसप्तमे द्वास्त्वित्युच्यते । हेतुर्देवो द्वास्त्वमयं वारस्त न कर्तुमि मन्नागा ॥ ३११ ॥

अष्टदासो—यत्नं प्रसादे यत्नं इत्यने कलगात् न तुर्जनीति सारथ्यम् । कस्यस्यक्युच्यते इ मोक्षं किं दुगा रायौः ॥
 द्युच्यते—प्रकाशित्युच्यते प्रकाशकस्य स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते स्युच्यते
 ॥ ५५ ॥ केमि य 'स्युच्यते' किञ्चिद्भीतिः का स तथा तदुच्यते केमि किञ्चयम् । इत्यनेन मेवप्रविष्टादिसाञ्चस्य द्वास्त्वो
 रस्य । यमं च द्वास्त्वमन्तौ प्राक्कचित्स्योक्तान्त्य स्यादुपगतस्यधर्मीगद्वरति । कस्य—यमोक्तान्त्यप्रयोगः । परम्येवद्वसमं
 मतिव्यम् । इत्यपि क्वता सार्थोऽप्येक ॥ ३११ ॥ (१ वस्तुतस्त्य ८ (न ५) वस्तुतस्त्य २)

साहजं अप्यर्हं, तस्यरीरजोयथा हरे कर्तुम् । मुक्तिमयमनो अद्यपरितो य मतिव दृष्टाह्वनं ॥ ३१७ ॥
 एतेनमनो न भ्रष्टावमनो न भ्रष्टरीति य अर्हं य । कसिद्वयमनो न भ्रष्टरीति य कस्यो मुक्तिरिष्टानं ? ॥ ३१८ ॥
 सोमे संयादे मयिर्हं न कर्तुं न वेदकसर्तं च । काश्चमययादे, य साहु यम्यमि ह्यर्हंति ॥ ३१९ ॥
 अपसंकोरपिमानो, यमोर्देवो विपीसिमानो न । परम्यर्दस्यानि य इहचम्याने कथो हेति ? ॥ ३२० ॥

कुच्छा चिलीणमलसकडेसु उब्बेयओ अणिट्टेसु । चक्खुनियत्तणमसुभेसु नत्थि दब्बेसु दंताणं ॥ ३२१ ॥
 एयपि नाम नाऊण, मुज्झियव्वंति वृण जीवस्स । फेडेऊण न तीरइ, अह्वलिओ कम्मसंघाओ ॥ ३२२ ॥
 हे साधवो 'णमि'ति प्रत्यवधारयन्वात्मनि रुचिर्मा मे शीत मा मे तापो भूयादित्यात्मयल्लभता । ता सुसाधूना नास्तीति
 सम्वन्धः । स्वशरीरप्रलोकना राह्याऽऽत्मतनुनिरीक्षण नास्त्यत एव तपस्यरतिर्नास्ति । स्वतनुवर्णायुत्कर्षपरो हि न तपसि रज्यते ।
 तथा सुस्थितोऽहमिति वर्ण-आत्मस्मृया नास्ति । अतिप्रहर्षश्च-महत्त्यपि लाभादिके हर्षहेतौ नास्ति, एतानि सर्वाणि रतिविजृम्भि-
 तानि ॥ "उब्बेयओ" गाहा उद्देगको मनागधर्मधृतेल्लनम् । 'अरणामओ' ति देश्यारणरणरु । अरमन्तिका-धर्मध्याने अरममा
 णना । अरतिरसुखासिका । कलमल्लको-विपयलोल्यात्तदप्राप्तौ चित्तक्षोभ ॥ अत एव एनेकामता च मनोव्यग्रता नास्ति सुसाधूनाम् ।
 सर्वाऽपि ईदृक्प्रकारा अरति कार्यकारणभूता नास्त्येयमित्यर्थं ॥ "सोग" गाहा शोकः—स्वजनमरणादौ चित्तखेद । सन्ताप-
 स एवाधिकतरः । अधृति-क्वचित् क्षेत्रादौ तद्वियोगतात्पर्यम् । मन्यु-शोकातिरेकान्छोतसा निरोध । वैमनस्यम्-आत्मघातादिविचि-
 न्तनम् । कारुवितमीयदुवित । रुदितभावो महता शब्देनाक्रन्दनम् । एतानि शोकतत्कार्यरूपाणि साधु-गर्भे नेच्छन्ति तीर्थकरादय ॥
 "मय" गाहा । मय-नि-सत्त्वस्य चित्तवैकल्यम् । सक्षोभश्चोरादेश्वास । विपादो-दैत्यम् । मार्गनिभेदः—सिंहादिदर्शनान्मार्गत्याग ।
 विभीषिका-पिशाचादिकृता । परमार्गदर्शनानि भयादन्येषा मार्गरथनानि । एतानि भयतत्कार्यरूपाणि दृढ्यगर्भणां कुतो भनति ॥
 "कुच्छा" गाहा । कुत्सा-निन्दा चिलीणमलसकटेपु अशुब्धादिप्रचुरेषु द्रव्येष्विति समग्र सम्यध्यते । उद्देगकोऽनिष्टेषु मलक्लिन्न-
 स्वदेहवस्त्रादिषु चक्षुर्निर्वर्तनमशुभेषु कृमिजलोल्लेखणश्च कलेवरादिषु नास्ति दन्ताना-वशीकृतेन्द्रियाणा साधूनाम् । कुत्सादीना जुगुप्सा-
 प्रभवत्वात्तेषा च तद्रहितत्वात् ॥ "एयपि" गाहा एतदनन्तरोक्तकृपायनोक्तपयविग्रहोपदेशक वचो ज्ञात्वाऽपि 'मुज्झियव्व' ति
 यन्मुद्यते मूढेर्भूयते, तन्नून निश्चित जीवस्य स्फटयितु न तीर्यते न शक्यते यतोऽतीव बलिकः कर्मसंघातः । स हि ज्ञाततत्त्वमपि
 सत्त्वं बलादकार्यं प्रवर्त्तयतीति ॥ ३१७ त-२२ ॥ गत कथायद्धारमधुना गौरवद्वार न्याचिल्यासुस्तावद्गौरववतः स्वरूपमाह—

वा नर गुरुसुभो सुमनो य सीसामसंपिपुहो य । यथिबिपिष्ठो न सपण, वा नर सिद्धतररिपीभो ॥ १२१ ॥
 एता वय गुरुता सम्माल्य मय्यपीनं क्रियैव परिश्रितो यथि तवा कथा मोक्षेण शृण्व्यपि गृण्यन् सिद्धान्तप्रसङ्गीभो
 यथि ददुष्मैपीनश्रयेण तद्वाक्याकलनात् । अथिनिमित्तस्य परस्मैनेत्यसौ सिद्धान्ते ब्राह्मणस्य ब्रुहि-रस-साधनगौरेषु यथि
 क्त्वायाजन् ॥ १२१ ॥ सुप्रमदपिगौरवमथिप्रकार-

नरार्थं दत्त्वापास्तमोरगराज्यं वस विमयो मे । अथिद म्माज्यनेया, यथि नर इतिगतरिषो ॥ १२४ ॥
 नरार्थं विरुहं वृहं, यथोत्पन्नं य निष्कण द्युतु । निद्राणि वेतसाधि य, यमा एवकारे यिभो ॥ १२५ ॥
 सुस्पर्शं स्त्रीरं, सुवत्सलपुत्राणसंयसरो । सायमारपणपुत्रो, दुस्सास य यो जप्यावं ॥ १२६ ॥
 तरुमृगयायांसो, परिदण्डसभा यथिपुत्रो । वसथाधि एवद्वाराधि य, इतिवत्सना यथुहंति ॥ १२७ ॥
 सरेतु न रितिवा, स्वं ददुहं तुलो य इतिमवा । गये रते न यमे, यथिपिष्ठो वसथिच्य हवी ॥ १२८ ॥

यथपि-वत्समानि वसथप्राप्तनापुत्रकारमेव विमयो-सदृशित्वं । अथि य म्माज्यनेय - यथान्तेकमुपमिसेवमद्विगौ-
 रयेमे यथि ॥ १२४ ॥ एवार्थेवमथिप्रकार-“ नरार्थं गण । अरस-रसायनात् । विरुहं -कटुलिख्यविरिष्ठरसकण्ठ ।
 स्वं -स्नेहार्थं वद्वारि । यथोत्पन्नं -यथोत्पन्नस्य सम्पत्तम् ॥ १२५ ॥ साधनगौरवमथिप्रकार-“ सुस्पर्शं ” गच्छ ।
 पुत्रो -संस्कारेण वरीरम् । ‘सम्पत्तनायनाय’-गुणीमसुराद्यव्ययमपमप्राप्तं । यथोत्पन्नवत्सिलरसकटिग । ॥ १२६ ॥ गच्छ गौर
 यथपुत्रयेतिप्रकारं वसथिपुत्रसुखप्रतिनिधित्वं यथोत्पन्नमेव-“ एव ” गच्छ । एव-युक्त-यथाकथं भेदो-विमया । यथिप्रकारस्य
 रसनेय-यथिप्रकारं । वसिष्ठ(वा) संसारलस्य कथा-मार्गः । इतिप्रकारमथोमेते सुग । तथेते व्यसथपरीति वस्तुमकटिपि ॥ १२७ ॥
 यथिप्रकारमथमनी योपकारि कि कथंमथिप्रकार-“ योरेतु गच्छ । एवमेतु गच्छ । एवमेतु गच्छ । एवमेतु गच्छ । एवमेतु गच्छ ।

कथंचित्पुनस्तदीक्षणलोलतया न वीक्षेत, गन्धे रसे स्पर्शे च शुभेऽमूर्च्छितो गृह्य सन्नुगच्छेत् स्वानुष्ठानोद्यमं कुर्यात् उपलक्षणं
 वैतद् द्वेष्य । अशुभशब्दरूपादियु चाद्विष्ट उगच्छेदित्यपि द्रष्टव्यम् ॥ ३२८ ॥ अन्यथा

निहयाणि हयाणि य इंदियाणि घाणहणं पयत्तेणं । अहियत्थे निहयाइं हियकज्जे पूयणिज्जाइं ॥ ३२९ ॥

निहताश्च अनिहताश्च निहतानिहता । तत्र निहता विषयाऽभिलोये सत्यपीन्द्रियार्थाऽसम्प्राप्त्या जीवन्मृतमिवात्मान मन्यमाना ।
 अन्ये तु तत् सम्प्राप्त्या सुस्थितमन्या अनिहतास्तेषामुभयेषामपि सम्प्रोक्तं हे निहताऽनिहता जीवा । निजेन्द्रियाणि प्रयत्नेन-प्रकृ-
 श्रोत्साहेन घातयत, विषयाभिध्वात्प्रवर्त्तमानाना प्रतिरोधाज्जीवन्मृतानि कुरुथ्य 'ण' मिति वाक्यालङ्कारे । यतोऽहितार्थे रागद्वेषोत्पा-
 दने निहतान्येव जीवन्मृतकृतानि हितकार्ये, च भगवदागमश्रवण-जिनविन्यावलोकनादौ लुप्ताकारनिहतशब्दस्यावर्त्तनादनिहतानि
 सोत्साह प्रवर्त्तमानानि तानि पूजनीयानि भवन्ति । तद्वता पूज्यत्वादिन्द्रियाण्यपि पूजनीयान्युच्यन्ते । अत्र श्रीसिद्धव्याख्यात्राऽन्ये
 चत्वारोऽर्था व्याख्यातास्ते च तत् एव विशेषार्थिभिरवधार्यो । तथा च निहतानिहतेन्द्रियार्थे सूक्तम्—

द्वित्रसरजनीसारै सारितं पक्षगेह, समयफलकमेतन्मण्डित भूतधात्र्याम् । इह हि जयति कश्चिन्मोक्षमक्षेविधेयैरधिगतमपि चान्ये
 विच्छुतैर्होरयन्ति ॥ १ ॥ अनिर्जितेन्द्रियग्राभो, यतो दुःखं प्राप्यते । तस्माज्जयेदिन्द्रियाणि, सर्वदुःखप्रमुक्तये ॥ २ ॥ न चेन्द्रि-
 याणा विजयः, सर्वथेवाप्रवर्त्तनम् । रागद्वेषविमुक्त्या तु, प्रवृत्तिरपि तज्जय ॥ ३ ॥ अशम्यो विषयोऽस्पृष्टमिन्द्रियैः स्वसमीपम् ।
 रागद्वेषौ पुनस्तत्र, मतिमान् परिवर्जयेत् ॥ ४ ॥ हताहतानीन्द्रियाणि, सदा सयमयोगिनाम् । अहतानि हितार्थेषु, हतान्यहितवस्तुषु
 ॥ ५ ॥ जितान्यङ्गाणि मोक्षाय, ससारायाऽजितानि तु । तदेतदन्तरं ज्ञात्वा, यद्युक्तं तत्समाचर ॥ ६ ॥ कोऽपि नास्तीह विषयो,
 मनोऽज्ञ इतरोऽपि वा । यदिन्द्रियैर्नाप्युक्तस्तत्कारणं किं न सिध्यते ॥ ७ ॥ शुभा अव्यशुभायन्ते, शुभायन्तेऽशुभा अपि । विप-
 यास्तत्तु रज्येत, विरज्येत क्व चैन्द्रिये ॥ ८ ॥ स एव रुच्यो द्वेभ्यो वा, विषयो यदि हेतुत । शुभाशुभत्व भावाना, तत्र तत्त्वेन

वातुभित् ॥ ९ ॥ एवं विदुरस विनयेषु प्रुमाप्रुमागमौपाधिः तदपिमुचितिरुच्छेदा । भूतेभिर्पुष्पमपिप्रस्र जरीधि एतं इव तदे
 निरुपगच्छत इतोऽन्विकर ॥ १२९ ॥ तस्यमिश्रब्रह्मात्मयुन्य मप्राप्तमपिहृष्यम्—

मप्रप्रुसकस्रस्रसुन-वदकाभिस्रारिय अदुययपपौ । एषाव पिब रंषा मप्रुहारौ बहू व संसार ॥ १३० ॥

‘वाते’-भौकक्यदि इच्छंयुषादि इमं -करीणसौम्बर्कम् बर्ध -क्षितिः, ‘मप्रु’-माग्राणिगमः, तपोऽ’-मस्रन्तरि ‘कामोऽ
 मीप्रुबभ्रुमुक्षि तेयदे -साम्यः प्रमुषाव् लम्बेपपौ मप्रुसिर्मणो-वृत्तिका मणी पलाय्येव कालावृत्तिवमुष्मि ‘बहु’ वि बहुस्रो
 ज्ञम्वगुणानि मप्रुदि बहूषु बगमसु दीनकालादिर्मैत्रीपर्यकः । अनुष्य-यसिमेषोऽपिप्राप्तुवभाषमममममम् । एषा को मप्र
 इषीति जगु जातिमपै सुकै ॥ १ ॥ लममं काठिमज्जोति दीवं जन्वेति कर्मणः । तयाऽप्रुधरिनी कासि को बभाऽऽसाय
 मायु ॥ २ ॥ अदुकीजनपि मेव म्माभीशीक्याडिता । न कस्यकु इममपे मप्रुप्रममैरपि ॥ ३ ॥ हि कुमेन कुमीकस्य
 सुचैमिस्वापि वेव मिम् । ज्वे मिक्र इममपं विपप्यम विपप्य ॥ ४ ॥ सप्रुप्रमुवे देहे बभाषवपमर्मकः । अणुब्रामिम्य
 प्यस्य को मप्रम मपै बरेत् ॥ ५ ॥ समुमुयास्य इमं लम्बे व विपारम् । को वा सप्रुकी लजेऽपि कुचैमृपमपै विम
 ॥ ६ ॥ मद्राजमेऽपि ऐगैरेरकक किंको कक्या । इपमिमे यके कुचं, मुळे वममक क्कव ॥ ७ ॥ मस्रमजोऽपि अटसि,
 क्कसौ कर्मकममपरे । अमस्रमेऽपि एव तेवं ककमयो मुया ॥ ८ ॥ लप्रुइव एपिप्यम्यके, सप्रुम्यम्यव कीक्य । समेको
 ज्जमीति मस्याव् एसीयद्रानि जापति ॥ ९ ॥ भीमएणवपरेम्यावं मुला मद्रप्याले । क मयेव मुदमपै, एकज्जोइरयो जमा
 ॥ १ ॥ मायेकस्य जपोनिष्ठं मुला कीटमिस्व व । को माम लस्रमपि लपेवे मप्रामयेत् ॥ ११ ॥ येनेव तपसा मृदेने-
 पारसा कर्मसेवकः । तेनेव मद्रिमेन कळी कर्मसेवका ॥ १२ ॥ कज्जएणवपौरेव मयो मप्रसि मप्रकटा । तदप्य वममपमपेको
 न क्यममप्रमुपरेत् ॥ १३ ॥ वप्रपसावप्रुमपि-मपे कमे मद्रकपि । न क्यममप्रुप्यमि मद्रुममका कर्मम ॥ १४ ॥ मुला

त्रिमुवनैश्वर्यं-सम्पद वञ्चधारिण । पुरप्रामाघनादीनामैश्वर्यं कीदृशो मद ॥ १५ ॥ गुणोज्ज्वलादपि भ्रष्येदोपवन्तमपि श्रयेत् । कुशी-
लस्त्रीवैश्वर्यं, न मवाय विवेकिनाम् ॥ १६ ॥

जाईए उत्तमाए, कुले पद्माणम्मि रुचमिस्सरिय । वलविज्जाय तवेण य, लाभमणं च जो खिसे ॥ ३३१ ॥
संसारमणवयग, नीयट्ठाणाई पावमाणो य । भमइ अणंतं फाल, तम्हा उ मए विवज्जिज्जा ॥ ३३२ ॥ युग्मं
सुट्ठुवि जई जयंतो, जाइमयाईसु मज्जई जो उ । सो मैअज्जरिसि जहा, हरिपसवलु न्य परिहाई ॥ ३३३ ॥

‘जात्या’-उत्तमया हेतुभूतया ‘कुले प्रधाने’ सति ‘रूपमैश्वर्यमाश्रित्य चलेन सह विद्या बलविद्या तथा तपसा लाभमर्देन च
यो मन्दबुद्धि ‘खिसे’ति पर हीलयेत् स संसारमित्यादि व्यक्तम् । ‘अणवदगं’ ति अलब्धपारम् ॥ किंच-“सुट्ठुवि” गाथा ।
मेतार्यहरिकेशनलौ हि जन्मान्तरविहितजातिमदोपाजितकर्मपरिणतिवशादन्यजत्वे जाताविति प्रागुक्तमेव ॥ ३३१-३३२-३३३ ॥

गत मदद्वारमधुना ब्रह्मचर्यगुप्तिद्वारसुरीकृत्याह—

इत्थिपसुसंकिल्हं, वसहिं इत्थीकहं च वज्जतो । इत्थिजणसनिस्सिजं, निरुवणं अंगुवंगणं ॥ ३३४ ॥
पुनवरयाणुस्सरण, इत्थीजणविरहरुवविलवं च । अइवहुअं अडवहुसो, विवज्जयंतो अ आहारं ॥ ३३५ ॥
वज्जंतो अ विभूसं, जइज्ज (जुज्जइ) इह वंभवेरगुत्तीसु । साहु तिगुत्तिगुत्तो, निहुओ दंतो पसंतो अ ॥ ३३६ ॥

त्रिमिविशेसक्रम ।

अनेन गायत्रयेण—वसद्विहह निस्सिज्जिदिय-कुणितपुण्वकीलिण पणीए । अइमायाहारविभूसणा य नववभगुत्तोओ ॥ इत्येता
नव ब्रह्मचर्यगुप्तय क्रमेणाभिहिता । ‘इत्थिपसुसंकिल्ह’ ति-अनेन स्त्रीपशुपण्डकविवर्जिता शय्येति सूचित स्त्रीपशुभिः संकिल्ष्टा-

तद्विष्णोः कदाचिद् बरोषण् कोटेशि तारं च समपन्ना । शोकवत् कदाचिद् कर्णोक्तानिपेक्षामेव पश्यद्विरिष्यन्म् । क्षीयमासन्निरस्यत् तदुत्पान्त्वन
 गते तद्वर्णनित्यत्वात्पुनोपरोक्षविरिष्यन् । निरस्यन्मात्रोपाङ्गान् कान्तजपमन्त्रिणम् । पूरेण गुणरत्नं पूरत्वापत्नाकीर्तिविरिष्यन्म् । श्रीय
 ननिर्घरस्वस्मिन् ॥ ५ । कुट्यामन्त्रविशयीयन्मन्त्रं निरपेक्षं पश्यन्ते गोदलाकन्दौ द्रवित्वविरिष्यन्ति ॥ ५ । अतिवृष्टं मात्रातिरिक्तं अतिवृष्टा
 प्रतीतिरपेक्षितं पश्यन् । अनेन प्रतीतिविशयान्धारयते हे गुणो गृहीते । बर्जका विमूर्धं-स्त्रीरसप्रसारस्याम् । इति सप्त
 ब्रह्मर्ष्येणुश्रितु कोट ॥ ३१६ ॥ निरस्यन्गुणं गणनमित्यस्य नगरव्यापारो वीर्यं सप्त संवर्णादिपेक्षं परिहार्यतामाह—

सुखबोम्बवपनकुसरो-वचनोरे एव बर्जदोरे इदृष्टे । सादृश्यं वचो विद्विं स व ईषा विद्विप विद्विं स ३१७ ॥
 गुणोत्तरात्मकमोरात्मकमण्डपकमन्त्रम् । अस्मिन् तत्त्वमप्यपि ५ इत्या वचो इति धरेत् ॥ ३१७ ॥ मृत्तुं परमाम्ने—
 विरिष्यन्ति स निरस्यन्, मारिं वा तुम्भेभ्यः । अन्तर्दं निव कट्ट्यं विद्विं विद्विं रायादरे ॥ १ ॥ इत्यस्य सन्निधिर्द्वयं, कस्यत्वा
 विगदित्वं । अपि वासनां प्रीति, ईषकां विरस्य ॥ ५ ॥ एवं प्रत्यक्षेणुश्रितं, सप्तमं त्वाप्यवधारमाह—

सन्नाएन वसत्यं दानं दाना व सप्तपादर्थं । सन्नाए धृतो सत्ये सत्ये सत्ये ॥ ३१८ ॥
 वरदयह(वारय)तिरिपसोः, नोदसपेक्षाणि वा सिद्धी ५ । सप्तो क्षोगामोभो, सन्नाचरितस्ता वपासो ॥ ३१९ ॥
 नो निपद्यन् वसत्यं वदन् नो अपि करो सन्नाये । अन्तं त्वसोसन्नं, नपि व दपे सादृश्य ॥ ३२० ॥

प्रसन्नं पश्यन् धर्मगुणमप्यहम् । एवं सारीपत्यं दानादीप्याह—“ वार ” एव । अन्त्यपस्तिर्द्वयं शोकत्रयं प्रत्यक्षे
 तत्र त्विच्छन् वरद इत्येवमेवाभिमित्तिग्राह्यं, सिद्धिं प्रत्यक्षा । सिद्धिं वदन् ‘ सत्यो इत्यादि प्रत्यक्ष इति तदुपपत्त्येऽतो एवमा
 नोय तावदादि वदन्तीति अर्थः ॥ ३१९ ॥ उपरि—परीप्यन्निधानमप्यहम् । इत्यस्य सप्तमं शोकप्रत्यक्षविशेषेऽप्यहम्
 इत्यस्योपपत्त्यम् । वीर्यगुणं प्रत्यक्षं मासप्राप्तो वदन्तीति वदन्तीति वदन्तीति वदन्तीति वदन्तीति ॥ ३१९ ॥

ब्रह्मस्तस्य गुणान् कति श्रुतपथैः यस्यातिभक्तिर्भूषा, त श्रुतवेमहि य शृणोति रभसात् स्फीतस्फुटत्कण्टक । तस्मै नाम नमो नमोऽस्तु पठने कुण्ठोऽपि यस्तत्पर, पर्याप्त न किमस्य यस्तदुद्वित धत्ते विधत्ते तथा ॥ २ ॥ व्यतिरेकमाह—“जो” गाहा ॥ उक्त च—यो गुरु सदा तप सयमोद्युक्तोऽपि स्वाध्याय न करोति स त स्वकीयमलस सातलम्पट च शिष्यवर्गं साधुपदे सयमोद्यमस्थाने नैव स्थापयति । स्वाध्यायमन्तरेण ज्ञानाभावात्स्वयमप्रमादिनाऽपि कथ परपरित्राणं कर्तुं शक्यमिति भावः ॥ ३४० ॥

गत स्वाध्यायद्वारमधुना विनयद्वारसूरीकृत्याह—

विणओ सासणे मूलं, विणोओ सजओ भवे । विणयाओ विप्पमुक्कस्स, कओ धम्मो कओ तवो ? ॥ ३४१ ॥

विणओ आवहइ सिरिं, लहइ विणीओ जसं च किति च । न कयाइ दुब्बिणीओ, सक्कजसिद्धिं समाणेइ ॥ ३४२ ॥

उक्त च—प्रादुर्बहिर्क्रमेव पावकमिव प्रायोऽविनीत जन, प्राप्नोत्येव कदाचनपि न खलु स्वेष्वर्थसिद्धिं क्वचित् । तस्मादीहितदान-कल्पविटपिन्युल्लासिनि श्रेयसः, श्रीसम्बन्धविधानयाम्नि विनये यत्न विद्व्याद्बुधः ॥ १ ॥ मूल धर्मदूतस्य शुपतिनरपति श्रीलता कन्दकल्पः, सौन्दर्योद्धानविद्यानिखिलगुणनिधिर्वश्यतायोगचूर्ण । सिद्धाशामन्त्रयन्त्राधिगममणिमहारोहणाद्रि समस्तानर्थप्रत्यर्थि तन्त्र-त्रिजगति विनयः किं न किं साधु धत्ते ॥ २ ॥ गत विनयद्वारमधुना तपोद्वार तच्च कैश्चिद्दुःखरूपं प्रत्यपादि ततस्तन्निरासायाह—

जह जह खमइ सरीरं, धुवजोगा जह जहा न हायंति । कम्मक्खओ अ विउलो, चिचित्ता इदियदमो अ ॥ ३४३ ॥

“जह जह” गाहा । यथा यथा क्षमते शरीर ध्रुवयोगा नित्यव्यापारा प्रत्युपेक्षणादयो यथा न हीयते—न सीदन्ति तथैव तप कार्यमिति वाक्यशेष । तदुक्तम्—“सो हु तवो कायब्बो” इत्यादि । एव चास्य कथ दुःखस्वरूपता शमसुखवृत्ताना योगिना सुखात्मकस्यैव प्रसिद्धे, धायोपशमिकत्वान्मनोवाधाविरहेण विधानाच्च । क्वचिदिषेहपीडाभावेऽपि व्याधिचिकित्सादृष्टान्तेन च मन-प्रमोदेष्वेतुत्वात् ॥ एव तप कुर्वता कर्मक्षयश्च विपुलो भवति । विविक्तता देहात् पार्थक्यभावनया । इन्द्रियधमव्याधाणा निग्रह इति

हीणस्सडवि सुद्धपल्लगस्स नाणादियस्स कायन्न । जणचित्तगहणत्थं, क्वरिति निग्गावसेसेडवि ॥ ३४८ ॥
 दग्गपाणं पुप्फफलं, अणेसणिज्जं गिहत्थफिच्चाइं । अजया पढिसेयंती, जइसेसविडंगगा नवरं ॥ ३४९ ॥
 ओसन्नया अवोही, पवयणउब्भावणा य वोहिफलं । ओसन्नोडवि उरं पिहु-पयणउब्भावणापरमो ॥ ३५० ॥
 गुणहीणो गुणरयणायेरेसु जो कुणह तुल्लमण्णाणं । सुतवस्सिणो अ हीलर, सम्मत्तं कोमलं (पेज्जं) तस्स ॥ ३५१ ॥

'सविगविहारिण' ति-सविन समोक्षाभिलाष विहंशुं शील येण सर्वोदरेण कत्तंय वैयावृत्त्यादिकमिति गम्यते ॥ ३४७ ॥
 "हीणस्स वि" गाहा । हीनस्यापि चारित्रमाश्रित्य न्यूनस्यापि शुद्धरूपकस्य ययावस्थितागार्थव्याख्यानतत्परस्य ज्ञानाधिक्यस्य वैया-
 वृत्त्यादिकमुचित कर्तव्यम् ॥ अभ्युज्जयमाह—जनचित्तप्रवृत्त्यां लोकरञ्जनानिमित्तं मा भूत्प्रवचनमालिन्यमेतेडपि परस्पर मत्सरिण
 इति प्रवादाद्युर्वन्ति लिङ्गावशेषेडपि लिङ्गमावधारिणि पाश्रस्याशुचितमिति ॥ ३४८ ॥ किम्भूतास्तद्धि लिङ्गावशेषा भवन्तीत्याह—
 "दग्ग" गाहा । दकस्य सचित्तोदकस्य एव ये यतिप्रेषिद्वन्कास्तेन तत्ततो यतयस्तद्गुणरहितत्वात् ॥ ३४९ ॥ तादृशा च तेषां
 दोषमाह—"ओसन्नया" गाहा । अवसन्नतया मन्दाचारनारितया अत्रोपि प्रेत्य जिनधर्मस्य दुर्लभता तस्य स्यादन्वेषा च तदा-
 चारप्रशसानिन्दापरणाम् । कुत एतत्-यत प्रवचनोद्गावनेन बोधिरूपफलं मुलभ स्यात्ततोऽयमत्र कुस्तिताचारतया प्रवचनलागव-
 मुत्पादयन् कय न दुर्लभनोधि स्यात् ॥ तत्किमय सर्वोडपि दोषास्त्व एव, नेगम्, यत-अवसन्नोडपि यर गुणयान् य स्वाचार-
 निन्दागहर्हपिरायणो वादव्यास्यगनमन्त्रादिलिङ्गिमान् प्रयुज्जयन्तवचनोद्भावनाह प्रधानं प्रभावरुं स्यात् प्रलम्बीकोपशामकरुचीरल्लतासाधु-
 वन् ॥ ३५० ॥ एतद्वयतिरेकमाह—"गुण" गाहा । 'सुतवस्सिणो य हीलर' सिन्धुमायापिन त्वनेते लोकरत्तारका इत्यादिना
 लोकरमध्ये निन्दति सम्यग्स्वर्गापि तस्य नालीत्यर्थः ॥ ३५१ ॥ साधुभिर्योद्देशरात्रावसन्नर गृह्णन्त्य
 य यद्विधेय तदाह—

भोमुम्भस्तु गिरिस्तु न, दिक्कणपण्डित्स्त्वयास्त्रियापास्तु । क्षीरा बं मणिकर्मे, वारुम्भपस्तुस्तुत्वास्तु ॥ १५२ ॥

प्राप्तोऽस्य षष्ठी तानीषं सप्तमपराब्धे । नाज्ज ते घुषिरिया, सप्तपथेन स्वर्गति ॥ १५३ ॥

‘अवसाधतो’ति उक्त्यनुसारं कथासंक्षेपादपि प्राप्यम् । अं अन्तर्गतं ति-कृतुमिदं तदेष अनेक्यमित्यर्थः ॥ अन्तर्गत-
इत्यनेन अन्तर्गत्यपरातिष्ठु कारयेत्तु अन्तर्गत ॥ ३५१ ॥ तपोवाह—“पाशलो” पाशः । पाशे दान्तपदीनां विप्लवीति पाशपदीनां ।
पाशे तपोवाहं विदुः तन्मात्रमस्तिव्य तेष । तेषेभ उक्तानो वा विपराई एव पाशलो ॥ १ ॥ आवाहक्यारिष्यवर्षादिति स्म
स्मरणात् सोऽन्तर्गतः । आवाहक्यार पाशं, न इमे क्वचिद्विनिमदिवाहः । गुह्यकथनकार तदा भविष्यो एवो न बोधको ॥ २ ॥
‘अपवृत्ति-व्याकथयि-’तपोने वापु रक्तेको, मेवैव उमिषं तु को वि एवेव । गुह्यकथं अन्तर्गतो वापु इवार् न अन्तर्गतं ॥ ३ ॥
इतिषं अन्तर्गतमेति इतिषा—‘अन्तर्गत’ इतिषको इत्येव को न । अन्तर्गत्यन्तर्गतो इत्येव को न । अन्तर्गतमेति विपरीतो ॥ ४ ॥
विपरीतोऽत्र वासास्तिव्य परमास्तीत्यस्मरणात् एव विपरीतविषयस्य (सी) अन्तर्गतं परं निरुपपाद्यत्वं वापुतरोक्तानि अन्तर्गतोपाया ॥ ५ ॥
गुह्योपेतु संप्रदर्शनात्—गुरितेषां वासितेषां, मुह्यमुह्येव वा वि र्गमित्वा । अन्तर्गतो विव दोर् संसलो मन्त्र एव ॥ ५ ॥
अन्तर्गत्यन्तर्गतमित्येवमेव तर्क इति कथा—‘अन्तर्गत्यन्तर्गतो अन्तर्गत’ तेष एवमेव ॥ ५ ॥
॥ ६ ॥ अन्तर्गतमुपपाद्युं, तन्तर्गतमित्येव अन्तर्गतम् । एतन्तर्गतम् इति तेषो न इत्येवो अन्तर्गतो ॥ ७ ॥ अन्तर्गतो इत्येव अन्तर्गतो
तन्तर्गत्यन्तर्गतम् । (यं १) इति एतदेति मन्त्र, न अन्तर्गतो अन्तर्गतो ॥ ८ ॥ विपरीतव्य पाशेवार्त्वं तन्तर्गतं—पाशलो
बोधको दोर इतिषो एवेव संसलो । अन्तर्गतो विव एव अन्तर्गतव्य निरुपपाद्युं इति मन्त्र
पुष्पदि । एतन्तर्गतव्य मुनिषिषा तन्तर्गतमेव दर्शनदि ॥ ९ ॥ अन्तर्गतमेव—‘अन्तर्गतो एव’ इत्येव । अन्तर्गतमन्त्रमेव
तन्तर्गत्यन्तर्गतम् । एतन्तर्गतमेव—‘अन्तर्गतो एव’ इत्येव । अन्तर्गतमेव—‘अन्तर्गतो एव’ इत्येव । अन्तर्गतमेव—‘अन्तर्गतो एव’ इत्येव ।

काग च करेइ अप्पाण ॥ ११ ॥ आवइयकनियुक्तावपुत्तम्—वायाइ नमोफारो, हथुस्सेहो य सीसनमण च । सपुच्छणऽच्छण थो भवदण वंदण वावि ॥ १२ ॥ इत पार्थस्यादिस्थानानि समतिशत्या गाथाभि —“पासत्याई ठाणा, हवति एमाइया एण ॥ ३८२ ॥ इत्यन्ताभि प्राह ॥

वायालमेसणाओ, न रक्खइ धाइसिज्जपिंडं च । आहारेइ अभिक्खं, विगईओ सन्निहिं खाई ॥ ३५४ ॥
 खुरप्पमाणभोजी, आहारेई अभिक्खमाहर । न य मडलीइ भुजइ, न य भिक्खं हिंडई अलसो ॥ ३५५ ॥
 कीवो न कुणइ लोअं, लज्जई पढिमाई जल्लमणेइ । सोवाहणो अ हिंडइ, वंधइ रुडिपट्टयमरुज्जे ॥ ३५६ ॥
 गासं देसं च कुलं ममायए पीठफल्लगहिज्जो । घरसरणेसु पसज्जइ, विहरइ य सक्किचणो रिक्को ॥ ३५७ ॥
 नइदंतरेसरोमे, जमेइ उच्छोलयोअणो अजओ । वाहेइ य पलियंरु, अइरेगपमाणमत्युरइ ॥ ३५८ ॥
 सोवइ य सव्वराई, नीसट्टमचेयणो न वा झरइ । न पमज्जंतो पविसइ, निसिहोयावस्सियं न करे ॥ ३५९ ॥
 पाय पहे न पमज्जइ, जुगमायाए न सोहए इरियं । पुढवीदगअगणिमारुअ-यणस्सइत्तसेसु निरविस्सवो ॥ ३६० ॥
 सव्व थोवं उवहिं न पेहए न य करेइ सज्जाय । सद्धकरो झंझकरो, लहुओ गणभेयत्तिल्लो ॥ ३६१ ॥

“वायाल ” गाहा । द्वित्त्वारिंशदोषान्तर्गतत्वेऽपि धात्रोऽपिण्डस्य पृथगुपादान यतेशृंहस्वसमन्धो महतेऽनर्थयेति दर्शनार्थम् । शय्यापिण्ड —शय्यातरापिण्ड । आहारयत्यमीदृश, भिक्षा न शुद्धेके, पाचयित्वा भोजनकरणात् । ‘सूर’ गाहा सूर्यप्रमाणभोजी याव-
 द्वाकित्यस्तावद्भोजनशील । एतदेव व्यनक्ति—‘आहारेइ’ त्ति-अमीदृश निरन्तरमाहारयति । “कीवो ” गाहा । ‘क्कीनो’-
 दीनसत्त्वो न लोच कारयत्यन्तर्भूतहेत्यर्थत्वात् किन्तु क्षीरेण वसंतयति । प्रतिमया कायोत्सर्गेण लज्जते । जल्ल-शीरमलं कर्तव्या-

न करेइ पहे जयणं, तलियाणं तह करेइ परिभोगं । चरइ अणुवद्धवासे, सपक्खपरपक्खओमाणे ॥ ३६८ ॥
 संजोअइ अइवहुअ, इंगाल सधूमगं अणट्ठाए । अंजइ रुवलट्ठा, न धरेइ अ पायपुंछणय ॥ ३६९ ॥

“ खित्ता ” गाह । क्षेत्रातीतमतिक्रान्तद्विगव्यूतमशनादि मुद्वस्ते । कालातीत ग्रहणकालात् पोरुसीत्रयातिवाहनेन । अविदत्त च स्वाम्यादिभि ॥ “ ठवण ” गाहा । स्थापनाकुलानि न स्थापयति ॥ “ रीयइ ” गाहा । रीयते-गच्छति । ‘ द्ववद्धवाए ’ त्ति-सत्त्व-रत्तरम् । ‘ रयणिए ’ त्ति-रत्नाधिकान्पयीयेण महत् ॥ “ विल्ल ” गाहा । विद्या-देव्यधिष्ठिता मन्त्रं देवाधिष्ठितयोगं विशिष्टौषध-समवाय भूतिकर्मरक्षाण्डक-पोट्टलिकादि ॥ “ कज्जेण ” गाहा । कार्येण विना-निष्प्रयोजनमवग्रह देवेन्द्रादीनामनुज्ञापयति । स्त्रीनिष्प्र-यासु तदुत्थानानन्तरमभिरमते ॥ “ उजारे ” गाहा । अनायुक्ताऽयतनया उच्चारदिपरिष्ठापकम् । सस्तारकोपधीनामुपरि स्थित प्रति-क्रमण करोति सवास-प्रावरण सन् ॥ “ न करेइ ” गाहा । पथे यतना प्रासुकोदकान्वेषणरूपम् । ‘ तलियाण ’ ति शक्तोऽप्युपा-नहौ विना गन्तु तत्परिभोग करोति । ‘ सोवाहणो हिंडइ ’ त्ति यदुक्त तदग्राममध्ये इत्यपीनरुक्त्यम् । ‘ चरइ ’ त्ति अनुवद्ध-वर्षे वर्षाकाले स्वपक्षपरपक्षाऽपमाने साधुप्रचुरे भोतशास्त्र्याद्याकुले वा लाघवहेतो क्षेत्रे विहरतीत्यर्थ ॥ “ सजोयइ ” गाहा । क्षीर-खण्डादीना सयोजना करोति । अतिनहुक प्रामाणातिरिक्त मुद्वस्ते । सागार सधूमक रागेण द्वेषेण मुद्वस्ते । अनर्थाय-निष्प्रयोजन वेदनोपशमादिकारणानि विना ॥ ३६९ ॥

अट्टम छट्ठ चउत्थं, सवच्छर चउमास पक्खेसु । न करेइ सायवहुलो, न य विहरइ मासरुपेणं ॥ ३७० ॥

अष्टम-पष्ठ-चतुर्थानि यथाक्रम सवत्सर-चतुर्मासपक्षेषु न करोति सातनहुलत्वाच्च च मासकल्पेन विहरति मासकल्पप्रायोग्ययो क्षेत्रकालयो सत्तोरपि । अत्र पाक्षिके चतुर्थस्यागस्थितत्वात्पाक्षिक चतुर्दश्यामेवावसीयते । यदि पुन पञ्चदश्या स्यात्तदा चतुर्दश्या-सुपवासस्योभयसमतत्वात्पञ्चदश्या च पाक्षिकत्वेन तस्य सद्वभावात्पाक्षिकमपि पष्ठेन स्यात्तथा च ‘ अट्टमच्छट्ठट्ठमिति ’ पठ्येत ।

[illegible]

आग्रही वत निनीपति युक्ति, तत्र यत्र गतिरस्य निविष्टा । पञ्चपातरहितस्य तु युक्तियंत्र नत्र मतिरेति निवेशम् ॥

इत्येव पूज्यकृतसप्ततियुक्तिचिन्टु, सर्वशतो न च कदाग्रहविप्रदाय । मुख्यस्तगस्तत्तयुक्तिसदुक्तिकामैः, सैत्र ध्रुव सविष्टुत्ति-
मुंदुरुद्धनीया ॥ छ ॥ ३७० ॥

नीयं गिण्डइ पिंड, एगागी अचुष्टु गिरह्यकहो । पात्रसुआणि अहिज्जइ, अदिगारो लोपगहणम्मि ॥ ३७१ ॥
परिमवइ उगगारी, सुद्ध मंगं निगूहए यालो । विहरइ सायागुरुओ, रंजमविगलेसु खित्तेसु ॥ ३७२ ॥
उगाइ गाइ हसइ, असवुडो सड करेइ रुदणं । गिहिकज्जचित्तगोडमिय, ओसन्ने देइ गिण्डइ वा ॥ ३७३ ॥
धम्मकहाओ अहिज्जइ, घरा वरं भमइ परिकहंतो अ । गणणाइ पमाणेण य, अडरित्तं यहइ उवगरणं ॥ ३७४ ॥

‘नीत’-अभ्याहत, नित्य वा प्रतिदिन नेत्र्येन कलितम् । गृहस्थानां सत्का कथा तस्य स गृह्मकथ- । ‘पापभ्रतानि’-
वात्स्यायनादीनि । ‘अदिगारो’ ति-अधिक आरो अरण-गमनं मनमा यस्य सोऽधिकारो लोकप्रक्षणे जननिचरज्जने न पुन स्वा-
नुग्राने इति ॥ ३७१ ॥ “परि” ‘परिमवत्युमकारिण’-उत्तयिष्वाणि ॥ “उगाइ” गाहा ॥ उगगायति-महता ध्वनिना गा-
यति काकलीस्वरेण । ‘सइ करेइ कंठए’ ति-कन्दपादीपकैचोभि परतपि श्वासयतीत्ययं । अयमन्त्रे सामान्देन पार्श्वस्यान्त्रे ददा-
त्यन्नपानपात्रमन्त्रादि गृह्णाति वा ॥ ३७२-३ ॥ “धम्मकहा” गाहा-धर्मकथा जीविष्वायंमयीने, गजनया ‘जिगा घारसरुनाणि,
येरा चोइसरुविणो । अज्जाण पन्वीसतु, अओ वरुडमुयगहो ॥ १ ॥’ इत्यादिकथा प्रमाणेन ॥ कथा आयपमाणा, ‘अन्नुअइन्ना
य आयया हत्या’ इत्यादिना अतिरिक्तमुत्तादगंनवरम् ॥ ३७४ ॥

वारस वारस तिप्पि य, काइयउवाररालभूमीओ । अंतो वहिं च अदिशासि अणहियामे न पहिलेहे ॥ ३७५ ॥

[illegible][illegible]

वत्थिव्व वायपुण्णो, परिभमई जिणमय अयाणंतो । थद्धो निव्विवाणो, नय पिच्छइ किंचि अप्पसमं ॥ ३८१ ॥
 सच्छउगमणउट्ठाणसोअणो भुंजइ गिहीणं च । पासत्थाइट्ठाणा, हवंति एमाइया एए ॥ ३८२ ॥
 स्वच्छन्दं गुवांझां विना गमनोत्थानस्वपनानि यस्य स तथा । आत्मीयेन स्वबुद्धिरूपितेन चरणेन आचारेण भ्रमति निरर्थक
 मदाश्रयते ॥ ३८० ॥ “ वत्थिव्व ” गाहा वस्तिहंतितस्तद्वत् वातपूर्णार् गव्वीष्मातत्वात् ॥ ३८१ ॥ “ सच्छउ ” गाहा—स्वच्छोदेके
 शुद्धापाकाये मनो यस्य स स्वच्छउकमना ॥ ‘ नीयालोयमहूयावि, आणिया देवि विटुटुम्भावा । अत्थ वहति—त-चिय जो (नो)
 तेसि पुव्वमुवल्लो ॥ १ ॥ ’ इति लक्षणानुस्वार । तत् उच्चै स्थानमापद शोचतीत्युत्थानशोचन । यद्यह दीक्षितो नामविज्यं
 सप्रत्यपि वा गृहस्थोऽभविष्य तदा बृहस्पदप्राप्त पञ्चप्रकारकामोभोगभोगान् भोगसभोगभाजन भयेमिति हि शोचति । यद्वा
 स्वच्छन्दकस्य मनस उत्थानेनोत्साहेन श्रोकन-विचरण यस्य स तथा स्वेरविहारीत्यर्थः । प्रागायावद्वालयाने तु पौनरुक्त्य स्यात् ।
 भुक्ते च गृहिणा गृह एवोपविश्येति गम्यते । पार्श्वीस्यादीना स्थानानि भवत्येवमादिकान्येतानि प्रमादस्थानाना सख्यातुमशक्यत्वान्
 ॥ ३८२ ॥ यद्येव वर्तमानस्य पार्श्वस्थताद्यापत्तिस्तर्हीदानीं नास्ति कश्चित्सुसाधुरुच्यतविहारिणामपि ग्लानाद्यमस्थायामनेपणीयानौ प्रवृ-
 त्तिदर्शनादिति कस्यचिद्विषयविभागमजानानस्य भ्रमो भवेदतस्तद्वत्थच्छेदार्थमाह—

जो हुज्ज उ असमत्थो, रोगेण व पिच्छिओ झ(उ)रियदेहो । सव्यमवि जहाभणिय, कयाइ न तरिज्ज काउं जे ॥ ३८३ ॥
 सोऽविय नियपरक्कम-ववसायधिइवलं अगूहंतो । मुत्तूण कूडचरियं, जई जयंतो अवस्स जई ॥ ३८४ ॥ युग्मम्
 अलसो सन्नोऽवल्लित्तो, आलंबणत्तप्परो अइपमाई । एवठिओऽवि मन्नई, अप्पाण सुट्ठिओमि (म्हि) त्ति ॥ ३८५ ॥
 जोऽवि य पाडेऊणं, मायामोसेहिं खाई मुद्धजणं । तिग्गाममज्झवासी, सो सोअइ कवडखवगु व्व ॥ ३८६ ॥

‘ यो भवेत्त्वसमर्थः ’—प्रकृत्यैव मन्दसहननत्वात् । ‘ रोगेण वा प्रेरितो ’—यथोक्तक्रियाया बहिःक्षिप्त जरया वा जीर्णकाय

व तरेण ह्यनुपपन्नम् । 'ओ' इति इमेणपत्तपूरणे इति कथयन् ॥ १८१ ॥ "सो वि व" गच्छ । पराजमा-विद्योत्साहः ।
 जन्मदयो -नाशयेत् । इति -यैवम् । नष्टं सरीरसामर्थ्यम् । साम्याग्रजगोपकम् युक्त्या मायावेष्टितं न वि बल्ये तयो
 आत्मे बहिः साधुरेव पदार्थं च सात्त्विकप्रकृत्याम् ॥ १८२ ॥ कूटस्थितवर्धि किमुतो जगतीत्याह— "अहम्तो" गाह ।
 जहम् -आहस्योत्तरा । इह -उद्यमानम् । अहमित्यो -अयेव यथा किमेतिपुनश्चाहमस्योसौपरिस्वयेत्येवम् ॥ १८५ ॥
 योऽपि मास्य कोणे गुणान्तरादयानं स्वपुनरिति सोऽपि कूटस्थेति शब्दव्यापारस्य वाज्यायं पश्यमेवेत्याह— 'पादेत्येव' मासमाजये
 इत्यव्यापारः । कूटस्थप्रकृत्यात्मक ईशम्—

कोन्मीर पोरपरिबन्धो योऽसिधो त्वम मास्मो दृढरुचर्चकपरास्मो वाकिञ्चन बन्धेन निम्बादिभो तस्मीभो । तयो वत्सा-
 रत्नसं मित्रम् । तस्य रिक्त्य मित्रिभो यत्निय न ते तेन । त्वं सुविशेषं बन्धेति तुमेति सख्यस्वीभो न तेन दुरेजेव कोन्मी
 मुद्यानो । माद्वय व कोन्म्यं सध्याय निरुधं चिदुमि व तुल्यं बन्धेति । एतन्मन्त्रे तेति वदति । बन्धो केव परिष्कारभावेभो ।
 तयो किन्तं स्वदामास्य मयसे तिमो एवेत्येव । तेति वि से बन्धो कोन्माभो । एव मारुजस्यो मासाभो मासाभो मुंनइ ।
 मयुजस्यी व । सो मि बन्धरस्यी वि परात्म्येवकिञ्चार्थवत्परिचलनेव केव मुम्भिसर्गोरे ईवइ । तयो कोन्म माहवस्यी एवो
 चि विविदिम्य पूर्णं वि पुष्पंति व भिदिष । बन्धेति व वीरुत्वा सध्यायं विविदि निरुचोरेस्तु । वसिदि से एस्त त्वमपि मि ।
 सो वि वाग्नेयस्य बन्ध्याभो बन्ध्याभो कोणानुजगर्तं पक्वोरे । नोएव व बन्धे चिदुमि । तेति सति एतिर मुसइ कोन्म
 मेवमि । वेवमकेव केव नतिव सो जयो सो तेन न मुम्भिको मुद्यमिभो व । नत्तय एव दृढमुत्तपण सत्तमुरे पवित्रमार्त्तं
 मुम्भेय्य एत्तमुरे क्व पासिच । पविदुयेभो एवेव नोरो पादिभो पासिच्य । पक्वस्य एव सेवकोम से इति । पक्व स्रो
 वीभो एवलो सगर्तं । यदियं एवम् । मुंनइ वरुत्मेव वर बन्धे सध्यायं । वाय सायेव पुष्पिञ्चको मि न बन्धे एव पाय
 विभो वसाईति । बन्धेभो सध्यायं मुण्यो । वीरुत्वाव्यायविभो परिष्कारको । विपाविदिपिञ्चकमार्त्तं व बन्धेव बन्धेसेवे वन्धस्य

मोसे । सोत्तियपुत्तोत्ति उच्चल्लियाणि से अच्छीणि । पच्छा भिक्खवेत्तपि अपावितो खिसिज्जयो य लोएण पच्छायावेण पलीविओ
 अप्पण सोएइ । एय विट्ठतं सोऊण कुड्डचरिय मोत्तूण जहट्टियायोरेण आयरियव्वति ॥३८६॥ एव प्रकाराश्चानेकाकारा भवन्तीत्याह—
 एगागी पासत्यो, सच्छंदो ठाणनासी ओसन्नो । दुग्माईसंजोगा, जह वहुआ तह गुरु हुंति ॥ ३८७ ॥
 गच्छगओ अणुओगी, गुरुसेनी अनियओ गुणाउत्तो । संजोएण पयाण, सज्जमआराहगा भणिआ ॥ ३८८ ॥
 निम्ममा निरहंकारा, उवउत्ता नाणदसणचरित्ते । एगखि(क्खे)त्तेऽवि ठिया, खवंति पोरायणं कम्मं ॥ ३८९ ॥
 जियक्कोहमाणमाया, जियलोहपरीसहा य जे घीरा । बुद्धावासेऽवि ठिया, खति चिरसंचियं कम्मं ॥ ३९० ॥
 पंचसमिया तिगुत्ता, उज्जुत्ता संजमे तने चरणे । वाससयं पि वसंता, सुणिणो आराहगा भणिआ ॥ ३९१ ॥

‘ठाणवासी’ ति-नित्यवासी । ‘अवसन्न’-आवश्यकादिषु शिथिल । एतानि पञ्च पदानि । एषा च मध्यात् क्वचिदेकं द्वे
 त्रीणि चत्वारि सर्वाणि भवन्ति । अत एवाह—‘दुग्माइ’ ति । एतेषा पदाना द्विरादय सयोगा यथा यथा बहुपदवन्तो भवन्ति
 तथा तथा गुरुकर्मप्राणिसत्त्वेन गुरवो भवन्ति ॥ ३८७ ॥ एतेषा क्रमेणैव व्यतिरेकमाह—‘अणुओगि’ ति-अनुरूपो ज्ञाना-
 द्विभि सह योग-सम्बन्धोऽस्यास्तीत्यनुयोगी-पार्यस्थाद्विपरीत । ‘अनिवासि’ ति-अनियतविहारवान् नत्वेकस्यानवासी । ‘आउ-
 त्तो’ ति-गुणेज्जावश्यकादिष्वायुक्तोऽप्रमादी । एतेषामपि पदाना बहुबहुतरादिसयोगेन बहुबहुतरादिसयमाराधका साधवो भणितस्तोर्थ-
 कृद्भि ॥३८८॥ ननु यदि स्थानवासित्व दोषाय तर्हि कथमर्थसमुद्रादिभिस्तदनुष्ठितं कथं चारायकास्ते सजाता इति ? उच्यते-भगव-
 दाज्ञाकारित्वात् तथा चाह—“निम्ममा” गाहा । “जिय” गाहा “पच” गाहा ॥ निम्ममत्वादिगुणयुक्ता एकक्षेत्रे पुत्रालम्ब-
 नेन जङ्गवलपरीक्षीणतादिना केनापि स्थिता सन्त क्षपयन्ति पुराण बहुभवोपात्त कर्मेति । आद्यग्राथयेव गतार्थत्वादितरयोरभिधान
 किमर्थमिति चेत्, भगवदाज्ञाया विप्रता कथंचिदपि नास्ति दोषगन्धोऽपीत्यतिशयख्यापनार्थम् । तथा चोक्तम्—एगम्वेत्तविहारी, का-

आरम्भपरिचये अक्षि । तद्वि नु विमुक्तस्य विमुक्तमार्गेण्य जेव ॥ १ ॥ भाव्य अमुक्तरे, गुणदुरही जेव नित्रण तेव ।
 अमुक्तस्य च मुक्तो सो ही ननु विजय बरिसे ॥ २ ॥ गुणपरिदुष्टिमित्त कथारण न इति रोसाओ । काल च बरि(द्वि)त्य
 कम्पी, दानव वरुण न विदरिजा ॥ ३ ॥ १९१ ॥ नमुनेष न्यायविषये कर्तव्यमप्यहारेण निगमपत्रार —

सम्रा सव्यायुधा सम्बन्धिहो य रस्यमे नस्ति । आर्य एवं तुष्टिम्वा साहाईति न्न वामिपमो ॥ ३९२ ॥
 सम्बन्धि नस्त्य नाया न न करे आयुष्यिणिने वा । डुरपागमयडुरित्त, पम्पयपमपुगुं वान्न ॥ ३९३ ॥
 नरि पम्पस्स पम्पस्स, पम्पस्स व करे वा । मिष्कम्पो हिर पम्पो, सैरपपुमाहरे जोए ॥ ३९४ ॥
 किन्तु दीवामयीट, अम्पिसेए ताप केव रायम्पि । एवं ह डुरिसम्पु, एम्पा पम्पिमा सैस ॥ ३९५ ॥

[illegible]

सनोपवेशाविवाहसुखादोपरूपा । 'उफोडाल च (वा) वध्वना धकनतधारणेन परप्रितारणा । कपट-प्रागुक्तमेव । एतानि धर्मस्य माय-
नानीति शेष । कुत एतदित्याह—'निच्छम्भो' इत्यादि यत उक्त—'सुद्वस्स होद चरण, मागासहिण उ चरणमेव' इति ॥ ३९४ ॥
गतमानुषद्विक सप्रत्याग्ययतुलना यान्यधिकृत्य कर्तव्या तान्याह—'मिम्ह' गाहा । मित्रुर्द्विचो-गीतार्थध्यागीतार्थश्च अभि-
पेक उपाध्याय । रालिक-आचार्य । चेशयानुक्तस्वविदादिपरिमह । 'एव तु पुरिसवत्तु' ति-एतदेव रूप पुरुषा एव ज्ञाना-
दिगुणवसनयोगाद्वस्तु पुरुषमस्तु आयव्ययतुलनाया गोचरो भवतीति गम्यते । 'इत्थाइ' ति-द्रव्यत्रेयकालभावान्नपतया च चतुर्विधं
पुरुषवस्तुन शेषमन्यत्र तस्यागोचरो भवति ॥ अय भाग्यं—एतानि तुलयित्वा यदुल्लभं तद्विषयमन्यथा त्वत्तिचार स्यात्
॥ ३९५ ॥ स चातिचारो ज्ञानदर्शनचारित्र्येण स्यात्तत्र चारित्र्यस्य मोक्षं प्रत्यन्तरत्न कारणत्वात्तथातिचारस्तामदाह—

चरणइयारो दुविहो. मूलगुणे चेव उत्तरगुणे य । मूलगुणे छट्टाणा, पढमो पुण ननविहो तत्तय ॥ ३९६ ॥
सेसुक्कोसो मज्झिम जहत्तओ वा भवे चउद्धा उ । उत्तरगुणेगविहो, डंमणनाणेसु अट्टुड्ड ॥ ३९७ ॥
ज जयइ अगीयत्थो, ज च अगीयत्थनिसिओ जयइ । यट्ठाडय मण्ठ. अणंतंसांसारिओ होइ ॥ ३९८ ॥
कइ उ जयतो साह. वट्ठाई य जो उ गळं तु । संजमलुओ होउं. अणंतंसांसारिओ होइ ॥ ३९९ ॥

चात्रातिचारो द्विचो मूलगुणविषय उत्तरगुणविषय । तत्र मूलगुणेषु षट् स्थानानि पञ्च महाप्रतानि रात्रिमोजनविरति
प्रतपप्पानि । तेष्वपि प्रथम प्राणातिपातगोचरो नवभेदो-कृत्त्यत्तेजोमायुनररतिद्वौन्द्रिय-त्रौन्द्रिय-चतुर्गिन्द्रिय-पञ्चेन्द्रियरक्षणविषय
त्वात् ॥ ३९६ ॥ "सेसुक्कोसो" गाहा । ज्ञेयो मृषावादादिषु पञ्चसु उक्तयो नान्यसो जपन्यन्वेति मित्रितो भवति । 'चा भवे
चउद्धा' ति चतुर्द्धा वा द्रव्यादिभेदाद् भवेत् । उत्तरगुणविषयोऽतिचारोऽनेनविषयो भवति पिण्डविशुद्धगारिगोचरत्वात्तेषां याऽनेनल-

१ 'उहोउ' ति उत्तरोचा, यदि मण्णेदेहि ततोऽहमिदं करोमिहगारिणम्, इति सिद्धयन्ती ।

करवादिभि । एतेनमन्त्रोपपद्यन्तपरात्मनोविचारोपरशयेन व्यपठित ॥ एत एतेने निम्नमिद्विषयमीति ज्ञाने व्याप्यमित्यसीति ॥ ३९७ ॥ समग्रं मित्वा जीवमासीत् किं कसुचत् एतागीत्यर्थव्यापारपर्यायमिद्वत्तत्त्व सार्वात्मन्यधिकरितं दर्शयति—^५ अत्रात्र^५ तादा बर्गमित्यो कते एव तपोऽनुष्ठानसौ कर्त्तुं करोति । अत्र गीतार्थीनिष्ठो एतेन गुरुत्वेन गुरुभिरस्यैव वसंयति च—यावद्वति गच्छत्य् । अत्रात्रात्मनोव्यभिचानेन प्रत्याय व्यपठते ता तेन वेदित्वेनकर्मसंगारिको यवति ॥ ३९८ ॥ अ(त)त्रात्र एत—‘अत्र इ’ मत्त । इमे पुनर्धर्ममानादिरपि तागुप्यसंगारिको यचित्ति इति ॥ ३९९ ॥ अत्रोपपत्त्य—

रुग्ं सिचं द्वाले, मादे पुरिसपदिसेवजाओ प । मदि जाण्द भग्गीओ, उस्समाग्गपदये वेव ॥ ४०० ॥
जइरिप्पद न पण्द, तविसापिसमीसिचं नेव । इणाइय प उठा ठुगं वा बसा न होई ॥ ४०१ ॥
जइरिपसिच न पण्द, अद्दाले क्कमए अ जे मग्गिये । द्वालेपि अ मदि आण्द पुणिससदुमिपस जे हव्यं ॥ ४०२ ॥
मादे इइगिसाणे, न रि पण्द गाठज्जाइइये प । सटुभसादुरिससुई, कटुमकपुं च मदि जाणे ॥ ४०३ ॥
परिसेवजा पउठा, जारइरिजायदप्पइयेसु । मदि जाण्द भग्गीओ, पण्ठिये वेव जे हव्यं ॥ ४०४ ॥

धर्मप्रचार्यो वि द्रव्यपीडि न काम्यवि कृतार्गायनारिक्तं वादुर्धनं न वातकस्यो धान्वाभावाद्द्विष्टं प्रपन्नैः, तथा कर्मकमस्त
तोऽन्मरुतस्य इति दृष्टान्तार्थः ॥ ४ ॥ ता इत्यन्वयवद्वयमाह—“उह” गद्य । क्वालिप्त इत्येव ज्ञानाति । क्वमित्याह—
स्यित्यमभिल मिश्रं विद तथा कल्पमपस्य न । योमं वा यायोमं कस्य क्वात्यैर्यस्यति तम ज्ञानादीति ॥ ४ ॥ योम-
कवापारे धाह— उह” गद्य । क्वालिप्तं योमं न ज्ञानाति क्वमित्याह—अप्यभि यामो कल्पये न क्वात्यये इत्ये वद्वयमित्ति
करोत्यन्वयेण । अयमपि न मैव ज्ञानाति क्वमित्याह—गुमिधे कल्पस्य दुर्मित्ये वेति ॥ ४ ॥ यावदुपपत्तये आह—“स्यै”
गद्य । यदे विषादे इमं मीमेमे, यमम-रोगकल्पं तापि ज्ञानाति ‘ताम्यकल्पस्य न । ‘गाह’-यदि यद्येवमेव कल्पये य-
कल्पये य-
कल्पये य-

सामान्ये यदुचितं तत्र जानाति । 'समुत्ति सद्दिण्यु-निष्ठुशरीरं' पुरुषं न जानाति 'असद्' 'त्ति असद्दिण्यु-सुकुमारदेहं तु शब्दा-
त्परिकर्मितमपरिकर्मितं च, धस्तु-आचार्यारिकमवस्तु च सामान्यसाधु नापि जानाति ॥ ४०३ ॥ प्रतिसेनाद्वारमाह—“पडिमेयणा”
गाहा । प्रतिसेवना-निषिद्धाचरणरूपा सा चतुर्द्धा-१आहुति-२प्रमाद-३दल्प-४कल्पविषया । एषा च लक्षणं यथा—आउट्टिया उड्डेया
द्वयो पुण होइ वगणार्हो । कदत्पाइ माओ, कल्पो पुण कारणे करणं ॥ १ ॥ एतामर्गीतायां न जानाति । प्रायश्चित्तं च
आलोचनादि, एव शब्दात्तत्सेवकभावोपक्रमणं च यत्तत्र तत्र जानाति ॥ ४०४ ॥

जह नाम कोइ पुरिसो, नयणविहूणो अदेसकृमलो य । कंठाराडविभीमे, मगणहुस्स सत्यम्स ॥ ४०५ ॥
इच्छइ य देसियत्तं, किं सो उ समत्य देसियत्तस्म । दुग्गाई अयाणंतो, नयणविहूणो कइ देसे ? ॥ ४०६ ॥ युग्मम्
एवमगीयत्योऽविहू, जिणयणपईवचस्तुपरिहीणो । दुग्गाई अयाणंतो, उस्सगगमाइयं चेव ॥ ४०७ ॥
कइ सो जयउ अगीओ ? कइ वा कुगऊ अगियनिस्साण ? । कइ वा करे उ गच्छं ? माल्लुहुडाउलं सो उ ॥ ४०८ ॥
सुत्ते य इमं भणियं, अपच्छित्ते य देइ पच्छित्तं । पच्छित्ते अउमत्तं, आसायण तस्म मइइ उ ॥ ४०९ ॥
आसायण मिच्छत्तं, आसायणवज्जणा उ सम्मत्त । आसायणानिमित्तं, कुच्च दीहं च संमरं ॥ ४१० ॥
एए दोसा जम्हा, अगीयजयंतस्सजीयनिस्साण । चट्ठाण गच्छस्म य, जो अ गण देयगीयस्स ॥ ४११ ॥

आगमं हि विना न किञ्चिद् सायने स्वमुद्विक्लपितस्य व्यभिचारितया मत्तमोहस्यत्वादिति क्षापनार्थगतैव दृष्टान्तमाह—
“जह” गाहा । “इच्छइ य” गाहा । ‘कतागडविभीमे’ ‘त्ति-दुर्गाटवीभीरणे’ प्रदेशं मार्गान्परिभ्रष्टस्य सार्यस्य । उच्छति च
देशकथं मार्गदर्शित्वं कर्तुमिति गम्यते । किं स तु सगर्वा देशकृतस्य मिथानेनेत्यर्थः । तथा दुर्गायिजानन्नयनमिति निः कथं देशये-

एतच्छब्दस्य एवास्तेष्वप्युक्तम् ॥ ४ ॥ एतन्निष्ठम्माह—“ एष गच्छ । एतन्मयीषाणोऽपि कश्चि यत्किपर्ययम् तेनैवेतिदि स
 त्वात्का शैवेस्वर्गः । स्मितवचनदेशादेरेषमुक्तमवगतोपमासाधनत्वमपीषा प्राप्तिर्न बहुलपक्षसाधारोपपन्नत्वात् । परिशील्य अनेयस्वभावः
 एतच्छब्दोऽप्यस्यार्थव्यतिरेकः । अतएवमयमर्थस्त्वनेन मार्गाद्व्यभिचयतां दर्शयति ॥ ४ ॥ ५ ॥ ५ ॥ अत्र च नैवायं भागीकरो इत्यस्य
 गवाक्षा एवास्तिपक्षेमाह— अत्र सो गच्छ । मूर्धस्य रत्नमामयिद्यदित्यात्मन्यव्याप्त्युक्तस्य प्रत्ययान्वेष्टमस्तसौसारिक एव
 ॥ ४ ६ ॥ “ हुते ॥ ५ ॥ गच्छ । तथा च सूत्रम्—अल्पच्छिन्ने च पचिच्छेदं, पचिच्छेद आत्मतया । अस्मात्साधारण्यं विष्णु मन्नास्त
 च तिर्यकश्च ॥ १ ॥ अस्मात्कालजं स्वयत्तयापि को दोष इत्याह—“ आसास्य ” गच्छ । अस्मात्पञ्चमिभिश्च वि-आगोपयत्तुवि
 शिष्टादेष्टास्यतन्मिमित्तं कच्छादस्याह हेतुसूत्रस्य अनेति कीदृ संसारी च उक्तम् त्रिकर्त ॥ ४ ५-१ ॥ निगमपञ्चाह—‘ एत-
 गच्छ । एते दोषा अस्माद्विचिन्नेन त्वत्वे अस्मान्मनस्यगोचारीमित्रकञ्जस्य एवमात्मनः । वेदञ्जलीयावो मन्वन्तस्य वचनं गच्छते
 अनेति एतन्मयीषाणो गच्छेत् एतन्निष्ठं एतच्छब्दस्य एष ऐश्वर्यसाधारोपपन्नत्वं गच्छन्त्यसौ विवेक इति ॥ ४ १ ॥ इत्या व्यपक्यगच्छ
 इत्वं केनं अत्र स्मितवचिर्निष्ठमवा ॥ अन्वयेस्मयेनानिवार्यमभिरूप्योस्वमपुना विविच्यमभिरूप्य—

बभ्रुसुमो वसुन्दी, विरिचकायो अजाविहज नर्त्त । अमारापसवार्त्त, हाव्य वि नो व कायो ॥ ४१२ ॥
 देसिस्मदवसोदिय, क्वाप्रवारे व ओ न कायो । अविमुदस न वर्य, गुणसोदो वषिपा दय ॥ ४१३ ॥
 अषाजानो विसिस्स, स्वदि इये अणुजं व क्वं । सुंदरपुदीरा क्व, वार्यसि व संजं ॥ ४१४ ॥

अपराधमुपायान्महासप्तैकतद्विधागुणधारिणः । सम्मुखमेवमदि दये, अपाजलये ननु परं ॥ ४१८ ॥
अपहृत्यो - विस्मयार्थेनेष्ट एवात्राप्राप्तिः ॥ ४१९ ॥

विना लक्षणभेदविपुलताय को अगति नाना प्रभेदविश्वकट इति
 'पक्षी'—विश्ववर्षादिप्रसङ्गव्यापिना
 विपुलताय—गीष्वादीना
 अत्राप्यवस्थिति कदा न

जानाति दैवसिकरात्रिकातिचाराणां शुद्धिं प्राप्यश्चित्तेन क्षालना व्रतातिचाराश्च मूलोत्तरगुणखण्डनालक्षणान् स्वरूपतोऽपि यो न जानाति तस्य 'अविसुद्धस्स' इति अपिशब्दस्याग्नेऽग्निस्मरन्धानात् । शुद्धस्यापि स्वबुद्ध्या सम्यग्प्रवर्तमानस्यापि न वर्द्धते 'गुणश्रेणि' - 'ज्ञानादिपद्धतिगुणवद्गुरुर्योगशैव तद्दृष्टिहेतुत्वात्तदभावे तु तावत्येव यावती प्रागासीत्तावत्प्रमाणा तिष्ठति । किलप्रचित्तस्य पुनरेका किं किंचिद्व्यस्य गुणश्रेणिरपयात्येवानन्तससारत्वं च सपद्यत इति प्रागुक्तमेव ॥ ४१२ ॥ - १३ ॥ एतदेव स्पष्टयति - "अप्पागमो" गाहा । 'सुदबुद्धो' - स्वकल्पनया सुन्दरेभेदविति बह्वपि कृतं न सुन्दरं भवति लोकिकमुनीनामिवाज्ञानोपहतत्वात् ॥ तथा चाह - "अपरिच्छिद्य" गाहा । 'अभिन्नमुत्तचारिस्स' इति - अभिन्नमविद्युत्तार्थं यत्सूत्रं विशिष्टव्याख्यानरहितं सूत्रमात्रमित्यर्थस्तेन चरितुं मनुष्ठानं कर्तुं शीलं यस्य स तथा तस्य । 'अत्रागतवे बहु पढई' इति - अज्ञानतपसि पञ्चाग्निसेवनादिरूपे बहु पतति स्वल्पमेवागमानुसारि भवति विषयविभागज्ञानशून्यत्वात् तथाहि - सूत्रे स्पष्टोक्तोऽत्यर्थो व्याख्यानतो विशेषोऽवस्थाप्यते । उत्सर्गसूत्राणामपवादसूत्रैर्विरोधान् । यदि पुन सूत्रमात्रमेव कार्यकारि स्यात्तदानीमनुयोगोऽनर्थक स्यात्तथा चोक्तम् - ज जह सुत्ते भणिय, त तह जह वियालणा नन्थि । किं कालियाणुओगो, दिट्ठो दिट्ठिप्पहाणेहि ॥ १ ॥ इत्यादि ॥ ४१४ - १५ ॥ अत्रैव दृष्टान्तमाह -

जह दइयम्मिडवि पहे, तस्स विसेसे पहेस्सज्जाणंतो । पहिओ किलिस्सइ चिय, तह लिंगायासुअमित्तो ॥ ४१६ ॥
 कप्पाकप्पं एसण - मणेसण चरणकरणसेहविहि । पायच्छित्तविहिंसपि य, दब्बाइगुणेषु अ समग्ग ॥ ४१७ ॥
 पब्बावणविहिंसुद्धावणं च अज्जाविहिं निरवसेसं । उत्सग्गववायविहिं, अयाणमाणो कंठं जयउ ? ॥ ४१८ ॥
 सीसायरियक्रमेण य, जणेण गहियाइं सिप्पसत्थाइ । नज्जंति बहुविहाइं, न चक्खुमिच्चाणुसरियाइं ॥ ४१९ ॥
 जह उज्जमिउं जाणइ, नाणी तव संजमे उवायविऊ । तह चक्खुमित्तदरिसणसामायारी न याणंति ॥ ४२० ॥

"जह ?" गाहा । 'तह लिंगायासुअमित्तो' इति लिङ्ग-रजोहरणाद्विषयः । आचार - स्वबुद्ध्या क्रिया । श्रुतमात्रं - विशिष्टार्थरहित

सुखमात्मम् । तस्य विदुषाणां सा अतमांशं कथय स तथा । तथा मोक्षं पथिकः निरुहयति तथा विदुषाणां सुखमात्रोऽपीत्यर्थः ॥
 एतेषु यत्नवति— इत्या ११ गद्या । इत्यादिग्रन्थानां कर्तृ कृतवतिषि उक्तत्वा । एष इत्या-
 द्यर्थे—एतादृशं चेन्मात्रेणम् । तथा इत्यादिकर्तृविरुद्धादित्यादिकर्तृवोऽन्तरः । एतदं—पिण्डपत्न्या—मांसी-
 त्वरुहम् । तद्व्याख्यायित्वादिह्युक्ता । 'परार्थ'—मात्रव्यापिकरणम् । पिण्डविदुषाविदुषविति विद्यामिश्रमुत्सव्यचिन्तयित्वित्यस्य
 वा सामान्योपायत्वम् । एतद्विरुद्धत्वेनमात्रेतिविशेषा कदा वास्तव्य तदोक्तो इत्यपिस्तत्तमपि च । इत्यन्तेप्रत्ययवर्गुणैरु-
 क्तमात्रे—समासतः कर्तृत्वपदेभ्यो एतदुक्तं प्रयोजनवति—पिण्डपत्न्याम् । इत्यापत्तं च—इत्यादीपकत्वम् ।
 कर्तृविति—इत्यादीपित्यादिकर्तृविरुद्धत्वेन । इत्यापदेव कर्तृत्वमात्रेणमात्रात् कर्तृ कृतम् ॥ ४१७—
 १८॥ तस्माच्छाने महत् कर्तृविरुद्धं । तस्मिन् च गुरुषु व्यापकीया (न पुस्तकपठित्य स्यात्) ॥ एता—११ सीत्या ११
 गद्या । अदिदेविद्या कोट्यपि विदुषाणांकोट्येव गृहीतानि विदुषाणां इत्युक्तम् । वेदं विदुषाणां इत्या-
 द्या कोट्य—अदि स्मरति निर्विकल्पकमुपासितगुरुकुलस्य विद्याम् । प्रकटितपुस्तकानां पश्यतु वेदं महत् ॥ १॥ एते
 कोट्येवैतौ साधुविकर्तृविरुद्धत्वं सुखमात्रवैविध्योपासकवर्तं स्मरति तस्मात् स्मरते—'अदि' गद्या । तथा इत्यादिपुष्पा-
 द्दिविदुषाणांकोट्येवकोट्यं सुखमात्रवैविध्यं सुखमात्रवैविध्यं साधुविरुद्धं । न तथा चतुर्विधवैविध्यमात्रविरुद्धं तान्ति चतुर्विधवैविध्यं एता-
 द्गद्याकोट्येनमात्रं किं सामान्यं वेदं ते तथा । तस्मात्तुल्येऽसमासगुणैः समासगुणैः इत्युक्तं ॥ १९-२॥ एवं
 पुनः सामान्यपुस्तकं इत्युक्तं विदुषाणांकोट्यपि विदुषाणांकोट्यपि विदुषाणांकोट्यपि विदुषाणांकोट्यपि—

सिप्यापि य साधुपि य साधुपि यो ह । वेति पश्य न दीक्ष इष कर्तृको यो माधु ॥ ४२१॥
 नासद्विरुद्धत्वं, संयमकृतसुखमपि सोमदा । निरुद्धं गद्याको (यताको) विदुषि एतापुस्तकम् ॥ ४२२ ॥

नाणाहिओ वरतरं, हीणोऽविहु पवयणं पभावतो । नय दुक्करं करंतो, सुदुवि अप्पागमो पुरिसो ॥ ४२३ ॥
 नाणाहियस्स नाणं, पुज्जइ नाणा पत्तण चरण । जस्स पुण दुण्ह इक्कं पि, नत्थि तस पुज्जए काइं ॥ ४२४ ॥
 नाणं चरिच्छीण, लिगगहणं च दसणविहीणं । संजमहीणं च तवं, जो चरइ निरत्थयं तस्स ॥ ४२५ ॥

शिल्पानि च शास्त्राणि च जानन्नपि यो न व्यापारयति स तेण फल द्रव्यलाभादिकं न भुङ्क्ते-नानुभवत्येव । इत्येवमयतमानोऽनुष्ठानशून्यो यतिर्ज्ञानी सन्नपि मोक्षलक्षण फल नाप्नोतीति ॥ कथं पुनर्ज्ञाने सति क्रियावैकल्य स्यात्त आह—“गारय” गाहा ॥ ज्ञानिनोऽपि गौरवत्रयप्रतिबन्धनात् सयमकरणयोग्यमे सीदन्त गच्छान्निर्गत्य प्रमादरण्ये हिण्डन्ते ततः क्रियायिकला स्युरेव ॥ प्रमाद एव विषयकयायचौर-ध्यापदाकुलत्वाद्दरण्य प्रमादरण्यं तस्मिन् ॥ २१-२२ ॥ ननु यो विशिष्टज्ञानो मनास्क्रियाविकलो यश्चोत्कृष्टक्रियो मनाक्ज्ञानहीनो भवत्यनयो कतर भ्रेयानित्याशङ्क्याह—“नाणाहिओ” गाहा । ‘हीणो वि हु’ ति चारित्र्यापेक्षया ॥ अपि च “नाणा” गाहा अनेन व्यवहारतो ज्ञान चरणगृहित स्यान्न पुनर्धारण ज्ञानविकल हेत्वभावादतो ज्ञानहीने द्वयमपि नास्तीति लक्षयति-परमार्थत पुनर्ज्ञानादीना परस्परापेक्षणामेव कार्यकारित्वमत एव वैकल्येऽकिञ्चित्करतामाह—“तत्र-‘नाणा-चरिच्छीण निरत्थय’ इत्येतदष्टान्तेन समर्थयति—

जहा खरो चंदणभारवाही, भारस्स भागी न हु चंदणस्स । एव खु नाणी चरणेण हीणो, नाणस्स भागी न हु सुगईए ॥ ४२६ ॥
 संपागइपडिसेवी, काएसु वएसु जो न उज्जमई । पवयणपाढणपरमो, सम्मत्तं कोमलं (पेलवं) तस्स ॥ ४२७ ॥
 चरणकरणपरिहीणो, जइपि तव चरइ सुदु अइगुरुअं । सो तिष्ठं व फिणतो, कंसियमुदो मुण्येव्वो ॥ ४२८ ॥
 छज्जीवनिकायमहब्बयाण परिपालणाइ जइधम्मो । जइ पुण ताइं न रक्खइ, भणाहि को नाम सो धम्मो ? ॥ ४२९ ॥
 छज्जीवनिकायदया-विवज्जिओ नेव दिक्खिओ न गिही । जइधम्मोओ चुक्को, चुक्कइ गिहिदाणधम्मोओ ॥ ४३० ॥

बभ्रुः शिवात्मनो न ईश्वरविष्णुर्मित्यस्य सोमसमाह—“संपाद्या” गच्छ- संप्रकटे -सोऽसमाद्ये निरुद्धस्य प्रतिसेमितुं
 निमित्तमाचारितुं श्रीकृतस्य ॥ तथा । अयेषु पृथीकाचारितुं त्रोच्चरिषादितु, यो न नृपकृति । अतः ॥ प्रवचनपुस्तनपरमा
 त्रसम्भवात्प्रधानः सम्पन्नं तस्य पेक्ष्यमाद्यमिति वाचोबुद्ध्या उपमानं कथयति ॥ २७ ॥ अथ संबन्धनिबन्धनं त्व
 शिल्पावधारितं— वरुण गाहा । अंसिबभ्रुरो वि-सोमंन निर्मुक्ता अंसिबन्धनात्पानो रोमो सोमोपपन्नसौहृदमिव क्रीयन् ।
 यो ह्यनेनैव सिद्धन् एसा समैव मित्वा तेनैव पुद्गादि स अंसिबन्धोऽस्मात् सत्यस्य तस्येव नृपुद्गादयम् ॥ २८ ॥ वनादि—
 कञ्जोव गाहा । महाज्जेषु रक्षिषेयु स्वरूपमिच्छन्ते रक्षित एव कृद्वाय तु वृषह वरुणस्य प्राधान्यव्यापनादयम् ॥ २९ ॥
 त्रिष— कञ्जोव ” गाहा । पुष्पद गिरिपञ्चम्यावो वि पुरातन्य वि कृतं सुसाधूनां कस्यो न पुनः पार्थिव्यादिसत्कमिति ॥
 पुष्पद वि-अस्तमि ॥ ३ ॥ मयु यो क्वरुर्गिरिज्यो त्वत्त वायम् कसो यदियमि संपूर्णपुण्यस्य पुकेना इति । कस्यो—
 त्वमेवेवपुदिनत्वादिद्योर्द्विभिन्नत्वात् पुनस्तेष्वेव त्वमेवित्येवमुपलक्षणात्वात् वाह—

सुष्णामोर्गे, वाह कोष्ठे अयवो नाप्यस्य विष्णुः । आचारजे वायु, वार्षपदम्भारण न ॥ ४३१ ॥
 तद एवावमरूप-सम्पन्नमिषीव मिष्टिजनं वा । एवायि सिरातो, वयवत्त्वो इष्य वोदि ॥ ४३२ ॥
 ठो इवदीप्तो व कच्छा, कवामराधुसुरिसिष्यमविष । पुनरि यदोचरिषिभो, यव वसामरपदुग्ममि ॥ ४३३ ॥
 वयवाज्येन वरं वयवमे नाप्यवम वयवविरिष । व्यावा तस्य परेष्टं, नृपुद्गाणा नत्वि वीरेषु न ४३४ ॥
 एवापरितम वसुधायाम त्रिगावसेषविधानं । वदुर्गस्तमवपशो, कातो ज्ञेये सुदुष्टपरे ॥ ४३५ ॥

सोऽयेनाह—समस्याविष्णुस्य सम्पत्त्यं न वि-सोमोत्तमं वरुणपञ्चम्य न ॥ पाठोऽस्मिन्मयम्—“तद ” गाहा ।
 तथा वरुणस्यमरुजवर्गनिर्मुक्तो वरुणस्यमरुजोर्गे सन्तं एवमपुद्गाव्यादेव मिष्टिजनोर्विषमत्वात् वदुर्गस्तमवपशो वरुणं ज्ञेयं वा

विराधयन् किं ?, अमर्त्यानां 'शक्रादीनां 'राजा'—प्रभुस्तस्य सम्यन्धिनीं हन्ति, बोधिं बुध्यतेऽनयेति बोधिः, कारणे कार्योपचारा-
वाङ्मा तां तद्द्वारेण प्रेत्य जिनप्रणीतधर्मप्राप्तिरूपा वा बोधिं खण्डयतीति ॥ ३१-३२ ॥ "तो ह्य" गाथा । 'कयावराहणसुरिस'
ति-क्रियाविशेषण विहितातिचारानुगुण यथा भवत्येव भ्रमति । इदमिति ज्ञानिना प्रत्यक्षमभितमनन्त पुनरपि व्रतलाभात्प्राग्वि ।
'भवोदहि' ति लुप्तसप्तम्यन्त पदं तस्मिन् भवोदधौ जरामरणाभ्या दुर्गे पतितः सन्नित्यर्थः ॥ ३३ ॥ अन्यच्चासाविह्लोकेऽपि
स्वपरयोरपकारीत्याह—“जइया” गाथा—यदाऽनेनापुण्यवता त्यक्तमात्मीयं ज्ञानदर्शनचारित्रं तदा तस्य परेष्वनुकम्पा नास्ति जीवेषु ।
तथा चोक्तम्—परलोकाविरुद्धानि, कुर्वाण दूरतस्त्यजेत् । आत्मान योऽतिसघत्ते, सोऽन्यस्मै स्यात्कथं हितः ॥ १ ॥ एतदेव विशेषे
णाह—“छक्काय” गाथा 'लिंगावसेसमिन्नाण' ति-भक्षितसर्वसयमत्त्वेनोद्धरितरजोहरणमात्राणाम् । 'बहुअस्सजमपवहो' ति बहुर
सयमप्रवहस्तत्कार्यत्वात्पापौघो भवति । स च तिलादिक्षार इव क्षारः । यथाहि—काश्चित्क्षारो वस्त्रादिकं दग्ध्वा मलिनं करोति, तथा
पापौघोऽपि तं जीवमिति ॥ ३५ ॥ कथं भगवच्छिष्योऽपि पापसम्बन्ध इति यश्चिन्तयेत्तं व्युत्पादयितुमाह—

किं लिंगमिड्ढरीधारणेण कल्लम्मि अट्ठप्पि ठाणे । राया न होइ सयमेव, धारयं चामराडोवे ॥ ४३६ ॥
जो सुत्तयविणिच्छिय-कयागमो मूलउत्तरगुणोहं । उव्वहइ सयाऽखलिओ, सो लिक्खइ साहुल्लिक्खम्मि ॥ ४३७ ॥
बहुदोससंक्किल्लो, नवरं भइल्लेइ चचलसहावो । सुट्ठु वि वायापितो, काय न करेइ किंचि गुणं ॥ ४३८ ॥
केसिचि वरं मरणं, जीवियमन्नेसिमुभयमन्नेसिं । दद्धुदुरदेविच्छाप, अहियं केसिंचि उभयंयि ॥ ४३९ ॥
केसिंचि य परलोगो, अन्नेसिं इत्य होइ इहलोगो । कस्सवि दुण्णिवि लोगा, दोऽवि हया कस्सई लोगा ॥ ४४० ॥

किं वेपथ्फटाटोपविधानेन कार्ये सयमरूपे स्थाने सति साधौ । अत्र दृष्टान्तः—'राया न होइ' ति यथा पृथ्वीरक्षा
विलक्षणस्य राज्यकार्यस्याभावे चामरछत्राद्याटोपमात्रेण राजा न भवत्येवं लिङ्गमात्रेण साधुर्न भवति । किं तर्हि ? सपूर्णानुष्ठानेन

॥ १९ ॥ एतदेव—“ नो सुतस्य गच्छ । कः कश्चिदस्यैवैषिष्ययेन भुवसाप्रार्थनं कृतो विप्रितः सामर्थ्यैर्प्राप्तमन्त्राग्नौ ममा-
वाप्तं वेनासौ सुगन्धमिच्छामस्तथा । सो विमन्त्रं न स सायुधेभ्यो विमन्त्रं तस्य सायुगाभ्याम् । रेणुं शीघ्रो नाम्ब
स्तेनके ॥ १७ ॥ अथ एतद्—“ ननु ” गच्छ । सुमिष्टासामानाद्योषाविमिश्रितैः । संनिष्ठा प्रवायिताः केवलास्तस्मान् मष्टिजयसि
कञ्जमन्त्रो विप्रसौ चतुर्धरितः । सुदधसि -गाढमपि म्वायामन्त्रं मेघापूर्वाकारिमन्त्रस्य कथं न करोति संशिरुत्वं कर्म
इच्छादिच्छति ॥ १८ ॥ स तर्हि कञ्जमनुत्वं चतुर्धरितुत्वं विष्णवं विस्तृति । मरुत्समपि गुणवतां मेघं यत्र अथ—“ केचि
वि ” गच्छ । सायुधैर्मन्त्रं न स सायुधस्य ऐस्येपञ्च अनेय संनिष्ठात्वं सूचितम् ॥ १९ ॥ एतदेकैव मन्त्रमन्तरेण—
केचि वि ” तस्य-वैष्णवं एतदेवेति इति तन्त्रे । अन्तेपञ्च अगति इत्येको-वर्तमानो यत्रो भवति विराः । क
त्वापि केनो विप्रो अस्वसि इत्यपि विप्रो कोपमर्दितस्तत् । अन्तेकुपस्तत् इत्यत्र दुर्दुरैवकथयामन्त्रमन्त्रे ॥ २० ॥ अत्र
हिसरेतुर्-एतन्मन्त्रमन्त्रः । आरंभे द्वेष्टमन्त्रमिन्त्रं यत्रो बदस्तो मन्त्रम् ॥ १ ॥ प्रमत्तः-कुम्भकृतं यत्तत् कञ्जोक्त-
संप्रदायः । यत्र यत्र प्रविष्टेष्टे सायुधमपि पञ्चिका ॥ २ ॥ कञ्ज व-नाम्नाः अरोमिष्टमन्त्रं सुपुंसि तन्मिमीकैः । प्रविष्टा
पदसंयत्तैः, यद्यपि अन्तेष्टैः ॥ ३ ॥ अत्रापि प्रथं कोपे, पुरं एवमृष्टमिन्त्रम् । प्रायश्चित्तस्यैव तेन प्रपत्तेन विराजितम्
॥ ४ ॥ अथो यत्र इत्यन्ते मन्त्रीतरस्तोपिका । अन्तेष्टोपिकापूज्य मीमांस्योक्तमन्त्रम् ॥ ५ ॥ अस्मिन्नेष्टेष्टे कथो मार
ज्यसि एव सांनिधु । विरापि एतापि यन्त्रमन्त्रं नास्ति ॥ ६ ॥ अन्तुष्टोपिकापि अरोमिष्टमन्त्रं-याद्येष्टमन्त्रमन्त्रं य
नृत्तम् । अत्रास्तं कञ्जमन्त्रं कञ्जमन्त्रम् एतन्मन्त्रमन्त्रं विप्रैः तैर्विष्णु ॥ ७ ॥ एतापि यत्तत्तत्तत्-कुम्भकृतमन्त्रम् । यत्राम्
रूपपञ्चमिमांश्च भेदित्वे विष्णु सत्यम् ॥ ८ ॥ मीमांस्येष्टमन्त्रम्, तन्मिष्टः सिद्धिप्रदित्वा । कः प्रवक्ष्यामिन्मन्त्रमन्त्रमन्त्रे
मन्त्रीपिका ॥ ९ ॥ अत्रास्तुष्टोपिका इति, कश्चित्मपि कञ्जमन्त्रः । अन्तेष्टमन्त्रमिष्टमन्त्रमिष्टमन्त्रमन्त्रे इति ॥ १ ॥ यत्रास्तं कञ्ज
मन्त्रीमिष्टमन्त्रं, अन्तेष्टमन्त्रं कश्चित्मिष्टमन्त्रम् । अन्तेष्टमन्त्रमन्त्रम् । अन्तेष्टमन्त्रमन्त्रम् ॥ ११ ॥ अन्तेष्टमन्त्रमन्त्रम्

वणपुटतटे भग्नकोटीं धराटों, रुख भैक्ष कपाले स्फुटिततटमयो कण्ठपीठे कुठारम् । प्राप्ता प्रस्तावघाटी पटुपटहरधास्तूर्णमाकर्ण-
 यन्तः, स्वीचक्रुर्वाजवेपानिति यदरिगणास्त्राणमन्त्राणका स्त्राव् ॥१२॥ तस्यादिमा सुनन्दाऽऽसीत् सोन्दर्यैकनिकेननम् । श्रेष्ठश्रेष्ठिसुता
 भेयः—^१श्रीनैर्द्धीरधीनिधिः ॥ १३ ॥ अद्वितीया द्वितीया चेष्टणेत्यभूत् । जज्ञेऽभयकुमारालय, सुनन्दाया सुत कृती
 ॥ १४ ॥ सामभेदादिनीतिज्ञ-श्चतुर्द्धा बुद्धियन्धुरः । लोके ज्येष्ठो लघिष्ठोऽपि, दाक्षिण्यादिगुणैर्निज ॥ १५ ॥ राकाशशङ्खदुत्तिका-
 न्तकान्त्या, यदीयकीर्त्या परितः स्फुरन्त्या । कर्पूरपूरभरणाभिरामा, रामा इवामूः ककुभो वभूवु ॥ १६ ॥ धर्म्ये कर्मणि कर्मठा
 व्यसनिनी प्रौढोपकारक्रमे, कुण्ठा दुर्जनचेष्टितव्यतिकरे खिन्ना परव्यसने । सौत्सुक्या गुणसम्पदे कृतधियामावर्जने स्वैरिणी, यस्ये
 दृश्यपि दोमुपी सुमनसा श्लाघा समासादयत् ॥ १७ ॥ स विज्ञाय गुणान् राज्ञाऽकारि सर्वोधिकारिक । तद्राज्य पालयामास,
 श्राद्धसद्धर्ममर्षिवत् ॥ १८ ॥ अन्यदा केवलालोक-लोकालोकविलोकक । तत्रायातो महावीर, सुरासुरनमरकृत ॥ १९ ॥ तस्यागम-
 नमाकर्ण्य, श्रीभ्रोजिकनरेश्वर । पादारविन्दवन्दारुदेवैवान्तिक ययौ ॥ २० ॥ केचिद्भक्त्यानुष्टुत्यान्ये, केचनाश्वर्यचर्याया । द्रण्डु सर्वज्ञमा-
 जगुर्बहवोऽन्येऽपि भूज ॥ २१ ॥ यथास्थान निविष्टेषु, तेज्वशेषेषु ससदि । स्वामिना देशनारेभे, गिरा गम्भीरधीरया ॥ २२ ॥
 वक्ष्पाणिरमर्त्येषु, चक्री नृपु यथोत्तमः । स्थान्युगेषु मृगारातिर्भवेषु नृभवस्था ॥ २३ ॥ दुष्प्राप प्राप्य त धर्मं, ये प्रमाद्यन्ति
 दुर्धिय । सन्मोदका त्रियन्ते ते, बुभुक्षुक्षामकुक्षय ॥ २४ ॥ मत्स्यण्डीलुरसाह्नो, श्रक्षण गृह्यते यथा । मनुज्यजन्मन सार,
 तथा धर्माऽपि गृह्यताम् ॥ २५ ॥ असारं राज्यवाज्यादि, प्राज्यमत्यन्यदत्र हि । सत्वरं गत्वरं सर्वं, तत्स्वरध्व हितामये ॥ २६ ॥
 तथाहि—लसलीलावतीलोल-लोचनाञ्चलयञ्चलम् । जनाना जीवित विश्वकार्याणामादिकारणम् ॥ २७ ॥ मान्यन्मत्तज्ञजोत्ताल-कर्ण-
 तालचलाचलम् । यौवन वनितालोक-लोचनानन्दनन्दनम् ॥ २८ ॥ पटिय पवनापात-पङ्खवप्रान्तवेपिनी । राज्यलक्ष्मीरपि क्षोणी-
 तलैकच्छत्र-मानसा ॥ २९ ॥ सावेगतङ्गदुच्छ-भङ्गभङ्गीव भङ्गुरा । अमीप्सितपदप्राप्ति, परोपकरणक्षमा ॥ ३० ॥ समीरलहरी

कोट-पराशरप्रमदस्मिन्नी । समग्रयोगतामसी ज्योतीमारीकचरम् । ११ ॥ हरिदा- ह्युत्पिपासाज्जं विप्रापिच्यपिभिर्बन्नी ।
 प्रत्येक कोट सार्धोऽपि षोडशहस्तसमापुष्क ॥ १२ ॥ जघारेऽप्यन्तगोष्ठसिन् संघारे धर्मा सप्यम् । पुच्छं सहरन्ममैव कर्तुं
 वत्सादिपुच्छमे ॥ १३ ॥ हुनीनां जलकन्यां च स धर्वाऽपिपये शिवा । धर्माधिपत्न्या तत्र धतिवर्म जगद्गता ॥ १४ ॥ ह्यरस्य
 पुण्यविरिद्धा नादर्यमं प्रदीर्घित । ब्रह्मविस्तरैर्विज विविधोऽपि प्रदीर्घिता ॥ १५ ॥ वैद्यगान्तर्मन्त्र इत्यनुष्ठिप्सवतोऽमर । नृप-
 धन्विपुच्छे सत्ता निजसाम्प्रतिदिश्ययो ॥ १६ ॥ स प्रीतिपुच्छकमस्तस्य कस्तस्य विगुह्यनययो । गोधीर्धनवनेनही कास्मिन्नेव
 दया पय ॥ १७ ॥ मेविकसे ज्ञानकमास तत्रैव निश्चस्विता । रसिधयेभ्यापये पालोऽमो साम्प्रिपासो ॥ १८ ॥ त्वोऽमो
 सिद्धरथमास तेभ्यद्विक्तमानसा । पाप करोति क्षीरकम्पुष्टं कृतयवता ॥ १९ ॥ या पूज्य सुनिबानां नो बन्धो विद्यमुद्रुबाम् ।
 क्मचोवचमं मूर्च्छं, पूजेन परिस्मिदि ॥ २० ॥ तत्त्वबलविरोधास्तु मास्मिन्त पारम्पर्यं । परिमृष्टं गुदं दृष्ट्वा वस्तिष्ठति
 निरुद्धक ॥ २१ ॥ तस्मात्तादृशकोटं त्वात्वेय धनोऽप्युम् । या गुह्यमिहानी कैलात् क्रिमेद्येविद्यमस्मिन्ने ॥ २२ ॥ कस्तंविप्री
 विनेनान्तं मारिद्रिपुपुष्पा । विस्मन्ति नृते त्वे पूजो हुरितानि च ॥ २३ ॥ तस्यास्मादयं स्वाप्यत् एवमिपिपुष्टं पतयति ।
 कर्षामि कर्षं वेद गुणार्पविष्ठादिक ॥ २४ ॥ मोमाहोऽस्मिन्नेय तत्त्वादेऽत्र गुदं इत्यम् । तप्युक्ता कुष्ठिन्त तेन विक्सेतु
 रिपं दया ॥ २५ ॥ हुते एव पुनः प्रोक्तं, वीर्य त्वं द्यावीप्ये ! । विषय वीर्य केतुज, तेन वाप्युतेऽम्ये ॥ २६ ॥ एवम-
 सौमरिषोऽम्योपीत् इमे तत्र ख्योऽप्यस्य । या वीर्य मा विक्सेयेति कुशी निपुणा गिरा ॥ २७ ॥ विप्रैकप्रवीयेय हुते कङ्क-
 तिभ्य सुभ्यत् । विक्सेयेतुनिरम्याहीत् तेभ्येत्पाननमुभ्य ॥ २८ ॥ विप्रमेव त्वयं एवा संक्रिता स्वपण्यया । स्वान्यनुचिततेव
 स्मार्तेव गृहीन्ति कुष्ठिनाम् ॥ २९ ॥ कर्मादेऽत्र स जलपथ, जला दार्धं न विचनौ । कालमुत्पशितोऽपि दृष्टमन्ना पपातय ॥ ३० ॥
 मेव दृष्टकिणतोताम् दृष्टमन्तोत्पशितम् । तेन स कोटुं कर्तुं दृष्टीमूत्र जयोऽम्यत् ॥ ३१ ॥ कैलातोऽपिपिपि विक्सेय-
 यवप्रीः परस्यत् । मेकमप्यैरयं यावयोऽप्य कोऽपि किं मयेत् ॥ ३२ ॥ नीमेविक्सेय वं पुच्छं कृत्यन्तं कस्तवीप्यत् । त्वाभिन् ।

कुष्ठो स सदृप, सुरो भूत्वाऽभजन्नभ ॥५३॥ श्रुत्वा तद्विस्मयसेर-मुखाम्भोजो जगत्प्रभुम् । पप्रच्छ पार्थिव स्वामिन् !, क स
 कुष्ठोऽसि कथ्यताम् ॥ ५४ ॥ ततोऽजलिप जगन्मौलिमणिक्वयमुकुटश्रिया । जिनेन्द्रेण यथा राजन् !, कुण्ठी नैप सुरो ह्यसौ ॥५५॥
 मस्तकन्यस्तद्विस्तब्ज-शुभेनाऽग्निभूम्भुजा । कोऽयं पूर्वमभूद्देव ! केन देवत्वमप्यगात् ॥ ५६ ॥ प्राप्तं केन निमित्तेन, त्वत्पाद-
 पुरतः स्थित । सुष्ठु निष्ठुरकुष्ठ सश्वके च रसिकाभ्रम् ॥ ५७ ॥ कथं वाचमुवाचैवं, त्रियस्वेत्याद्यसूनुताम् । इत्याद्यावेयता सद्यो,
 देवदेव ! प्रसीद मे ॥ ५८ ॥ त्रिलोकीतिलकेनोक्त, श्रूयता श्रेणिक ! त्वया । समेतत्तत्त्वाध्वर्थचर्याया एककारणम् ॥ ५९ ॥ प्रधान-
 नगरग्राम-नोकुलादिसमाकुल । वत्सजनपद ख्यत, समस्ति श्रीनिकेननम् ॥ ६० ॥ पुण्या पुण्यजनाकीर्णा, धनाऽधीश्वरपूरिव ।
 कोशान्वी तत्र नगरी, गरीय सम्पदास्पदम् ॥ ६१ ॥ माणिक्यकिंकिणीक्वानैः, सुरमन्दिरकेतव । श्वेतमान यशो यस्या, गायन्तीव
 यशस्विनाम् ॥ ६२ ॥ वलक्ष्यभिक्षवो यस्या, कुशाश्व द्विजवेदमसु । दृश्यन्ते सर्वत शश्वद्विप्रबालकरोचिता ॥ ६३ ॥ उत्तरासन्नसु-
 भगा, सदा पुण्यजनोचिताः श्रावका यत्र वेद्याश्व, यथा यश्वेश्वरस्त्रिय ॥ ६४ ॥ नमत्सामन्तः सघात-मौलिमालार्चितक्रम । शता
 नीको नृपस्तत्र, विद्यतेऽवधवर्जित ॥ ६५ ॥ रिष्टेष्टृष्टृ^३जन्मन्यरुणमणिगणो(णे) दाहिमीवीजुखान्, मुक्ता^३स्वच्छोदिविन्दून् मर-
 कतकणिकासकरैः सुदृगपूरान् । बुध्वा बुध्वा विमुग्धाश्चटकशुक्रपिकीकाक^४कीशादयस्ते, खिद्यन्ते स्वादयन्तो यदविनयकृता शून्यसौ-
 धाङ्गणेषु ॥ ६६ ॥ तस्यामस्ति महापुण्या, द्विजः सेडुवकाह्वयः । गायत्रीमात्रकेऽप्यज्ञ, साक्षादुक्षा न शृङ्गवान् ॥ ६७ ॥ अपि
 स्वभावससिद्धा, जन्मतोऽपि द्विजन्मनाम् । पौराणा पुरतः कर्तुं, वेत्ति न प्रार्थनामपि ॥ ६८ ॥ पाशुपाल्य कृपि. सेवा, वाणिज्यं
 प्रेक्ष्यरूपता । यद्यप्यस्ति द्विजोऽप्येतत्, तथापि न विवेद सः ॥ ६९ ॥ एव स वर्त्तते नित्य, भार्योपार्जितभोजन । आपन्नसत्त्व
 याऽसत्त्वः, सोऽन्यदा भणितस्तथा ॥ ७० ॥ मूर्खेशेखर ! कार्यं मे, स्यादौपधृतादिना । निश्चितो वर्त्तसे तत्किं, कुरु कामधुपर्ज-
 नाम् ॥ ७१ ॥ शरीरकारणे किं मे, कुरुता बुद्धिवैभवम् । चिरायोपार्जनाकार्ये, कार्यतां मनउद्यमम् ॥ ७२ ॥ सोऽथ सज्जाञ्जलि

प्राय, प्रकरणीमिति । तर्था । स्वयमात्मन्यथा कश्चित्कर्त्तव्यो न स्थितिः ॥ ७३ ॥ पुनं विचारित्वेष्टनी एवमाद्य साऽवशीरितम् ।
 भीष्मपत्नीद्वैषस्य, इव मेवां मुनिद्वयम् ॥ ७४ ॥ कथा—“ सुकर्णपुत्रं वृषितो विन्वन्ति पुरुषस्यकः । गृध्रश्च दृग्विषयः पश्य
 व्यावर्तिं सेवितुम् ॥ ७५ ॥ तदा तस्यैष्यमा गुरीमरेज वृषिणीमुताः । मेघे ते रा एवादीक, होइवन् गुरुवारिकम् ॥ ७६ ॥
 सेपव्यपुस्विद्युत्स्य मृगोऽवोऽरुच्युच्य । पुनस्ते मेघया पित्र ८, प्रकरणादि चरित्पति ॥ ७७ ॥ तेनेते वृगद्वयोऽस्मि, पगाप
 देव ऐव ! ते । अर्द्धदिव्ये विदेरथ, कथंजिव्यदि यद्विनी ॥ ७८ ॥ अरापयथाऽदोरात्र ऐव ! तं ऐवतामिव । मोक्षसि कश्चि
 कश्चनेव कर्त्री तर्था ऐव ते ॥ ७९ ॥ अस्वार्थं विदोऽपराव स्मिता भूतितरापयात् । कश्चि कर्णपुत्रं तस्मिन्विद्युत्सो
 तवो गृहम् ॥ ८० ॥ प्राज्ञानीमयकर्मो । अर्द्धविर्ग्यं च गृहम् । कर्णपुत्रि पापपरापचरि मायवि वार्तिरे स्थितम् ॥ ८१ ॥ वज्रग
 क्तिवद्वयास एव तावद्विनिर्दोषिनी । अस्वार्थं यद्विष्यति इं उरुच्येऽपराव विद्या ॥ ८२ ॥ कथा—अवर्तमानः पुरुषस्यपान्य
 मुरयपकः । वृगोपाविद्यमित्रात् पापपापय वैषम्याम् ॥ ८३ ॥ तयोऽप्यथ तामेव किं विद्वात् तपाप्यस्य । अर्द्धनीयं तपोरात्र
 कोऽपरापरापकम् ॥ ८४ ॥ मार्गदीपकतो भूयन् तप्य मासमयोऽन्यम् । दीपरो रस्मिन्नाथं च वीजमेतिदृष्ट तपम् ॥ ८५ ॥
 अस्मत्प्रीत्यथा किं न अस्वार्थं परितुष्टि । यत्वं च परितुष्टं पापरात्र्यो (आप्यो) अरुगुर्धुगु सा ॥ ८६ ॥ किं न पुनं स्वया—
 कश्चेऽस्वार्थपुत्रादुप्यन्निष्ठम् सिद्धयत्स । अरापदेवमापराव केवमिष्टमस्तत्कथा ॥ ८७ ॥ कथामादेवमापराव रा वस्तुपरा
 सिम् । कश्चेत्तं अर्द्धकमास अस्वार्थीमृगोऽपि कर् ॥ ८८ ॥ कथा अर्द्धमि कस्यर्द्धं वृषिर्न दीपव भूमुत्रम् । चिन्तयामागुर्धुगेऽपि,
 मृगोऽपार्थमिदम् ॥ ८९ ॥ मादप्रगासमेतान् अस्वार्थं गृह्ये वृगः । कतोऽतो वस्वार्थेन वृत्रपायाः अस्मत्ता ॥ ९० ॥ कथा—
 कथा स्वस्वमात्रादेव, अस्वार्थोऽपत्तयेकम् । पितामहपरिष्ठासिपथा मेघा मदीमुत्रम् ॥ ९१ ॥ ये एतेव पद्वत्तन-वित्रिद्वारावर्त
 तम् । वृक सत्यम् ते कोऽपि, कस्य विद्यासरोरता ॥ ९२ ॥ आटविसे इत्ये एति तत्परापचन केवमिष्टम् । स्वस्वमापि एवमिष्टं,
 मृगोऽपि वस्वम् ॥ ९३ ॥ एवं विचिन्त्य कोऽप्यन्ते इति स्थित्यन्तापुटमिति । कोऽन्ते एवम् इति एवमिष्टं कथाम् ॥ ९४ ॥

ततः स तादृशाह्वाभा-वभूत्समधिकर्द्धिकः । पुत्रपौत्रादिभिः प्रापत्, परा वृद्धिमयाचिरात् ॥ ९५ ॥ एव च वक्षिणालोभाद्दुःखानस्य
गृहे गृहे । अजीर्णाद्विमत्तस्तस्य, त्वग्देपोऽभूद्भयानक ॥ ९६ ॥ शीर्ष्णानो व्रणाव्रात, प्रस्रवत्पूयगन्धतः । मक्षिकारोपित कष्टमव-
स्थामास्थितस्तत् ॥ ९७ ॥ तथापि पूर्ववद्वाज्ञो, वुभुजे प्रासने स्थित । कुट्टी वर्त्तसहमित्वेव, न शशङ्के मनागपि ॥ ९८ ॥ “कुष्ठिन-
कुलदायाश्च, स्पष्ट निष्ठाद्विज्ञेयता । वर्ज्यमानौ जनैर्यो हि, नि गूकावुपसर्पत ॥ ९९ ॥” अदतो वक्षिणालोभात्, पञ्चकेव्यपि वे-
श्मसु । व्याधिर्वृद्धिमथात्तस्य, साद्वै जनजुगुप्सया ॥ १०० ॥ विष वैधानरो व्याधिर्दुर्जन स्वैरचारिता । अप्रतिक्रियमाणानि, मार-
यन्ति न सशय ॥ ११ ॥ विज्ञप्त मन्त्रिभिर्देव । त्वदप्रासनभोजनम् । न युक्तमस्य विप्रस्य, मन्त्रिणुरिय रुजा ॥ १०१ ॥ एकत्र
भोजनात्तरपशदिकशय्यासनस्थिते । सक्रान्तिर्जायते व्याधेरिति शब्दे यदुच्यते ॥ ३ ॥ ततो राजकूले राजन्नागन्त्रेय वार्यताम् ।
सन्ति सन्त सुतास्तस्य, भोज्यन्ता नीरुजोऽत्र ते ॥ ४ ॥ ओमित्युक्ते नरेन्द्रेण, मन्त्रिणा स निवारित । इत्यभाणि च भोक्तव्य-
मित पुनैर्वृत्तान्तिके ॥ ५ ॥ ततश्च मुच्यते तद्वद्विगतास्तत्र तत्सुता । स तस्यो दुस्थितायश्च, स्वगृहे दुर्मना मनाह ॥ ६ ॥
व्याधिव्याप्तौ क्रमेणास्य, कुटुम्बक्षेमकाम्यया । कुटीर कारित किञ्चित्त्वचिद्गृहेहादृगहिः सुते ॥ ७ ॥ तत्र दुर्गन्धसम्पद-मश्रिका-
मात्रमैव्यकम् । जुगुप्सा वीत्सया कुर्वन्त न कोऽप्युपसर्पति ॥ ८ ॥ कुह कुमागुरुकूपूर-कस्तूरीस्तत्र मन्त्रिता । नान्तिकाऽवनि यान्त्यस्तं,
वीक्षन्तेऽपि वधूटिका ॥ ९ ॥ तद्वचो नानुतिष्ठन्नि, निप्रोवन्ति गुह्यमुदु । काशमान हमन्नुच्ये-यौवनोन्माददुर्धरा ॥ ११० ॥
स्विद्यमानमना मानी, निष्फल स ज्वलन् क्रुधा । नमास्य एतद्गृहो, निप्रोवोऽस्ति कुटीरके ॥ ११ ॥ पिपासाऽनाशितस्यान्तः,
क्षामकुम्भिर्बुक्षया । मुहुः श्रपाक्वन्मार्गान्नाप्येत्यम्भो न भोजनम् ॥ १२ ॥ यदृक्ता चेदिका किञ्चित्कदाचन ददाति चेत् । पिपाय
वाससा नाश, तथाप्यभ्येति तीव्रवाक् ॥ १३ ॥ इत्याद्ययस्या दग्ध, रिनग्योऽपि प्रागभूद्विषम् । क्लोयाभिमानशोकार्ति-दु स्थित
सन्नचिन्तयत् ॥ १४ ॥ अहो एतावतीमेता, प्रतिष्ठा प्रापित मया । कुटुम्ब मा पुनैर्द्विष्ट, धिग्भिगस्य कृतमन्ताम् ॥ १५ ॥ “आपीय
प्रणयात्पयासि पयसा पत्युर्निपत्योदरे, पायोद्यः परितान्तरिश्मिहर प्रापु परासुन्नतिम् । तस्यैवोपरि चित्तरालविलम्बिजालमिगुगुतो,

तान्मेतुर्मितसन्निधिरा धिपिपुष्टाव्यमिमान् ॥ १६ ॥ पुन इव धृषाधिनीतो वसिन्वसे दास सञ्जयम् । एतद्विभ-
 शान्मुखाय पातञ्जराद् दे मुञ्चत ॥ १ ॥ तथा—“ अस्तव पाशानुमिच्छित्वा तं येन ह्यवकाशार्थं । कुमुदार्थं व्यप्यसंमन्त्रि
 चार्थं येन अवरसं ॥ १८ ॥ एतेमेतेऽपि मालुग्रा मयेव प्राणिना ज्ञिकम् । पराम्भवन्ति मामेव परमार्थेन मेरिका ॥ १९ ॥
 तत्पुनर्मन्त्रावकाशेनान् पञ्चमन्त्रानुसूतोः । मन्त्रतो मन्त्रादे वय पातयामि हुणस्यताम् ॥ १२ ॥ अथ ब्रह्मामिधिर्यो विद-
 त्वेऽपि कथं विद । अतिदिग्दर्शनात्मिकमन्त्रान् विदन्ति ॥ २१ ॥ विविदाद्येव विदेव तेन वे गच्छन्तिना । इत्यथमुप
 पन्ना कृता ! निर्विक्रान्तो जीमिच्छतम् ॥ २२ ॥ एतः कृत्वा कुम्भपारं योऽनुमिच्छन्त्यस्तु स्वयम् । एतेषु कृता वदेवसे प्रमेदि
 त्वावशिष्टम् ॥ २३ ॥ एतः । पञ्चविन्दोऽप्येवमित्यनेव मन्त्रान्मन्त्रि । कम्पान्तेऽपि मोऽपैति तद्विरक्तः किमुच्यताम् ॥ २४ ॥ स
 मन्त्रमन्त्राद् इवे पुनः । अन्तेऽप्येव कम्पुमुद्रिका । मन्त्रोक्तिः पञ्चैक पञ्चैक त्वन्मुद्रयो विवेचिका ॥ २५ ॥ कम्पाद्वत्तं वहीत्येतं सुम
 यानं सुवेकम् । नान्यत्वे इटीरेऽस्मिन् पुञ्जमन्त्रिपिस्तथा ॥ २६ ॥ पुञ्जाणि दावस्तिताद्, मन्त्रेणु संरक्षीछन् । सार्धं
 संरक्षन्तेन इवे सार्धमन्त्राद् ॥ २७ ॥ तेऽप्यन्तान्मन्त्रैर्पुनस्तान्मन्त्रिरेवे । वसन्ते तादृशं वसन्ते वसन्तन्तरं मुण ॥ २८ ॥
 अन्तेऽप्येतं नित्यं स त्वन्तरावन्तान् । संजयान् त्वन्मन्त्रेणो कम्पान् वसिक्ता ॥ २९ ॥ तान्तरावन्तिरेवेन मुमुद्रु कुटी
 लोऽन्तरम् । एतः एतन्ते पुनः स तं योऽन्तरमाप्तिताम् ॥ ३० ॥ हेतुव्यावन्तिरेवेन विविक्ते पक्ते । यमि सावन्तना
 त्वा सुवन्तीरे स्वविम्विन् ॥ ३१ ॥ इति अन्तरा गोप्य द्विक्ता वा निरावन्तान् । पुष्टिनो दृष्टवन्तान् तेऽवन्तान् वस
 दत्ता ॥ ३२ ॥ तान् मन्त्रान् पक्ते । पुष्टिमेतदुजोऽप्यम् । विवेकमन्त्रेणोऽप्येव कम्पुमन्त्रिपि त्वन् ॥ ३३ ॥ कालावन्तान् सुम
 वन्तीना दृष्टवन्तान् एवमन्त्रिपि । वसन्ते एवमन्त्रान्ते, सन्तितावन्तान् विवेकान् ॥ ३४ ॥ सदा दृष्टवन्तिरेवेन—विश्रुतामन्त्रिता ।
 अन्तरेऽप्येव—‘मन्त्रावन्तान्मन्त्रिपि (पुष्टिः) ॥ ३५ ॥ कम्पान्तेऽप्यन्तान् एव विविक्ता वसुधोमन्त्र । त्वन्मन्त्रपञ्चमन्त्रा ५ मुष्टि

जैनमुनेरिव ॥ ३६ ॥ युग्मम् । तपनातपसपातात्, सुद्रसत्वभयादपि । उज्जो कृष्णगतीयाधूस्मोऽन्वेन्द्र प्रचक्रमे ॥ ३७ ॥ अम्मोर्धे
 जैनमुनेरिव ॥ ३६ ॥ युग्मम् । तपनातपसपातात्, सुद्रसत्वभयादपि । उज्जो कृष्णगतीयाधूस्मोऽन्वेन्द्र प्रचक्रमे ॥ ३७ ॥ अम्मोर्धे
 भ्रान्त्यता तेन, गिरीणा गहरोदरे । क्वचिदालोक्यां चक्रे, तज्जीवितमिवात्मन ॥ ३८ ॥ कलिट्रमशमीधात्री, पियुगन्याऽभयादिभि ।
 सर्वत. सपरिक्षिप्ते, हवे तुच्छजलास्पदे ॥ ३९ ॥ तीरयुआवले पत्रे, फले पुण्येऽत्र सन्ततम् । पतद्भि कलकम्नात, तत्र प्रोमो
 क्ष्मणा जलम् ॥ १४० ॥ तद्दृष्ट्वा हृदय तस्य, समुच्छ्रास तत्क्षणात् । इन्द्रियाणि च जातानि, म्यार्थप्रहपद्रन्यलम् ॥ ४१ ॥
 तेन विभ्रम्य विश्रम्य, कल्काकारं जल तत । प्रारेभे पातुमत्यन्त, पिपासाविगमार्थिना ॥ ४२ ॥ गथा यथोपधम्यायकल्प तत्स
 पयोऽपिबत् । तथा तथाऽस्य सजज्ञे, विरेक कृमिजालवान् ॥ ४३ ॥ पश्य हरीतसीयात्री, फलेऽस्य प्रकल्पयन् । मेवते स्म घन
 च्छाया, सदा तेषां महीरुक्षम् ॥ ४४ ॥ गत्र कतिपयैरेव, वासरैस्तच्छरीरकम् । चक्रे रसागतेनेव, नीरुस्तेनाभुनाऽधिकम् ॥ ४५ ॥
 या न चिन्तयितु शक्या, न कर्तुं नापि भाषितुम् । साऽलस्या भयत्येव, विभावभिमुगे सति ॥ ४६ ॥ अबुद्धे त्रिषी पुम्मा,
 विपमयमृतायते । विपरीते पुनस्तस्मिन्त्यमृतं विपायते ॥ ४७ ॥ निभि तितेव सर्वग, कदागिन् परिखाति । कदाचिद्वीडयत्येव,
 दयाद इव दुर्दम ॥ ४८ ॥ न यत् पुरुषकारेण, साध्य भीमपरा न च । तदेक भूमेमेव, गलिभ्यो वल्यत्तरम् ॥ ४९ ॥ पर्गे-
 पतापिना सौल्य, दौहय परहितेऽपिनाम् । यद्ग जाते सोऽग्रमन्त्रागोऽस्य महान्तिरे ॥ १५० ॥ अथ तेन गदेहर, वीह्य
 सौन्दर्यसम्पदम् । चिन्तित दर्शयाम्नेता, स्वलोकाय यपुःपियम् ॥ ५१ ॥ किं तगा सास्याऽत्तर, जातगा सम्मग नृणाम् । या न
 पश्यन्ति लोकां स्वे, प्रमादोऽकुल्लोलोचना ॥ ५२ ॥ पुगाः सद् कल्पीभ, भस्ते यादशी दृशाम् । परगमि गान्धो तेग, तां च
 तातैकविष्टियाम् ॥ ५३ ॥ स्वय सपादित सद्यो, त्रिणां त्रेपात्र पश्यम् । सन्तुष्टां तिसिभेत, जग चरस्य प्रशस्तते ॥ ५४ ॥
 इत्यल्लेच्य पुराचार, स सपत्नमीन्दिवात् । कथंचित्त्यभिधात, पश्यन्ते सद्गततिभिः ॥ ५५ ॥ येन भद्र ! तवापात्त, सन्तुष्टे
 सुष्ठु निष्ठुरम् । स पाद सुप्रसन्ना मा, देवतैर्यभिः चरन्त ॥ ५६ ॥ तैरुप रा कृती विप ! पगया दरा देता । स्रग्मानो
 जनैरेव, स विदेश स्वमन्दिरम् ॥ ५७ ॥ हृन्ना तात् कुम्भिन पुनर्, सतुद्रम्यामनोजत । सकरी मदपक्षाग, भयद्रभिर्मुज्जतां

[illegible]

अपराऽऽह त्वस्व त्वं, यास्याव सममेव वा । पत्याहमनुजज्ञे तत्, पृच्छ त्वमपि वल्लभम् ॥ ८१ ॥ पानीयहारिकाशब्दानित्या-
 दीन् ददुरं स तान् । आकर्णयस्तदा दध्यौ, पूर्वकृतमिदं क्वचित् ॥ ८२ ॥ स्यात्पुन क्वेति तात्पर्यादीहापोहं प्रकुर्वत । सञ्चि-
 त्वात्तस्य सजज्ञे, जाणिस्मरणमुज्वलम् ॥ ८३ ॥ मा धृत्वा स पुरद्वारि, द्वारपाल यमर्हितुम् । आसीद्गत स एष स्यादागतो भग-
 वान्वहि ॥ ८४ ॥ तदा न वन्दितो येन, मया पापीयसा प्रभु । तेन ददुरता सेय, फलं तस्यानुभूयते ॥ ८५ ॥ तत्साम्प्रतमपि
 स्वस्य, पूरयामि मनोरथान् । पर कोऽवसर स्यान्मे, क्व कदा वेति वेदक ॥ ८६ ॥ सार्द्धं श्रद्धावताऽनेन, जनेन प्रणिनमुना ।
 भदन्त वन्दितु यामि, स्वीकरोम्यदमुत फलम् ॥ ८७ ॥ उत्थुत्योत्थुत्य मत्पाश्वं, यावदायातुमुच्यत । तावत्त्वत्तुरगेणासौ, खुरेणा-
 क्रम्य चूर्णितः ॥ ८८ ॥ प्रधानप्रणिधानस्यानुभावेन मृतस्ततः । ददुराङ्केषु देवेषु, प्रादुरासीन्महासुर ॥ ८९ ॥ जीवानां भावस-
 शुद्धिर्विज्ञेया साध्यसाधनी । अन्यथालिङ्गयते कान्ता, दुहिता पुनरन्यथा ॥ ९० ॥ क्रियाशून्यो हि यो भावो, भावशून्या च या-
 क्रिया । अनयोरन्तरं ज्ञेय, भानुलद्योतयोरिव ॥ ९१ ॥ तदस्य भावसशुद्धेर्न्यछुद्धे शुभाध्वनि । अभूवैवतयोत्पत्तिस्तद्भावः पुण्य-
 कारणम् ॥ ९२ ॥ श्रीवीरस्यैव पृथ्वीश, श्रेणिक श्रावकाऽग्रणी । मयाऽपि तीर्थं कृद्भक्ते, शत्रयश्चालयितुं न हि ॥ ९३ ॥ श्रेणिक !
 त्वं सुधर्माया, सभायामित्यशस्यथा । अमृतं स्वर्गिवगस्य, समग्रस्य विडोजसा ॥ ९४ ॥ एतदश्रद्धानोऽसौ, त्वत्परीक्षार्थमागमत् ।
 अमरं कुष्ठिरूपेण, त्वद्वेष्टेर्महिमादधी ॥ ९५ ॥ गोशीर्षचन्दनेनाहो, सिञ्चति स्म मददरात् । त्वया तु रसिरासेकं, करोतीति
 निरैक्ष्यत ॥ ९६ ॥ यत्पुन प्रोक्त्यानेप, म्रियस्वेति मया क्षुते । तदभक्त्या न भक्त्यैव, सत्प्रयोजनमब्रवीत् ॥ ९७ ॥ व्याख्यालु-
 द्वादित्वेदेन, किमर्थं स्थीयते भवे । मोक्षमेकान्तसौख्यं त्वं, मृत्वा याहीति सोऽवदत् ॥ ९८ ॥ प्राज्यराज्याज्जितं सौख्यं, जीवतो
 जगतीश ! ते । मृत्यो तु दुर्गतिस्तेन, त्वा जीवेति गिराऽगृणात् ॥ ९९ ॥ त्वत्सुनोर्जीवतः पुण्यं, मृतस्य सुरसम्पदः । यदृच्छा-
 तेन तेनोक्ता, जीव वा त्वं म्रियस्व वा ॥ १०० ॥ कालसौकरिकं प्राणान्, पापमापद्यतेतराम् । मृतस्तु दुर्गतौ गन्ता, निपिद्धस्त-
 द्भयादपि ॥ १ ॥ अथाकर्णयत्येन पातं, दुर्गतौ श्रेणिक क्षणात् । कामं श्याममुखच्छायस्तीर्थनाथं व्यजिज्ञापत् ॥ २ ॥ शुष्माह-

सेवणीकेतु, दुर्गस्तुषभितेष्टु । माभिनी मागलेषा कर्त्त मे दुर्गती गति ॥ ३ ॥ इमाम्बयिजमभूतेरत्नं स्वामी सेवकप्रवरम् ।
 एवं त्रिनेत्रे मे देवदेव सा त्वावित्तव वाक्पत्ता ॥ ४ ॥ किं भवति विद्यमोऽन्तु-स्वरूपतीं प्सागभिर । अववा योग्यता
 मर्दिता लक्ष्मणास्य मे प्रयो ? ॥ ५ ॥ ऐयोमिषवद्वहसिवा त्वमेव मुष्टु त्रिष्टु । मध्यमाई प्रसन्न मे मास्तेवमति वामि तम् ॥
 ॥ ६ ॥ मेहे एवं मयी छत्रं, कर्तु मे प्रवर्षिष्यस्य । देवं च वराप्तामर्चयिषि वयोष्ठे कथम् ॥ ७ ॥ इत्याजहार त्रिनेत्रे मूः ।
 वराभुनैके स्मरन् । प्रगेव देव तेजवर्धे गतिव्यस्य यमिवति ॥ ८ ॥ इमाम्बव एवा वरा-मभुनैके वदेव तम् । वरहेतु त्व
 पावोऽन्तु, च त्वत्वं कर्तुम्वत्ता ॥ ९ ॥ आहसा मभुनैर्नाया कर्तु केनापि एवमेते । वरसर्वं भविष्यतेऽस्मि प्रगृभिष्यता मृकम् ॥
 ॥ २१ ॥ किंवा—यसिस्त्वत्वां वृद्धि-स्वरेणहन्तो यविष्यति । त्वमयोऽर्धमहापद्यो माऽवृत्ति मूः । तद्व्याप्त ॥ ११ ॥ इत्य
 त्वममोस्वदेवमुद्रमेवतपट्टका । प्रमथ्य यद्वृद्धि दुष्पी-नाथो यवयवोषा ॥ १२ ॥ किं नाम विन्दे गामि-मुद्रावा वीऽपि
 तेरव्य । न वामि वादसेवस्य तारकपतरोस्मम् ॥ १३ ॥ त्वायिता जालताऽर्ध-प्रयविष्युमं पुत्रम् । तव प्रोप्यपीरस्य
 विस्रोत्पतिदेवते ॥ १४ ॥ इत्येव मयावपविष्यः कस्यिवा प्राप्तापी वरि । विद्यां वीष्नीचर । त्वेरे तद्व्यव्य तपको ॥ १५ ॥
 मन्मथोपदीर्घं छत्रं त्ववदेव्ये वा विमम् । वरात्री दुर्गस्तिवसेत्यद वोऽवेष्टलि वद्व्यवा ॥ १६ ॥ वरकालपर्यममेव त्वस्य
 साम्बमिर् वनात् । मातसे स प्रमोर्जन, वीमर्दि स विम्यवत् ॥ १७ ॥ त्रिनेत्रेतिविदं वरणा निरुणा त्वपुरे प्रणि । त्रिनेत्र-
 वाक्ये त्वव एवोऽर्धवित्तितरि ॥ १८ ॥ प्रत्यागे सोऽव्य साम्बसर्वं इत्येव वरीष्टिम् । त्वाप्तोर्द्व्येवोर्नां वविमोऽपम् वरवत् ॥
 ॥ १९ ॥ वरीमर्दिषं ताडु-मूर्धवं वरि(र)वतीवरे । आहव मत्त्वदेष्टि, मूणीचरएवतोमिषम् ॥ २० ॥ वीर्येवित्तवपाम हा
 व रिचर्मोमिषम् । वरिमेवमववतोऽपि वरोऽतो मास्वम्वत्ता ॥ २१ ॥ प्रवन्ती वरिनी वृत्ता वरीरस्ये दुर्गव्यम् । एवमि
 केनित्तव वरिने हादुपामात् ॥ २२ ॥ त्वामास्वम्वत्ताद्व्यवरो विनेतव्य वेष्टिम् । तं रि वैममुमिनेष्टमिष्टम्वे मास्व-
 कव्वनत् ॥ २३ ॥ सुष्टु च वरवार्धं च वरोरे वरविनेव्य तावो । वृदि त्वमेव तम् ॥ २४ ॥ वैमेम्

शासने स्पष्ट-स्फटिकोपलनिर्मले । पापमेतत्प्रकुर्वाण, कलङ्कस्तवकायसे ॥ २५ ॥ साक्षेपमाचक्षे स, त्व किमेव प्रजल्पसि । यत्र
 स्युस्तादृशा श्लाघा, किमन्यत्तत्र जायते ॥ २६ ॥ और्षिको नास्ति मे कल्पः, किं व्रत त विना च मे । धर्मोपकरणे चिन्ता,
 त्व कदाचन किं व्यथा ? ॥ २७ ॥ मात्सर्यैरेतस्तत् कल्प, क्रेण्यामि व्रतवृद्धये । नृपोऽजल्पद्व्युक्तोऽस्मि, मिथ्यादुष्कृतमस्तु मे ॥ २८ ॥
 रत्नकम्वलमादत्स्व, प्रसीद त्यज दुष्क्रियाम् । बोधयित्वेति त भूय, पार्थिव प्रस्थित पुरः ॥ २९ ॥ प्रेक्षामास ततोऽप्येमे, कल-
 लाञ्छितलोचनाम् । गर्भिणीमार्थिका याच-माना हृष्टे वराटकान् ॥ २३० ॥ तत्रापि प्राणिनामेव, दुष्कर्मन्वमचिन्तयत् । जैनेन्द्रशासने
 शङ्का, न त्वल्पामप्यकल्पयत् ॥ ३१ ॥ तामप्यत्रीवदत्तद्वन्, पार्थिवः सात्यशोऽब्रवत् । राजन् ! जातमिदं तानन्, किमतिक्रान्तचि-
 न्तया ॥ ३२ ॥ साम्प्रत प्रसवासत्तिस्तद्वृथायै प्रयोजनम् । न चान्यास्ति गतिस्तेन, याचे हृष्टे वराटकान् ॥ ३३ ॥ मा भूच्छासनमा-
 लिन्यमित्येकान्तगृहे क्वचित् । एनामानाययामास, मम (माभार) भोभो इतोऽब्रवत् ॥ ३४ ॥ यदैव नैव सम्यक्त्वात्, कथंचिदचलत्ततः ।
 प्रत्यक्षीभूय भूमिशृङ्गेवेनेदमभाष्यत ॥ ३५ ॥ भो भो भ्रेणिक ! यादृशस्तमृश्रापरीक्षित । तादृश एव जैनेन्द्रशासने त्व सुनिश्चल
 ॥ ३६ ॥ त्रिदशो ददुर्दारोऽह, त्वत्परीक्षार्थमागमम् । मयैवाकारि सर्व्वेय, कुश्रिसाध्यादिविक्रिया ॥ ३७ ॥ मनागपि न तु क्षोभ,
 समजायत जातु ते । न किं वश्रमणेर्भेदे, भिगन्ते लोहशुचय ॥ ३८ ॥ तदगृह्णाण विभो ! हार, गोलकद्वितय तथा । क्रोडार्थ-
 मिति गीर्वाणस्तस्मै तत्सर्व्वमर्पिपन् ॥ ३९ ॥ तार हार तथा छिन्न, योऽमुं सन्धास्यते पुमान् । न जीविष्यत्यसौवेन, मुक्त्वा
 सोऽन्तर्दधे सुर ॥ ४० ॥ श्रेणिऋचेह्णार्देव्यास्त तार हारमर्पयत् । गोलकद्वितय तत्तु, सुनन्दायाः प्रदत्तवान् ॥ ४१ ॥ तेनान-
 न्दमविन्दाना, सुनन्दा प्रकटेर्ष्या । भित्तावारफोटयामास, तो गोलो स्फुटितो स्फुटम् ॥ ४२ ॥ तस्मादकस्मादेकस्माद्विस्मयेकनिकेत
 नम् । देवदूष्यद्वय सद्य, प्रादुरासीदविकस्वरम् ॥ ४३ ॥ द्विधाभूताद्वितीयस्मात्पुष्पदन्तद्वयद्युति । कुण्डलद्वितय दिव्य-रत्नरम्य प्रक
 र्यभूत् ॥ ४४ ॥ चेह्णा च सुनन्दा च, देव्यौ द्वे अपि तत्क्षणात् । हर्षोत्कर्षेण रत्नानि, तान्यङ्गेष्वप्यनल्यताम् ॥ ४५ ॥ नृपेणापि
 गृह गत्वा, जलिपता कपिला स्वयम् । देहि भिक्षा तपस्विभ्यो, याचसे यद्दामि तत् ॥ ४६ ॥ साऽवादीद्यदि मा देव ! सर्व्वामपि

विराम्यपीम् । करोषि न तथाप्येतत् । करिष्यमि वरुचन ॥ ४७ ॥ भूपसा वा विमुग्धस्य कस्यदे वज्रहोर्ध्वं वन् । नृदे तदापि
 नञ्जम्, तदावत्तु तु जीवितम् ॥ ४८ ॥ काकशोकरिकोऽन्धं प्रोष भूमिपथा युराम् । शृणुं त्वज्जान येन त्वामपरिदे करोमि
 मो ॥ ४९ ॥ सोऽन्धोऽन्धः विद्वान् रथरोगा इव भुजं । वन मा तावयस्यं वपुःशङ्करं चरति ॥ ५० ॥ प्रत्युत प्रपि
 संखल प्रपिदि प्राणोऽन्धः । विमर्शत्रिवेदपाणि कुलमास्वजामि ताम् ॥ ५१ ॥ श्मिन् वदुजोऽन्धः वपुःशङ्करं इधिरीच्छे ।
 नेव शास्त्रमसम्पत्ताप्रीच्छे मरणापि ॥ ५२ ॥ काकशोकरिको रज्जु मोऽप्यने न विधिरे । हिमामेष्टमन्त्रेन कारवामि
 दूर्ध्वदि ॥ ५३ ॥ नृपा प्रजो ह्वीवद्वि वनराज जगत्पते । प्रोष पश्चिन् त्वामिन् । मयको निवसन्त्यो ॥ ५४ ॥
 सुपीम्ना माह निषैऽन्धमन्त्रमहिणम् । तावत्तत्र इवाऽन्तो अचानि मिमिस्त्वाम् ॥ ५५ ॥ जले ङमेव पादस्व
 पत्नो भिस्तर्पिति । काकशोकरिकस्वभूम् वसिषाजी निगच्छ ॥ ५६ ॥ पञ्च पञ्च शम्भुस्वर्गीणाम् विनिज्जना । मय्यं देन
 कर्म निर्मितं प्रपिदं पिपाम् ॥ ५७ ॥ समभाषाम्यहोपागः पादुगसम् छरिरे । तावत्त एतस्य छट्टे सादरं रोरे भवेत्
 ॥ ५८ ॥ ए ए हौऽस्मि ए मातृ दिके पिच्छे पिच्छेऽनुता । इत्यन्तेऽस्मदत्ताम् कस्यकथास्य मानसम् ॥ ५९ ॥ न हृत्कथं न
 मुरदे तानुजान्मस नन्दता । तानु पीठस्वकीयसु मुनं तत्पति सरीषा ॥ ६० ॥ पीठरेणुपञ्चरि छगमिषिषे छगम् ।
 चाक्रे ताव कोऽन्धता सस्यका प्रतिपामम् ॥ ६१ ॥ प्रविष्टमिष्टकण्ठे पिताश्वयवच विवाम् । पश्यमानमिदमन्त्रानमकाम्यो
 विदेव सा ॥ ६२ ॥ तत्पदमार्गमस्मन्मिषेयमद्योऽहम् । काकशुपुण्डी त्वमिष्टमपत्य सुमसोऽस्मिन् ॥ ६३ ॥ विमर्श
 कर्ममर्माणि नदपर्मपुण्ड्र । जगत् कवचमस्य तस्य छट्टो वषा ॥ ६४ ॥ तत्पिप्रा विप्र । सुविपदे विरं तत्कर्म इमम्
 वम् । सत्यपि न वम्यादि सृमिपुण्ड्रि वरी ॥ ६५ ॥ अम्याप्येव तत्पत्य चम्येपोऽनुमास्वजाम् । कुन त्वमिष्टिपार्थो देव
 रिम्यावेऽनुच ॥ ६६ ॥ इत्यनेन समेत्तसौ मुक्तः छत्तरं पृणम् । तीक्ष्णकण्ठकण्ठात् त्वपद्याम नं छगम् ॥ ६७ ॥
 विदेवसासुराग्ने, सर्वाग्नेऽन्धवीहणम् । कदाप्यधिष्ठारद्वि त्वं युसमयुग्मम् ॥ ६८ ॥ इत्यन्ति वन्दित इति वपौ वषा

यथा । सुलसेन विधीयन्ते, सुखी स स्यात्तथा तथा ॥ ६९ ॥ अध्यर्णचारिण किंचिद्व्योचदिति चात्मज्ञम् । किं त्वयैतावतीं त्रेलां,
 सत्सुरवात्सुत ! वञ्चित ॥ २७० ॥ ता दृष्ट्वा तादृशीं चैष्ट, वाचोयुक्तिं च पैतृकीम् । सुलसश्चिन्तयामास, विरमया रीनमानस
 ॥ ७१ ॥ अहो पापस्य माहात्म्यमीन्द्रा कटु दृश्यते । जन्मन्यत्र नो जाने, किं परा भविष्यति ॥ ७२ ॥ विपाठ पापस्त्रयेण,
 साक्षान्नुभवन्नपि । न तात कुर्वतेऽपि धिग्यर्मस्य कथामपि ॥ ७३ ॥ अहं तु वर्त्तयिष्यामि, वार्त्तामपि न पाप्मन । साक्षान्नि
 रीक्ष्यमाणेऽन्नौ ह्यपापात् करोति क ॥ ७४ ॥ धर्मध्यानपराधीने, सुलसे द्रुक्तालसे । कन्दमाने जने क्रूरकर्ममये स दुर्मना ॥ ७५ ॥
 उदपाद्यप्रतिष्ठाने, वस्त्रकण्टकसङ्कुटे । सप्त्रम्यामवनो दुःस-प्रकर्षकनिकेतने ॥ ७६ ॥ सुलसश्चान्यदाऽभजि, भवजनेजोविकारिभिः ।
 पितुं पदं क्रमायात, त्वयाऽधिष्ठीयतामिति ॥ ७७ ॥ मासगृष्टा पृथा वृद्धा, सर्वाश्च वस्त्रदिदं द्रुवे । नाहमेतत्करिष्यामि, पातकं
 प्राणिघातकम् ॥ ७८ ॥ चकार तातस्तन्नाम-सद्वर्माघ्ननिरन्ध्रम् । धर्मोधर्मपयो पश्यन्नहं तु न करोम्यद् ॥ ७९ ॥ चतुष्पन्त्वो
 भवन्तोऽपि, पश्यन्त पुरत पथि । अन्यरूपं गृहद्रुप, किं पतन्ति रुदाग्न ॥ २८० ॥ हिंसया जायते दुःख, यथाऽऽत्मनि तथा
 परे । यथावद्वर्ज्यते स्वात्मन्यन्यत्रापि तथा न किम् ॥ ८१ ॥ कालशोकरिके साक्षादीक्षाचक्रे मुमूर्षति । विपाठः पाप्मना मारुत, सुग-
 मुगथा मुधा तत ॥ ८२ ॥ जीवितार्थं जनो दत्ते, कृत्स्नामपि वसुन्धरम् । तन्माहात्म्यमल्पैर्दर्थ, मा हताहन्जीवितम् ॥ ८३ ॥
 घत्ता तपस्या बहुभिर्नमस्या, व्याख्यातुं शाखं स्वरहस्यपात्रम् । न धर्मरक्षा यदि जीरक्षा, तदा ममस्त तद्विहाप्रशस्तम् ॥ ८४ ॥
 रुक्षैरक्षरैस्तिरस्कृत्यै स्वस्याधिकृत्यते, यद्वृत्ते जितकुन्तमद्गविशिगक्षेपं शरीरव्यथा । नृत्योर्नोम त एव निर्भरभय मत्य
 तथा प्राणिनामन्येपामपि ही कथ रतिरस्त प्राणप्रहणेन व ॥ ८५ ॥ प्राज्यस्वाराज्यसञ्जाप्रसभमुभगताजीवितारोग्यरूप, प्रीतिप्रस्ता-
 वयन्तीप्रतिवृत्तकुगति प्रस्तुतप्राभवशी । सेय सोपानपट्टिकः प्रगुणगुणतति सिद्धिमौघापरौढे, रोहन्नि पुण्यभाना मनमि विजयते
 जीवरक्षा सुलक्ष्या ॥ ८६ ॥ तैरुक्त भावि यत्पापं, प्राणिव्यापादनोद्भवम् । तत्ते वयं गृहीन्वाम, सर्वेऽत्यन्तमल्पकम् ॥ ८७ ॥
 किंचिक ण्य हन्तव्यो, भोस्त्वया सैरिभ स्वयम् । भेत्स्यामो वयनेनान्यांस्तत्किञ्चित्पापकम् ॥ ८८ ॥ ज्ञातिप्रियति प्रजल्पन्सु, प्रति

बोधविषय विद्या । इन्द्रोर्ध्वगिराजने सुखमेव सुमुनिव ॥ ८९ ॥ पीयूषा प्रकृत्युत्तरे । समस्तास्तुल्यता सा । गृहीतं बन्धक
 र्ध्विष्यत्कलो मम देवताम् ॥ ९० ॥ एते मन्त्राः सर्वेऽपि, सुस्मिताः सन्ना मयि । तस्मिन्नेवमुपेक्ष्यते मत्पीठं मि न गृह्यते
 ॥ ९१ ॥ तेऽत्रोचन् कश्चे छन्द, विमयेन्यम्यदेवता । सोऽत्राविषयेष्वैव स्मरन्पीठोऽपि लब्धव्यम् ॥ ९२ ॥ अत्रात्ययेवगावनेऽ-
 त्यन्तं वसि न लब्धव्यम् । अत्रत्यये वसुतां तां वृषं मारुतेनम् ॥ ९३ ॥ कं वरिस्त्वत्र पत्न्यं स प्रजाप्योसि लब्धव्यम् । न
 कन्वेव विरे मुच, सुमुमुक्षुव कल्पते ॥ ९४ ॥ विद्या मया लब्धा अत्रा वारुता वा अवाप्स्यसि । वेपथीत्युलोऽपि सुखसिद्धि
 नेदेवत्यसिद्धे ॥ ९५ ॥ अत्रत्यये वसुते को य देव न कस्य न । सुकस्यो बन्तुता कल्पोः केन स्वरारुच्यता ॥ ९६ ॥
 लक्ष्मणा कस्मिन्मयि वारिभ्यामप्यर्थसि । किमर्थोऽपिदारे का वाग्व्यर्थं कथ पीयता ॥ ९७ ॥ निर्मात्र कर्मकर्मिऽप्यनं वं वीर्यये
 वता । वदुलं प्रकृत्युत्तरे, मि न कलेन विपले ॥ ९८ ॥ इत्येवमेव मुक्ताः त्वमविषयानलम्बन्यमगमकमिर्म्यरसोऽहोव । अहो
 इन्द्राद्विषयानलम्बन्यमगमकमिर्म्यरसोऽहोव ॥ ९९ ॥

धाम्य केसिपि वरौ केमो इत्यपि भावकल्पयते प्रथमस्यं वापयेवत्यार-

पञ्चोक्त्यापरिवर्तो, वावचित्सेवेति सुदृढ सुस्मरि । ननु तस्स एवो बोधो, त्वत्सेवो वरो सोमो ॥ ४४१ ॥
 नारयनिस्तुर्मर्षं, इन्द्रियमार्गं श्रीपिब सेवे । बहुदायस्मिन्ऽपि वेदो, विदुषायास्तस्य कर मारुचं ॥ ४४२ ॥
 तस्मिन्मसुद्रिपार्थं, वक्राज श्रीविर्भवि वरवसि । श्रीरुष्टार्थेति गुणा, मयाऽपि तुल्य पुमार्थं वेदिति ॥ ४४३ ॥
 अरिर्धं वरग वद्विभ न वीरिर्धं वारुच्यच्छरीरं । तमसम्यि वरति मया, वेदं वरति पीयता ॥ ४४४ ॥
 नपि एवमिति न मारुचं, नय वसुते वरति यनसाऽपि । वे सुविषयसुगारुता, सोयारिषुभो वरा सुखसो ॥ ४४५ ॥
 वरवीर्यमेवु मित्रास्तुगमार्गविज्ञातक कल्पकेके - वक्राजिस्तुव्यवस्थितिपतिविराट्परीतिंते तस्म्यं बोधो-मामव्यवस्थितो

भवत्यज्ञानमहाकष्टानुष्ठानादिहलोकसुखाभावात् किं तु व्यवहारेण स्फुटं स एक परलोको भवति अज्ञानकष्टोपाज्जिततुच्छपरलोकसुखोपस्थानात् । बालतपस्विनो हि रागेद्वेषाद्युपहतचित्तवृत्तयः पञ्चाग्नितापनघटसहस्रधाराधारणभिक्षाक्षालनादिपटकायोपमैः कृत्वा मृत्वा चाज्ञानमहाकष्टोपाज्जितपापानुबन्धितुच्छपुण्या, परलोके ससारिकसुखोपभोगागिनो व्यन्तरादित्वेनोत्पद्यन्ते, ततस्तेषां कोणिकजीवसेनक्रसंज्ञतापसादीनामिव परो लोको भवति, नेह लोकः केवलकष्टानुभावात् । न च जैनसाधवोऽपि तथा तेषां वीतरागत्वेनानात्रापि सुखित्वात् तृतीयभङ्गके प्रवेशात् । यदुक्तम्—‘देवलोगसमाणो स्परियाओ महेसिणमिति’ तन्नास्ति राजराजस्येत्यादि ॥ अतः परः ‘केसिं चि वर मरण’मिति प्रथमगार्थोक्तं भङ्गचतुष्टयमुदाहरिष्यति ‘न तु अत्रेसिं एत्थ होइ इहलोगो’ इत्यादि भङ्गत्रय द्वयोरपि गार्थयोः शब्दवृत्त्यैव भेदो न तात्पर्येणेत्यर्थज्ञापनार्थम् ॥ ४४१ ॥ “नरय” गाहा । ‘नरकनिरुद्धमतीना’—परलोकेऽवश्यं नरकगामिना श्रेणिकदण्डिकादीनां जीवितश्रेयो वर्तते मुहूर्त्तसुखावाप्ते परलोके नरकदुःखानुभवस्यावश्यं भाविष्यदित्येतावता ‘जीवियमन्नेसिं’ति भङ्ग उदाहृतः । अथ ‘केसिं चि वर मरण’मित्युदाह्रियते—वह्मपायेऽपि—रोगव्यापायक्रान्तेऽपि देहे विशुद्धयतः प्रशस्तध्यानान्निर्मलीभवतो यावदद्यापि वेदनासहिष्णुतया नार्त्तध्यानं गच्छति तावद्दूरं श्रेयोमरणं सुगतिगमनात्सुकोशलसाध्यादेरिव ॥ ४४२ ॥ तृतीयभङ्गकयोजयति—“तव” गाहा । कल्याणं पश्य हितं जैनसाधूनामिव ॥ ४४३ ॥ चतुर्थभङ्गयोजनामाह—“अहिय” गाहा—तमसि नरकरूपे वैरहेतुत्वाद्दूरं—पापमित्यर्थः । कालशौकरिकादयो हि जीवन्तो यावतो जीवान् लज्जन्ति तावदिभः साद्धं वैरहेतुं पापं वर्द्धयन्ति ॥ ४४४ ॥ अतः एव विवेकिनः पापप्राणप्रहाणेऽपि नाचरन्तीत्याह—“अवि” गाहा अपि—सम्भावनायां सभाव्यत एवायमर्थो—यथा स्वस्येच्छन्ति मरणं न पुनः परस्य पीडां मनसाऽपि कुर्वन्ति । ‘सुविदितसुगतिपथा’—विज्ञातमोक्षमार्गः । सुलसाख्यानकं ददूरारुद्धदेवास्यानके कथितमेव ॥ ४४५ ॥ तदिदं विवेकविजृम्भितमुक्तमविवेकविजृम्भितमाह—

मूलगं कुदंढगां दामगाणि उच्छृलघंदिआओ य । पिंढेह अपरितंतो, चउप्पया नत्थि य पसुडवि ॥ ४४६ ॥

तत्र कल्पपात्रद्वय-उत्पन्नाये अयमप्युपलक्षणमुच्यते । अस्तु आद्य द्विसिस्सर्गं, तत्र प्रिय मृतो मर्त्यवि दत्तर्गं ॥ ४४७ ॥
 मरिचिवा मग्नको मरिचं न प्रिय न मयि इह द्विप्रि । वारंति कारयेति य विष्णुज मयं वसा इत्ये ॥ ४४८ ॥
 स्वयंसे पुन ते प्रिति केव चरिण कश्चिन्निमुपाज । वेसाकश्चिद्वि द्रुति षट्, क्षिमाग पुन मनुमन्विषाज ॥ ४४९ ॥
 वरमन्त्राद्विरीडयते, विषयमो चरकमुज्ज्वारजो । सको विमोषयसा, परस्वभायसो ज्ञाभो ॥ ४५० ॥
 एषुअजयै नार्द्रं, वरीसुषिषाजसयसास्त्वर् । स्ववारेज वरार्द्रं, विमोषयसेज सन्नाई ॥ ४५१ ॥
 सुवधसयै विष्णु नं पजो म्मरचकपीडयि । पापुसकोमस्स षट्, तं ज्ञाज विमोषयसेज ॥ ४५२ ॥
 कल्पन ते सुसर्त, विषयपपुषुपसुमययविदुमयै । मय्यविर्ष कस्मर्त्त, मरिषुसु यजं न दायम्व ॥ ४५३ ॥
 विषयपपजो कर्तिवो, अस्स न दोष मकमो दुरु मय्यो । मरिचं सुपायसवो कस्स न विषयमो होद ॥ ४५४ ॥

[illegible]

तद्वाहनहस्तीत्यनेन सूचितम् । तच्च 'येवेण वि सप्पुरिसा' इत्यत्र कथितमेव । तथा "स्यगुज्जालइ" गाथा ॥ किंच "सुरमइ" गाथा । एतत्कथानकमपि किं 'परजणमहुज्जाणावणाहिं धम्मो भणण हुतो' ॥ 'अरुसुट्ठिओ' ति-इत्यत्र यथायोग्यं भणितमेव ॥ तदिदमेवेत्ययद्विवेय तदेवाह—“लद्धूण” गाथा । आत्महित-सयमानुष्ठानादि । अहितेषु-प्रमादकृपायादिषु ॥ तयाकुर्वन्निहलोक एव यादृग्भवति तदाह—“हिय” गाथा । गण्यो-गणनीयः । सर्वकार्येषु सर्वस्य प्रष्टव्यः । 'विष्णुभूओ' ति-धिगत प्रत्ययो यस्मात्सर्वप्रत्ययोऽविश्वसनीय इत्यर्थः ॥ ४८ त. ५४ ॥ ननु यो योग्य कोऽपि स एव गुरु स्यादह तु नायोग्य इति यो मन्येत त प्रत्याह—

जो नियमसोलतवसंजमेहिं जुत्तो करेड अपहियं । सो देयं व पुज्जो, सीसे मिद्वत्त्यओ व जणे ॥ ४५५ ॥

सब्बो गुणेहिं गण्णो, गुणाहिअस्स जह लोगवीरस्स । सभंतमउडविडवो महस्सनयणो सययमेइ ॥ ४५६ ॥

चोरिकमंचणाकूडकवडपरदारदारुणमइस्स । तस्स चिय तं अहियं, पुणोऽपि मेरं जणो वहइ ॥ ४५७ ॥

जइ ता तणकंचणलुट्ठुरयसरिसोवमो जणो जाओ । तइया नणु बुच्छिओ, अहिलासो दव्वहरणम्मि ॥ ४५८ ॥

आजीवगगणनेया, रज्जसिंरिं पयहिऊण य जमाली । हियमण्णो करितो, नय वयणिज्जे इह पडतो ॥ ४५९ ॥

अयमर्थः—यः कश्चिद्व्यात्महितं करोति स देवतमिव पूज्यो भवति शीर्षं कृतव्यं सिद्धार्थं इव-सर्पपवदुष्ट इति शेषः । अयमभिप्रायः—न हि गुरुपदोचितानां काचित्त्वनिरस्ति, किं तर्हि ? गुणाः पूज्यत्वहेतवस्ते च सर्वस्य स्वप्रयत्नमाभ्यास्ततः सर्वेण तेष्वादरो विधेयः । यदुक्तम्—न साधूनां क्षेत्रं न च भवति नैसर्गिकमिदं, गुणान् यो यो धत्ते स स भवति साधुर्मजत तान् । तथा—गुणेषु यत्नसाध्येषु, यत्ने चात्मनि सन्ति । अन्योऽपि गुणिना धुर्यं, इति जीमन् संदेहः कः ॥ एतदेव भावयति—“सब्बो” गाथा । सभ्रान्तमुकुटविटप-भ्रमर्यातिशयकुलकिरीटशाल निगीर्याध्यवसानाद्विटपशब्देन किरीटस्य शिखराण्युच्यन्ते ॥ 'एति'-वन्दनार्थेति शेषः ॥ ४५६ ॥ गुणाहीनस्य तु व्यतिरेकमाह—“चोरिक” गाथा । 'चोरिक'-चोर्यम् । 'वड्डना'-

क्रिकवा विपद्यभ्यन्तम् । इदमसस्वपन्नम् । कष्टं -यासहं साठयम् । परकण-परकणभम् । एतेषु विपपन्नेषु दादक-
 पपपन्नपुत्रं मण्डितैस्व स ददा दत्त । तस्मै दण्डितमिर पत्र वापपन्नम् । पुनरपि धैर-कोवापपन्नसायं तस्मोपरि बन्तो बह्वि
 पण्डितम् न ददुःखोऽमिदपपन्नमेकद्वयम् । त्वयं दत्त बपन्नस्य दण्डितोपरि तस्मै इति । गुणस्त्वितानां पुनरभी बोध दूरेत्या-
 रिता एव ॥ ५७ ॥ तथा वातदेवायावमन्नेषाणुपपन्नपन्न इदं पन्नम्- बह्वम् । ददुःख-कण । एता बहि दानपुन-
 काञ्चन-कोट्टरानेषु सारकोपमो निष्ठोऽयत्त एवमकारो बन्तो वातस्या य तु निमित्तं सुखिभ्योऽपिभ्यो इत्ययमेव कारणास्य
 वा । तस्मिन्नेव सम्माने वसिष्ठस्यम् ॥५८॥ ये पुनः सम्माने त्वच्छान्ति तेषां माहात्म्यस्यस्युता सन्पद्य इत्यम्-“आर्जीष-
 ग्वा-अर्जीषमिति इत्यस्मिन्नेव कोट्टरानेषाणीव-निष्ठवालेयं त्वस्य नेता-मात्मो-गुणदिव्यः । एवमित्येव प्राय-परिपुत्र
 न सन्पत्तामन्मो न तुष्टिता वामात्मिकत्वव्यासाय वसिष्ठस्यव्याप्यपपन्नमनो विरे कस्मान्ने कवे इति माहातुपमिदमेकद्वयान-
 मस्मिन्नेवपन्न बन्तीये निष्ठकोऽ एवमिति निष्ठको इत्येते मापयिष्यत् ॥ ५८९ ॥ एव मापयिष्यमेवमुच्यते-

वृत्रिहन्तुं कथाने सम्यग्दिनाया नमूत एकत्वा । गोपीरमिनेन्यामव-सहोरेण्य ॥ १ ॥ विष्णुर्देनाभिवाच-समू
 दृत्वा सोममानसैस्त्वया । अस्मिन्महोपनयनपदमण्डपमिहकामिनी ॥ २ ॥ तत्परित्यज्य विष्णुने निरपवित्रस्याविषासु वासित्वा ।
 गोपीरेणपुदिता दुर्यस्य सख सर्व्यउमू ॥ ३ ॥ देवविष्णुदासच्छ्व तस्य साहे वृषाणिपजमे । काशे निजमममार्गमिदम
 वेदेऽपिचनपि ॥ ४ ॥ पुण्यगतप्रमात्रे, कर्तवि देवविप्रेता वीर । विहरन् प्राणपञ्चक-मम्यपुमे सयागच्छन् ॥ ५ ॥ उपबृ
 त्तमभिले, त्रिशदेष्टतिरिचिने सममसरवे । निस्साम संसर्ग र्म-दैवतासाधनावातु ॥ ६ ॥ वृत्रिहन्तुं कथमाजामिदम्यवागम
 तमेव । इत्था प्रमिणाप्रभुपारिहरेस्तदुक्ते ॥ ७ ॥ इह वरुणते जीवा भक्तिपञ्चगारिमिदेषा वरिहे । दुर्यज्जे न कथा के,
 १ गुण नुरसंकरल. २. ८. गुण नुरसंकरिहच्छवता ३.

सम्यक्प्रसन्नमत्प'प्रमुलै ॥ ८ ॥ सखिलश्च्यन्त सर्वासु, यान्ति तु खार्दिता यथा गतिषु । अरुहदृघटीयन्त्रन्यायेन पुन पुनस्तत्र ॥ ९ ॥ सक्लेशलाघाल्लघयन्ति ससारसागर च यथा । अवितथमकथि तथा तत्, सर्व तीर्थाधिनायेन ॥ १० ॥ अत्रान्तरे भवोत्त्रस्तचेता जमालि स्वामिन प्रणम्य 'न्यजिज्ञप्त्-यथा भगवन् । पितृभ्यामनुज्ञातो शुष्मदन्तिके ग्रहीतुमिच्छामि प्रब्रज्याम् । भगवता तु मा प्रतिबन्धं विधत्स्वेत्युक्तः प्रणत्य स्वग्रहानगादपृच्छ च व्रतार्थे मातापितरौ । कथ कथमपि ताभ्यामनुज्ञात' पुरुषसहस्र-
 ब्राह्म शिविकामारुह्य महाविभूत्या भगवन्तमुपतस्थे । भगवताऽपि पञ्चशतशतपुत्रपरिवारोपेत प्रब्रजयाञ्चक्रे । तत्पत्नी च सुदर्शना-
 स्त्रीसहस्रपरिवारा प्रजाजिता । द्वयोरपि सामायिकार्येऋदशङ्कपर्यन्ता श्रुतसम्पत्सम्पदे, कालेन गीतार्थताया जाताया जमालिजाताचा-
 र्यपदप्रतिष्ठोऽनुष्ठाननिष्ठाप्रष्ट पञ्चभिरनगरशते परितृप्तो ग्रामनगरादिषु विहरन् कदापि श्रावस्त्या नगर्यां तिण्डुकोद्याने कोष्ठकचैत्ये-
 ऽवग्रहमनुज्ञाप्य स्थितवान् । तत्र चान्तप्रान्ताद्याहाराभ्यवहारोत्पन्नदाहज्वर सस्तारकाऽऽस्तरणाय साधूनादिभ्यः, तैश्चच्छाम इति भणित्वा-
 सस्तरीतुमारब्धम् । स च गाढतरवेदनया दोदूयमानतनु पुनरवादीत् । यथा भो श्रमणा' । सस्तीर्णं नवेति । तेऽत्रोचन्-सस्ती-
 र्णम् । ततोऽसौ समेत्य यावद्दीक्षाचक्रे तावत्सस्तीर्यमाणसस्तारक विलोक्य सकृत्पुनर्विष्ट सकोपमवदत्-किं भो साधवो ! भव-
 द्भिरर्द्धसस्तीर्णोऽपि सरतारक. सस्तीर्णं इति भणित । तैरवादि- 'कजमाणे कडे', 'चलमाणे चलिए', 'उदीरिजमाणे उदी-
 रिए', 'निज्जिजमाणे निज्जिजे' इत्यादिभगवद्वचनप्रामाण्यात्, ततोऽसौ कियतीमपि वेला सस्तारके स्थित्वा तत्क्षणेपजातमित्या-
 त्वकर्मोदयादुदितदुर्विकल्प शरीरात्मनि च सक्रान्ते दाहज्वरे साधूनाहूयाब्रवीत्-भो साधव । श्रूयता तात्पर्यं पर्यालोचितमस्माभि ।
 यदेतद्वर्ता- 'कजमाणे कडे' इत्याद्युच्यते न तत्सुपर्यालोचितवचनम् । सस्तीर्यमाणसस्तीर्णयोर्भिन्नकालत्यस्येदानीमेव दर्शनात् क्रिया-
 कालनिष्ठाकालयोरत्यन्त भेदात्ततो भगवद्वचसि स्वलितमेतदिति प्रतिजानीमहे । एवमुक्ताश्च ते साधव' केचिदेवमेतदिति प्रतिपेदिरे ।
 अपरे त्वगगतभगवद्वचनयथावस्थितार्था एवमभिदधुर्था-जमालिसूरे । नेतद्युक्तमुक्त त्वया यतो न भगवान् कदाचिदसत्य जल्प-
 त्यविकलकेवलालोकत्वेन वीतरागद्वेषत्वेन च वितथकथने कारणाभावात् ॥ रागाद्वा द्वेषाद्वा, मोहाद्वा वाक्यमुच्यते ह्यनुतम् । यस्य तु

[illegible]

ज्ञार एकस्तथा क्षिप्तो यथा तत्सचाटिकेन्द्रेणो लानस्तथा च भणित भो श्रमणोपात्मक महानुभावा । किं मदीया सचाटी लया मया ।
 तेनोक्त-किमित्यर्थे । अलीकमभिधासि । नहि दणमान दग्धसुच्यते त्वन्मते । सचाटी च त्वदीयेदानीं द्वाप्तमानैव वर्तते इत्याहुस्तथा
 सा प्रतिबुद्धाऽवदन्-यथा भव्य कृत्वा भ्रातृक । इच्छाम्यनुशास्तिमिति दत्तमित्याहुः कृता च गता जमालिपाभेभ्यः । स्वामिप्राय च त-
 युम्भितक बहुश उन्मत्तवती । तथापि न तत्प्रतिपन्नवानसौ । तत सा परिशेषसा-यस्य स्वामिसकाग्रमेव प्राप्ता । मोडत्येकाही तस्मा-
 द्दुष्ट्यरूपणादनालोचिताप्रतिक्रान्तोऽर्द्धमासिसलेखनया काल कृत्या लान्तककल्पे त्रयोदशमागरोपस्थितिः कृत्स्नियितो देव समु-
 त्पन्नः । ततश्च्युतश्चत्वारिपञ्च तिर्यग्मनुष्यदेवमग्रहणानि ससारमनुपयेष्टा महानिदेहे मेत्स्यतीति ॥ भगिनीतनय पतिः मुलाया-
 स्वकरसरमर्पितसयमाधिराज्यमवगणयति चेज्जिन जमालिस्तदहह कोऽपि कुतन्ममरूपे ? ॥ ४५९ ॥ जमालिप्रकारमेव जीयमाश्रित्याह—
 इन्दियरुसायगारम-मर्षहिं सययं किलिष्टुपगिणामो । रुम्भयणमहानालं, अणुमयं चंई जीवो ॥ ४६० ॥
 परपरिचायनिसाला, अणेगकंदप्यनिसयभोगेहि । संसारत्या जीवा, अगडविणोअ कर्त्तेन ॥ ४६१ ॥
 आरंभपायनिरया, लोडअरिसिणो तथा कुलिगी अ । दुहओ तुत्ता नार. जीयंति दग्धत्रियलोप ॥ ४६२ ॥
 सव्वो न हिंसियव्वो, जह महिपालो तद्वा उदयपालो । नय अमयदानउत्ता, जणोयमाणेण होयन्धं ॥ ४६३ ॥
 पाविज्जइ इह वसणं, जणेण तं उगलओ असत्तुति । न य कोइ सोणिय मल्लि, सरंड वग्नेण दंवाणं ॥ ४६४ ॥
 ववइ खणेण जीवो, पित्तानिज्जाउसिभगोभेहि । उज्जमह मा विसोअह, तस्समनोगो उमो दुल्लहो ॥ ४६५ ॥
 पंचिंदियत्तणं माणुत्तणं आरिण जणे सुहुलं । माहुममाणम गुणया, सद्धणाज्जोण पव्वज्जा ॥ ४६६ ॥
 आउ संविहलंतो, सिद्धिलंतो वंधणाइं सव्वाइं । देहद्धिअं गुयंतो, आइह मल्लुणं यद्धं जीवो ॥ ४६७ ॥
 एकंऽपि नत्थि जं सुदट्ठ मुचरियं जह इमं वलं मज्झ । को नाम ददुत्तारो, मरणंतं मंदपुणम्म ? ॥ ४६८ ॥ युग्मम् ॥

[illegible]

कार्यो न पुनः क्रोध क्वापि कर्तव्यस्तस्य परलोकापकारित्वादयुपस्थानित्यत्वेन परलोकस्याभ्यर्णवर्त्तित्वात् ॥ ६४ ॥ एतदेवाह—
 “वचः” गाहा । व्रजति क्षणेन परलोकमिति गम्यते पित्तानिलादिक्षोभैस्तथाविधैः सर्वदा पार्श्ववर्त्तिभि स्वपुत्र रणसिंहराज शि-
 ब्याश्च प्रत्याह—उवाचछत मा विपीदत सदनुष्ठाने मा शिथिलीभवत । यतस्तरतमयोगः सातिशयो धर्मकारणसम्यद्धोऽय वक्ष्यमाणो
 दुर्लभस्ततस्तत्प्राप्तौ न युक्तः प्रमाद कर्तुम् ॥ तथाहि—“भो भव्या काकतालप्रपतनतुलया रत्नदृष्टान्ततो वा, मानुष्यक्षेत्रजातिप्र-
 भृति कथमपि प्रापि दुष्प्रापमेतत् । धर्म कर्मप्रमाथी भुतचतुर्युरुरुचैष लेभे भवद्विस्तर्त्तिक नद्यापि सद्यस्त्यजय कुगतिदं
 निर्विवाद प्रमादम् ॥ १ ॥ ६५ ॥ तथा चाह—“पचिदियत्तण” गाहा । पञ्चेन्द्रियत्वादीन्येतानि सर्वाण्यप्युत्तरोत्तरक्रमेण दुर्लभानि
 प्राप्योद्यम कर्तुं युक्तो, न प्रमाद । एवमप्युपदिष्टे य साम्प्रतेक्षित्वादुदुर्द्धर्मं न कुर्यात् स पश्चाद् बहु शोचतीत्याह—“आउ”
 ‘आयु’-जीवित ‘सवेष्टयन्’-सन्निहितोत्क्रमकारणैर्लघूकुर्वन् करुण ध्यायति जीवो यथा हा किं मया मन्दभागेन लब्धेऽपि सर्व-
 ज्ञासासने क्षिप्रमेव मोक्षप्रापिणि विपयलवलम्पटतया निरन्तरमहादुःखाधारससारकारणमीदृशमनुष्ठितमिति सुचरितावष्टम्भाभावात् ॥
 एतदेवाह—“एक्कपि” गाहा । एकमपि-द्रव्यभावस्तवयोरन्यतरत् । ‘वृढफारो’ ति-द्रुढिमा अवष्टम्भ क्व मरणान्ते मन्दपुण्यस्य
 जीवस्य विषयासक्त्या पञ्चेन्द्रियत्वसद्धर्मसामोहाराजत्तुक्रम—लोहाय नाव जलधौ भिनत्ति, सूत्राय वैडूर्यमणिं दृणाति । सच्च
 नन्दं प्लोषति भस्मनेऽसौ, यो मानुषत्व नयतीन्द्रियार्थे ॥ ६८ ॥ न केवल पित्तादिभिरुपक्रमकारणैरायुश्च्यवते, किं तर्हि ? एवमपीत्याह—

सुलविसअदिविदुई-पाणीसत्यगिगसंभमेहिं च । देहंतरसंक्रमणं, करेइ जीवो सुहुत्तेण ॥ ४६९ ॥
 कत्तो चिंता सुचरिय-तवस्स गुणसुद्विस्स साहुस्स ? । सोगइगमपडिहत्यो, जो अच्छइ नियमभरियभरो ॥ ४७० ॥
 साहति अ फुहविअदं, मासाहससउणसरिसया जीवा । न य कम्मभारागरुयत्तेण तं आयरंयि तहा ॥ ४७१ ॥
 वग्घमुहम्मि अहिगओ, मंसं दंततराउ कइदेइ । मा साहसं ति जंणेइ, करेइ नय तं जहामणियं ॥ ४७२ ॥

परिचरित्तु गीष्मदिक्कं निवसिष्ठं परमार्थं । ए त्वं करो एव तं न होइ सुखंवि नारपरिय ॥ ४७१ ॥
 एव नरो वेरमां निविधिआ व बहुयनो वेव । परिहज तं ता सहो, मासेव्य वस समोअए ॥ ४७४ ॥
 एव एव करोयि एव मा करोयि एव एव एव बहुयं मे । ओ विपयसंसारं करोइ सो आहरोइ दिवं ॥ ४७५ ॥
 भित्तिको अयायइओ अमसुवइओ ता एवाएओ । समयं वपणीसस संअनो केरिसो होआ ? ॥ ४७६ ॥
 पेटुण कामससे, परिहइ एव एव स्वायसो । ता उगयरविपरिर्नरिणो व वप इच्छियं सम ॥ ४७७ ॥

सुखरिचिरव्यक्तआम्बिको प्रणी ए पाइअमो होएसील्लो ॥ विरिहउत्तुअनस तु नसि एवेक इत्यार—‘करो’ गण्ड ।
 इच्छियंता सुखदुःखसिद्धेऽपि न कश्चित्करो । परिहसो—कम । निवसार्थ—विचित्रादियारं अन्तर्नी सुतो एर अणयइष्टे वेव
 ए त्व ॥ ४७१ ॥ एवमेव वापय्य करोये तुलसीनाथ कुठेरीत्यार—“सर्वसि व” गण्ड । मायाइससकुलवइसस वीणा
 मित्वाकसमर्पिको गता निरीक्षित्य कपलागुम्फाकसो प्रविशसौ मांसमाकनंति ततो प्रमथेनायकवादि—असहसं वि
 वेषति कसुपुजाओ व अमिसं इति । हुतो वि सत्य ईशसि वाचपरिचं व व करोति ॥ १ ॥ एवमस्योऽपि योऽन्तः
 प्री कम्पना करोति ए तनुस्ये हसन् ॥ एतद्विज्ञा अत्रमयेन कथामित्य कथारित्य कथारित्य माधवमुठेरीत्य तु अणयापारने-
 नेके सुखसर्वीरिक्ताए । अस्मिन्मयेकवि एतर्केन लाणयेवाय्य निपुण कथमिव कथकृते परमार्थं प्रसारयति विद्या
 केवर्क । एतस्मिन्ने एवा करोस्तुअनसंअनेन एव लक्षणाकनं सर्वमपि अत्यर्थं न कश्चि ॥ अत्रविहउत्तुअनमेवाह—
 “एव एव । नानेव अलकन् प्रीतिं कथमियेकमवर्ति । एवमेव एवा लक्षणाकन एव प्रतुलो यदीएवेऽपि वेव इति ॥

तद्विदमवेत्य यद्विधेय तदाह—“कह कह” गाहा । यः कथ कथ करोमि इत्यादिक हृदयेन सार्द्धं सप्रसार पर्यालोचनं प्रतिदिनं करोति सोऽतिशयेन करोत्यात्महितम् ॥ किमित्येतावानावर उपदिश्यत इत्युच्यते । अनादरेण मवमुष्ठानाराधनाऽयोगात्तथा चाह—
“सिढिलो” गाहा । शिथिल समयम सदा प्रमत्तस्वभावस्य कीदृशो भवेदिति सम्बन्धः, स च शिथिल, कथ स्यादित्याह—
अनादरकृतोऽयत्नानुष्ठित यत्नेनापि परमयादनुष्ठीयमाने न किञ्चित्स्यादित्याह—अवशवशकृतः । अवशो-गुर्वायायत्तता तद्वशेन तद्व-
द्वारेण नात्मश्रद्धया कृत । कृतापकृतश्च क्वचित्सपूर्णााराधनाद्विराधनाश्च क्वचिविति । एतदेवाह—“चंदोव्व” गाहा । तथोद्गृहवि-
गृहनिर्झनश्च नैवेत्तित लभेत् । तत्रोद्गत प्राचल्येन नष्ट गृहस्थावस्थाभावि गृह यस्य स तथा । प्रत्रज्यावस्थायामपि विशिष्टवस-
त्यभावाद्दिगृहः निर्झनश्च-योपिदभावात्तत कर्मधारय । ततोऽयमर्थः—क्लिष्टाध्यवसायेन विषयान् वाञ्छन्त्यसौ कर्मैव चिनोति न
त्यभावाद्दिगृहः—

पुनरसंलापत आभ्रात शुहशृङ्गात्रष्टताम् । तत्तावन्मनोविकल्पकम् ॥ ४७८ ॥
भीओव्विग्ग निळुक्को, पागहपण्णन्नदोससयकारी । अपच्चयं जणंतो, जणस्स धी जीविंयं जियइ ॥ ४७९ ॥
न तहिं दिवसा पक्खा, मासा वरिसा वि संगणिज्जति । जे मूलउत्तरगुणा, अक्खलिया ते गणिज्जति ॥ ४८० ॥
जो न वि दिणे दिणे संकलेइ-केअज्ज अज्जिया मि गुणा ? अगुणेषु अ नहु खलिओ, कह सो उ करिज्ज अप्पहिअं ? ॥ ४८१ ॥
इय गणियं इय तुलियं इय बहुआदरिसिय नियमियं च । जइ तहवि न पडिबुज्जइ, किं कीरइ ? नूण भवियज्ज्वं ॥ ४८२ ॥
किमंगंतु पुणो जेण, संजमसेदी सिद्धिलीकया होई । सो तं चिअ पहिवज्जइ, दुक्खं पण्छा उ उज्जमई ॥ ४८३ ॥
जइ सव्वं उवलद्धं, जइ अप्पा भाविओ उवसमेणं । काय वायं च मण, उप्पहेणं जह न देई ॥ ४८४ ॥
हत्ये पाए निखिवे, कायं चालिज्ज तं पि कज्जेण । कुम्भो ज्व सए अंगे, अंगोवंगाइं गोविज्जा ॥ ४८५ ॥
भीतो मा कोऽपि किंचिद्धणिज्यतीति त्रासाद्विग्नः क्वचिदपि घृतेरभावात् । ' निळुक्क ' -सघपुरुषादिभ्यो नात्मान गोपयन् ।

मीतो मा कोऽपि किञ्चिद्विण्यतीति त्रासाद्विग्नः क्वचिदपि घृतेरभावात् । ‘निलुक्’ –सघपुरुषादिभयो नात्मान गोपयन् ।

एतं पापकण्ड्वं दर्शयन् । विप्रीतिविमिति-विच्छादार्णवात्पदभेदेन जीवति ॥ इति साविचारत्वात् शेषतस्तस्मादपि एव निरतिशया
 रेव सामर्थ्यं । अतु चिन्तयेत् प्राप्तीकृत्यो परोक्षसिद्धिर्मैविव्यति किं निरतिशयतया तं कस्याह—“ न तद्वि ” ग्राह्य ।
 संगमिन्न वि-साम्यारुह्यताकृत्यो गतावर्तिन विवसायीनि ये प्रतिभो ज्ञातयेति तस्मात्पुनरेतदुच्चार्यतासाम्यतां व्यक्तम् । सा
 च तद्व्यवसायप्रतिभो यवति । अत आह— को यन्ति ग्राह्य । अगुयेति च त्रि अगुयेत्य मिच्छास्वादिभिर्न च सत्यचित्तो
 मोक्षमाशौचपर्यवर्तिन इति । अस्मिच्छादिभिर्न ये कृत्यान्तौ मिच्छन्तः पटनीयः आत्मना गतावर्तिन । तदेवमादिता आत्मनोस्वकारेपुन-
 रेतिदु सापुच्छक्यतेपरेषु ऐतन्महि केनचन प्रतिपत्त्यते प्रविपत्त्यमपि आपरे सिद्धिच्छक्यतीति एतद्व्यक्तम्— इव ” ग्राह्य । इत्युगतेन
 प्रत्ययेन गच्छते परितोक्तवत् सकलसमुत्पत्तिभ्यो इत्यपिना समुत्पन्नमिति विद्येयं सतीति गच्छते इति तुम्हिवसावस्तिप्रत्यय
 त्रिभुवुगतालोपप्रत्ययविद्या । इति वाच्य एतित्वात्सावर्तिनपुन्यविद्या । निवर्तिन च निवर्तिन्यं आत्मकस्यविदरेप्यव्यक्तं—‘ममिरीक-
 सावर्तीररेत्यपि प्रत्ययपदभेदेन आत्मकस्योत्पत्त्यो इत्यपिना व्यतिरेकेन मित्यं एतित्तमिति व्यक्तम् । अत्रि तत्प्राप्तीवत्पदभेदेन
 व्यक्तव्या च प्रतिपुन्यते तुल्यमूर्तिभ्यो छद्मिने तत्प्राप्तिभिमूर्त्यो एता त्रि किञ्चाप्यव्यक्तस्यपिच्छदं ! नून निमित्तं मन्वितव्यमनस्य
 वाच्यं व्यक्तस्यारे कीरिति तत्त्वतो ॥ ८१ ॥ अत्रेव विच्छादार्णवक्याह— विमर्शं न-येन संवमयेतिः सिद्धिप्रीत्या मन्वति स
 विमितिं पुनरात्मसु सम्बन्धसुखानामर्थे ग्राह्य च अन्ति कच्छते-स तेषु हेतुरिकस्येव यदि-सामस्येन मोक्षसाधुस्याहमवति नाना
 वमितिर्न करोति । अना पञ्चपरिच्छेदेनोत्पत्त्युत्पत्त्यं करोति । अना पुनर्भेदज्ञानात्प्रसिद्धो सम्बन्धोपापुत्तव्य पुनरापेक्षाय नुत्पत्त्युत्प-
 त्त्येवमेवोत्पत्तिर्वा । एतत्पदभेदज्ञानात्प्रत्ययार्थः । अत्राप्य संविद्यिषु तुल्यं विस्तीर्णव्य भिमिति । “ अत्रि नम्य चक्यदी चप्य
 सामर्थ्यं चि चक्यमित्युत् । न च जोसक्यनिरादी तुदिनो जोसक्यं चप्य ॥ १ ॥ ” इति च पञ्चातुल्यं अत व्यक्तम्— चरे
 इत्यप्यव्युत्पत्त्यस्यव्यवसायस्य पुनराह । अत्राप्य व्यतिनि वेद्याव्यवसायस्योत्पत्त्य ॥ २ ॥ ” इति ततो मूल्येन प्रमातो गच्छतीत्य ।
 विमर्शं इत्यप्यव्युत्पत्त्यात्प्रत्ययं इत्या तुल्यं चरे इत्यप्यव्यवसायस्य वि चमिति प्राप्नोती व्यक्तव्यवसायस्य वदपि सत्त्वव्यवसाय इत्यर्थम्

भाति तदा तत एव घोष्ठन्यम् ॥ ८२ ॥ गणिततुलितानुपदेशो न दुःखयते तस्य शिक्षामाह—“जह” गाथा यदि तु मांमुपदे-
 शजातमुपलब्ध हृदयेतावधारितम् । उपलब्धेऽपि यगामोपशमेन रागादिजयेन भावित । अयमर्थ—स ग्गोपदेशोपलब्धो भण्यते
 यत्र रागाद्विजयो भवति । यदुक्तम्—तज्ज्ञानमेव न भवति गरिमन्नुद्धिते निभाति रागगणः । तममः कुतोऽस्ति शक्तिर्दिनकरकि-
 रणाम्रत स्यातुम् ॥ १ ॥ इति ततश्च हे विवेकिन ! तत्र चात्र मनश्चोत्पद्येन यथा न दृश्यं तथा यत्नयमिति शेषः । गयोत्पग-
 प्रवृत्ता योगा न भवन्ति तथा वर्त्तितव्यमित्यर्थः ॥ तत्र तावत्कायमधिष्ठ्याह—“हये” गाथा । हस्तौ पादौ प्रयोजनेऽपि नास्तं-
 धृतावप्रतिलेख्याऽप्रमाज्यं च क्षिपेत् एव कायमपि । ‘कुम्भो न’ इत्यादिना सगुतत्त्वमेवाह—उक्तं च श्रग्यम्भमयूत्ये—“कुम्भो
 न्व अलीनपलीनगत्तो परफमिज्जा तव सजममि” ॥ ४८४ ॥ वाचमद्वीकृत्याह—

विकहं विणोयभासं, अतरभासं अवक्कभासं च । ज जस्त अण्डिमपुन्निउओ य भासं न भामिज्जा ॥ ४८५ ॥
 अणवट्टियं मणो जस्स, झायइ वड्डुयाइं अट्टमट्टाइ । तं चित्तिअं च न ऊहः संचिणइ अ पाक्कम्माइं ॥ ४८६ ॥
 जह जह सव्बुवळ्ळं, जह जह सुचिं तवोवणे वुन्ठं । तह तह कम्मभरणू, मंजमनिच्चाहिरो ज्ञाओ ॥ ४८७ ॥
 विज्जप्पो जह जह ओसहाइं पिज्जेइ वायहरणाइं । तह तह से अहिययरं, वाण्णाऊरिअ पुंठं ॥ ४८८ ॥
 दट्टजउमकज्जकरं, भिन्नं संख न होइ पुणकरणं । लोहं च तंत्रविद्धं, न एह परिकम्मणं किंनि ॥ ४८९ ॥
 को दाही उवएसं, चरणाळसयाण दूळ्विअहुंढाणं । इंदस्स देवळोगो, न फहिज्जइ जाणमाणस्स ॥ ४९० ॥

विकथा-राजादिसत्ता । विनोदभाषा कालनयनमात्रफला । अन्तरभाषा-गुर्वारिजंत्यत । अवाग्यभाषा-उत्कारमहारादि । या च
 यस्य कत्याप्यनिष्ठा गर्मस्पर्शिनी ता सां न भायेतेति सम्यग्य । अपृष्टश्च याचालतया न भायेतेति ॥ मनोऽधिष्ठान्—“अण-
 द्विय” गाथा ‘अट्टमट्टाइ’ ति-पापसम्यग्ज्ञान्यहं धितइं प्रयोजनानि ॥ पुनरपि गुरुकर्माणा विपरीतचारिता दर्शयति—“जह जह”

गच्छ । लोभने साधुसमये गच्छन्नाशेन संवसतिस्त्वयिरेते । वि-वागमोऽप्यगुह्यतन्निर्दिश्यते । गच्छते नरे कश्चिदसाध्वः स्यात्पुष्पिकितमाह-
 त्वाभिमतिमिदं गच्छते । अयमुपगमः । आनीये कर्मवत्तद्वराणि सिद्धोत्पन्नौषधामि पापफलव्यनेकया पापी यः प्राप्ती रोमिन्तं विप्रेभ्यः
 गच्छतुना गच्छते पूर्यते इति ॥ विमिति-सिद्धावप्यौषधेरपि तेषां न कोऽपि गुणो वाक्य इत्यत्र दृष्टान्तात्-“ इत्यत्र
 गच्छन्त्यानि बोद्धव्यमिति प्रसिद्धरेषं वदितुमिदं गुणकर्म निश्चित्यते य इत्यत्रे । वाग्विदं न कोऽपि तन्मन्त्रकर्म प्राप्नोति
 गच्छते-“एवा वैरलोपगच्छन् वानासनेभ्यः । वैरलोपे न इत्यत्रे । एवमेव वि वेकमुपगच्छन्त्या त्वात् । एवा तेऽपि विदं वय-
 नेन आनीय इत्युपरिस्मृत्युपरसमये न पुनरे विधिपञ्चनमिदं प्रत्यक्षोद्दिष्टावप्यन्त्यासनेभ्योऽप्यौषधेरलोपवदिति ॥ ४९ ॥

दो येन विष्णवेर्हि वाग्वारावगच्छिष्यसेर्हि । लोगमिन् एवा यच्छिष्या सुसुपन्न सुसत्त्वो वाऽपि ॥ ४९.१ ॥
 साधवस्तुलावितारवा य इत्यत्र तु विनिरवा । साधवस्तुलावितारवा यो, इत्यत्र इत्यत्रसुसुपन्नो ॥ ४९.२ ॥
 ईशवर्गजसोवाचं वैमसास्तुसिष्य सुसत्त्वकः । तस्मा नहि बोधिसामो, न सुमार्गं नेय परमोयो ॥ ४९.३ ॥
 निष्पीर इच्छिपस्ते एव्वा शीरसाधो वयावो । भावेच्छने वीर्यं स विर्यं द्वास्तवद्वगस्त ॥ ४९.४ ॥
 केचित्ति सत्त्वं लक्ष्यं एवमस्तेर्हि सत्यपदं च । पुण यत्र च केचित्ति सत्त्वं सुदृढि संतत्त्वा ॥ ४९.५ ॥
 रागा विषयारब्धो, क्रिपीय यम्यवितरिचो द्यवो । विष्णोर्हि यम्यवितरिचो य यचारि ॥ ४९.६ ॥
 अस्तेयवर्हि सत्त्वं, सत्यं च वैसवितरिचः । साहर्हि यम्यवितरिचं यत्र वीर्यं च विष्णवद्वि ॥ ४९.७ ॥
 ॥ ४९.८ ॥

जे ते सत्त्वं लहिउं, पच्छा खुटंति दुब्बलधिईया । तवसंजमपरितता, इह ते ओहरिअसीलभरा ॥ ४९९ ॥
 आणं सन्वज्जिणाणं, भंजइ दुविहं पइं अइफातो । आणं च अइयांतो, भमइ जराभरणदुग्गम्मि ॥ ५०० ॥

ननु तृतीयः सविनपाक्षिकमार्गोऽप्यस्ति स कथं नोक्तः ? सत्यमपिशब्दसूचितोऽसावनयोरेवान्तर्गतो दृष्टव्यः । सन्मार्गापिबृहद्
 त्वेन तन्मध्यपातित्वाविरोधादिति । एतावेव मार्गौ भावार्चनद्रव्यान्निशब्दाभिधेयाधित्याह—“भावशृणु” गाहा । भावार्चनमुप्रविहारतापि
 सम्यक्कारित्राराधनम् । द्रव्यार्चनं तु-जिनपूजारूपसम्यग्द्रव्यस्तत्त्वापधनम् । अन्योऽप्रथममेव प्रभानं तदशक्तावितरदपि विधेयं तस्यापि
 पुण्यानुबन्धिपुण्यहेतुतया पारम्पर्येण भावार्चनहेतुत्वादिति ॥ यथैव तर्हि प्रस्तुते किं स्थितमित्याह—“जो पुण” गाहा । एव
 मन्यते ह्यथैव अनन्तरोपवर्णितौ मार्गौ सर्वज्ञाभिमतौ । अयं तून्मार्गं एवोभयलिङ्गशून्यत्वादत्त एव यः पुनरिति तद्व्यतिरेकितयो-
 पात्तः । निरर्चनो-भावार्चनरहितः । तल्लिच्छशब्दो हृदयस्तत्परत्वावाचकः । बोधिलाभ-प्रेत्यजिनभर्मप्राप्तिः । सुगति-मोक्षावाप्तिः । पर-
 लोक-सुदेवत्वावाप्तिः ॥ द्रव्यार्चनभावार्चनयोः किमभ्यधिकतरमित्यन्योन्यते—“कचण” गाहा । रत्नगर्यर्चयत्यभवनद्रव्यार्चनकर्तृरपि
 सकाशात्तत् सयमभावाच्यनकुंराधिक्यं ततस्तथैव यत्नः कार्यः ॥ यस्तु पार्थस्यादियत्नं करोति तस्यापायान् दर्शयितुं नष्टान्तास्ताव
 दाह—“निब्बीण” गाहा । “केहि वि” गाहा । कदाचिद्बुद्धिहेतुं निर्वाजे सति राज्ञा देशान्तरादन्यस्मादानीयं नीजमिदं स्वदेशे
 कर्मफलोकस्य यत्तं निष्पन्नस्यास्य समभागो देय इति ॥ तत्र कैश्चित्सर्वं भक्षितम् । अन्यैरर्द्धं प्रतिष्ठापितम् । अपरैः सर्वं
 प्रकीर्णं-निष्पत्तिं नीतम् । केचित्सर्वं व्युत्सोद्गतं निष्पन्नं सत् क्षेत्र एव कुट्टयन्ति, राज्ञश्चौरिकया गृहे नयनाय, अत एव सत्रस्ता
 राजदण्डाद् भीताः । तेन दाताश्च वधादीन् प्राप्नुवन्ति ॥ ९५-९६ ॥ दाष्टोन्तिकमाह—“राया” गाहा । “अरसजग्गहिं” गाहा ।
 ‘चत्तारि’ स्थित्वा रोऽसयतदेशधिरत्तमुत्साधुपार्थस्थाः । तेषां जीवनवरारजेन धर्मबीजं केवलालोकद्वोपादानीयं गोगाधन्यावासये सम-
 स्मितिमिति । तन्नासयतेर्विरतिधर्मरूपं बीजं सर्वं स्वादित, तद्विरहितत्वात्तेषामर्द्धं न देशविरतोऽद्यादितगर्ज्जेशेव तेषु दर्शनात् । साधुभिः

पुनस्तदर्थं न द्रुत-पुनरे वीर्यं च निष्पत्तिं सम्भवपाद्यमेव ॥ पार्थिवोत्तर्हि किं कृतं वीर्यं वा न इत्याह ये हे० गदा ये ते सर्वे-
 विरिक्तं वर्मदीर्घं कम्पाद्वि चोरे-कौरे दुर्योधन-रज्ज्वदन्ति यथापलाशियथोरुर्द्विष इव । कल एव दुर्योधनिकान्नपःसंपययोः
 वरिष्ठतया-कन्या । कवयुगलीकन्या पार्थिवो युगलीकयापलां पार्थिवान्ते अरन्ति ॥ मन्दतं वार्ष्णेयसुपुत्रकान्तं वार्ष्णेयिणुमाह-
 कल पला । विरिष एवं युगलक-सुगलककथयन् ॥ ५ ॥ अथ तर्हि यम्यन्तिनामकथा च सान्त्वयेति अने सारिणिं वद-
 न्ति विरिक्तकथम्-

अथ न तस्मिन् पारेण द्रुतयुवसरे सज्जतरुणे च । द्रुत तो विप्वी गुमारगणे वरतरागे ॥ ५०१ ॥
 वरिदित्वेदमात्रं सुसाद्रुपायस्यो हतायातो । पुस्तारगो वरवर्त्त, न साद्रुपेसेन गुञ्जगवो ॥ ५०२ ॥
 सन्वसि माभिरुर्ध्वं, विरै ससु वस्तु सन्धिया परिच । सो सन्धिरारार्धं द्रुत मेमं च सुजे च ॥ ५०३ ॥
 ओ अरुपयं न द्रुत विच्छिदिही वयो दु को अयो । वरदे च विच्छिदे, वरस्य संदे तमेवागो ॥ ५०४ ॥
 आभाए विष वरचं, वस्मै काल हि न स्मद्वि । आर्चं च आर्चगो, वस्त्यापसा द्रुत सेमं ॥ ५०५ ॥
 संसारो च अर्चगो, वदुश्चरिचस्तु किमाशीरिस्त । वरमाज्यपदुगो पागारो यद्विचो जेव ॥ ५०६ ॥
 व क्तेमि वि यमिषा ठ वेच निसेत्त द्रुतो पावे । एवाम्बुसार्धार्धं, मायाविषयोवमगो च ॥ ५०७ ॥
 ओच्छिन्नो ससुगो, वस्मिन् सहसान्वासत् द्विचि । अद विस्मयोऽपि अमिदे, मास्य तो द्विच रिजयाय ॥ ५०८ ॥
 वरपवचुम्बपार्धं, छेदेव ओ तवे वर्य अर्ध । सो अम्यानी द्रुतो माकाद्रु(छेदो)द्रुतो सुयेपचो ॥ ५०९ ॥
 वरुद्रु ससुवद्वज, नाऊर्ध्व ओ न हीप वगयल्लो । यप पापे सज्जं, कानं च करेद अयल्लो ॥ ५१० ॥

यदि न शक्नोति धारयितुं मूलगुणम् सोत्तरगुणं तदा तिलो (जन्मविहारदीक्षा) भूमिमुक्त्वा सुश्रावकत्वमेव वरतर-प्रधानतर-
कृतं युक्तम् । भूमयश्च जन्मापेक्षया ज्ञेया न दीक्षापेक्षया ॥ अमुमेवायं समर्थयन्नाह—“ अरहत ” गाहा । अर्हच्चैत्याना सुसा-
धूना च यथौचित्येन पूजारत दृढो निष्प्रकम्पश्चाचारोऽणुव्रतादिपालनात्मको यस्य स दृढाचारः । सुश्रावको वरतरं प्रधानतरो न
पुनः साधुवेयेण च्युतधर्मं शासनलाघवकारित्वात् । तथा “ सञ्चति ” गाहा । ‘सन्वे’ति उपलक्षणत्वात्—‘सञ्च सावज्ज जोग
पञ्चत्वासि जावजीवाए तिविह तिविहेण’ मित्येव भणित्वा यस्य विरति सर्विका-सर्वविरतिर्नोस्ति स सर्वविरतिवादी व्रतग्रहण
काले भ्रश्यति देशविरतेः सर्वविरतेश्च प्रतिज्ञाताकरणात् ॥ न केवलमयमुभयग्रष्ट एव भवति किन्तु मिथ्यादृष्टिश्च भवतीत्याह—
“ जो जह ” गाहा । यो यथावाद ययोक्तमागमे तथा न करोति तत् कोऽन्यो मिथ्यादृष्टि, स एव मिथ्यादृष्टिरित्यर्थः ॥ किञ्च—
“ आणाए क्षिय ” गाहा । आज्ञाया-भगवद्देशेनैव वर्त्तमानस्य चारित्र व्यवतिष्ठते ‘तन्मगे’ इत्यादि स्पष्टम् ॥ अभ्युच्चयमाह—
“ ससारो ” गाहा । पञ्चमहाव्रतमित्युन्नत प्राकार इव प्राकारो जीवनगररक्षाक्षमो गुणकलाप इति गम्यते । ‘भिक्षिओ’ स्ति
विलुप्तो येनापुण्यवर्तेति ॥ अधुना महासाहसिकत्व तस्य दर्शयन्नाह—“ न करेमि ” गाहा प्रत्यक्षो मृपावादी साक्षादलीकवावदूक
पश्यतोहर इवात्यन्तमचिकित्स्य इति । तस्य च मायानिष्ठयोरान्तरवाद्यशाठ्ययो प्रसंगः प्राप्तिः सपद्यते ॥ तथा चासौ प्राकृतलो-
कादपि पापीयानित्याह—“ लोमे वि ” गाहा । सखुलो मनागपि पापमीरु सोऽपि विमृश्यकारित्वादलीक सहसा किञ्चिन्न भाषते ।
‘अह विक्खिओवी’त्यादिना ततो व्यतिरेकमाह—‘किं चेति’ चकार पादपूर्णे ॥ यस्तु महाव्रताणुव्रतानि पालयितुमशक्तस्तपसा
तु निकाचितान्यपीति तपो हि दुरतिक्रममिति च श्रुत्वा तपस्येवोद्यम करोति त प्रत्याह—“ महव्वय ” गाहा । ‘नावावोहो’ स्ति
नौघोदो मन्तन्त्यः । यो हि जलधौ नाव भित्त्वा मूर्खतया लोहकीलकान् गृह्णाति तत्समदृशोऽय दृष्टव्यः । संयमनौघेन गृहीततपो
य कीलकस्यापि भवजलधौ निमज्जनात् व्यर्थं तद्ग्रहण तस्मात् द्वयोरपि यत्नो विधेयः ॥ साम्प्रत पार्श्वस्थाद्याकीर्णलोके माध्यस्थ्यमाल-
म्बनीय न मौर्यं कार्यमन्यथा प्रस्तुतार्थक्षति स्यादित्याह—“ सुबहु ” गाहा । ‘काग च करेइ’ ति तदोपोद्घोषमौख्ये क्रिय-

माये मस्तुत येगाह्वितो संमूहमनो गुणरत्नचक्रमाव हासकणमापेव होमपाये स एष निर्गुणपद प्रकथन्य कथकस्तस्य निन्दक इत्यर्थः ॥ ५१ ॥ तत्रये मुनिवस्योत्प्रेयो दुस्मितेन पु बहिरेय तत्कथमया प्राह—

स्यान्तस्तत्त्वनिरूपणाभिप्रायस्येष्ट दर्शनं, यदुत चरणस्योपघाते सति ज्ञानदर्शनवधोऽपि जायत एव, तयोस्तत्साधकत्वेनैव पारमार्थिक स्वरूपावस्थिते, तदभावे त्वर्किचित्तरतयाऽवस्तुत्वाप्तातेः । व्यवहारस्य तु बहिस्तत्त्वनिरूपकाभिप्रायस्य पुनश्चरणे हते भजना-विकल्पना ज्ञानदर्शनयो, कार्याभावेनैकान्ततः कारणाभावासिद्धे निर्धूमस्यापि वन्देर्दर्शनादिति ॥ तद्वियता ग्रन्थेन यदुक्त द्वावेव मार्गौ जिनवरैरुक्ताविति तद् व्यवस्थापितमधुना तत्रापिशब्दसूचितसविग्नपाक्षिकेन सह तयोरेव स्वकार्यकारित्वमाह—“सुज्झइ” गाहा । ‘सविग्नपक्खरुइ’ चि सविग्न-मोक्षाभिलाषिण सुसाधवस्तत्पक्षे तदनुष्ठाने रुचिरभिलापोऽस्येति सविग्नपक्षरुचि । सिद्धिप्रतिबद्ध-विशुद्धबुद्धिबन्धुः सदापि य सुमना सविग्नपाक्षिकोऽसौ तत्त्वाऽन्यत्र प्रयुक्तोऽपि ॥ ते तर्हि सविग्नपक्षरुचय कथं लक्ष्यन्त इत्याह—“सविग्न” गाहा । यदनया गाथया प्रतिज्ञात तदेव सविग्नपाक्षिकलक्षणमाह—“सुद्ध” गाहा । “वदइ” गाहा । शुद्ध सुसाधुधर्मं कथयति, न पुन स्वमन्दाचारपोषत्वेनाशुद्धम् । तथा कथनस्य दुरन्तत्वेन ज्ञानत्वात्तथाहि—

“नो सत्यं न विसं न साय(इ)णिवसो नो पेय-भूयगहो, दुक्कालो न दुग्गल न जलणो जालाकरालोचि ।

सिद्धतो जिणदेसिको खुमइणा लोणं मिच्छगहा, सपाडिज्ज अणत्थसत्थमिह ज देसिज्जमाणोऽन्नहा ॥ १ ॥”

‘सव्वोमरायणिओ’ चि-सर्वाविमरालिक अद्यदिनदीक्षितेऽल्पोऽप्यात्मानं न्यूनं मन्यते इत्यर्थः, कृतिकर्मवन्दनकविश्रामणादिक सुसाधूना स्वयं करोति, न पुनस्तान् कारयति ॥ किमित्यात्मार्यं न प्राव्राजयतीत्याह—“ओसन्नो” गाहा । न केवलमात्मार्यं प्राव्राजयन् भवजलधौ ब्रुवति, वित्तं प्ररूपयन्नपि ब्रुवतीत्याह—“जह” गाहा । यथा हि शरणोपगताना जीवानां यः शिरासि कृन्तति स विश्वासघातकोऽभिधीयते । एवमाचार्योऽप्युत्सूत्रं प्रज्ञापयन् विश्वासघातक एव । तथा च तानात्मन च दुर्गतौ क्षिपतीति । निगमयन्नाह—“सावज्ज” गाहा । सावधयोगानां सर्वथा त्यागेन यतिधर्मं प्रथमं सर्वोत्तमो मोक्षमार्गस्तद्धेतुत्वादपरावपि मोक्षमार्गो-विति ॥ शेषाणां का वर्त्तन्त्य आह—“सेसा” गाहा । शेषा-प्रोक्तयतिव्यतिरिक्ताः मिथ्यादृष्टयो विपरीताभिनिवेशाद्भवानुयायिनः

इत्यर्थः ॥ ये तेऽत्र आह—पुनरिच्छिदुच्छिद्राभ्यन्तरे करणभूतेषु वर्तन्ते । पुनरिच्छिद्र—पुनरुपपन्निरूपः । इत्यन्-
 तरे—पार्श्वभागे रजोहरेत्यर्थः । एवं च त्वित्ते किं संयममित्याह—आह विचित्रो न्ति ॥ ५२ ॥ अतः पुनरिच्छिद्राभ्यन्तरे यवन्तु
 यथापुन्यभित्तो मयान्तिच्छिद्राभ्यन्तरे कथमित्याह—

समुत्तसारयिष्य, परिप्लव्येदेति सुव्यग्रीयेति । परिप्लव्यि च वृक्षाणि च इत्यादि च अथवसो इत्यन्तिमाह ॥ ५२१ ॥
 अथवसो वो पुन च इत्य्द वदुसोऽपि एवमित्येति । संयम्ययमित्यपत्तं, करिष्य छविमिति तेन एव ॥ ५२२ ॥
 केयुरोहकदलभोमयेवजयप्रपञ्चयेषु । सुव्यापरेण वप्याय इत्य्द ये सादुकरिण्ये ॥ ५२३ ॥
 आनरतरसंभालं सुशुक्लं पाकसक्ये सोऽह । संयम्ययमित्यपत्तं, ओमन्नेवं कुटं क्यत् ॥ ५२४ ॥
 सारजवह्ना ये पप्यमित्यस्या परिप्लव्यि यमस्या । विषयपण्यदिराज्यि च तेऽत्र एवाप्ये न स्यय्या ॥ ५२५ ॥
 हीनस्त्यदि सुदरक्यगस्य संयम्ययमित्यपत्तं । आ वा इतिव्य यस्या सा सा से मिथ्या होर ॥ ५२६ ॥
 सुखं(संख)इत्यपिसुखं, स्य आये इत्य्द वान्तिवो चिन्त । एवेव च सीयस्यो, आये ददतु सुवाय्य ॥ ५२७ ॥
 नासुखयोगिनो चिन्त इव्य योग्यदि तस्य बीरव्या । संयम्ययमित्यपत्तं तो विद्या सादुव्यास्त ॥ ५२८ ॥
 न्ति सुसम्यग्न व्यत्येकं, द्वि वा व्याग्न क्ययमासाह ॥ योदयस्त्यदिम्यग्न इति इत्युत्तरपमासाह ॥ ५२९ ॥
 वरजकरणाभ्यन्तरे अविषयक्यदुमानं सुयप्ययोगिष्य । न यथो सुयसाहस्यो, आहम्यद कृष्णमासस्त ॥ ५३० ॥

अन्यद्विषयक्यस्य व्यत्येकः संयोगकर्मकत्वात् व्यतिपाद्यकत्वात् इत्यपिपुसाम्यन्ते न विपद्य इति मया ॥ एवं च त्वित्तेन
 इत्यर्थेन कथितान्ताऽऽरभ्या एव तस्य वेवान् । अतः न त्वमिति च आनम्योः प्रकाशनीकत्वमिति च को न त्वमने प्रत्याह—

“अञ्चणुरन्तो” गाहा । य पुनर्लिङ्गधारणेऽत्यन्तानुरक्ते मनाक् सशुक्लश्च गुणदोषकथनेन बहुशो गीतार्थः प्रज्ञाप्यमानोऽपि न मुञ्चति द्रव्यलिङ्गं स सविग्नपाक्षिकत्वमनन्तरोक्तलक्षणं कुर्यादित्युपदेशः । यतोऽसौ तेन क्रियमाणेन लप्स्यते पथ ज्ञानादिमोक्षमार्गमिति ॥ सा तर्हि सविनता क्वोपयुज्यत इत्याह—“कतार” गाहा । कान्तार-महारण्यं रोधेन नगरादौ परचक्राकान्ति । अध्वानमार्गः । अवम-दुर्भिक्षम् । ग्लानत्व-ज्वरादिमान्यम् तदादिकार्येषूपस्थितेषु सर्वादरेणागमोक्तयतनया यथा तेषां चित्तोपरोधो न भवति तथा सविग्नपाक्षिक साधूनां यत्करणीयं प्रयोजनं करोति, साधवोऽपि प्रतीच्छन्ति, न पुनः प्रार्थयथादीनामिव न प्रतीच्छन्ति ॥ एतच्चार्तिदुष्करमत एवासौ प्रशस्यतयोक्तो यत आह—“आयर” गाहा । आदरतरेण-सातिशयप्रयत्नेन सन्मानः सुसाधूनामभ्यर्चनं यस्मिन् सविग्नपाक्षिकत्वे तदादरतरसन्मानं सुदुष्कर-दुर्नुष्ठेयम् । मानसकटे-गर्वेण तुच्छे लोके स्वाभिमानप्रस्तप्राणिगणमध्ये दुःशकं कर्तुमिति भावः ॥ संविग्नपाक्षिकत्वमवसन्न-शियिलेन स्फुटं लोकप्रकाशं निर्व्याजं वा कर्तुं दुष्करमिति सम्बन्धः । अथ ये सुसाधुविहारेण बहुकालं विवृत्य पश्चात्कर्मपरतन्त्रतया शैथिल्यमवलम्बन्ते ताश्च प्रमाणीकृत्यापरे प्रमादे वर्तमाना गीतार्थं सूत्रसदृशेनानुयुक्ता यदि द्रुयुर्यदुत किं कुर्मो, वयमस्मत्तो बृहत्तरैरप्यतदाचरितं तान्प्रतीदयिष्यन्ते ॥ “सारण” गाहा । ग्रन्थाम् ११००० स्मारणस्योपलक्षणत्वात् स्मारणवारणचोदनादिभिरन्याजिता निर्वदिता सन्तो ये गच्छन्निगतां प्रविहरन्ति यथेष्टचेष्टया त्रिचरन्ति ते प्रमाणं नैव कर्तव्या इति सम्बन्धः, सुसाधुतया नैव दृष्टव्या इत्यर्थः । अत्रतनस्यापि तुशब्दस्यात्र सम्बन्धावपि तु पार्श्वस्थास्ते यतो जिनवचनवाद्या इतिहेतुद्वारेण विशेषणम् । अयमर्थः—ये जिनवचनवाद्यतया चिरादपि पार्श्वस्था जातास्ते चारित्राचरणे प्रमाणं विदुषा न क्वचिदपि कार्याः, सूत्रमेव प्रमाणयितव्यम् । अन्यथाऽर्थापत्त्या भगवतोऽप्रमाणता आपद्येत । तथा चावाचि श्रीहरिभद्रसूरिभिः—सुयवज्ज्ञायरणरया पमाणयता तद्वाविह लोय । सुवणगुरुणो वराया, पमाणय नावगच्छंति ॥ १ ॥ सुत्तेण चोइओ जो, अन्न उदि सिय त न पडिवजे । सो ततवायनज्झो, न होइ धम्ममि अहिगारी ॥ २ ॥ इत्यादि तस्मादगमपरतन्त्रतैव लोकाचरितनिरपेक्षाऽपरलोकाङ्गं तस्या च सत्या शक्यतनु रूपं यदेवानुष्ठायते तदेव निर्जयकारीति ॥५२५॥ अमुमेवार्थमाह—“हीणस्स वि” गाहा ।

[illegible]

वस्तु । नहि मणिलक्ष्मसूय काकस्य परिधीयते, परिधायकस्यायुष्युपहास्यत्वावाप्तेरिति ॥ ५३० ॥ किमेवमयुच्यमाने केचिन्न सम्यग्वर्तेरन्, येनैवमुच्यते ? बाढ, कर्मपरतन्त्रत्वात्प्राणिना तदाह—

नाऊण करयलगयाऽऽमल व सवभावओ पंहं सव्वं । धम्मम्मि नाम सीहज्जइत्ति कम्माइं गुरुआइ ॥ ५३१ ॥
 धम्मत्थकाममुक्खेसु जस्स भावो जहिं जहिं रमइ । वेरगेगंतरसं, न इम सव्वं सुहावेइ ॥ ५३२ ॥
 संजमतवालसाणं, वेरगकहा न होइ कणणसुहा । संविगपक्खियाणं, हुज्ज व केसिंचि नाणीणं ॥ ५३३ ॥
 सोऊण पगरणमिण, धम्मे जाओ न उज्जमो जस्स । न य जणिय वेरग, जाणिज्ज अणंतसंसारी ॥ ५३४ ॥
 कम्माण सुवहुआणुवसमेण उवगच्छई इम सव्वं । कम्ममलचिक्कणाणं, वच्चइ पासेण भन्नत ॥ ५३५ ॥
 उवएसमालमेयं, जो पढइ सुणइ कुणइ वा हियए । सो जाणइ अप्हियं, नाऊण सुहं समायरई ॥ ५३६ ॥

ज्ञात्वा करतलगतामलकवत् परिसुट्ट सदभावत उपादेयबुद्ध्याऽपि पथ ज्ञानादिक मोक्षमार्गं सर्वविशेष तथापि धर्मे नामेति समावृत एतत्कोशित् सीद्यते प्रमादादिभिर्भूयते तत्तज्ज्ञायते कर्माणि गुरुकाणि तत् विजृम्भित तदित्यर्थं ॥ ३९ ॥ अन्यच्च “धम्मत्थ” गाहा । धर्मार्थकाममोक्षाणा मध्ये कस्यापि भाव क्वापि रमते, ततो वैराग्यकान्तरस-वैराग्यैकप्रतिबद्ध प्रकरणमिदं न सर्वं जनमा ह्लादयतीति भावः ॥ ३२ ॥ किंच—“सज्जम” गाहा । ‘सविग’ ति-सविनपाक्षिकाणामुक्तलक्षणाया सयमतपोऽलसानामपि भवेद्वा कर्णसुखवैराग्यकथा केपाचिज्ज्ञानिना सयमप्रतिबद्धचित्तत्वादवदातज्ञानानामिति यावत् ॥ ३३ ॥ अन्यच्चैवं प्रकरण मिथ्यात्वादि(दि)दृष्टजन्तूना साध्यासाध्यत्वविज्ञानाय प्रयुक्त समग्रपरिच्छेदकारीति दर्शनाह—“सोऊण” गाहा-श्रुत्वा प्रकरणमेतद् धर्मे यस्योद्यमो न सजात । न च वैराग्य-विषयवैमुख्य जनित तमनन्तससारीति जानीया कालदृष्टवदसाध्य इत्यर्थं ॥ ३४ ॥ किमि-त्येवमत आह—“कम्माण” गाहा-कर्मणा मिथ्यात्वादीनामुपशमेन क्षयेण क्षयोपशमेन च किंचिच्छेषकर्मणामेव प्राणिनामुपाग-

पठति-मनुष्यं उग्रपत्नीरं प्रहस्य सावकम् । व्यतिरेकमाह—कर्मपादुरिधामो लभे यणमामसमपि पार्थिवो वदति, मान्वाऽविमलसुपरि
 व्यस्य हस्यः ॥ १५ ॥ अनुनाडनेन यद्वदन्त्य पाठयिष्यन्मयाह—कस्त्वहं गात्रा वपरेष्वाहमोक्षमाकरोत्येवं नो वन्वाः पठति
 मृदुऽऽहोत्येव नोति न हस्ये वणिक्त्वमेवैषीं यानप्यतिर्य्यकं । स नामकस्पसमदितिमिरलोकेऽपत्यमेकमेव तपस्य इत्या व मुक्त-
 वाहप्येव सन्नामकस्पसमदितयेव ॥ अत्रार्थे राजस्विसमाश्रयण एव निरुक्तम् ॥

[illegible]

परिमर्दि
॥१॥

धंत-मणि-दाम-ससि-गय-णिहिपयपदमकवराभिहारेणं । उवएसमालपगरणिमिणमो रइअं हिअट्टाप ॥ ५३७ ॥
जिणवयणकपरुक्खो, अणेगसुत्तत्थसालविच्छिओ । तवनियमकुसुमगुच्छो, सुगइफलवधणो जयइ ॥ ५३८ ॥
जुगा सुसाहुवेरिगआण परलोपत्थिआणं च । संविगपविखआणं, दायव्वा बहुसुआणं च ॥ ५३९ ॥

तत्र धन्तादे पदपट्कस्य प्रथमाक्षरैर्धर्मदासगणिरित्यभिधानं नाम यस्य तेनेदमुपदेशमालाप्रकरण रचितमिति सम्बन्धः । किमर्थ-
हितार्थाय हित-निश्रेयस सत्त्वानुग्रहो वा तदर्थमिति । अपर- पुनरयमर्थः-‘ ध्मातः ’-कलकशोधनार्थं पुटपाक प्रापितास्ते च ते
‘मणय’श्च-पुष्पराग-पद्मराग-वज्र-वैडूर्य-चन्द्रकान्तादयो ध्मातमणयस्तेषां ‘ दामानि ’-माला । ‘ शशिनी ’ दुर्वर्णसुवर्णकर्णपूरा ।
‘ गजा ’-कुञ्जरास्तु रागरथदातीनामुपलक्षणमेतत् । ‘ निघयो ’-निखातद्रव्याणि तेषां ‘ पद ’मास्पद-स्थान, राजा स चेह प्रस्तावाद्गण-
सिंहस्तस्य प्रथमाक्षराभिधानेन, कोऽर्थः । प्रथममक्षरमोकारो मातृकाया इव सर्वशाखाणामावौ मङ्गलार्थमुपादीयमानत्वात्तस्य च पञ्च-
परमेष्ठिवाचकतया विष्णुतत्वात् । अभिधानमन्तर्जल्पो जाप इत्यर्थस्तेन हेतुना रचितमुपदेशमालाप्रकरणमेतदिति योगः ॥ कलिच्छलितो
ह्यसावेतयोपदेशपरम्परया प्रतिबोधितो यथेह परलोककल्याणकारणपञ्चमङ्गलजापपरायणो भवति तथा करोमीत्यभिप्रायेणेत्यर्थः । अत
एवोक्त हितार्थाय एतद्वितस्य पथ्य यदेवविधिमन्त्रराजजापपरायणो भवति । तथाहि-“ सिद्धान्तस्य रहस्यमेकमिह य पाथेयमामु-
ष्मिकम्, सम्यक् पूर्वविदामपि प्रतनुते दुस्साधसिद्धिर्ध्रुवम् । सर्वत्रापि च सर्वदा च शुचिर्यस्यायमेव क्रमः, सोऽय पञ्चनमस्क्रियेति
जयति श्रीमन्त्रराज क्षितौ ॥ छ ॥ ३७ ॥ साम्प्रतमन्त्यमङ्गल जिनप्रवचनस्तवनरूप कल्पवृक्षरूपकेणाह-“ जिणवयण ” गाहा-
जिनवचनमेव कल्पवृक्ष सकलार्थिसार्थमनोरथप्रथापूरकत्वाजिनवचनकल्पवृक्ष स जयतीति सम्बन्धः ॥ अङ्गिनोऽनुगुणामङ्गलरूपणा-
(ता)माह-अनेकेऽनन्ता ये सूत्राणामर्थास्त एव शाखास्ताभिर्विस्तीर्णो विशालः । उक्त चागमे-“सर्ववर्ण जा होज वालुया, सर्व-
वदहिज उदयं । एत्तो अणंतगुणिओ, अत्थो एक्कस्स सुत्तस्स ॥” यद्वाऽनन्तत्वं सूत्रस्यापि सम्बध्यते, अनन्तगमत्वादागमसूत्राणाम् ।

[illegible]

ह्य समस्तसृष्टिर्माया, त्रिजगत्पुण्यसुखदुःखसाक्षिणः । नाकम् विविरमुद्रा, कटिना य मुक्तोस्त्रिगुणस्म ॥ ५४ ॥
 सैवित्री इतिहारी स्यात्तद्वरी सुयोगकन्दरी य । होतृ करगस्त परिचाय, तस्य य निष्पन्नकलशार्द्रा ॥ ५४ ॥
 ह्य समस्त इत्यो, मासान्नयसम्पन्नं स्वयं । गाराचं सुधानं, पौषस्या येन चाकीर्त्ता ॥ ५४ ॥
 दास य छत्रस्तुरी, दास य मलसचर्मिणी मेरु । सारथ राणा याका, नयमि विरचास्ता होत ॥ ५४ ॥
 एतेन प्रष्टोत्तैस्माद्य चर्मकसर्गविमर्शिन कविता विमलार्त्तमेति सत्यम् । किं लक्षणमेव ? केनार—विमलकन्दोरे

श्याना कार्याणा या माला तस्याः सम्बन्धित्वेन तस्या वा सकाशात् । अत्रोपमानं मालेव विविधछलुमा । यथा ह्येषा सौरभादि-
 गुणग्रामाभिरामतया सर्वेषामुपदेया एवमुपदेशमाला ऽपीति ॥ ४० ॥ द्वितीया त्वाशीर्वादीयेय गाथा—“ संतिकरी ” इत्यादि ॥
 उपस्थितदुरितोपशान्तिकारिणी धर्मसाधनसामग्र्या दृष्टिकारिणी ऐहलौकिकसकलकल्याणकारिणी पारलौकिकसकलसन्मद्गलकारिणी च ।
 क्रमेण-परम्परया निर्वाणफलदायिनी च भवतु, कस्येत्याह—कथंकस्य—सूत्राभ्यापकस्य—व्याख्यातुश्च ॥ ५४१ ॥ तृतीया समाप्त्याभि-
 धानपूर्वक ग्रन्थसंख्यानय—“ एतय ” गाहा । अत्र जिनशासने समाल्यते-समर्थ्यते एतत् । मालया—परम्परया उपदेशा मालो-
 पदेशास्तेषा प्रकरणमुपदेशमालाप्रकरणमित्यर्थः ॥ ४२ ॥ द्विचत्वारिंशदधिकानि गाथाना पञ्चशतानि (५४२) ग्रन्थमानम् । चतुर्थी तु
 पदेशास्तेषा प्रकरणमुपदेशमालाप्रकरणमित्यर्थः ॥ ४३ ॥ यावल्लवणसमुद्रोऽय वेलाभिः पोष्यते । यावच्च नक्षत्रैरन्तर्वर्त्तिभिर्मण्डितो मेरु प्रभासते ।
 अतश्चानस्याशीर्वादाय—“ जावय ” गाहा । यावल्लवणसमुद्रोऽय भवत्वित्यादिपि पञ्चमी भवतादखलित नन्दता
 यावच्चैतौ चन्द्रादित्यौ द्योतेते तावदिदं श्रुतज्ञानमुपदेशमालाख्य सकल वा श्रुतज्ञान भवत्वित्यादिपि पञ्चमी भवतादखलित नन्दता
 वित्यर्थः ॥ ४३ ॥ समुद्रादीना प्लवनादयश्चात्र क्रिया प्रसिद्धेरेव लभ्यन्ते ॥ यथा मा भवन्तमनल पवनो वा वारणो मदकल-
 कलभो वा । वज्रमिन्द्रकरविप्रस्तुत वा स्वस्ति तेऽस्तु लतया सह ॥ दृष्टेत्यत्राधाक्षीद्वाद्दक्षीदित्यादि क्रियाणामनुपात्तानामप्यवगम ।
 एव प्रस्तुतेऽपि तत्तत्क्रियासिद्धि ॥ ५४३ ॥

॥ इति श्रीरत्नप्रभसूरिविरचितायामुपदेशमालाविशेषवृत्तौ चतुर्थो विश्रामः ॥

D प्रतो समाप्त इति भद्रं ॥ शुभमस्तु ॥ विक्रमाद्वसुलोकार्क वर्षे माघे समर्थिता । एकादश सहस्राणि मान साधयतं तथा । अकृतोऽपि प्रयाग
 १११५० तथा सूत्रगाथा ५४३ । एव सप्तादिकायां ग्रंथाग्रं ६७९ एव प्रथाग्र ११८२९ ॥छा॥ सवत १५८६ वर्षे पोप वदि १३ दिने उपदेश-
 मालायुक्ति लिखिता ॥ B प्रतो सार्द्ध द्वी श्लोका प्रशस्ति चास्ति १ D प्रतो प्रशस्ति नास्ति ।

॥ व्याख्याकारप्रशस्तिः ॥

[illegible]

नमः श्री वर्द्धमानाय, वर्द्धमानाय वेदसा । वेदसार परब्रह्म-ब्रह्मबद्धस्थितिद्वयः ॥ १ ॥ स्वबीजगुप्त कृतिभि कुनीवलै, क्षेत्रेषु
 सिक्त शुभभाववारिणा । क्रियते यस्मिन् स फलशिवश्रिया, पुर तदत्रास्ति दयावटाभिधम् ॥ २ ॥ ख्यातस्तत्रास्ति वस्तुप्रगुणगुणगण
 प्राणिरक्षैकदशः, सज्जाने लब्धलक्ष्यो जिनवचनरुचिश्चक्षुर्दुर्चैश्चरित्र । पात्र पात्रैकचूडामणिजिनसुगुरुपासनावासनायाः, सघ सुश्रा-
 वकाणा सुकृतमतिरमी सन्ति तत्रापि मुख्या ॥ ३ ॥ होनाक सज्जनज्येष्ठ, श्रेष्ठो कुमरसिंहक । सोमाक श्रावकश्रेष्ठ, शिष्टधीर-
 रिसिंहक ॥ ४ ॥ कडुयाकश्च सुश्रेष्ठो, साङ्गाकः इति सत्तमः । खीम्वाकः सुहृडाकश्च, धर्मकर्मैककर्मठ ॥ ५ ॥ एतन्मुर श्रावक-
 सच एयो, अन्यदा वदान्यो जिनशासने स । सदा सदाचारविचारचारु, क्रियासमाचारशुचिचित्तानाम् ॥ ६ ॥ श्रीमज्जगध्दसुनीन्द्र-
 शिष्य-श्रीपूज्यदेवेन्द्रमुनीश्वराणाम् । तदाद्यशिष्यत्वभृता च विद्या-नन्दाख्यविख्यातमुनिप्रभूणाम् ॥ ७ ॥ तथा गुरुणा सुगुणैरुणा,
 श्रीधर्मघोषाभिधसूरिराज्ञाम् । संशनाभेवमपापभावा, शुभाव भावावनतोत्तमाद्ग ॥ ८ ॥ विषयसुखपिपासोर्गेहिन क्वाप्तिशीलं, करणवशगतस्य
 स्यात्तपो वाऽपि कीदृग् । अनवरतमदभ्रारम्भिणो भावना कास्तविह नियतमेक दानमेवास्य धर्म ॥ ९ ॥ किंच-धर्म स्फूर्जति
 दानमेव गृहिणां, ज्ञानाभयोपग्रहैस्त्रेधा तद्वरमाद्यमत्र यदितो नि शेषदानोदय । ज्ञान चाद्य न पुस्तकैर्विरहित दातु च लातु च वा,
 शक्य पुस्तकलेखनेन कृतिभिकार्यस्तदार्थार्थवान् ॥ १० ॥ भुत्वेति सघसमवायविधीयमान, ज्ञानार्चनोद्भवधनेन मिथ प्रवृत्तिम् ।
 नीतेन पुस्तकमिदं श्रुतकोशपृष्ठयै, बद्धवा (?) दराक्षिरमलेखयेदप हृष्ट ॥ ११ ॥ यावज्जिनमतभानु-प्रकाशितशेषवस्तुविस्तारः । जगति
 जयतीह पुस्तकमिदं बुधैर्वाच्यता तावत् ॥ १२ ॥ शुभ भवतु लेखकपाठकयो ॥

॥ समाप्ता सवृत्तिरुपदेशमाला ॥

इति भीमशङ्खीरप्रभु हस्तदीक्षित धर्मदासगणिकृता
पावित्र्यसूत्रि पद्मलङ्कार श्रीरत्नप्रमसूत्रि विरचिता
बोधदी-विशेषवृत्ति समलङ्कृता

॥ श्री उपदेशमाला ॥

इति धर्मदास-देव-दीन प्रमथमास्य प्रमाण-१ ।

